İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ YAYINLARI No. 3369

ZATÎ DİVANI

(EDİSYON KRİTİK ve TRANSKRİPSİYON)

Gazeller Kısmı

III. Cild

DR. MEHMED ÇAVUŞOĞLU — M. ALİ TANYERİ

İSTANBUL — 1987

Dr. M. ÇAVUŞOĞLU
M. ALİ TANYERİ
ZATÎ DİVANI
(EDİSYON KRİTİK ve TRANSKRİPSİYON)
Gazeller Kısmı III. Cild
İSTANBUL
1987

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ YAYINLARI No. 3369

ZATÎ DİVANI

(EDİSYON KRİTİK ve TRANSKRİPSİYON)

Gazeller Kısmı

III. Cild

DR. MEHMED ÇAVUŞOĞLU — M. ALİ TANYERİ

İSTANBUL — 1987

3. CİLD İÇİN BİRKAÇ SÖZ

Zâtî Dîvânı'nın gazeller kısmının 1003 gazeli 1 Ekim 1978'de ebediyyete uğurladığımız merhûm hocamız Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan tarafından yine Edebiyat Fakültesi yayınları arasında iki cild halinde yayımlanmıştı (1. Cild, 1967; 2. Cild, 1970 yıllarında). Hocamız 1972 yılında emekli oluşuyla yarıda bırakmak zorunda kaldığı bu mühim eserin tamamlanmasını bize vasiyet etmişti. Elinizdeki bu 3. cild ile gazeller kısmının basımını başarmış bulunuyoruz. Dîvânın Kasîdeler, Musammatlar v.b. gibi geri kalan kısmı da yine tarafımızdan neşre hazırlanmış, Fakültemizin yönetim kurulunun basılma kararı ile matbaaya iletilmiştir.

Bu üçüncü cildi hazırlarken önceki cildlerde bulunmayan ve mecmûalarda, ayrıca yeni bulunan bir nüshada tesbit ettiğimiz sekiz gazeli «Ekler» başlığı altında bu cildin sonuna aldık. Bu arada ilk iki cildi gözden geçirirken üç gazelin iki defa alınmış olduğu dikkatimizi çekti: 1. cilddeki 299. gazelle 469. gazel, 343. gazelle 383. gazel; 2. cilddeki 675. gazelle 812. gazel aynıdır. Zâtî'nin gazellerinin gerçek sayısını ortaya çıkarmak bakımından bu husûsu belirtmeyi faydalı gördük. Vaktiyle o iki cildin tashîhleriyle de biz meşgûl olduğumuz için, yaptığımız hatâlardan birini de bu vesîleyle düzeltmiş oluyoruz.

Tecrübelerimiz, nüshaları ne kadar çok olursa olsun, dîvânların şâirin yazdığı şiirlerin tümünü içinde bulundurmadığını gösterdi. Dîvânların çoğu bizzat şâir tarafından toparlandığına göre, dışarda kalan şiirlerin bilerek mi, yoksa unutularak mı dışarda bırakıldığı, yoksa dîvânın düzenlenmesinden sonra mı yazıldığı cevâbı bilinmeyen sorular olarak kalacaktır. Yazma mecmualarda her zaman bir iki kasîde veyâ musammata, birkaç gazele rastladığımız olmuştur. Bu sebebden İstanbul kütübhânelerindeki yazma mecmûaların mümkin olduğu kadar çoğunu dikkatle taradık. Onların arasında yalnız ikisinde dîvânın eldeki nüshalarında bulunmayan şiirlere rastladık.

Bunlardan biri Edirneli Nazmî'nin Nuruosmâniye Kütüphânesi'nde 1491 numarada kayıtlı nazîreler mecmûasıdır ki dipnotlarında N harfiyle, diğeri Pervâne Bey'in Topkapı Sarayı Müzesi Kütübhânesi'nde Bağdat kısmında 406 B numarada kayıtlı nazîreler mecmûasıdır ki P harfiyle gösterilmiştir. Süleymâniye Kütübhânesi'ne sonradan getirilen ve Yazma Bağışlar kısmında 2342 numarada kayıtlı yeni bir Zâtî Dîvânı vardır. Ondan aldığımız şiirler ve mevcûd şiirlerdeki farklar da YB harfleriyle gösterilmiştir.

Teknik imkânlar elvermediğinden tıranskripson harflerinde ve işaretlerde önemsiz iki değişiklik yapmak zorunda kalındı Ayın (ع) harfi (') işâretiyle, hemzeler de (') işâretiyle belirtildi. Bunların dışında merhûm hocamızın ilk iki cildde uyguladığı imlâ özelliklerini eserin bütünlüğünü bozmamak için muhâfaza ettik.

Dr. Mehmed Çavuşoğlu — M. Ali Tanyeri

ḤARF-ÜN-NÛN

1004

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Niḳâbın açdı tâ ol meh cemâli âfitâbından
Ser-â-ser onsekizbin 'âlemi pür ḳıldı tâbından

2 Şanur ḳardeşleri çâha bıraḳdı Yûsufı ol ḫôd
Görüp seyrinde ol mâhı yire geçdi ḥicâbından

3 Ser-â-ser bu ṭoḳuz eflâk anuñ mihriyle raḳs eyler
Zemîn ser-mest olub yatur anuñ 'ışḳı şarâbından

4 Göñüller açılur gûş eyleyenden faṣl olur ġuṣṣa
Ne dem fetḥ-i kelâm olsa kitâb-ı ḥüsni bâbından

5 İlâhî Zâtî'yi ḥaşr eyle anuñla ḳıyâmetde
Ḳıyâmet eyle ḥâlin ḳurtarup ṭamu 'aẕâbından

1005

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Ey Âdem oğlı 'âlem-i kübrâ degül misin
Ya'nî muḥîṭ-i 'Arş-ı Mu'allâ degül misin

2 Yabana baḳma ṣâni'a ṣun'ından it naẓar
Gör bu ṭılısmı özge temâşâ degül misin

1004 Ü.1, H, L, HM — B, F, Ü.2, Ç
[1] tâ: çün H

1005 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

3 Şûretde bir żaʻîf-ü-naḥîf-ü-ḥaḳîr iken
Maʻnâ yüzinde cümleden aʻlâ degül misin

4 Şal ṭaşra mevc-i şevḳ ile dürr-i ḥaḳâyıḳı
Cûş eyle bâd-ı ʻışḳ ile deryâ degül misin

5 Firʻavn-ı nefsi eyleyicek Nîl-i ḳahra ġarḳ
Billâh tecellî Ṭûrına Mûsâ degül misin

6 Ḳorsañ ḳadem eger ki zemîn-i tecerrüde
Eflâk-i ḳurbet üzre Mesîḥâ degül misin

7 Żâtî ʻadem bilürseñ eger kim vücûduñı
Billâhi Ḳâf-ı vaḥdete ʻanḳâ degül misin

1006

Müstefʻilün Müstefʻilün Müstefʻilün Müstefʻilün
— — + — / — — + — / — — + — / — — + —

1 ʻIşḳ odına pervâne-veş per açmışam pervâneyin
Eczâ kül olunca tamâm ey şemʻ-i rûşen yanayın

2 Ey Âdem oġlı hep benüm kendümden oldı kendüme
Şeyṭâna uymaḳda bu gün ʻâlemde ben bir dâneyin

3 Uyup hevâya bu göñül bir pâre od eyler beni
Yanuḳlarum çoḳdur benüm ḳoñ sûz-ı dilden yanayın

4 Zencîr-i zülf-i dil-beri boynuma daḳmaḳ isterin
Bir ḳılca ʻaḳlum yoḳ benüm gör kim nice dîvâneyin

5 Żâtî cihânda bilmezem şîrîn-zebân ʻâşıḳlaruñ
Ḳand-i mükerrer sözine ben teşne ḳanda ḳanayın

---

[7] kim: ki B, F, HM

1006 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[4] daḳmaḳ: ṭaḳmaḳ B, L, F, HM

1007

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Her ne zaḫm irdiyse câna ol gözi cellâddan
Her biri göñlümdedür iylik gider mi yâddan

2 Düşde ol Yûsuf - cemâli göreler şâyed diyu
Ḫalḳ-ı Mıṣrı ṣubḥa dek uyutmazam feryâddan

3 Ṭaşdan çıḳmazdı nâr ey ḫusrev-i şîrîn-zebân
Ger eser ḳalmasa sûz-ü-nâliş-i Ferhâddan

4 Mâh-i ney ṣanmañ felekde ẓâhir olan dâ'imâ
Şu'le-i âh-ı derûnumdur egilmiş bâddan

5 Göñline girmek hemân ol ḫusrev-i sengîn-dilüñ
Ẕâtî'yâ bir ḳal'a almaḳ gibidür pûlâddan

1008

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ahumuñ mihrüñdür ey meh yirin eflâk eyleyen
Ârzû-yi pây-bûsuñdur beni ḫâk eyleyen

2 Varuñı terk it ki yirüñ âsitân-ı yâr ola
Ḥażret-i 'Îsânuñ oldur yirin eflâk eyleyen

3 Ṣôfîyâ ṣâfî görür dil-dârınuñ dîdârını
Dâ'imâ âb-ı revân gibi yolın pâk eyleyen

1007 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2
[1] zaḫm irdiyse cânâ ol: tîr-i zaḫm k'irdi sen H (mısraın üstünde) // göñlümdedür: ḫâṭırdadur H (kelimenin üstünde)
[3] sûz-u-: sûz-ı H, B, F, HM
[5] gibidür: bigidür F

1008 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç Ü.2

4 Sînesinde dâġ-ı mihrin gün gibi eyler ʿayân
Ṣubḥ-veş şevḳ-ı ruḫuñla yaḳasın çâk eyleyen

5 Câm-ı zehr-i fürḳati bezm-i ezelde destüme
Ṣunmış ey Ẕâtî viṣâl-i yârı tiryâk eyleyen

1009

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Güneş sen mâha zerrîn zîver olsun
Felekler işigüñde çâker olsun

2 Lebüñ kim şekkere teşbîh iderse
Dili aġzında cânâ şekker olsun

3 Eger kim ḳanuma ayaḳ başarsañ
Ḳoma cânum ḳademler demler olsun

4 Cefâ bârın götür ehl-i vilâyet
Zen-i çarḫuñ yükin çeksün er olsun

5 Didüm lü'lü' dişüñ naẓm eylerem ben
Didi Ẕâtî ziyâde cevher olsun

1010

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bu nidâ irdi seḥer-geh gûşuma eflâkden
Menzilüñ ʿArş-ı Muʿallâ ḳıl ʿurûc it ḫâkden

---

[4] gibi: bilgi F

1009 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] zîver: efser B, F

1010 Ü.1, H, B, F, HM, Ç — L, Ü.2
[1] Bu: Bir F

2 Müntehâ ögret aña Sidre budagı yolların
Murġ-ı cân âḫır uçar çün sîne-i şad-çâkden

3 Eyle müdmin tâ gele bir demde seyrân eylemek
On sekiz biñ ʻâlemi peyk-i dil-i çâlâkden

4 Bâl açup Firdevse tâ uçmaġa lâyıḳ olasın
Olmadan cismüñ cüdâ cehd eyle rûḥ-ı pâkden

5 Ḥaḳḳ ile ḳıl dâ'imâ ey ḫᵛâce bâzâruñ yüri
Fâ'ide yoḳdur saña esbâbdan emlâkden

6 Raḥm ide tâ kim ayaḳda ḳomaya yâruñ seni
Şol ḳadar ḳan aġla el yu dîde-i nem-nâkden

7 Żâtî'yâ şâyed ene'l-ḥaḳ sırrını iẓhâr ide
Sen aña uyma ḥazer eyle dil-i bî-bâkden

1011

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ ——— / + ——— / + ——— / + ———

1 Müselmânlar meded yandum köyündüm nâr-ı âhumdan
Baña rûşen ḫaber lûṭf eyleñ ol gün yüzlü mâhumdan

2 Benüm mâhum benüm ḳıblem olubdur kehkeşân gibi
Ṭarîḳ-ı Kâʻbe-i kûyuñ şirâr-ı nâr-ı âhumdan

3 Günâhum bu nigârâ tîrüñe sînem siper ḳıldum
Keremler eylesün tîrüñ benüm geçsün günâhumdan

4 Nihân itdükçe ṭâsiyle bu çarḫ-ı ṭâs-bâz âteş
Ṭolar ṭâs-ı felek ey meh benüm dûd-ı siyâhumdan

5 Dimiş yolumda cân viren ḳula bûyumla cân virem
Ümîdüm bu idi Żâtî benüm de pâdişâhumdan

---

[5] —B
[7] sırrını: sırrın H, B, F / ide: eyleye H, B, F

1011 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç

1012

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Yanarsam ḥasret-i ḫâk-i rehüñle nâr-ı âhumdan
Melekler gözine sürme çeke dûd-ı siyâhumdan

2 Bu cism-i zerdi ṭaş urdum kebûd itdüm ṣanur cânân
Bu bir kibrîtdür âteş degüldür nâr-ı âhumdan

3 Günâhum bu ki ey dil-ber varub yoluñda ḫâk oldum
Keremler eyle billâhi benüm gel geç günâhumdan

4 İşitdük dün gice aġyâr ile aḫşamlamış varmış
Bunı billâhi kim umardı ol gün yüzlü mâhumdan

5 Gerek yaḳsun gerek yıḳsun bu gönlüm şehrin ey Ẕâtî
Şikâyet itmezem ben de benüm devletlü şâhumdan

1013

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Yire dökdi berg-i rengîni esüb bâd-ı ḫazân
Şan ḳıyâmet ḳopdı döküldi nücûm-ı âsumân

2 Ne ḫaber virdi yine eşcâra yâ Rab peyk-i bâd
Ṣoyunub geydüklerini itdiler aña revân

3 Bâġdan göndermege çıḳdı ṣabâyı bergler
Bûy-i zülf-i yârdan beñzer getürdi armaġân

4 Kâ'be-i kûy-i ṣanemden bâd geldi ṣaġ esen
Eşrefîler ṣaçdı üstine dıraḫt-ı bûstân

1012 Ü.1, H, B, F, Ç — L, HM, Ü.2
[2] cânân: yârân F
[4] varmış: ol mâh F

1013 Ü.1, H, B, L, F, Ç — HM, Ü.2

5 Ẕâtî'yâ żâyi' geçürme nev-bahâr-ı 'ömrüñi
Çünki her evvel bahāruñ âḫırı olur ḫazân

1014

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Meh degüldür görinen ey âfitâbum âsumân
Şeb-külâhın tîr-i âh-ı 'âşıḳa dikdi nişân

2 Ṭablalardur mihr-ü-meh altunlu fındıḳlar nücûm
Tîr-i âh-ı 'âşıḳa ta'lîm-ḫâne âsumân

3 Külegi gün yelkeni ebr ahumuñ dûdı direk
Baḥr-ı 'ışḳuñ içre cânâ bir gemidür bu cihân

4 Gök gök itdüñ ḳan bulaşmış cism-i zerdüm ṭaş ile
Anuñ içün dirler ey şeh baña mîr-i 'âşıḳân

5 Râh-ı kûy-i yârı zeyn itdüm şirâr-ı âh ile
Ol ṭarîḳuñ 'aksidür Ẕâtî felekde kehkeşân

1015

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gördi kim ahum yile virdi zemîni âsumân
Başa ṭopraḳ ḳoyub ol dem istedi andan emân

2 Görinen yir yir deñizlerde cezâyir ṣanmañuz
Başa ṭopraḳ ḳoyub isterler sirişkümden emân

1014 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2 — HM, Ç
[3] cânâ: şâhâ H, L
[4] Gök gök itdüñ: Gömgök itdüñ F / itdüñ:itdi B // şeh: meh F

1015 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2, Ç — HM

3 Nâr-ı âhumdan çıkan yaşıl kızıl dütünleri
Rûy-ı zerdümde gören dir baña mîr-i ʿâşıkân

4 Şıḥḥatümle ʿışk meydânında cânâ ceng içün
Tâze dâġum bir siper tîrüm elif naʿlüm kemân

5 Kâmet-i yâra niçün öykündüñ ey ser-keş diyen
Ayaġını aldı servüñ Ẕâtî'yâ âb-ı revân

1016

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Sâkîyâ öldüm meded ah-ü-fiġân-ü-nâleden
Dil karardı ġuṣṣadan ṣun bâde-i ġassâleden

2 Bildi var ey ḫâce hicrânı metâʿ-ı vuṣlatuñ
Çâr-sû-yi gülşeni ṭoldurdı bülbül nâleden

3 Kan içüb bu dehr-i ḫûn-ḫâr aña silmiş aġzını
Damen-i küh-sârı ṣanma kim kızardı lâleden

4 Devr içinde her kemâlüñ ʿâkıbet nokṣânı var
Bedr-i enver remz ile dir bunu devr-i hâleden

5 Ẕâtî'yâ bu menzile konan göçer kılmaz karâr
Seyr-i ṣaḥrâ kıl seḥer bu sırrı fehm it jâleden

1017

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir kıyâmet ḫalk idübdür kim seni cân-âferîn
Ḥaşr olur cân ile varsañ mürdeler üzre hemîn

---

[4] Şıḥḥatümle: Ṭâliʿümle F

1016 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2

1017 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

2 Sûre-i Kevs̱er ḥakıyçün ey ṭuṭagı Selsebîl
Sözüñi işitse Rıḍvân ayda من ماء معين

3 Görse imkân manẓarından ḥüsnüñi olsa peri
Def'î ḳaṣruñdan yaña uçmaḳ dilerdi ḥûr-i 'în

4 Ben anuñ dünyâ sarâyında naẓîrin görmedüm
Kûyuña dirsem maḥaldur ḳaṣr-ı Firdevs-i Berîn

5 Gül yüzüñ bir vech ile vaṣf itdi Ẓâtî dir gören
Âferîn ey bülbül-i bâġ-ı leṭâfet âferîn

1018

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Cennet-i kûyuñda zîbâ ḳaṣruñı ey ḥûr-ı 'în
Görse añlardı ḳuṣûrın kendünüñ ḫuld-i berîn

2 Yûsuf-ı Ken'ân idi ancaḳ terâzûdan iner
Mıṣr-ı ḥüsne senden evvel şâh olanlardan hemîn

3 Şâh-ı 'ışḳam bir ḳızıl otaġ ṭutdı üstüme
Pâdişâhum 'ışḳ ordusında âh-ı âteşîn

4 Lâ'lüñi medḥ eylesün dirseñ yüzüñ göster baña
Söylemez âyînesüz ṭûṭî kelâm-ı şekkerîn

5 Gördi bu şi'ri didi ol 'ârızı gül Ẓâtî'ye
Âferîn ey bülbül-i bâġ-ı leṭâfet âferîn

---

[2] ṭuṭagı: ṭudagı B, L, HM

1018 Ü.1, H, B ,L, F, HM — Ü.2, Ç ,

1019

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḳâmetüm engüşt-i şâh-ı miḥnete engüşterîn
Urduġuñ ṭaşuñ nişânı bir zümürrüdden nigîn

2 Fürḳatüñde ey meh-i ḫôrşîd-çihre şem'-veş
Başuma odlar yaḳar her şeb bu âh-ı âteşîn

3 Beytüm ile ḫâne-i ḳalbüñ müzeyyen ey perî
Yaraşur dirsem ben aña ḳal'a-i gevher-nigîn

4 Gösterürler şi'rümi barmaġ ile ṭûmârlar
Ol hilâl-ebrûña meddâḥ olalı ey meh-cebîn

5 Ẕâtî'yâ ḳoltuġına girmiş ḥamâyiller gelür
Şöyle mest olmış şarâb-ı nâz ile ol nâzenîn

1020

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Geldi bir gün kim cihâna reşk ider ḫuld-i berîn
'Îd-gehde bir biriyle seyr ider her ḥûr-i 'în

2 Elleri degmez bizümle merḥabâ itmeklüge
Bir biriyle öpüşürler şevḳ ile her meh-cebîn

3 Devlet el virürdi ḳalmazdum ayaḳda ol nigâr
El ucıyle merḥabâ itse eger bir kez hemîn

4 Geçdi gitdi ben faḳîrüñ yüzine baḳmadı yâr
Görmedüm devlet yüzini geçdi 'ömr-i nâzenîn

5 Ẕâtî'yâ dünyâ sarâyında naẓîrin görmedüm
Nola dirsem 'îd-gâha ḳaṣr-ı Firdevs-i berîn

1019 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1020 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] kim: bu HM

1021

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Pür-sürûr olmış güler gördüm bu gün ol nâzenîn
Dişlerini dôstlar ṣandum sürûr üstinde sîn

2 Geldiğince yanuma ol cân-fezâ cânum gelür
Cismini cândan yaratmışdur meger cân-âferîn

3 Mihr-i ruḫsârın gören bu vech ile dir kim budur
Mülk-i ḥüsne pâdişâh-ı ẓıll-i Rabb-ül-ʻâlemîn

4 Himmeti ġâyet bülend ol âfitâbuñ mihrinüñ
Ahumuñ bir demde eyler yirin eflâk-i berîn

5 Didiler ol ġoncanuñ Ẕâtî görenler ʻârıżın
Âferîn ey gülşen-i bâġ-ı leṭâfet âferîn

1022

Mefʻûlü Mefâʻîlün Mefʻûlü Mefâʻîlün
— — + / + — — — / — — + / + — — —

1 Ṣorsam leb-i lâʻlüñden ey şûḫ-ı cefâ-âyîn
Ebrûlaruñı çatup niçün baña itdüñ kîn

2 Ṣovuḳ sözi aʻdânuñ ey behcet-ü-ḥüsn ıssı
Ṣovutdı seni benden البرد عدوالدين

3 Ey serv-i ḳıyâmet-ḳad tâ ḥaşre degin senden
Ḳılmaz bu göñül nefret itseñ ne ḳadar nefrîn

1021 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2
[1] ṣandum sürûr: ṣandum ki serv L
[4] yirin eflâk-i: yirini çarḫ-ı H
[5] leṭâfet: melâḥat H, B, F, HM

1022 Ü.1, H, L, HM — B, F, Ü.2, Ç
[3] ḥaşre: ḥaşr H

4 Bir serv-i hevâ-bahşuñ var dilde ġamı nârı
Bir nârven olur mı yâ Rab o ḳadar nârîn

5 Şîrîn sözi cânânuñ cân acısın eyler def'
Cân virür iken Ẕâtî ol eyler ise telḳîn

1023

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Benüm ser-mâye-i 'ömrüm yeter ḳaç her zamân benden
Saña ey *ḫâce*-i ḥüsn-ü-bihâ gelmez ziyân benden

2 Ne cânum var ki sensüz ben cihânda şaġ olam bir dem
Senüñle dirlügüm ḳaçma gel ey rûḥ-ı revân benden

3 Seni ben baġruma bir kez çekeydüm ya gibi bârî
Ḳaçarsın oḳ gibi her dem eyâ ḳaşı kemân benden

4 Maḥabbet menzilinde gel nişân it tîrüñe sînem
Güzeller yolına ölmek ḳala tâ kim nişân benden

5 Gelen eṭrâfdan şanma ki Ẕâtî 'aks-i nâlemdür
İşidüb âh-ı bî-ḥaddüm cihân eyler fiġân benden

1024

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Râstî ey ġamze sen biñ cân deger bir tîrsin
Yâ du'â-yi seyf yazılmış güzel şemşîrsin

2 Ey ḫaṭ-ı reyḥân ki yâḳûtında sen cânânumuñ
'Âşıḳuñ ḳanına yazılmış ḫaṭ-ı tezvîrsin

1023 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2

1024 Ü.1, H, B, F, L, HM — Ü.2, Ç

3 Ol büt-i Çîn-ü-Ḫıṭâya beñzemezsin ey güneş
Gerçi kim deyr-i felekde bir güzel taṣvîrsin

4 Ḳomaduñ elden 'aṣâ-yı dûd-ı âh-ı 'âşıḳı
Ey felek sen şöyle beñzer kim be-ġâyet pîrsin

5 Dûd-ı âhuñla yaşuñ zencîre çekmişdür seni
Ẕâtî aslan-ḫâne-i 'ışḳ içre sen bir şîrsin

1025

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ser-be-ser gördüm zemîn-ü-âsumân aralıġın
Görmedüm bir yirde ol mâhuñ cihân-ârâlıġın

2 Rûzigâr âyînesi çoḳ dürlü ṣûret gösterür
Ġırre olmasun bilüb ol mâh-rû ġarrâlıġın

3 Gey ṣaḳınsun anuñ altun adı baḳır olmasun
Ol ḳıyâmet kimsenüñ gözetmesün dünyâlıġın

4 Lûṭf idüb gelsün kenâra ol dür-i deryâ-yı ḥüsn
Bilmek isterse eger kim 'aynumuñ deryâlıġın

5 Lâ'lüñüñ sen bûsesin bâzâr idersin cân ile
Bir faḳîr üftâdedür vir Ẕâtî'ye ḥalvalıġın

6 Devleti gör nergisi çeşmüñ ḳaravaş eylemiş
Tañrı virmiş lâleye gül ḫaddüñüñ lalalıġın

---

[5] aslan-ḫâne-i: arslan ḫâne-i H, F

1025 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2
[6] nergisi: nergis-i B, F

1026

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Şaçınuñ istedüm bûyın şabâdan
Didi miskîn yüri geç bu hevâdan

2 Su'âl itdüm cebîn-ü-kâkülinden
Cevâb itmez baña akdan karadan

3 Muhammed ümmeti kalduk ayakda
Şefâ'at irmez ise Muştafâdan

4 Şu deñlü mehde mihrüñ var kim ey meh
Kovarsın kapudan düşer bacadan

5 Dem-â-dem Zâtî'nüñ sögüb nigârâ
Tutaguñ ağzına añsun du'âdan

1027

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Didüm yâd it beni bir merhabâdan
Didi hergiz elüm degmez cefâdan

2 Yakam çâk eyledüm ol şâha karşu
Şikâyet itdüm aña geñ yakadan

1026 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2 — Ç
[2] itdüm: itsem Ü.2
[4] mehde: mihre H, F, dilde Ü.2 / kim: ki H, B, F / meh dôst Ü.2
[5] sögüp: sögse F // Tutaguñ: Tudaguñ L, HM / ağzına: ağzuma F / añsun: sögse F

1027 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç

3 Oruc ayı gibi ḥörmetlü eyle
İlâhî ṣaḳla ol mâhı ḳażâdan

4 Getürdi bûy-i zülfüñ âferîn bâd
Ümîdüm bu idi bâd-ı ṣabâdan

5 Saña el virmiş iken Ẕâtî furṣat
El açub vuṣlatı iste Ḫudâdan

1028

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Baña her kim virür ṭoġrı ḫaber ol serv-ḳâmetden
Ḫalâṣ olsun İlâhî göreyin hevl-i ḳıyâmeteden

2 Cemâlin görenüñ ṣabr-u-ḳarârına irer âfet
İlâhî luṭf ḳıl ol âfeti sen ṣaḳla âfetden

3 Benümle merḥabâ ḳılsa virürdi baña devlet el
Eli degmez velî o nâzügüñ nâz-ü-nezâketden

4 Eya ḥûrî-liḳâ kûyuñ ne ḫoş çây-i müzeyyendür
Aña uġrayıban her kim ki göçdi geçdi cennetden

5 Gören dirdi şehîd olmış felekden buña nûr inmiş
Mezârum üstine inseñ burâḳ-ı berḳ-sür'atden

6 Ne içün beñzemez dirsin cināna kûy-i cânânı
Meger kim cinnetüñ vardur nolur ṣôfî sefâhatden

7 Hidâyet kevkebin göster meded Ẕâtî hilâl oldı
Ḫalâṣ it üstine dön ey felek fülk-i felâketden

---

[3] gibi: bilgi F

1028 Ü.1, H, L, F, HM, Ç — B, Ü.2
[5] inmiş: indi H, HM
[7] hilâl: helâk L, HM

1029

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Didüm kim tîrüñ ey cân geçdi tenden
Didi billâhi lûṭf it geç geçenden

2 Ṣaçından mû dilerdük bû getürdüñ
Umumuz bu midi ey bâd senden

3 Sirişkümden şafaḳ ḥamrâ geçermiş
Sirişküm ḳandan ey meh-rû o ḳandan

4 Güni ey vâ ile geçsün cihânda
O kim eyvâyi bih dir ol ẕeḳandan

5 Yüki boynuñdan ır Ẕâtî sen evvel
Ser-â-ser ser diler server sevenden

1030

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Tennûr-ı hecre ey dil billâhi nice bir yan
Tennûr-ı hecr elinden ol şâha var a bir yan

2 Tîr urmaġ içün ey cân sînem nişânlamışsın
Geçdüm o sîneden ben olsun ḳażâya ḳalḳan

3 Çevgân-ı zülf-i yâra boynuma ṭop bulmaḳ
Ṭop olmaz ise başum idem ben aña ġalṭân

4 Zâhid didi ki ḳanı bilür şarâb-ı 'ışḳı
Mey-ḫâneden çıḳardum didüm gel işte meydân

1029 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[2] Umumuz: Ümîdüm B, F, HM / midi: idi HM

1030 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç

5 Ẓâtî iti geçermiş kûyında yâruñ aġyâr
Bizden ḫalâṣ olursa olsun o Mıṣra sulṭân

1031

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Nigârâ bir lebi şîrîn şeker-güftâr imişsin sen
Zebânuñdan yaġar şekker ne ṭatlu yâr imişsin sen

2 Seni baña melâḥatde naẓîrı yoḳ dimişlerdi
Benüm çok sevdügüm didüklerince var imişsin sen

3 Raḳîbüñ ḥaddi-vü-pâyânı yoḳdur bâġ-ı kûyuñda
Melâḥat gülsitânında gül-i pür-ḫâr imişsin sen

4 İşüñ nâzüglüg ile ṭatlu ṭatlu aġzuma sögmek
Ne nâzüg yâr olursın hey ne şîrîn-kâr imişsin sen

5 Ḳarâr-u-'aḳl-u-ṣabr-u-ṭâḳatuñ yoḳ çün o dil-berden
Şikâyet eyleseñ Ẓâtî nola nâ-çâr imişsin sen

1032

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dôstum sen ictinâb itmek neden aḥbâbdan
Faḫr-ı 'Âlem hîç yüz döndürmedi aṣḥâbdan

2 'Ârıżuñda ḫaṭ görüb göñlüm melâl olmaḳ neden
Nev-bahâr olsa ġubâr eksük olur mı âbdan

1031 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2

1032 Ü.1, H, L, HM — B, F, Ü.2, Ç

3 Ruḫlaruñda ḫaṭ belürmiş didüm ol dil-ber didi
Ẕerreler ẓâhir olur ḫôrşîd-i 'âlem-tâbdan

4 Ṣubḥ olınca maṭla'-ı bâb-ı nigârı beklerin
Başuma gün ṭoġa âḫır umarın ol bâbdan

5 Ẕâtî'yâ ol âfetüñ kirpükleri ḫançer çeküb
Gözi üzre geldi tâ fitne uyandı ḫâbdan

1033

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 O ḳıyâmet irişüb sîneñe urmazsa dögün
Ḥaşre dek derd ile feryâd-ü-fiġân eyle dögün

2 Umarın ḥaşr ola ol serv-i ḳıyâmet-ḳâmet
Ḳalmaya yarına ḥasret gire imrûza bu gün

3 Görmedük biz bu gün ol mâh-ı hilâl-ebrûyı
Bir ḳara yas bu 'îde göre 'uşşâḳa dügün

4 Teb-i 'ışḳı beni şol deñlü ża'îf eyledi kim
Sıtma baġında gören dizlerümi ṣandı dügün

5 Öginürsin alurın yanuma diyü yârı
O senüñ müdde'îyâ yanuña ḳalursa ögün

6 Ṣubḥdan aḫşama dek virmez işigüñ feleke
Yanaşubdur meger ey mâh saña ay ile gün

7 Dir imiş görünürin cânuñı bir gün alursın
Ẕâtî'yâ hem o güne cân viririn ḳanı o gün

---

[5] hançer: leşker H, HM

1033 Ü.1, H, L — B, F, HM, Ü.2, Ç
[1] O: Ol H
[6] aḫşama: aḳşama H

1034

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḥaşr olan yâr ile düşde ḥaşre dek uyanmasun
Uyanub fürḳat odına ḥaşre dek o yanmasun

2 Dôstlar bir düşmanı iki ṣanub öldürmeyen
Bu cihân içre ölüm ḫôd birdir iki ṣanmasun

3 Şem'-veş ḳan aġlasun her dem şeb-i ġamda raḳîb
Dôstum yanar çerâġumdur benüm diñlenmesün

4 'Âriż-ı dil-berden ey çeşmüm ḫaber vir göñlüme
Yüregine şu sep ol pijmürde-ḫâṭır yanmasun

5 Zülfine bend eylemiş uṣlatmaġ içün Żâtî'yi
Uşşı var ise eger 'ömrinde hîç uṣlanmasun

1035

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ṭâlib olsam bulmayam mı sen büt-i ra'nâyı ben
Bu meşeldür Tañrısın bulur nigârâ isteyen

2 Gördüm ey cân pâresi gözüm ışırdı lâ'lüñi
Âşinâ gibi benümle 'âlem-i ervâḥdan

3 Bâġda billâhi 'arż it 'ârıżuñ mir'âtını
Ey yüzi gül ġonca-leb görsün yüzi aġın semen

4 Cân eritdi oda köze düşdi çoḳ cehd eyledi
Destüñi öperse ḫâtem öpsün ey sîmîn-beden

1034 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2 — Ç
[3] her dem: dirdüm F / raḳîb: 'adû HM / Dôstum: Dôstlar HM Serverâ Ü.2
1035 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2, Ç — HM
[4] —Ü.2

5 Sen o mâhuñ ḳaşlarından artuġa baş egmedüñ
Eksügüm ey mâh-ı nev budur ki art eksülme sen

6 Rûz-ı vaṣla ey hilâl-ebrû ḳaçan irem didüm
Ḫışm idüb ol meh didi kim dir saña bayram ḳaçan

7 ʻÂrıżı gül-ġoncalarla açılaldan gülşene
Ẕâtî'yâ olduḳ raḳîbüñ gözlerine biz diken

1036

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Pisteh-i Bâġ-ı İrem dirsem ʻaceb mi aña ben
Hey ḳıyâmet mâ-ḥaṣal dünyâda yoḳdur ol dehen

2 İşigüñ ḳoyub kimesne göke çıḳmaz yapışub
Ṣalsa Zöhre yire ger gîsûların idüb resen

3 Kimse zaḫm-ı tîşe-i ʻışḳ ile bilmez derdümi
Ḥâl-i Ferhâdı ne bilsün başına ṭoḳunmayan

4 Ey dür-i yek-dâne her mâhî olursa bir zebân
İdemez evṣâf-ı dürr-i eşkümi baḥr-i ʻaden

5 Yârı gördüm yaḳamı çâk eyledüm yârân didi
Ẕâtî'ya budur seni ʻâlemde göñleksüz ḳoyan

---

[5] baş egmedüñ: meyl itmedüñ Ü.2
[6] Rûz-ı: ʻÎd-i Ü.2

1036 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1037

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Eger kim ḫavf iderseñ bu gözümüñ ḳanlu yaşından
Dem-â-dem gel görün çeşme pıñarı avla başından

2 Kemend-i miḥnet-ü-ṭavḳ-ı belâyı boynuma aldum
Neler geçdi esîr-i şâh-ı 'ışḳuñ gör ki başından

3 Anı bâlîn idinmek rûz-u-şeb başum yüzüm üzre
Eger bir ṭaş ura iç işiginüñ baña ṭaşından

4 Kemân-ı ḥîle ḳurmışdur du'â oḳı ḥazer eyle
O servüñ ṭoġrılıḳ görmiş degüldür kimse ḳaşından

5 İlâhî aş ile ḥalvâ bişürmekde raḳîb üstâd
Naṣîb it Ẕâtî'ye ḥalvâsı ile anuñ aşından

1038

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Âb-ı Ḫıżr-ı lâ'lüñe mâyil olanlar ölmesün
Aña cânlar virmeyen 'âlemde dirlük bulmasun

2 Ḫâr-ı hecrüñde senüñ ey ġonca-i ḫandân benüm
Göreyin aġladuġum görüb gelenler gülmesün

3 Beñzümi ṣolmış görüb ben bendeye raḥm eyledüñ
Gül gibi şâhum güler beñzüñ cihânda ṣolmasun

1037 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] pıñarı: bıñarı L, F, HM

1038 Ü.1, H, L, F, B, HM, Ü.2 — Ç
[1] 'âlemde: dünyâda H, B, F, HM, Ü.2
[2] gelenler: gülenler B, L, F

4 Pür-hevâyem ney gibi şanduñ tehî iñler beni
Nâlişümden bu cihân billâhî nice ṭolmasun

5 Cümle ʿâlem cürʿa-dân-ı lâʿlüñe ḥayrândur
Billâh ol esrâra Ẕâtî nice ḥayrân olmasun

1039

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey göñül her kim çekerse hecr-i cânân acısın
Şehd-ü-şekkerden leẕîẕ idrâk ider cân acısın

2 Râżıyam cân acısın cân-ü-göñülden çekmege
Yâ İlâhî tek baña gösterme hicrân acısın

3 Çün beni acıtdı acı yaşum eyle dökeyin
Yir yüzünde her ne kim var ise yek-sân acısun

4 Hem-demümdür rûz-u-şeb baḥr-i ġam-ı dil-dârda
Acır ise ḥâlüme eşk-i dür-efşân acısun

5 Ġayrı meclisde şarâb-ı telḫ degmiş lâʿlüñe
Ẕâtî'ye gösterdi devrân ah kim cân acısın

1040

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Nigârâ hem-dem-i aġyâr imişsin
Dirîġâ bir gül-i pür-ḫâr imişsin

---

[4] gibi: bilgi F
[5] lâʿlüñe ḥayrândur: lâʿlüñüñ ḥayrânıdur Ü.2
1039 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[3] beni acıtdı: acıtduñ beni HM / acıtdı: acıtduñ H, B, F / eyle: şeyle HM
1040 Ü.1 —H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

2 Seni ġâyet vefâsuz dirler idi
Begüm didüklerince var imişsin

3 Baña diller virürsin acı acı
Be hey ẓâlim ne ṭatlu yâr imişsin

4 Raḳîbüñ ṣoḥbetine cân virürsin
Muḥibbüñden velî bîzâr imişsin

5 İdersin her vefâsuz yâra meyli
Be hey Ẕâtî nice bî-'âr imişsin

1041

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ey zaḫm-ı elem canuma varduḳca ḳoyarsın
Derdâ ki ḥayât ocağına sen şu ḳoyarsın

2 Kendüm yavı ḳıldum bu gice ẓulmet-i ġamda
Ol şem'-i cihân-tâbı seḥer gelsün uyarsun

3 Biñ dürlü 'aẕâb ile ilüñ cânın alursın
Müstağraḳ-ı ḫûn itmek ile bizi boyarsın

4 Terk eyledüñ ey dôst ḳuluñ düşmana uyduñ
Billâhi nigârâ yine şeyṭâna uyarsın

5 Didüm baña çoḳ ḫurde geçer dişlerüñ ey dôst
Didi ki hele ḫurdeyi ey Ẕâtî ṭuyarsın

---

[2] ġâyet: baña HM / dirler idi: didilerdi L
[4] —H

1041 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2
[2] yavı: yavu B

1042

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün
— — + / + — — — / — — + / + — — —

1 Şehr içre bir ay yüzlü cânâne imişsin sen
Bir iki yıl evvelden cânâ ne imişsin sen

2 Ḳıymet mi olur saña ey dürr-i girân-mâye
Dünyâ ṣadefi içre bir dâne imişsin sen

3 Par par yanaraḳ geldi didi o yüzi şem'üm
Bir bâl-ü-peri yanmış pervâne imişsin sen

4 Didüm ṣaçuñuñ daḳsam zencîrüñi boynuma
Didi o hilâl-ebrû dîvâne imişsin sen

5 Zöhre didi ey Ẓâtî bu nâle-i pür-sûzuñ
Ḳoydı feleki çarḫa ġarrâ ne imişsin sen

1043

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Göñlümi şöyle ṣıduñ 'ahdüñ gibi ey gül-beden
Hergiz anuñ farḳı yoḳdur vaḳt-i gülde tevbeden

2 Çâk çâk itdüñ dili pîrâhen-i Yûsuf gibi
Dest-i ḫâr-ı cevr ile ey ġonca-i gül-pîrehen

3 Göñlüñe ṭoḳunmadum hergiz senüñ ey seng-dil
Şîşe-i nâmûs-u-'ârum ṭaşlara çalmaḳ neden

4 Lûṭf umardum ben de senden ey şeh-i mülk-i cemâl
Bir ṣınuḳ leşker gibi itdüñ perîşân ḳalbi sen

1042 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[4] daḳsam: ṭaḳsam B, HM, ṭaḳsañ F

1043 Ü.1, H, L, HM — B, F, Ü.2, Ç

5 Yine Zâtî'nüñ şikeste kalbin eylerşin bütün
Düşmanuñ şırsañ bütin mişl-i Ḫalîl-i büt-şiken

1044

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Yine pür-şevkuz 'inâyet irişüb Allâhdan
Baḫtumuz açıldı ref' oldı ḫurûf ol mâhdan

2 Yûnus-ı Mûsâ-suḫan mâhîden oldı şan ḫalâş
Yûsuf-ı 'Îsâ-nefes gûyâ ki çıkdı çâhdan

3 Tâze cân buldum seni gördük eyâ 'Îsî-nefes
Küll-i eczâ yoḫsa kül olmışdı nâr-ı âhdan

4 Şıḥḥat atına süvâr ol dâ'imâ ey şeh-süvâr
Yollaruñ tolsun şadâ-yı yarıcuñ Allâhdan

5 Ḫırmen-i zilletden ayırmak dilerseñ Zâtî'yi
Eksük itme bâd-ı lûtfuñ dem-be-dem ol kâhdan

1045

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 İndi Nûr Âyeti rûy-i meh-i tâbânuñ içün
Okudukca dili pür-şevk ider anuñ içün

2 Görmedüm kimsede cânâ senüñ anuñ gibi ân
Severem cân-ü-göñülden seni ben ânuñ içün

1044 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1]—şevkuz: —şevkam B, F, HM

1045 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

3 Cûş idince bu gice çeşme-i kâfûr okudum
Sûre-i Kevşeri bûs-i leb-i ḫandânuñ içün

4 Göreyin dâr-i fenâda ola çengel çiçegi
Kim ki sünbül dir ise zülf-i perîşânuñ içün

5 Okumuñ her birisi rûḥa ġıdâdur didi yâr
Żâtî'yâ sînede şakla kerem it cânuñ içün

1046

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Günüm ṭoġardı açılsa ruḫ-i dil-ber nikâbından
Ya ḫôd ben kûyına varduķca bârî çıķsa bâbından

2 Şikâra çıķduġınca tîrine cân vireyin yâruñ
Biñ âhû ḫalķ it yâ Rab benüm cismüm türâbından

3 Senüñ seḥḥâr-ı çeşmüñ siḥrini Hârût ile Mârût
İşitdi ser-nigûn oldı yire geçdi ḥicâbından

4 Ķaşuñla kirpügüñ tîr-ü-kemân aldı ele cânâ
Gelelden gözüñ üstine uyandı fitne ḫâbından

5 Daḫi uslanmaz ey sâķî dil-i dîvâne-i Żâtî
Şu deñlü şerbet içmişdur senüñ 'ışķuñ şarâbından

1047

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bâd-ı âhumla çıķardum âsumâna ḫâki ben
Ser-be-ser ḫâk ile yek-sân eyledüm eflâki ben

1046 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2
[4] aldı: alup H, B, F, HM

1047 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2

2 Sen kıyâmet-ḳadd ile ḥaşr olmaġa cânlar virem
Rûz-i maḥşerde ṭuram cânâ yirümden tâ ki ben

3 Naḳd-i 'aḳl-ü-ṭâḳat-ü-ṣabr-u-ḳarârum ḳalmadı
Yoluña ḫarc itdüm ey ḫâce ḳamu emlâki ben

4 Şâhid-i zerḳ-u-riyâ gördüm ser-â-ser baş açuḳ
Zâhidâ bu ṭaylesân-ü-tâcı-vü-misvâki ben

5 Ah kim sırr-ı derûnum ser-be-ser fâş eyledi
Neylesem Ẕâtî 'aceb bu sîne-i ṣad-çâki ben

1048

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Aḳıtmaġ içün eşküm her dem yüzüñ dürersin
Ey ḫâce şöyle beñzer sen ṭâlib-i Dürersin

2 Yüzüme ḳarşu sögseñ ġâyet ṣafâ sürerdüm
Nâmeyle bildürürsin kâġıdlara bürersin

3 Didüm ki ḳanḳı ḳaṣruñ şâhısın ey şeker-leb
Ḫışm ile baḳdı didi kimüñ evin ṣorarsın

4 Didüm düşümde sürdüm yüzüm gözüm yoluña
Didi ki ḥaḳ yolına çoḳ sîm-ü-zer sürersin

5 Görüb cemâl-i yârı ah eyledüñ raḳîbâ
Rûşen çerâġa ḳarşu ey seg niçün ürersin

6 Ey zâhid-i mürâyî tesbîḥ elüñde dâ'im
Avlamaġa cihânı dâm-ı riyâ ḳurarsın

7 Ẕâtî ża'îfüñ âḫır ey ġuṣṣa nola ḥâli
Mânend-i kelb-i a'dâ ṭurduḳça sen ürersin

---

[5] Neylesem: Neyleyem HM

1048 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1049

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 'Işḳ ile rüsvâlıgı çün kim idindüm pîşe ben
Nâṣıḥâ ḳulaḳ ṭutam mı ḳavl-i nîg-endîşe ben

2 Her gice anuñla göñlüm eylerem idinmişem
Ḥalḳa ḥalḳa zülfüñüñ sevdâsını endîşe ben

3 Ḳalbüñe kâr itmeyübdür ḳaṭre ḳaṭre yaş ile
Seng-i ḫârâyı nigârâ delmişelm bî-tîşe ben

4 Câna işler geçdi ġamzeñ gördi ḳalbüm oḫ didi
Anı cânâ anuñ ucından çevürdüm şişe ben

5 Cânumı alub benüm ḳaṣd eyledi îmânuma
Neyledüm Ẕâtî 'aceb ol çeşm-i kâfir-kîşe ben

1050

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir ṣanurdum ölmegi ey mâh-rû 'âlemde ben
Gün olur fürḳatde biñ kez ölürem bir demde ben

2 Sen benüm ey mâh bir gün ṣaḳlamazsın ḫâṭırum
Bunca yıldur râz-ı mihrüñ ṣaḳlaram sînemde ben

3 Ey ṣabâ yârân ṣorarsa saña aḥvâlüm benüm
Pâdişâh-ı bî-naẓîrem şimdi şehr-i ġamda ben

4 'Âlemüñde ol seni incitmezem var ey raḳîb
Kimsenüñ yatar itin ḳaldurmazam 'âlemde ben

1049 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[4] oḫ didi: acıdı B, F

1050 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

5 Ḳanlara ġarḳ eyle gel lûṭf eyle Ẕâtî mücrimi
Ola kim görem cemâlüñ ol mübârek demde ben

1051

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şaṣt-ı dilden çü dürerdüm oḳ gibi ḳayġuyı ben
Baġruma bir kez çekeydüm ol kemân-ebrûyı ben

2 Nâfe-i misk-i Ḫıtâ-veş bir deriye ṣarlanub
Araram ṣaḥrâ-be-ṣaḥrâ ol gözi âhûyı ben

3 İsterem ḳan derleyüb her ṣuda sen servi revân
Hey ḳıyâmet ḥaşr olınca ḳomazam ol ḫûyı ben

4 Gördügüñ var mı beni düşde dir ol Yûsuf-cemâl
Hey ne düş anı görelden görmedüm uyḫuyı ben

5 Ḳırmışam nâmûs-u-'âruñ Ẕâtî'yâ zencîrini
Baġlamaluyam görelden ol müselsel mûyı ben

1052

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şarâb-ı 'ışḳuñ ile mest olanlar üstüḫânından
Figân kim itlerüñ mest oldı uyunmaz figânından

2 Ḳızarmasun mı ruḫsâruñ senüñ ey gülşen-i cennet
Melâḥat ḳaṣrına çıḳmış leṭâfet nerdibânından

3 Nigârâ reh-zen-i ġamzeñ ṭarîḳ-ı zülfüñi kesmiş
Gelüb dil çıḳmadı hergiz göñüller kârbânından

1051 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[2] ṣarlanup: ṣarıyup L, ṣıġmayam F

1052 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

4 Bu gün ey dôst işitdüm saña cânum dimiş düşman
Temâşâ eyle bîzâr ideyin ben anı cânından

5 Daḫi tîğin çıḳarmadan aña cânum revân itdüm
Niçün incinmiş ey Ẕâtî nesi çıḳdı ki yanından

1053

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Beni dûr itmesün devrân o mâhuñ âsitânından
Ḳamu bildüklerin eylerse derdüm yoḳ ḳalanından

2 Nice ilte kebûter ol hümâya nâmemi yâ Rab
Ḳuş uçmaz gökde ʿuşşâḳuñ bu gün âh-u-figânından

3 Benüm cânum dili biryân idelden âteş-i ʿışḳuñ
Belâ-vü-derd-ü-zecr-ü-ġam etin yir dört yanından

4 Nice bildürmeyem kûyuñda cânâ bilmezem kendüm
Kim olursa bilür cismümdeki ṭaşuñ nişânından

5 ʿAceb mi Ẕâtî'yâ rengîn olursa şâhid-i naẓmuñ
Belâġat ḳaṣrına çıḳdı feṣâḥat nerdibânından

1054

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Yedi dâne şerer ṭamu benüm ahum ocaġından
Sekiz verd-i ṭarî cennet nigâruñ ḥüsni bâġından

2 Ṭuran ḳavs-i ḳuzaḥ ṣanmañ egilmişdür havâdan ol
Çıḳub yaşıl ḳızıl dütün göke sînem ocaġından

1053 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1054 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

3 Giderme tîr-i cânânı benüm zaḫmumdan ey cerrâḫ
Ayırma bu gül-i ḫandânı billâhi budagından

4 Yoluñda ḫâk olanlardur saña ta'ẓîm ider ḳalḳub
Ne tozlar kim ḳopar ey şeh-süvâr atuñ ayağından

5 Ol âteş-çihreyi Ẕâtî nice germ olmasun gören
Güneş bir lem'adur rûşen bu kim ḥüsni çerâğından

1055

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ol âteş-çihrenüñ derdâ cüdâ düşdüm diyârından
Hemân bir dâğ-ı ḥirmân var yürekde yâdigârından

2 Ne ḥâṣıl bâğ-ı 'âlemden baña derdürmedi devrân
Murâdum mîvesin veh kim ümîdüm şâḫ-sârından

3 İlâhî baña bir köynüklü hem-dem vir meded ol dem
Anuñla yanışalum bir iki gün hecr nârından

4 Ser-â-ser düzd-i ḥirmân derdi olmadı baña rûzî
Dirîğâ kim ümîdüm şâḫ-sârınuñ şimârından

5 Fiğân kim bezm-i 'âlemde viṣâl-i dil-berüñ Ẕâtî
Naṣîb olmadı ben meste şarâb-ı ḫôş-güvârından

1056

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Baña bir câme iḥsân it seg-i kûyuñ palâsından
Ḫalâṣ eyle beni bu cübbe çâk itmek belâsından

---

[5] gören: görüp H, B, L, F, HM

1055 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2
[2] 'âlemden: 'âlemde H, L, HM

1056 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

2 Lebüñ vaṣfın mükerrer bûselikden oḳusa ḥavrâ
Aḳub aġzı ṣuyı cûş eyleye Kevs̱er ṣafâsından

3 Ger ol yelden yegin ata binüb seyr eyleye ol meh
Nice tozlar ḳopa ʻâlem türâb ola havâsından

4 Benüm aġladuġum bu kim mürekkeb olsa deryâlar
Deñizden ḳaṭresi yazılmaz eşküm mâ-cerâsından

5 Şu kim gözden geçürmek isteye Ẕâtî gözi ṭutsun
Yine vaṣf eyle yâruñ ḫâk-i râhı tûtiyâsından

1057

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Murâdum bu benüm dâyim Ḫudâ-yi bî-niyâzumdan
Düşe ben ḫâküñe ẓıll-i vefâ sen serv-i nâzumdan

2 Aḳar şu gibi gel sensüz be-ġâyet bî-mecâl oldum
Degirmenler gibi ṣusuz ġıdâ geçmez boġazumdan

3 Baña ḳahr itme lûṭf eyle eridür insi-vü-cânı
Ḥaẕer eyle benüm cânum bu âh-ı cân-güdâzumdan

4 Ṭutalum Nûḥ gibi biñ yıl ola yaşum ey ʻömrüm
Ġamuñ ṭûfânına ḥad yoḳ nolur ʻömr-i dırâzumdan

5 Ḳıyâmetde ḳıyâmet ḥâl ile ḥaşr olsun ey Ẕâtî
Baña ṭoġrı ḫaber viren o serv-i ser-firâzumdan

---

[2] bûselikden: bûselikde B, L, HM
[3] ol meh: dil-ber B, F

1057 Ü.1, H, L, HM, Ç — Ü.2, B, F
[4] Ṭutalum: Dutalum H

1058

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ol hümânuñ işiginde ḫûb itdüm midḫatin
Gökde uçurmaḳ gerek kâmil olanlar ṣan'atin

2 Rinde ṣôfî dir imiş yüri ayağı yire dep
'Ârif olan kimse billâhi deper mi devletin

3 Vaṣf ider vâ'iẓ ḳoyub dîdâr-ı yârı cenneti
Cinnetî her ḳande olursa belürdür cinnetin

4 Her gice bir menzili eyler müşerref ol ḳamer
Meh gibi her-câyîdür bildük anuñ mâhiyyetin

5 Devr ider ḳuṭb-ı murâdı üstine nüh dâ'ire
Ol perî-peyker ḳabûl eylerse Ẕâtî da'vetin

1059

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Leşker-i berf-i zemistân ki aḳın şaldı revân
Ḫavfden beñzi bozardı göricek ḫalḳ-ı cihân

2 Âsiyâbı feleküñ tozıdı mı dehre daḳîḳ
Oldı tennûrınuñ içinde belürsüz iki nân

3 Anı ṭaş eyledi Ḥaḳ ḳatı ṣovuḳluḳda bu gün
Dil-i dil-dâr ile baḥs itdi meger âb-ı revân

1058 Ü.1, H, L, — B, F, HM, Ü.2, Ç
[1] midḫatin: ḫıdmetin Ü.1

1059 Ü.1, H, B, F, — L, HM, Ü.2, Ç
[1] ḫalḳ-ı: anı H
[2] tozıdı mı: tozıdalı F
[3] Dil-i: Dür-i H

4 Kim yarar 'âleme lûṭf issi yalıñ yüzlü iken
Virdi nâruñ yüzine ḳarşu ḳarış ḫalḳ-ı cihân

5 Geldi bir dem ki olub cünbiş-i serd issi ṣabâ
Ḳalmadı âb-ı revânda ḥarekât-ü-cereyân

6 Geldi bir gün ki yine âb-ı teri eyledi ḫuşg
Nola ter âteşe meyl eylese ṣâfî rindân

7 Odun olmaduġiçün ṣovudu benden ocaġum
Ẕâtî'yâ gör neler itdi baña bu serd-i zemân

1060

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+———/+———/+———/+———

1 Niḳâb-ı zülf-i pür-çînden ruḫ-ı cânânumuz çıḳsun
Ḥicâb-ı ebr-i müşgînden meh-i tâbânumuz çıḳsun

2 Ben anı baġruma başınca cânum çıḳdı ey ḫûnî
Dimişsin sînesinde ṭurmasun peykânumuz çıḳsun

3 Ḳapumda ah idüñ anı işidüb çıḳayın dirseñ
Varalum idelüm ahı ölince cânumuz çıḳsun

4 Oḳuñ dil taḫtına sulṭân dikersin ey kemân-ebrû
Cihâna ḫıl'at-i la'lîn geyürsin ḳanumuz çıḳsun

5 Bu gün bir aydur yârı yiriyle görmedüm Ẕâtî
Sitâreyle göke ceng itmege efġânumuz çıḳsun

1060 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1061

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Bir şemme bûy-i zülfüñi almış şabâ Ḥasan
Gülşende sünbüle ulamış bu şabâḥ esen

2 Zehr-i belâyı her dem içersem ḥasen degül
Ger bildürürse ḥâlümi yâra şabâ ḥasen

3 Yanmışsın âteş-i ruḫ-i dil-dârdan bu şeb
Ey şem' göreyin seni çıḳma şabâḥa sen

4 Gam gicesinde ḳalmışam ol âfitâbumuñ
İrgür esenliği ḫaberin ey şabâḥ esen

5 Rûşen ḫaber getürdi o ḫôrşîdden baña
Ey Ẕâtî ḥâcetüm bu ki olsun şabâḥ esen

1062

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Gülşen-i bâġ-ı cemâlüñ gül-i ḫandânı Ḥasan
Evc-i eflâk-i kemâlüñ meh-i tâbânı Ḥasan

2 Cânın alduñ saña ölümlü geçen kimselerüñ
Yoḳ mıdur yoḫsa bu ben ḫaste-dilüñ cânı Ḥasan

3 Ḳalḳıcaḳ ḥaşrda yirden girüben çarḫa diyem
Şûr-ı âhumla ḳıyâmet ḳoparub ḳanı Ḥasan

4 Nola ölsem yoluña âdeme virmekde ḥayât
Mât ider la'l-i lebüñ Çeşme-i Ḥayvânı Ḥasan

1061 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] Gülşende: Bâġ içre B

1062 Ü.1, H, L, HM — B, F, Ü.2, Ç
[2] Cânın: Ḳanın HM / kimselerüñ: ḫastalaruñ L

5 Her ne kim gelse Ḥasandan ḥasen olur güzelüm
Her ne kim eyler iseñ ben bilürem anı Ḥasan

6 Şerbet-i la'lüñi ben teşne-dil itdükçe ṭaleb
Yoḳ mıdur zehr-i belâ ṣunmaġuñ oranı Ḥasan

7 'Âlemi gün gibi devr eyledi Ẕâtî niçe yıl
Görmedi sencileyin âfet-i devrânı Ḥasan

1063

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + —

1 Ḫaṭṭ-ı la'lüñ şeh-per-i Rûḥ-ül-Emîn
La'l-i nâbuñ luṭf-i Rabb-ül-'âlemîn

2 Ḫışm-ı çeşmüñ 'âşıḳa 'ayn-ı 'aṭâ
Ḫıżr-ı ḫaṭṭuñ رحمة للعالمين

3 Sûre-i Kevs̱er ḥaḳıçün la'lüñi
Görse rıḍvân ayda من ماء معين

4 Kûyuñı görse eger olsa peri
Bu yaña açmaḳ dilerdi ḥûr-i 'în

5 Ḫûbdur ger 'adn-i kûyından ò ḥûr
Dirse Ẕâtî فادخلوها خالدين

1064

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Hüdhüdâ beñzer ki sen murġ-i dil-i Ferhâdsın
Başuña tîşe ṭoḳınmış nâlede üstâdsın

1063 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1064 Ü.1, H, L, HM — B, F, Ü.2, Ç

2 'Âḳıbet bu bâġa gül gibi gelenler açılur
Nâlişine bülbülüñ ey ġonca niçün şâdsın

3 Ṭutalum ey 'ömr sen taḫt-ı Süleymânsın bu gün
Âh-ü-efġân itdügüm bu 'âḳıbet ber-bâdsın

4 Girmege yoḳ çâre cânâ göñlüñe gördüm didüm
Ey dil-i dil-dâr sen bir ḳal'a-i pûlâdsın

5 Bir perîye germ olub ḥammâmda didüm aña
Bâġ-ı cennet içre bir billûrdan şimşâdsın

6 Bî-naẓır-ü-bî-bedelsin gerçi ey 'ömr-i 'azîz
Veh ki 'ahd-i bî-vefâlar gibi bî-bünyâdsın

7 Dün gice seyrümde ben bir servüñ oldum bendesi
Bir mu'abbir didi Ẕâtî ġuṣṣadan âzâdsın

1065

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Noldun ölürsin göñül ol Âb-ı Ḥayvândur gelen
Mürdeler iḥyâ ider 'Îsâ-yı devrândur gelen

2 Ṭur yirüñden bu ḳıyâmet sâ'atüñ bil ḳadrini
Gözlerüñ aç yine mürde cismüñe cândur gelen

3 Sâyesinde ḫôş geç ey dil ḫâk ol anuñ yolına
Ṣalını ṣalını ol serv-i ḫırâmândur gelen

4 Derd ile âlem ṭolu olursa derdüm yoḳ benüm
Gör Ḫudânuñ ḥikmetin her derde dermândur gelen

5 Ey göñül eflâke irdi gün gibi başuñ yine
Başuña gün ṭoġdı ol ḫôrşîd-i raḫşândur gelen

6 'Âşıḳ-ı mûr-ı ża'îfe eyleme ẓulm ey perî
Ma'dilet taḫtındaki Sulṭân Süleymândur gelen

1065 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[5] Ey göñül eflâke irdi gün gibi: Gün gibi eflâke irdi ey gönül HM / gibi: bilgi F

7 Hak Te'âlâ 'ömrini kılsun ziyâde Zâtî'yâ
Devlet ile şehre ol lutf ıssı sultândur gelen

1066

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Temâşâ eyledi cân-ü-göñülden cân bu gün yârın
'Acebdür ger revân olmazsa ol serve bu gün yarın

2 Eger bir lu'b ile göstermeye ol yüzi gül-zârın
Belâ tâsında ser-gerdân ider ol yüzi gül zârın

3 Nola tennûr-ı sînemde yakarsam 'ışkuñuñ nârın
Boyuñ en nârven-kâmet iñen ra'nâ iñen nârîn

4 Lebinden sırr ile şormış nigârınuñ dil efkârın
Helâk-i tîg-i cevr itmek dilermiş her dil-efkârın

5 'Aceb mi arturursa dem-be-dem Zâtî dilâ zârın
Nigârı hem-dem idinmişdür ağyâr-ı dil-âzârın

1067

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ah ey göñül ol yüzi gün alnı kamerümden
Pür-şevk oluban hazz ider âh-ı seherümden

2 Bûse añuban bal çalub ağzuma gitdi
Dâd ey göñül ol lebleri şehd-ü-şekerümden

3 Cânuma geçübdür güzelüm tîrüñ ucından
Ağyârı helâk eyledi geçdi cigerümden

1066 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2
[3] en: ey F, HM

1067 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

4 Gözüme cihân oldı ḳarañu nideyin ah
Ol gözlerümüñ nûrı gidelden naẓarumdan

5 Ḳaddümi kemer ḳılmaġa bel baġladı Ẕâtî
Ben bunı mı umardum o zerrîn-kemerümden

1068

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Gördi dîvâne göñül kâkül-i pür-çînüñi çün
Düşse sevdâya ne ṭañ kakül-i pür-çînüñ içün

2 Öldürürseñ baña bir ḫôş yiri ḳabr eyle didüm
Didi binüm dahi cehd eyledügüm sinüñ içün

3 'Âşıḳa bûse-i la'lüñden eyâ ḫâce-i ḥüsn
Vir zekâtı kerem it 'ârıż-ı sîmînüñ içün

4 Beni yaşum gibi gözden bıraġubdur 'âlem
Naẓar it ḥâlüme şol çeşm-i cihân-bînüñ içün

5 Dîn-i 'uşşâḳı ṣaçı küfri ḳavî eylermiş
Ẕâtî'yâ sen daḫi meyl eyle ana dînüñ içün

1069

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ne derdine devâdur 'âşıḳuñ muṭrib Şifâ Ḳânûn
Virür emrâżına çengüñde ammâ kim şifâ ḳânûn

[5] bel: bil L, HM

1068 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[2] cehd: ḳaṣd HM

1069 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

2 Ne içün ẓulmi resm itdüñ bu ʻuşşâk-ı reʻâyâya
Sizüñ ilde meger budur be ẓâlim pâdişâ ḳânûn

3 Göñüller ṣafḥasına yazmaġa ẕevḳ-u-ṣafâ ḫaṭṭın
Olubdur bî-bedel maḥbûb mısṭar serverâ ḳânûn

4 Şifâ sâz eyle ben pür-derde rûḥ-efzâ imiş sâzûñ
Al anı çengüñe meclisde budur muṭribâ ḳânûn

5 Ṣadâsı bî-bedel naḳşı güzel ġarrâ muṣâḥibdür
Ġıdâ-yı rûḥdur ṣâfî virür ḳalbe ṣafâ ḳânûn

6 Metâʻ-ı vuṣlatuñ hicrânını ṭuymışdur ey ḫâce
Yüzin yırtub ḳılur meclisde zârî dâ'imâ ḳânûn

7 Ḳulûba cümle evtârı reh-i şehr-i ṣafâ anuñ
Olubdur Ẕâtî'yâ bir ḫôş diyâr-ı dil-güşâ ḳânûn

1070

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Murâdum budurur ʻâlemde Ḥaḳdan
Ki ẕikrüñ dûr ide bâṭıl ṭuṭaḳdan

2 Elüñden gelmedi kim hey vefâsuz
Añasın ben faḳîri bir ayaḳdan

3 Eger kim ḳuḥl-u-gevher de olursañ
Bıraġursın beni gözden ḳulaḳdan

4 Müjeñ kim ḫançere teşbîh iderse
İlâhî ölümü olsun bıçaḳdan

5 Düşürmez bir niçe gündür ki Ẕâtî
Lebüñ ẕikrin dahi dilden ṭuṭaḳdan

1070 Ü.1, H.B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] ṭuṭaḳdan: ḳulaḳdan B, ṭudaḳdan L, F, dudaḳdan HM
[5] ṭuṭaḳdan: ṭudaḳdan B, L, F, dudaḳdan HM

1071

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Şikâyet 'ışk-ı yâruñ ḫançerinden
Ḳazır 'uşşâḳı 'âlem defterinden

2 Gören encüm şanur tîğ urdı ahum
Şerer şaçıldı mâhuñ miğferinden

3 Raḳîbi bilmedüm gördükde âḫır
Çıkardum dişlerinden gözlerinden

4 Pür olur her gice mülk-i melâ'ik
Şirâr-ı nâr-ı âhum leşkerinden

5 Yine 'ayn-ı zer oldı rûy-ı Ẕâtî
Türâb-ı râh-ı dil-ber cevherinden

1072

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḳatl-i merdüm ḳılmağa ğamzeñ bıçağı neylesün
Murğ-ı dil şayd etmege zülfüñ duzağı neylesün

2 Nola perhîz eylese zâhid cemâl-i yârdan
Zişt-rû âyîneyi a'mâ çerâğı neylesün

3 Ḳarşusında olmayıcaḳ gonca-i kûçek-dehân
'Andelîb-i ḫoş-nevâ gül-zâr-ı bâğı neylesün

1071 Ü.1, H, B, L, HM — Ü.2, Ç
[3] bilmedüm: bilmedük H

1072 Ü.1, H, B, L, F, — HM, Ü.2, Ç
[1] duzağı: tuzağı B, L, F
[2] —L

4 Şunmayıcak sâkî-i la'lîn-leb-ü-sîmîn-beden
Ehl-i 'ayş alub ele zerrîn ayağı neylesün

5 Döne döne nola kan ağlarsa Zâtî çün kebâb
Fürkatüñde âteş olmışdur turağı neylesün

1073

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Nice bir ahum görüb ra'd ey kamer âh eylesün
Yâ nice nâlem yanınca tağlar ah eylesün

2 Gönlümi bir seng-dil yakdı katı hâlüm harâb
Kal'a taşlarla dögünsün toplar ah eylesün

3 Kubbe-i çarhuñ söyündürsün kamu kandîlini
Âh-ı şeb-gîrüm görüb bâd-ı seher ah eylesün

4 Cânumı alursa cânâ âh-ı huşg-ü-eşk-i ter
Yaşlar döksün benümçün bahr-ü-ber ah eylesün

5 Ben iderdüm 'âlemüñ ahın ser-â-ser Zâtî'yâ
Ben ölürsem cümle 'âlem ser-be-ser ah eylesün

1074

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey hümâ sensüz göñül kevn-ü-mekânı neylesün
Şâh-bâz-ı ferd hâlî âşiyânı neylesün

2 Görmez isem rûyını hergiz gerekmez kûyuñı
Ey melek dîzârsuz 'âşık cinânı neylesün

1073 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1074 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[2] dîzârsuz : dîdârsuz L, F, HM

3 Âdeme dirler ki evvel cân gerek andan cihân
'Âşıķ ey cân-ı cihân sensüz cihânı neylesün

4 Hîç şerḥ itmek kitâb-ı ḥüsnüñi lâzım degül
Gün gibi ey meh 'ayân olan beyânı neylesün

5 Âb-ı Ḥayvân olsa mey sensüz göñül meyl eylemez
Yârsuz 'âşıķ ḥayât-ı câvidânı neylesün

6 Şıdķ ider dil 'ahdine ol bî-vefânuñ içse and
Ditredür dır dır zemîn-ü-âsumânı neylesün

7 Acı acı yaş döker görenler acır Ẕâtî'yi
Ol ġarîbüñ acıdı fürķatde cânı neylesün

1075

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Esîr-i ṭavķ-ı mihrüñ olalı ey mâh-rû gerden
Cihânda geçmemiş miḥnet mi ķalmışdur 'aceb serden

2 Saña göndermege sûz-ı dil-i pür-derdi yazduķça
Yanar nâme meger kâġıd düzem perr-i semenderden

3 Yaķın ķaldı ki ahumdan melekler yañıla ẕikrin
Iraġ olsun benüm derdüm ṭabîbüm işidenlerden

4 Leṭâfet câmi'i içre ya bir ḫôş şem'-i kâfûrî
Ya ṭûmâr-ı du'â-yi Nûrdur ey mâh ol gerden

5 Ķomaz ey cevher-i iksîr-i devlet mihrüñi elden
Şafâsı ķalb-i Ẕâtî'nüñ ziyâde 'ayn-ı cevherden

---

[6] ider: idüb HM

1075 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1076

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şafâlıdur firâḳında göñül âvâz-ı dil-berden
Nite kim rûze-dâr âvâze-i Allâhu Ekber'den

2 Şeb itdi rûzumı çün kim gülüb gösterse dendânın
Yem-i ġamda kenâr-ı şâdîyi bulurdum ülkerden

3 Ser-â-ser ṭâḳat-ü-şabr-ü-ḳarârum leşkeri göçdi
Görinen dûd-ı âhum şanma toz ḳopdı o leşkerden

4 Gerek zülfüñle bend eyle gerek tîğüñle ḳatl eyle
Ḳuluñ ḳurbânunam ṭutdum efendi emrüñe gerden

5 Deminde ʿâşıḳa hem-demlik eyler âteş-i âhı
Anuñçün menzili aʿlâ olur Ẕâtî feleklerden

1077

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilatün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḫizmetüñde gerçi ol şemʿüñ göñül pervânesin
Mûmdur yaḳmaġa ol ey sûḫte pervânesin

2 ʿIşḳ elinden bunca şerbetler içüb uşlanmaduñ
Ey dil-i dîvâne bilsem sen ḳaçan uşlanasıñ

3 Tañrı ḥaḳḳı bilürem Allâhı bir bilür gibi
Ḫırmen-i ḫûbân içinde ey şanem bir dânesin

4 Ben ḳadar ʿâlemde şâḥib-devlet olmaz ol şehüñ
İtlerile beklerem her gice devlet-ḫânesin

1076 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1077 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[2] bilsem sen: sen bilsem H, B, HM

5 Meyl idersin her perînüñ zülfinüñ zencîrine
Ḳılca ʿaḳluñ yoḳdur ey Ẕâtî ʿaceb dîvânesin

1078

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilatün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şol ṣanem Allâh ne âfetdür Ḫudâ bağışlasun
Billâh ol kân-ı kerem adın baña bağışlasun

2 Laʿl-i nâbından revân itsün baña bir bûseyi
Cânuma cânı benüm ol cân-fezâ bağışlasun

3 Bu günâhum bûse-i laʿl-i lebin ḳıldum ṭaleb
Cismümi luṭf itsün ol kân-ı ʿaṭâ bağışlasun

4 Ṭuymaduñ esrârı sen bâr-ı küdûret itdi deng
Bârî mey çek ḳalbüñe ṣôfî ṣafâ bağışlasun

5 Naḳşı nâzüg ʿâşıḳa bir demde yüzbiñ naḳş ider
Bir nigâruñ var imiş Ẕâtî Ḫudâ bağışlasun

1079

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ṣafâlar isteyen sâḳî müdâm ayağuña düşsün
Gelüb meydân-ı meclisde mey-i gül-gûna baş ḳoşsun

2 Saña yiter güzel olmaz ḳamu şîrîn-dehen cânâ
Ruḫ-ı Gül-gûn ile Şeb-dîz-i zülfi yüz düzüb ḳoşsun

1078 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[5] Görmesün dünyâda hergiz devr-i gerdûndan elem: Her zamân sini aña anı saña bağışlasun B

1079 Ü.1, H, L, HM, Ü.2 — B, F, Ç

3 Baña ḳıymaz dimiş düşman senünçün dôstum luṭf it
Bile al gel o tîğ-i tîzi çal başını kes düşsün

4 Senüñ bâğ-ı ḥamâḳatde naẓîrüñ yoḳdur ey zâhid
Ḳoyub kûy-ı nigârı uçmaġ istersin 'aceb ḳuşsun

5 Eger kim ḥasret-i la'l-i lebüñle cân vire Ẕâtî
Açıḳ ḳoñ ḳabrinüñ bir cânibin cânâ mekes üşsün

1080

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Yir gök götürmez eşküm-ü-âhum şerâresin
Ben naḥs-ṭâli'üñ gör'e ey meh sitâresin

2 La'l-i nigâra ṣorımadum çâre olmadı
Bu derd-i bî-nihâyetüñ eyvâh çâresin

3 Ol câna pâre pâre olub gitdi dil yine
Tenhâ ḳoyub beni gör'e billâhi pâresin

4 Dimiş ki yarasına ṭuz eksem gerek anuñ
Ḳodum yolına neyleye tek yâra yarasın

5 Baḥr-ı ġamuñ kenârına irsem didüm didi
Umma ki göresin anuñ ey Ẕâtî ḳarasın

---

[4] zâhid: ṣôfî H
[5] la'l-i: ḥâl-i H, HM, Ü.2

1080 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[2] ṣorımadum: ṣoramadum H, B, HM
[4] Dimiş: Didi HM

1081

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Gözümüñ görmedüm ol meh temâşâsında taķşîrin
İlâhî nûr-ı Aḥmed ḥaķķıçün nûr it anuñ yirin

2 Ruḥuñda zülfüñe öykündügiyçün 'anber-i sârâ
Garîbi yaķdılar yandurdılar od itdiler yirin

3 Lebüñle aġzuña cânâ fuķâ'-u-şerbet öykünmiş
Birine içürüb şerbet fuķâ'a ķoydılar birin

4 Keremler eyle gel üstâdlar cânıçün ey naķķâş
Gören dîvâne olur ol perînüñ yazma taṣvîrin

5 O Yûsuf-ḥüsni şol deñlü ḥasen medḥ itdi kim Ẕâtî
Düşinde görmedi Ḥassân-ü-Saḥbân ḥüsn-i ta'bîrin

1082

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Zaḫmum aġlarsa oķuñdan yire ķanın dökeyin
Cebr ile baġlayayın ben anuñ otın ekeyin

2 Baḥr-i 'ışķuñda senüñ ey güher-i yek-dâne
Dirlik âbından eger el yumayam bir lekeyin

3 Geh mey-i cevrüm-ü-geh bâr-ı ġamum çek didi dôst
Dôstlar ṣabr ideyin her ne gelürse çekeyin

4 İntiẓârıyle benüm iki büküldi ķaddüm
Dir imiş bir gün anuñ ķaddini iki bükeyin

1081 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç

1082 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
[3] mey-i: hem-i Ü.1

5 Baḥr-i 'ışḳuñ didi şol fülk-i vücûdın şaḳınan
Ẕâtî'yâ şalmasun enginüme bir mehlekeyin

1083

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ol hilâlîle şu meh kim seyr ider deryâ yüzin
Görmedi mişlin ser-â-ser geşt iden dünyâ yüzin

2 Hey ne âfetdür ḳıya baḳsa düşürür toprağa
Bir naẓarda 'âşıḳuñ ol şûḫ-ı bî-hemtâ yüzin

3 Döndi gitdi ol şeh-i eflâk-rif'at ah kim
Dôstlar döndürdi devlet bendeden derdâ yüzin

4 Ah elinden cevre yüz ṭutdı görüb ben bülbüli
Neyleyem ṭutdı eliyle ol gül-i zîbâ yüzin

5 Dôstlar yüz vech ile ḫalḳ içre şûret bağlar ol
Her kimüñ pür-zaḫm ide ol yâr-ı bî-pervâ yüzin

6 Ben nola ṭaşlar başarsam bağruma ṭağlar gibi
Seyr ider düşmanlarumla dôstum şaḫrâ yüzin

7 Derdi anun Ẕâtî'yi bir vech ile zerd itdi kim
Dir gören ol 'âşıḳ-ı dil-ḫastenün eyvâ yüzin

1083 Ü.1, H, B, L, F, Ç — HM, Ü.2
[1] deryâ: dünyâ Ü.1, B, L
[5] bî-pervâ: bî-hemtâ L
[6] —F / düşmanlarumla: düşmanlar ile L

1084

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Şâh olsañ eger mışr-ı melâhatde maḥalsin
Bu vech ile sen Yûsuf-ı Ken'âna bedelsin

2 Git bizüm ile düşman evinden çıkub ey dôst
Şol cânı çıkan mürde gibi ol baḳa ḳalsun

3 Olmış yine çeşmüñ ḳatı ma'lûl raḳîbâ
Tîmâr id aña ḫûb göz olsun çıḳa gelsün

4 Didüm beni 'ışḳuñ meyi mest eyledi cânâ
Güldi didi sen mest-i mey-i bezm-i ezelsin

5 Bir midḥat-i 'âlî di o serve yüri Ẕâtî
Ḳadrüñ şu'arâ-vü-büleġâ içre yücelsün

1085

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ḥaḳdan dilerem târik-i aġyâr olasın sen
Budur ki ümîẓüm gül-i bî-ḫâr olasın sen

2 Dünyâ gibi yoḳ yirlere cevr itmege ṭurduñ
Ṭurduḳça bu dünyâ göreyin var olasın sen

3 Ol devletümüñ yarlıġın görmege ḳaṣduñ
Ey dil göreyin devlet ile yâr olasın sen

4 Cânâna revâ ṣanma cefâ ḳılmaġı câna
Cânâ ne revâ böyle cefâ-kâr olasın sen

1084 Ü.1, H, L, HM — B, L, Ü.2, Ç

1085 Ü.1, H, L, HM — B, F, Ü.2, Ç
[1] ümîẓüm : ümîdüm L, HM

5 Kim bula bahâne saña kim şu gibi Zâtî
Pâk ola yoluñ 'âşıḳ-ı dîdâr olasın sen

1086

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Cânumı itdüm revân bir ḳâmeti şimşâd içün
Çıḳsa serv üzre revân ḳumrı nola feryâd içün

2 Berf şanma ḫusrevâ ṭaġlarda dâyim ol yaġan
Kim bu çarḫ-ı pîre-zen şaçın yolar Ferhâd içün

3 Ey ecel luṭf eyle billâhi emân vir bir nefes
Derd ile ah idelüm bu 'ömr-i bî-bünyâd içün

4 Ḳaşı med ḳaddi elif yâruñ öñinde ey raḳîb
Ḳâmetüñ zecr ile dâl itsem gerekdür ad içün

5 İşidenler Zâtî'yâ cânlar virürler üstine
Bir ġazel didüm yine ol gözleri cellâd içün

1087

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün
— — + — / — — + — / — — + — / — — + —

1 Ey çeşm-i ġam-dîde daḫi bulut gibi aġlar mısın
Bir bî-vefânuñ zülfine bir daḫi dil baġlar mısın

2 Şol görinen müjgân mıdur ol dökdügüñ yâ ḳan mıdur
Yoḫsa benümçün ey gözüm şaçuñ çözüb aġlar mısın

1086 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2

1087 Ü.1, H, B, L, F, HM Ü.2, Ç

3 Ey ġam beni başduñ bulıt ṭaġ üstine çökmiş gibi
Ahum yili sürmez seni yoḫsa ḳara ṭaġlar mısın

4 Tîġ-i firâḳ-ı dil-rübâ zaḫm urduġınca cânuma
Ey ġuṣṣa ḳanı aḳmasun anuñ diyu dâġlar mısın

5 Şu gibi bir serv-i revân aḳıtdı göñlin Ẕâtî'nüñ
Çaġı geçince çaġ anuñ ey göz yaşı çaġlar mısın

1088

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Nâr-ı 'ışḳa şevḳ ile yanmaġa mûmın yâ neyin
Ḳoñ beni bu küllî eczâ kül olınca yanayın

2 Göm gök it cismüm libâsum ḳana yu ger incinem
Ey perî göm gök deli-vü-ḳıp ḳızıl dîvâneyin

3 İrmedüm ṣubḥ-ı viṣâle başuma gün ṭoġmadı
Ḫızmetinde nâr-ı hecrüñ her gice pervâneyin

4 Öldürür bir gün beni ey Ḫıżr-ı zinde teşnelik
Himmet it Âb-ı Ḥayât-ı la'l-i yâra ḳanayın

5 Ḳıymetüm bilmez benüm ol ḫâce-i ḥüsn-ü-bihâ
Ẕâtî'yâ silk-i maḥabbetde velî bir dâneyin

1089

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Yanayın yanuma gel sîne-i sûzânumdan
Derd ile aġlayayın dîde-i giryânumdan

---

[3] gibi: bigi F

1088 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç

1089 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2

2 Baña yirden göke ẓulm oldı Ḫorôs-ı ʿArşuñ
Uyḫusı uçdı bu şeb nâle-vü-efġânumdan

3 Küllî her yanumı ʿışḳ ateşi biryân itdi
Etümi yidi benüm ġam daḫi bir yanumdan

4 Merḥamet eyler idüñ görseñ eger geñ yaḳadan
Sînemüñ göynügini çâk-i girîbânumdan

5 Ẓâtî'yâ pâdişeh-i milket-i ʿışḳ olduġumı
Bildiler ḫalḳ-ı cihân defter-ü-dîvânumdan

1090

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Mey vir bu derd-mendüñe sâḳî şifâm içün
Tâ çâre ola yâr ile fetḥ-i kelâm içün

2 Sâḳî ziyâde çoḳ yimişüz ḫân-ı ġuṣṣayı
Bir iki câm ṣun bize haẓm-ı ṭaʿâm içün

3 Eksüklügi ziyâdedür ey dôst düşmanuñ
Her ne iderseñ aña dürüst intiḳâm içün

4 Toz ḳopmaz atuñuñ ayaġından şehâ saña
Ḳalḳar yoluñda ṭopraġ olan iḥtirâm içün

5 Aduñ baġışla cânı revân ideyin saña
Cânlar virür cihânda kişi yaḫşı nâm içün

6 Dârü-s-Selâm-ı kûyuñuñ ey ḥûr yolların
ʿIşḳ ola baña beklemede bir selâm içün

7 Ẓâtî ṣafâ-vü-şevḳ ile bu şiʿr-i rûşeni
İtdi tamâm sen meh-i bedr-i tamâm içün

---

[2] Uyḫusı: Uyḳusı H, B, F
[3] ʿışḳ: hecr H, F, HM

1090 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[2] çoḳ: ḫôş HM

1091

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Baña ol çeşm-i bîmâruñ naẓar ḳılmazsa sağ olsun
Gelür göñlüm yazar ḫaṭṭ-ı siyâhuñ yüzi ağ olsun

2 Ḫayâl-i yâr göñlüñden gidincek çeşmüñ ardınca
Râḳîbâ gönderi çıḳmaḳ dilermiş yüzi ağ olsun

3 Raḳîb ey dôst biñ dürlü belâdur âsitânuñda
Sürerseñ anı biñ dürlü belâ senden ırağ olsun

4 Göñül kûy-ı nigâra bâl açub uçmağ diler ṭurmaz
Ḫudâ uçmağ naṣîb itsün aña cennet ṭurağ olsun

5 Hevâ-yı sünbülüñle ṭağa düşdi ebr-veş Ẓâtî
Yetiş ey serv-i gül-ruḫsâr aña ṭağ üsti bâğ olsun

1092

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Senüñ tek âşıḳa kûyuñ benüm ḳıblem maḳâm olsun
Eger Beyt-ül-Ḫarâma varmağ istersem ḥarâm olsun

2 Cemâlüñ câmi'in gören ider secd'itmege ḳâmet
Benüm ḳıblem güzellerde bu gün saña selâm olsun

3 Vefâ eyle disem bir ẕerre deñlü ağzını açmaz
Cefâ eyle disem def'i dir ol bedr-i tamâm olsun

4 Didi dil-ber raḳîbümdür ḳatı gökçeklerüñ biri
İñen seçme bu miskîni ya illerden cüdâ m'olsun

1091 Ü.1, H, B, L, F, — HM, Ü.2, Ç
[2] gidincek: gidicek H, gidince B, F

1092 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
[1] istersem: isterse H

5 Eger 'âlemde Ẕâtî ṭatlu ṣoḥbet itmek isterseñ
Hemân bir câm-ı mey bir sen bir ol şirîn-kelâm olsun

1093

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ramażân içre dir idüñ hele bayrâm olsun
Dilde eş'âr elümüzde mey-i gül-fâm olsun

2 Şimdi yirsin varub aġyâr ile şekker bâdem
Olsun ey la'li şeker gözleri bâdâm olsun

3 Buña nisbet dügüne varmalıdur bir ḳara yas
Sen mehi göremedüm ben bu ne bayram olsun

4 'Îd yas oldı bize bezmümüze gelmedüñ ah
Mey-i eşke demidür gözlerümüz câm olsun

5 Ḳomadı 'îd-gehe gelmege ey dôst seni
Göreyin düşmanı Ẕâtî gibi nâ-kâm olsun

1094

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Nedür cennet temâşâsı cemâl-i yâra 'ışḳ olsun
İki 'âlemde ey zâhid hemân dîdâra 'ışḳ olsun

2 Bu âlem tekye-gâhında egerçi pîr olası çoḳ
Beni abdâl-ı 'ışḳ iden perî-ruḫsâra 'ışḳ olsun

1093 Ü.1, H, L, F — B, HM, Ü.2, Ç

1094 Ü.1, H, B, L, F, Ç — HM, Ü.2
[1] dîdâra : dîẕâra H

3 Niçe yıldur ki yolın beklerem bir merḥabâ itmez
Cihânda merḥabâsuzlarda ol dil-dâra 'ışḳ olsun

4 Selâm olsun baña yâr ayağına secde ḳılmaḳda
Velî baş egmemekde kimseye ol yâra 'ışḳ olsun

5 Nice cellâd-ı ḫûn-rîz olur ey ḫûnî senüñ çeşmüñ
Hemân şu gibi ḳan içmekde ol ḫûn-ḫâra 'ışḳ olsun

6 Çevürdi yüzini ṭurrañ bizümle 'ışḳ-u-müşg itmez
Bu gün ser-keşler arasında ol ṭarrâra 'ışḳ olsun

7 Caḥîm-i fürḳati Dârü-s-Selâm olurdı ey Ẕâtî
Eger bir gün dise ḥâlüñ ne ey bî-çâre 'ışḳ olsun

1095

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Kime ṭuş olsa ḥayâdan ter aḳar rûyından
Şâkirüz dil-berüñ ol ḫûb-u-ḥasen ḫûyından

2 Bizi gördükçe gül-i 'ârızı pür-jâle olur
Odluyuz biz o nigâruñ yüzinüñ şuyından

3 Âferîn bâd eyâ bâd mürâduñ bu idi
Bû getürdüñ o gülüñ sünbül-i ḫôş-bûyından

4 Gerdenüñ kâkül-i ḫôş-bûyuña boyun olmış
Bize bend itdi anı isteyelüm boyından

5 Ẕâtî'yâ cennet-i Firdevs-i Berînden geçdi
Geçdi her kim ki o ḥûrî-şıfatuñ kûyından

---

[6] Çevürdi: Çevirüp L

1095 Ü.1, H, L, HM — B, F, Ü.2, Ç
[2] Odluyuz: Otluyuz H

1096

Mütefâ'ilâtün Mütefâ'ilâtün
+ + — + — — / + + — + — —

1 İşigüñ mu'allâ görinür felekden
Seni kimse farḳ eyleyimez melekden

2 Benüm ahumuñ oḳları bir nefesde
İrişür Semâke güzelüm Semekden

3 Neye kim ṭoḳınsa geçer oḳ gibi cest
Kişi ahumı farḳ idemez tüfekden

4 İrişüb vişâlüñ bize eyle tiryâk
Ölürüz senüñ zehr-i ġamuñ yimekden

5 Bana cevr oḳın uralı Ẕâtî'yâ yâr
Daḫi acısı gitmedi bu yürekden

1097

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Didüm şâd ol cihânuñ yüzi gülsün
Tebessüm itdi ol dem didi olsun

2 Cemâlüñ âfitâbından niḳâbı
Götürme kendüzini yavı ḳılsun

3 Gel ey 'Îsî-nefes ḳaddi ḳıyâmet
Beni dirgür ḥasedden düşman ölsün

4 Baña niçün cefâlar itmez olduñ
Bi-ḥamdillâh begüm bilmez degülsin

1096 Ü.1, H, L, HM — B, F, Ü.2, Ç
[4] vişâlüñ: vişâle H

1097 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
[4] degülsin : degülsün Ü1

5 Ḳatı dil-ḫastedür derdüñle Ẕâtî
Aña bir bûse vir göñli ḫôş olsun

1098

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Kime şikâyet itsem şehrüñ güzellerinden
Vaṣlı dirîğ iderler ġâyet maḫallerinden

2 Baḳduḳça yüzlerine ṭutarlar ellerini
Yüz ṭutdılar cefâya feryâd ellerinden

3 'Uşşâḳa naḳş idüb yaḳmaḳdur işleri hep
Yanub yaḳılmaġ oldı işüm 'amellerinden

4 Uşşâḳa cevr oḳıyle görseñ neler geçerler
Sözleri geçmez olsa bârî ṣaḳallarından

5 Germ olub ehl-i meclis ṣoḥbet ḳızardı vâ'iẓ
Oḳınsa yana yana Ẕâtî ġazellerinden

1099

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Bir zamân varsun o sulṭân-ı muẓaffer yürüsün
Eşkden bürc-i beden üstine leşker yürüsün

2 Ṭoḳuz eflâk dönüb ḳuṭb-ı murâdı üzre
Reh-i maḳṣûdına anuñ yedi aḫter yürüsün

1098 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] ṣoḥbet ḳızardı: ṣoḥbetde ḳızdı Ü.1, L

1099 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

3 Ḥacletinden yire geçsün göreyin serv-i sihî
Şîve-vü-nâz ile ol ḳâmeti ʿarʿar yürüsün

4 Yine ḫaṭṭını tırâş ittürüb ol şâh didi
Ne içün milket-i Rûm üstine kâfer yürüsün

5 Bu cihânda çıḳamaz ġuṣṣa ile başa kişi
ʿAyş-ü-nûş eyleyelüm yine ayaḳlar yürüsün

6 Beñzümüz saz oluban geldi belâ başumuza
Bezmi ayaḳladı ġuṣṣa mey-i aḥmer yürüsün

7 Cânı var ise ṣabâlanmasun ey şâh ṣabâ
Zâtî'nüñ ṣarṣar-ı âhıyle berâber yürüsün

1100

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilatün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Rûz-ı hecrüñ farḳı yoḳ ey meh şeb-i deycûrdan
Çeşm-i bî-inṣâf var anda eser yoḳ nûrdan

2 Hey ḳıyâmet yüregüñ oynatmadı nâlem benüm
Ṭaġ-u-ṭaş dirler ki raḳṣ eyler ṣadâ-yı ṣûrdan

3 Sâye ṣalsañ bir gün ey meh-rû mezârum üstine
Ḥaşre dek ḳabrüm benüm rûşen olurdı nûrdan

4 Oḳı ḫaṭṭuñdan yüri mihr-ü-vefâ destânını
Niçe kez ey meh sebaḳ aldı Süleymân mûrdan

5 Kim enâniyyet cüz'in oda yaḳarsa Zâtî'yâ
Oḳısa olur انا الحق sırrını Manṣûrdan

1100 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[5] sırrını: dersini H, F, HM

1101

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ruḫlaruñla zülfüñ açar birbirin ey dil-sitân
Gice âteş şu'lesi ẓâhir olur gündüz duḫân

2 Dün gice seyrümde itdüm tîrüñe sînem siper
Bir mu'abbir didi bu sehm-i sa'âdetden nişân

3 'Arż-i ḥüsn itseñ gider ṣabr-u-ḳarâr-u-'aḳl-u-dil
Rıḥlet eyler ṣubḥ-dem gûyâ ḳonaḳdan kârbân

4 'Âşıḳa sensüz dirilmek günde biñ kez ölmedür
Cennet-i kûyuñda cân virmek ḥayât-ı câvidân

5 Cânib-i kûy-ı nigâra murġ-ı dil uçmaḳ diler
Bâl-i zer açduḳca ṭâvûs-ı zümürrüd-âşiyân

6 Anuñ içün gözine göstermez ol meh kimseyi
Öldürür Mirrîḫ-i çeşmi gördügin virmez emân

7 Ṭutuşaldan pehlevân-ı nâr-ı 'ışḳ-ı yâr ile
Ẕâtî'yâ Rüstem gibi 'âlemde oldum dâstân

1102

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ḳan oldı yürek ġamze-i bürrânuñ ucından
Cânuma geçübdür güzelüm anuñ ucından

2 Ḥad yoḳ şu ḳadar irdi ḳażâsı oḳuñuñ kim
Ey ḳaşı kemân sîneme peykânuñ ucından

1101 Ü.1, H, L — B, F, HM, Ü.2, Ç
[2] siper: hedef H

1102 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2
[2] sîneme: sîneye H

3 Ḳıl baña 'inâyet naẓarın yaralar urdı
Çeşmüñ dil-i ṣad-pâreye müjgânuñ ucından

4 İp geçdi göñüller çekilür dâr-ı baḳâya
Boyunlarına zülf-i perîşânuñ ucından

5 Ânuñ güzelüm öte ucıdur senün ânuñ
Ẕâtî seni ġayetde sever anuñ ucından

1103

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ṣabâ ey Yûsuf-ı ṣânî getürse ayaġuñ tozın
Bu ben bî-çâre ṣanînüñ aça Ya'ḳûb-veş gözin

2 Bu gün mestâne bir ḳaç beyt ile a'dâyı vaṣf itdüm
Kiminüñ başını yardum çıḳardum kiminüñ gözin

3 'Âraḳlarla İlâhî yâra yaraşmışdur ol kâkül
'Âraḳlar yaşını çoġ eyle kâkül 'ömrini uzun

4 Bizümle ṭatlu ṭatlu söyleşürken ol şeker-güftâr
Diñ acı dilli aġyâra gelüb ekşitmesün yüzin

5 Şeb-i ġam ref' olurdı başuña gün ṭoġub ey Ẕâtî
Ḫudâ rûzî ḳılaydı vaṣl-ı yâruñ rûz-ı pîrûzın

1104

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ḳorḳum bu ki cânâ bedenüm yaralarından
Ḳan ile bile aḳa yürek pârelerinden

1103 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
[4] dilli: dillü B, F, F

1104 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

2 Döndüm güzelüm ḳulle-i ʿışḳuñda pelenge
Cismümdeki ṭaşuñ yirinüñ ḳaralarından

3 Bir câm içürübdür baña kim sâḳî-i ʿışḳuñ
Şaymaz felek-i Aṭlası âvârelerinden

4 Baş-u-ten-ü-cân-u-dil irer ṣıḥḥate cânâ
Ger çâre ire vuṣlatuñuñ çârelerinden

5 Uyḫuyı yaşum âl ile ayırdı gözümden
Şu şızmaz iken ikisinüñ aralarından

6 Meh gibi beni döne döne pârele ey çarḫ
Meh-pârelerüñ ḳurtulayın pârelerinden

7 Seyr eylemede ʿâlemi Ẕâtî bu yedi beyt
Ḳalmaz feleküñ Sebʿa-i Seyyârelerinden

1105

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Dün geldi daḫi ġonca şehâ şehr-i ʿademden
Bir ẕerre nişân virmedi çoḳ ṣordum o femden

2 ʿÂynum baña sen olmayıcaḳ ʿâlem elemdür
Gitme beni billâhi helâk itme elemden

3 Dem dem bu gözüm dem ṭutar ey meh demi artsun
Tâ bu deme dek mihrüñe dil düşdügi demden

4 Benden saña bu dîde-i giryân niçün aġlar
Nemden gile eyler begüm incinmesi nemden

5 Sâḳî kerem it zevraḳ-ı zerrîni yetişdür
Billâhi ḫalâş eyle bizi ḳulzüm-i ġamdan

1105 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2 — Ç
[2] —Ü.2
[3] —Ü.1, H, B, L, F
[4] begüm: ʿaceb HM, baña Ü.2
[5] —Ü.2

6 Per açdı göñül kûyuña uçmaġ içün ey ḥûr
Fikri bu ki hîç çıḳmaya ol Bâġ-ı İremden

7 Dil-ber baña tâ kim demüñ olsun didi gitdi
Ḳan aġlayub âh eylerem ey Ẕâtî o demden

1106

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 İdünürse işiginde beni derbân-ı cihân
Görüb aḥvâlüme reşk eyleye sulṭân-ı cihân

2 Ol mehüñ mihrini terk itmeyem ölem dirilem
Rûz-ı maḥşerde diyem çarḫa girüb ḳanı cihân

3 Niçe yüzbiñ göz ile 'âlemi seyr itdi felek
Görmedi sencileyin bir şeh-i ḫûbân-ı cihân

4 Ḳulluġuñla be faḳîrüm nice ḥâlüñ dirse
Ola lâyıḳ diseler bendeye ḫâḳân-ı cihân

5 Ḫışm ile baḳıcı 'âlem yıḳıcı ol âfet
Kim imiş dirler ise âfet-i devrân-ı cihân

6 İltüben ḥażrete andan yaḳamı çâk ideyin
Ger girerse elüme ḥaşrde dâmân-ı cihân

7 Mey-i mihrin o mehüñ şevḳ ile nûş eyledi çün
Ẕâtî'ye dinse revâ server-i rindân-ı cihân

---

[6] —Ü.1, H, B, L, F
[7] Şîrînligini naẓmumuzuñ Ḫusrev işitmiş
Taḥsîn kemâline dimiş Ẕâtî 'Acemden HM, Ü.2

1106 Ü.1, H, L — B, F, HM, Ü.2, Ç
[4] Ḳulluġuñla : Ḳulluġumla L

1107

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 İsterüz deryâ-yı dilde şevḳ ile çûş olduġın
Görsevüz zevraḳlar ile ṭolular nûş olduġın

2 Serv-ḳâmet ḫûb maḥremdür ḥarîm-i bezmde
Bu ṣurâḥînüñ kim ister sâḳiyâ boş olduġın

3 Çal yürekler pârele al çenge çengüñ çengîyâ
İstemez dil muṭribüñ bir laḥẓa ḫâmûş olduġın

4 Sâġarı pür ḳıl unutma baña geldükce müdâm
Ṣâḳîyâ göster bize ġuṣṣa ferâmûş olduġın

5 Men' idermiş meyden ey Ẕâtî ḳamu dil-ḫasteyi
İstemez mi yoḫsa vâ'iẓ göñlümüz ḫôş olduġın

1108

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Acır ol şîrîn-dehen düşman beni incitmesün
Dôstlar billâhi ayduñ cânumuz acıtmasun

2 Mey içüb mest olanı öldürmelüdür dir imiş
Vâ'iẓe billâhi diñ ḥadden tecâvüz itmesün

3 İstemezse cümle 'uşşâḳuñ ḥayâtı gitdügin
Luṭf idüñ ol mâha ayduñ şehrümüzden gitmesün

4 Ṭurduġınca seg raḳîbüñ leşkeri ṭurmaz ürür
Bir kişi ney gibi dem dem nice feryâd itmesün

1107 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
[2] bezmde: 'ışḳda B

1108 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2
[4] Bir : Her F / gibi : bigi F

[3] gibi: bigi F / virdüñ: virdüm L / virdüñ âh kim: vire fikri bu HM

1111 Ü.1, H, L — B, F, HM, Ü.2, Ç
[1] La'lüñe: Lebüñe H
[2] bagışlar: bagışladı H, L

5 Tîr-i âhı Ẕâtî'yâ evc-i Şüreyyâdan geçür
Menzil-i 'ışḳ içre hergiz kimse saña yitmesün

1109

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Yiridür çıñlasa ṭâs-ı felek feryâd-u-zârumdan
Beni nerrâd-ı dehr ayırdı naḳş idüb nigârumdan

2 Baña her biri bir berḳ-ı belâdur leyl-i rıḥletde
Ne âteş kim çıkar na'l-i semend-i şeh-süvârumdan

3 Melâmet odına yanub yürürem vâlih-ü-şeydâ
Selâmet ehline ayduñ şavulsun reh-güẕârumdan

4 Havâya münḳalib olub yirinde yil ese ol dem
İrişse yidi deryâya benüm bir ẕerre nârumdan

5 Cehennem odı ey Ẕâtî ödünc alurdı sînemden
Eger kim irse bir ḳatre bu eşk-i cûy-bârumdan

1110

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dôstlar düşmanlarum 'ışḳa giriftâr olmasun
Kimsenüñ ben sûḫte gibi yiri nâr olmasun

1109 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç — Ü.2
[1] feryâd-u- : bu âh-u- F
[2] rıḥletde: vuşlatda B, vaşlında F
[4] ese: eser F / ol: her B, F
[5] kim irse: irişse HM

1110 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] gibi: bigi F

2 Sînemi sensüz dögünmekden siyâh itmek işüm
Kimse 'âlemde benüm gibi siyeh-kâr olmasun

3 Mirvaḥa gibi ḳarârum yile virdüñ ah kim
Kimse sen yâr-ı havâ-baḫşa hevâ-dâr olmasun

4 Bir siyâset eyle kim bâzâr-ı 'ışḳuñda baña
Kimseler ḥüsnüñ metâ'ına ḫarîdâr olmasun

5 Ẕâtî'yâ ḳaṣd eylemiş bir 'âşıḳa bir bî-vefâ
Hey yetiş billâhi ol yâr-ı cefâ-kâr olmasun

1111

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 La'lüñe medḥ-ü-s̱enâ oḳumaġ içün ey cân
Aġzını Ḫıżr yudı Âb-ı Ḥayât ile revân

2 Cereyân-ı süḫanuñ cânuma bağışlar cân
Nola dirsem lebüñe Çeşme-i Âb-ı Ḥayvân

3 Nuṭḳa gelse ṣanemâ mürdeler iḥyâ eyler
Leb-i cân-baḫşuña dirsem nola 'Îsâ-yı zemân

4 Sedef-i lûlû-yi deryâ-yı belâġat o dehen
Semek-i ḳulzüm-i zeḫḫâr-ı feṣâḥat o zebân

5 Cereyân-ı süḫanı Kevs̱eri şûrîde ider
Ẕâtî'yâ vây benüm aġzumda olaydı o lisân

[3] gibi: bigi F / virdüñ: virdüm L / virdüñ âh kim: vire fikri bu HM

1111 Ü.1, H, L — B, F, HM, Ü.2, Ç
[1] La'lüñe: Lebüñe H
[2] bagışlar: bagışladı H, L

1112

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Göñli ḳalur diyu ol cân cevrden vaz gelmesün
Bu meşel meşhûrdur ḳalsun göñül yol ḳalmasun

2 Mâh-ı nev dimiş bu şeb hercâyîlıḳda o şehüñ
Ḳulıyın eksük gedük eksüklügüme ḳalmasun

3 Seng alur segden ḥaẕer iden raḳîbâ destine
Göñlüñi 'uşşâk ele billâhi niçün almasun

4 Seg raḳîbüñ raḥmı yoḳdur 'âḳıbet bulur ṭalar
Ḳa'r-ı baḥr-i eşkine yok yire 'âşık ṭalmasun

5 'Ârıżuñ âbında güldükce iki gird-âb olur
Fülk-i ḳalbi baḥr-i 'ışḳa Ẕâtî nice şalmasun

1113

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dôstlar düşmanlarumla yâr hem-dem olmasun
Ol belâdan gözlerüm hem yaş-u-hem dem olmasun

2 Ey meh-i ferḫunde-ṭal'at odsuz ev ḳutsuz ev
Âteş-i mihrüñ göñülden ẕerrece kem olmasun

3 Hey ḳıyâmet ḥaşre dek ṭaşra ṭarîḳ-ı 'ışḳdan
Bir ḳadem ger adım adam adum âdem olmasun

4 Mürdeye cânlar revân eyler deminden leblerüñ
Şorduğum ayb eyleme 'Îsâ-'bn-i olmasun

1112 Ü.1, H, L — B, F, HM, Ü.2, Ç

1113 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] düşmanlarumla: düşmanlar ile F
[2] ṭal'at: ṭâli' HM / odsuz ev: odsuz evdür HM / ḳutsuz ev: ḳutsuz olur B

5 Ẕâtî'yâ her menzili ol mâh her gün seyr ider
Mâh-ı nev gibi benüm ḳaddüm nice ḫam olmasun

1114

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gel şeb-i fürḳatde gönlüm ḳara yaslu olmasun
Gün yüzüñ göster baña 'âlem ḳarañu olmasun

2 Ayrılıḳdan tatludur cân acısı 'âşıḳlara
Dôstlar düşman daḫi yârından ayru olmasun

3 Bir mehüñ mihriyle yad illerde oldum âşinâ
Ya İlâhî kimseler ġurbetde ṣayru olmasun

4 Üstüme eyler hücûm umsam dehânuñdan vefâ
Hey meded ṭut yaşumı yok yire ḳanlu olmasun

5 Bûy-i vaṣlın umduġum fehm itdi ol ġonca didi
Ẕâtî'yâ benden ba'îd iden seni bu olmasun

1115

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Dil-ber ki tekellümler ide penceresinden
Ṭûṭîdür öter nâz ile gûyâ ḳafesinden

2 Anı işiden ra'd ṣanur ḳubbe-i çarḫa
Bir velvele düşdi ki figânum ceresinden

3 Odlar bıraġur ḫırmenüñe ahını alma
'Âşıḳlaruñ ey çarḫ ḥaẕer kıl nefesinden

1114 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
1115 Ü.1, H, B, F, HM — L, Ü.2, Ç

4 Bu murġ-ı naẓar beñlerüñi görmez olaldan
Uyḫu mı gelür gözlerüme ġam mekesinden

5 Ẕâtî ṣanuram indi felekden yire ʻÎsâ
Gördükce o cân-baḫşı inerken feresinden

1116

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dôstlar ol pâdişâya nice bir yalvarayın
Elçiler ṣalub araya nice bir yalvarayın

2 Bilmezin ḥâlüm nola ol ḫâce-i ḥüsn-ü-cemâl
Merḥamet ḳılmaz gedâya nice bir yalvarayın

3 Gönlümüzden ṭoġ bu şeb gel bizde aḫşamla diyu
Her gün ol bedr olmış aya nice bir yalvarayın

4 Bir nefes bizi belâ-yı âhdan ḳurtar diyu
Ah kim ol pür-belâya nice bir yalvarayın

5 Sehm-i luṭfından dirîġâ kim baña çıḳmadı pay
Düşüben her gâh pâya nice bir yalvarayın

6 Göñlümi ḳapduñ benüm ṣor bârî ḥâlüm bil diyu
Bilmezin ol dil-rübâya nice bir yalvarayın

7 Ẕâtî'yâ ʻahd-i cefâdan ġayrıya itmez vefâ
Ol nigâr-ı bî-vefâya nice bir yalvarayın

1116 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
[2] Bilmezin: Bilmezem B, L, F
[7] ġayrıya: ġayr ile H

1117

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Geldi 'ayyâşlaruñ aldı ayağın ramażân
Zühd işin tâc gibi başa çıkardı el-ân

2 Aci dil virmege kalmadı mecâli kadehe
Göricek anı şurâhî dili tutuldı hemân

3 Ağıza geldi işi cümle-i şîrîn-kâruñ
Münkatı' oldı şurâhîde olan acı zebân

4 Geldi bir şehr-i şerîf itdi müşerref halkı
Şehr içi buldı kudûmından anuñ emn-ü-emân

5 Cümle şehr içre bulınmaz o kadar mâh-ı şerîf
Saklaya anı każâdan dilegüm bu Raḥmân

6 Ehl-i 'irfân bilür ol mâh-ı münîrüñ şerefin
Añlamaz kadrini yinür şanur anı nâdân

7 Tâ gidince anı hôş tutmağa niyyet idelüm
Şâlihi on iki şehrüñ bize oldı mihmân

8 Gicrek deprenenüñ kalmadı mescidde yiri
Oldılar ehl-i namâz anı görüb halk-ı cihân

9 'Ömri içinde şu kim egmedi bir kimseye baş
İki yanına virür şimdi selâmı o revân

10 Oldı tesbîhine mecmû'-ı müsebbiḥ meşğûl
Zikr âvâzı ile toldı yine kevn-ü-mekân

11 Cümle mü'minlere Zâtî gice gündüz şimdi
Lâyık oldur ki ola zikr-i Ḫudâ vird-i lisân

1117 Ü.1, H, L — B, F, HM, Ü.2, Ç
[8] Gicrek: Geçerek H, L
[11] ki: kim H, L

1118

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ey perî da'vet iderler seni bôstâna revân
Ḥavżda dâ'irelerden ḳaṭarât-ı bârân

2 Dil diler cân özenür gözlerümüz yol gözedür
Munṭaẓırdur sana ey yâr-ı 'azîzüm yârân

3 Câmı devr itdürelüm şevḳ ile geçsün günümüz
Yetiş ey mâh degül kimseye bâḳî devrân

4 Behey âfet kerem it zelzele-i fürḳat ile
Eyleme bezmümüzüñ şehrini bu gün virân

5 Ḥasret-i çâh-ı zenaḫdân-ü-ser-i zülfüñle
Ẕâtî'ye bâğları eyleme bağ-u-zindân

1119

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 İntiẓâr odına cânum nice göyündüresin
Umarın yirümi ey meh feleke döndüresin

2 Beni gördükce dürüb gül yüzüñi ey ġonca
'Ömrümüñ defterini cevr ile niçün düresin

3 Baña ey dôst 'adû-yı segi ürdürmek ile
Ṣanma kim şem'-i ümîẕ-i dili söyündüresin

1118 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2 — HM, Ç
[2] şevḳ: zevḳ H, B, F

1119 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] Umarın : Umaram H, B, L, F, HM
[2] yüzüñi ey ġonca: yüzüñ ey ġonca-i ter H, F, HM, yüzüñ incitme yeter B
[3] 'adû-yı segi: raḳîbi it bigi (gibi) B, F // ümîẕ-i: ümîd-i H, L, F, HM

4 Ey hümâ başuma devlet konar ol gün depeme
Uçub uçub gelesin şeşperüñi kondurasın

5 Hasret-i mûy-i miyânuñla eyâ piste-dehen
Korkaram Zâtî'yi mülk-i 'ademe gönderesin

1120

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Hecr ile rişte-i câna nice âteş urasın
Boynumı şem' fetîli gibi nice burasın

2 Ṭururın öldürürin ben seni bir gün dir idüñ
Hüner oldur ki bu gün 'ahdüñe şâhum ṭurasın

3 Sâhil-i bahr-i ġama çıkmış idüm gice didüm
Didi düşüñdür ola umma karasın göresin

4 Şöyle pür-sûz idelüm şi'ri ki yaksun işiden
Âteş-i âh ile kaṣr-ı feleküñ küngüresin

5 Dil-i dîvâne 'aceb şerbet ile uşlana mı
Zâtî'yâ la'l-i leb-i yâra mükerrer sorasın

1121

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey meh itmezsin hażer gördükçe eşküm ülkerin
Bâġ-i hüsnüñe żarar eyler ben aña aġların

1120 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] gibi: bigi F

1121 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç

2 Gördügüñce ben żaʻîf-ü-nâ-tüvân üftâdeyi
Dürme yüzüñ ʻömrümüñ cânâ dürersin defterin

3 Zülfüñi refʻ it yüzüñden ʻâşıḳ-ı mücrimlerüñ
Cân virürler görmeye cellâd-ı ġamzeñ ḫançerin

4 Ḫandeler itdükce ṣaflar baġlayub dendân-ı dôst
Şır cevâhir silkinüñ ser-cümle ḳadri leşkerin

5 Sînemüñ gel naʻl-i bî-ḥaddin gör ey çâbük-süvâr
Fülk-i baḥr-i mihnetüñ görmek dilerseñ lengerin

6 Tîşe-i derd-ü-belâya ḳarşu ṭutdum başumı
Şimdi ben Ferhâd ile kûh-i elemde hem-serin

7 Zâtî'yâ ʻâşıḳ odur kûh-i belâda her gice
Nâr-ı âhı ṣubḥa dek od eyleye çarhuñ yerin

1122

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Senüñ çaḳ Nûḥ deñlü ola ʻömrüñ isterem Ḥaḳdan
Benüm fülk-i vücûdum rûzgârı geldi yapraḳdan

2 Peranḳî ṭop bizümle fiġân-ü-nâle ḳılmaḳda
Degüldür baḥşe ḳâdir bilürüz biz anı ḳundaḳdan

3 İrişür yıldırım gibi urur od ḫırmen-i câna
Ne deñlü kim belâ berḳı iner ṭâḳ-ı muʻallaḳdan

4 Ölürsem ben bu derd ile yetiş ʻÎsâ-nefeslük it
Duʻâ ḳıl kabrüm üstinde götür luṭf eyle ṭopraḳdan

5 Hilâl-i ʻîd-veş saña naẓar eyler ḳamu merdüm
Eger eksüklügüñ bilüb gelürseñ Zâtî alçaḳdan

1122 Ü.1, H, HM — B, L, F, Ü.2, Ç

[2] Peranḳî: برنق

1123

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Añıldı gün yüzi yâruñ seḥer söz açılub sözden
Açıldı ṣubḥ-veş ḳalbüm ṣafâ kesb itdüm ol yüzden

2 Ayaġuñ tozı çeşmümde aña yüz virmek olurdı
Eger kim silmese âl ile yaşum sürmeyi gözden

3 Benümle bir gice ol mâh eger aḫşamlasa ol şeb
Bi-ḥaḳḳ-ı Sûre-i Nûr ola rûşen baña gündüzden

4 Cemâli vaṣfı her dilde ḳamu 'âlem aña nâẓır
İlâhî ṣaḳla ol mâhı yavuz dilden yavuz gözden

5 Vilâyetde bu gün Ẕâtî ola gözi açuḳlardan
İrişse 'aynına 'aynum ayaġuñdan ḳopan tozdan

1124

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 'Âlem-i vaṣla irer cânân yolında cân viren
İrişür maḳṣûdına Ḥaḳ yolına ḳurbân viren

2 Yüri tîġ ile beni ḳorḳutma ey ḫûnî benem
Dil-berüñ öldürmege ḳaṣd itdügine cân viren

3 Umaram kim bûs-ı la'lüñ bir gice rûzî ḳıla
Ẓulmet içre Ḫıżra âb-ı Çeşme-i Ḥayvân viren

4 Bir bucaḳda ḳalmış idüm ben bir ebter nâme-veş
Levḥ-i dilde nâm-ı 'ışḳuñdur baña 'unvân viren

1123 Ü.1, H ,B, L, F — HM, Ü.2, Ç

1124 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
[3] bir: bu B, F
[4] ḳalmış: ḳaldum B, F

5 Mülk-i ġamda Ẕâtî'yi sulṭân-ı 'uşşâḳ eyledi
Serverâ nâm-ı şerîfüñ ḫusrev-i ḫûbân viren

1125

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Cuvân baḫtum bu çarḫ-ı pîre-zenden
Ḥaẕer ḳıl dôst olmaz ḳarı düşmen

2 Yaḳışmaz ehl-i mihre mâh-rûlar
Olubdur gün gibi 'âlemde rûşen

3 Umaram vaṣla tebdîl ola fürḳat
Ḫalîle nâr-ı Nemrûd oldı gülşen

4 Viṣâl olmazsa bâḳî hecr-i dil-ber
Sarây olmazsa ḥâżır künc-i külḫân

5 Kerem ḳıl söge dur añduḳca cânâ
Unutma Ẕâtî'yi dâ'im du'âdan

1126

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Ḳaṣr-ı belâ-vü-miḥnete ey ḳad kemer misin
Sulṭân-ı derd-ü-ġuṣṣaya vey dil maḳar mısın

2 Ey żaʿf-ı derd ile ṣararan çeşm-i pür-sirişk
Rengîn şarâb ile ṭolu memzûc zer misin

1125 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[5] dur: ṭur H, L, HM / anduḳca: aġzuma B

1126 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

3 Ṭâlibsin ancaḳ âyine-i dâġ-ı derde sen
Ey sîne tîġ-u-tîr-i belâya siper misin

4 Tîġin çıḳardı kim çala cism-i żaʻîfi dôst
Göñlüm ayıtdı sen de bu ḳıldan çalar mısın

5 Biñ var işigine dürer-i eşküñe ġarîḳ
Ey Ẕâtî istemez seni küllî güher misin

1127

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Bu gün bir ay iki gündür ki ol şûḫ-ı cefâ-âyîn
Bana ʻarż itmeyübdür ruḫlarıyle alnınuñ ayın

2 İder miʻrâc-ı ḥüsne nûrdan bir nerdüban anı
Gerüb ebrûların itdükce ol mâh alnını çîn çîn

3 Didüm ruḫsârınuñ adı nedür ey Yûsuf-ı ŝânî
Didi kim mıṣr-ı ḥüsn içre buña dirler Cemâl-üd-dîn

4 Döküldi necm-i eşküm bir ḳıyâmet mâh mihriyle
Dehânı ḫande vaḳtinde Sühâdan gösterür Pervîn

5 O servüñ sâye-veş olsam nola üftâdesi Ẕâtî
İñen nâzük iñen şîrîn iñen vâżıḥ iñen nârîn

1128

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Nâleñ neyin ey ʻâşıḳ-ı pür-şevḳ çalarsın
Çarḫa güneşi ḳoymaġa âvâze ṣalarsın

1127 Ü.1, H, L, HM — B, F, Ü.2, Ç
[3] adı: nâmı L // buña: aña L

1128 Ü.1, H, L, HM — B, F, Ü.2, Ç

2 Bî-çâre ḳaçub senden eyâ seg-ṣıfat aġyâr
Yaşum deñizi ḳa'rına girsem de ṭalarsın

3 Ey muṭrib-i ḳâmil dün-ü-gün meclis-i ġamda
Ben ney gibi feryâd iderem sen ne çalarsın

4 Biñ pârelü bir ṭopa dönübdür ser-i pür-zaḫm
Bir gün anı sen dest-i cefâ ile çalarsın

5 Öykündügiçün la'l-i leb-i dilbere Ẕâtî
Şiri emüben ḳandi ezüb şehdi yalarsın

1129

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir börekcinüñ cemâli nârına pervâneyin
Ḳoñ beni 'ışḳı fırınında dem-â-dem yanayın

2 Tâbe-i ġamda göñüller ḳuzusın biryân ider
Ben ol âteş-çihreden billâhi kime yanayın

3 Ol şeh-i 'âlem ḳabûl itsün faḳîri ḳulluġa
Döne döne aña ḫızmet itmege merdâneyin

4 Yufḳadur baġrum börek gibi miyâna cevr ḳıl
Ḳıyma baña yazma cürmüm ey melek dîvâneyin

5 Ṭut ki bir pâre ḫamîrem aç beni göster yüzüñ
Âşinâ-yı baḥr-i 'ışḳam ṣanma kim bîgâneyin

6 Kimden ögrendüñ bu nâz-u-şîveyi didüm didi
Biñ varaḳ günde kitâb-ı nâz oḳur cânâneyin

7 Aks-i ḥüsninden olupdur her börek bir âfitâb
Dimesün Ẕâtî güneş devr içre ben bir dâneyin

---

[4] anı sen: sen anı HM
[5] Şiri: Şîrîn HM / ḳandi: şekker HM

1129 Ü.1, H, L, F — B, HM, Ü.2, Ç

1130

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Eyleme vaḳti degül billâhi gitmek niyyetin
Ben faḳîrüñ hey begüm yas itme sûr-ı ṣoḥbetin

2 Dânesi dükenmedin dânâ odur kim 'ayş ide
Bir degirmendür cihân her kimse bekler nevbetin

3 Gün gibi billâh niçün bir yılda devr eyler ḳadeḥ
Sâḳîyâ görmez misin devr-i zemânuñ sür'atin

4 Yâr ile ḥaşr olmış ıduḳ geldi düşman ḫışm ile
Ben bu gün gördüm ḳıyâmetde cehennem heybetin

5 Bir müselmân olsa şol pîr-i muġânuñ oġlına
Vay yetişdürse beni Ẕâtî iderdüm ḫızmetin

1131

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Çekmişem çoḳ gözleri cellâdlar işkencesin
Görmedüm bî-merḥametlükde nigârâ sencesin

2 Yaşum içre gör benüm müjgân-ı ḫûn-âlûdemi
Burdı zenginlükde deryâlarda merc̣ân pençesin

3 Şu gibi her sûya ey peyk-i sirişküm ol revân
Cüst-ü-cû it ḳandadur gör ol göñül eglencesin

4 Vaşlına olmaz bahâ ey Yûsuf-ı Mıṣr-ı bihâ
Mülk-i Rûmuñ ser-be-ser cem' itseler ispencesin

1130 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
[3] gibi: bigi F

1131 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

5 Nakd-i ḳalb-ü-ṣabr-u-ʻaḳl-u-iḫtiyârı ḳalmadı
Ẕâtî râh-ı ʻışḳda ḫarc eyledi olancasın

1132

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Göñül bir pür-belâya mübtelâsın
Yine çeksem gerek göñül belâsın

2 Nola senden ṣafâ bulmışdur ey cân
Saña mir'ât-ı dil virse cilâsın

3 Görürsin ṣûret-i deyr-i fenâyı
Eger âyîne-i ʻışḳa baḳasın

4 Gören şimşek ṣanur zülfüñ ucından
Çeküb çâk itdi bulıtlar yaḳasın

5 İderseñ Ẕâtî'ye kûyuñda cevri
Sürer dünyâda ol cennet ṣafâsın

1133

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bağrumı bir ḫusrev-i şîrîn-zebândur ḫûn iden
Çeşmümi şebdîz-i dûd-ı ḫaṭṭıdur gül-gûn iden

2 Rûzdan farḳ eylemez leyli dil-i şûrîdeyi
Ol perînûñ nev-bahâr-ı ḫüsnidür mecnûn iden

3 ʻÛd-veş yaḳma beni ey ʻâşıḳ-ı bî-çârenüñ
Bezm-i ġamda ḳâmetin çeng itmeyi kânûn iden

1132 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1133 Ü.1, H, L, Ç — B, F, HM, Ü.2

5 Âsiyâ-âsâ benem ʿışḳ ırmağında gendümi
Döne döne dögmeden ṭaşlarla cânâ un iden

6 Cismümi esrâr-ı ʿışḳ ile mürebbâ eylemiş
Ḥoḳḳa-i ʿâlemde çâr eczâmı ol maʿcûn iden

7 Şol ḳadar ağdurdum âhumla ġubârı göke kim
Adum oldı Ẕâtî'yâ ṭoḳuz sipihri on iden

1134

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ey göñül kimseye mihr itme o mâhuñ var iken
Kime ḳul olasın anuñ gibi şâhuñ var iken

2 Ḳalb-i ʿuşşâḳ nice döysün eyâ şâh-ı cemâl
Ḫaylî ṣaf ṣaf müjeler gibi sipâhuñ var iken

3 Sebeb olsun beni ṣalb itmege Manṣûr gibi
Kime boynum egeyin zülf-i siyâhuñ var iken

4 Kim inanmaz saña cân virdügine ḫalḳ-ı cihân
Ḥalet-i ḥüsn gibi ḫûb güvâhuñ var iken

5 Didi dil-ber seni cevr ile ne lâzım yaḳmaḳ
Ẕâtî ʿâlem yaḳıcı âteş-i âhuñ var iken

---

[5] Âsiyâ : Âsiyâb H

1134 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
[2] gibi: bigi F
[3] gibi: bigi F
[4] ḥüsn: ḥüsni H, B / gibi: bigi F

1135

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şehr-i derdüñde olubdur gözlerüm saḳḳâ Ḥüseyn
'Işḳuña her dem sebîl eyler yoluñda mâ Ḥüseyn

2 Şerḥa şerḥa itdi tîġ-i iştiyâḳuñ cismini
Çaġırub abdâl-ı dil derd ile aydur yâ Ḥüseyn

3 Şusuz oldum Kerbelâ-yı 'ışḳda ben teşne ah
Dimedi saḳḳâ-yi la'lüñ bir içim şu ma Ḥüseyn

4 Kerbelâ-yı ġamda 'uşşâḳı şehîd eyler güzel
Şehr içinde çok velî illâ Ḥüseyn illâ Ḥüseyn

5 Cânını şusuz viren şâh-ı şehîdân 'ışḳına
Ẕâtî-i dil-teşneye şun âb-ı la'lüñ a Ḥüseyn

1136

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Añduḳça luṭf it aġzuma söġ dâyimâ Ḥüseyn
'Işḳuñ şehîdiyem baña eyle du'â Ḥüseyn

2 Üstümde şanma berḳ uranı pertev-i ḥüsâm
Bu ben şehîdüñ üstine nûr indi a Ḥüseyn

3 Ol la'l-i nâb-ü-âb-ı 'iẕâr ile yaraşur
Ben teşne bir içim şu dir isem saña Ḥüseyn

1135 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2 — HM, Ç
[1] derdüñde: ḥüsnüñde Ü.2 // eyler: ider F
[2] yâ: mâ B
[3] ma: yâ H

1136 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç

4 Dil virdüm âb-ı la'lüñe ḳanuma ṣusadum
Ol tîġ-i âb-dâruñı içür baña Ḥüseyn

5 Yâ Rab bi-ḥaḳḳ-ı Şâh-ı Şehîdân-ı Kerbelâ
Ḥâlüm nola iderse baña ger belâ Ḥüseyn

6 Ger 'ışḳı Kerbelâsınuñ içinde cân virem
Ben teşnesine virmeye bir ḳaṭre mâ Ḥüseyn

7 Ẕâtî ḥüsâm-ı ḥasret ile itmege şehîd
Deşt-i firâḳı itdi baña Kerbelâ Ḥüseyn

1137

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dirse dil-ber yolına yaşum levendi varmasun
Ruḫları nâzüglük ile göñlümüz aparmasun

2 Sürmelerle çeşm-i ḫâb-âlûdını tezyîn idüb
Ḥüsn ilinde göz ḳarardub fitneler uyarmasun

3 Ruḫlarından ḫaṭṭ-ı kâfir-kîşini idüb traş
Ol büt-i Çîn Rûm ilinde fitneler ḳoparmasun

4 Artuġ eksük söylemiş dün kûyuña varmış 'adû
'Ömrin anuñ eksirin ey dôst artuḳ varmasun

5 Üstine cânlar virürler beñzi ḳanlu bir güzel
Zaḫm-ı tîġuñ Ẕâtî pehlûsına nice şarmasun

1137 Ü.1, H, B, L, F, Ç — HM, Ü.2
[4] Artuġ: Artuḳ L, F

1138

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Nûş eyledüm şafâlar ile mihrüñüñ meyin
Nâhîd çarḫa girdi görüb nâlemüñ neyin

2 Ḫaylüm şirâr-ı âteş-i âhumla göz yaşum
Keyḫusrev-i zemâne gibi ben de bir keyin

3 Bağrum delük delük oluban dem dem iñlerin
Bezm-i belâda ey lebi mül bil beni neyin

4 Didüm uğurlayın gice gel öpeyin seni
Didi ki âşikâre geleyin öp öyleyin

5 Ḫôd-bîn olur güzellügin ol meh güzel bilür
Ẕâtî görürse sînemüñ âyîne-i keyin

1139

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Bir yire cem' olalum şâfî ayaḳlar yürüsün
Çâder-i 'işretümüz dâmen-i çarḫı bürüsün

2 Muṭribe çalduralum varumuzı ey ḫâce
Baş sağ olsun-u-sermâye ser-â-ser çürüsün

3 'Ayş-ü-nûş eyleyelüm ḳoyunumuz biñ olsun
Cem' idüb ḳoyun ala gözli güzeller sürüsin

1138 Ü.1, H, L, — B, F, HM, Ü.2, Ç
[2] yaşum: yaşı H, L

1139 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
[1] Çâder-i: Yucadur B
[2] varumuzı ey ḫâce: varumuz ey ḫâce ḳamu H, B, F // Baş: Başı B, F

4 Virelüm ḳalbe ṣafâ ṣôfî ġalîẓ olmayalum
İçelüm süze süze ṣâfî şarâbuñ ṭurusın

5 Ẕâtî'ye ḫûb ile ḥaşr olma diyu pend itme
Vâ'iẓâ ḥaşr olıcaḳ sen mi virürsin ṣorusın

1140

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Tâ devrüñ olasın berî ṭûl-i emelinden
Bir la'li mülüñ şîr-i şarâbı em elinden

2 Didüm ki ḫaṭuñ gelmedin öldür beni ey dôst
Ḫışm ile didi öñdin olur bu ecelinden

3 Ey kûy-i nigârumdan esen bâd-ı ṣafâ-baḫş
Vir ḫayr ḫaberler bize ḳıble ḳıbelinden

4 Ṣaḥrâ-yı dil-ü-'aḳlı revân virdi ḫarâba
Bir seyl-i belâ geldi ki 'ışḳuñ cebelinden

5 Ṣoḥbet ḳızuban germ ola bezm ehli ser-â-ser
Oḳınsa eger şevḳ ile Ẕâtî ġazelinden

1141

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ḫayâlüñ al götür göñlüm çevürdüñ çün yüzüñ benden
Senüñ sende benüm bende ferâġat eyledüm senden

2 Senüñ ben dâmen-i mihrüñ ṭutub ṭururdum evvelden
Ferâġat yaḳasın tutdum elüm çekdüm o dâmenden

1140 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1141 Ü.1, H, B, F — L, HM, Ü.2, Ç
[2] evvelden: evvelde H, B, F

3 Bu rûşen oldı kim âḫır güneş göze żarar eyler
Çevürdüm yüzümi ey meh ben ol ruḫsâr-ı rûşenden

4 Yoluñda çekdügüm bunca emekler oldı hep żâyi'
Ferâġat eyleyeydüm bârî cânâ senden erkenden

5 'Adûnuñ sözi 'ışḳuñdan ṣovutdı Ẕâtî'nüñ göñlin
Şitâda çıḳdı bir yalıñ ışıḳ gûyâ ki külḫandan

1142

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Müşterîydüm mihrüñe ḫôrşîd-i raḫşân olmadın
Dilde yir itmişdi şevḳuñ mâh-ı tâbân olmadın

2 Dürc-i dilde ḫâtem-i mihrüñ şehâ pinhân idi
Vaḥş-ü-ṭayr-ü-ins-ü-cin Möhr-i Süleymân olmadın

3 Kûyuñı seyr itmek ister 'âşıḳ olmadın 'adû
Ka'beye varmak diler ḳıblem müselmân olmadın

4 Göz yaşı yüzüm gözüm ḳan itmesün meyl it didüm
Ḫışm ile didi yüri yüzüñ gözüñ ḳan olmadın

5 Naḳd-i cân viren matâ'-ı vaṣluma irer dimiş
Hey iriş ol ḫâce ey Ẕâtî peşîmân olmadın

1143

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Söz açıldı var ise câm-ı leb-i cânâneden
Mey gibi rengîn ṣadâlardur çıḳan mey-ḫâneden

1142 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1143 Ü.1, H, L — B, F, HM, Ü.2, Ç

2 Şöyle mest itdi şarâb-ı mihri ḫalḳı ol mehüñ
Ṣubḥa dek göz yummaz encüm na're-i mestâneden

3 Şi'rüm engüşt-i muḥannâlarla yazdı didi dôst
Söz gelür altun ḳalemle yazmalu dîvâneden

4 Mıṣr-ı ḥüsn-i Yûsufı şerḥ itme vâ'iż 'âşıḳa
Dil-rübâ vaṣfını ter kıl geç ḳuru efsâneden

5 Küllî eczâsı olur kül nâle ḳılmaz bülbülâ
'Işḳ işin çok yañşama örgen yüri pervâneden

6 Ey meh-i bürc-i melâḥat âfitâb-ı evc-i ḥüsn
Ehl-i mihrüñ güni ṭoğdı sen ṭoğaldan anadan

7 Ey perî şöyle ḫarâb itdüñ ki 'aḳlın Ẕâtî'nüñ
Ḥâline ḳah ḳah güler dîvâneler vîrâneden

1144

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Çün gitdüñ ümîẕüm bu ki sen rûḥ-fezâdan
Añduḳca sögüb ağzuma unutma du'âdan

2 Şimdi dem-i hecrüñde yaşumdur baña hem-dem
Ṣu ṣızmaz idi ḳanı o demler ki aradan

3 Yâ Rab ramażân ayı gibi eyle muḥarrem
Çün itdi sefer ol mehi sen ṣaḳla ḳażâdan

4 Aḳar ṣu gibi Ka'beye çün gitdi o ḳıblem
Cûş eyledi zemzem işidüb anı ṣafâdan

5 Ol mâh ide âḫır yine bu şehri müşerref
Ẕâtî dün-ü-gün ḥâcetümüz bu ki Ḫudâdan

1144 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] ümîẕüm: ümîdüm B, L, F, HM

1145

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
\+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Başuñı yâr nişân it dir ise ṭaşum içün
Buyruġı başumuñ üstine benüm başum içün

2 Sürme idindüm iki gözüm içün ḫâk-i rehüñ
Ayaġuñ tozını tâc idineyin başum içün

3 Göricek ehl-i naẓarlar yaşumuñ dânelerin
Didiler 'ayn-ı ṣadef çeşm-i güher-pâşum içün

4 Didi ol şeh göreyin ṭâḳati ṭâḳ olsun anuñ
Ṭâḳ-ı Kisrâ dir ise kim ki benüm ḳaşum içün

5 Yaşı çoġ olsun ol iki gözümüñ Nûḥ-ṣıfat
Nûḥ ṭûfânı dimiş Ẕâtî benüm yaşum içün

1146

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
\+ — — — / + — — — / + — —

1 Eyâ hercâyî dil meyyâl imişsin
Benüm gibi perîşân-ḥâl imişsin

2 Geyüb alı dili âl ile alduñ
Eyâ gül-çihre ehl-i âl imişsin

3 Dem-i naḳd eşk-i sîmi gördi ol genc
Didi eksilme 'ayn-ı mâl imişsin

4 Didüm kim 'ışḳuña biñ dâġ yaḳdum
Gülüb didi ki sen abdâl imişsin

1145 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

1146 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2 — Ç
[1] gibi: bigi F
[3] sîmi: sîmüm Ü.2

5 Didüm kim noḳṭadur var ise aġzuñ
Ayıtdı Ẕâtî'yâ remmâl imişsin

1147

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Döne döne ey baña cevr-i firâvân eyleyen
Bâd-ı âhumdur ṭoḳuz gerdûnı gerdân eyleyen

2 Ḫılʿatüm ṣad-pâre sînem pür-ḥarâret böyle hep
Sensin ey dil-ber beni ʿüryân-ü-giryân eyleyen

3 Ey büt-i Çîn leşker-i tâtâr zülfüñdür senüñ
Mülk-i ʿaḳl-u-ṣabrumı alan-u-talan eyleyen

4 Dem-be-dem böyle ḳıya baḳma helâk itdüñ beni
Dâ'imâ cevr oḳına ey ḫışmı peykân eyleyen

5 Şevḳden ten cübbesin çâk itmedük cân ḳalmaya
Sen olursañ germ olub çâk-i girîban eyleyen

6 Cân revân itmek müjeñ tîġine ḥaḳḳumdur benüm
Ey gözi nâ-ḥaḳ yire bir demde biñ ḳan eyleyen

7 Ẕâtî'yâ Ferhâduñ âhından eṡer ḳalmışdurur
Raʿd ṣanma dem-be-dem ṭaġlarda efġân eyleyen

---

[5] Ayıtdı: Didi kim Ü.2

1147 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] gerdûnı: eflâki L
[2] giryân: biryân H, B, F
[3] Mülk-i: Küllî Ü.1
[4] Dem-be-dem: Her naẓar HM

1148

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şöyle oldı derd ile döginmeden ser yaradan
Dir görenler bir muṣanna' ṭopdur biñ pâreden

2 Derdüñ ile baş-ü-cism-ü-cân-ü-dil bî-çâredür
Çâredür vaṣluñ kerem ḳıl çâre irgür çâreden

3 Yanuma gel bir nefes dem-bestelükden ḳıl ḫalâṣ
Ḳaçma luṭf eyle hevâ-dârûñ olan bî-çâreden

4 Ger ölürsem dişlerüñ derdiyle yârân eşk ile
Eyleye ḳabrüm muraṣṣa' lü'lü'-i şeh-vâreden

5 Cum'ada ġâ'ib namâzı ḳıldılar bir 'âşıḳa
Ḥasret-i mûy-i miyânuñ ġâyib itmiş aradan

6 Ger o sengîn-dil firâḳından ölürsem ey refîḳ
Eyle ḳabrüm örtüsin billâhi sengîn ḫâreden

7 Ẕâtî'yâ her gâh yirsin bir perînüñ ġuṣṣasın
Eksük itmez âdemüñ dünyâda rızḳın Yaradan

1149

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ger dilerseñ ṭutasın vuṣlat-ı dil-dâr etegin
Dimegil sevdügüñ elden ḳoma inkâr etegin

2 Düşüben ayağına tâ ki seni ide dilek
Ḳoma elden göñül ol ṭurra-i ṭarrâr etegin

1148 Ü.1, H, L, — B, F, HM, Ü.2, Ç
[5] namâzı: namâzın H, L, / 'âşıḳa: 'âşıḳı L

1149 Ü.1, H, B, L, F, Ç — HM, Ü.2

3 Şakın ey mâh yakam virme firâkuñ eline
Tutar ahum odı bu kubbe-i devvâr etegin

4 Hat degül müşg gubârı dökülübdür ruhuña
Silkicek bâd-ı şabâ turra-i 'attâr etegin

5 Tutdı vahşîlere yüz bulmadı insânda vefâ
Delürüb tutmadı Ferhâd bu kühsâr etegin

6 Gülşen-i dehri yaka sûziş-i âh-ı bülbül
Küllî hûbuñ ne revâdur ki tuta hâr etegin

7 Secdeden başını kaldurmaya tâ rûz-ı kıyâm
Zâtî'ye eylese seccâde eger yâr etegin

1150

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Agzum açdurma çıkar âteş dehânumdan şakın
Şehri yakar nâle-i âteş-feşânumdan şakın

2 Ey selâmet ehli var uyma melâmet ehline
'Irżuñuñ boynın urur tîg-i zebânumdan şakın

3 Bir cerî kanlu levend-i kîne-cûdur dôstum
Yol başar kanlar döker eşk-i revânumdan şakın

4 Bir nefesde ol tokuz evrâkuñı virür yele
Âteşîdür ey felek âh-u-figânumdan şakın

5 Yañılub Zâtî vefâsuz dil-rübâya virme dil
Kanuña girme sirişk-i hûn-feşânumdan şakın

1150 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç

1151

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ey mihr-i ruḫuñ hem-nefesüm ṣubḥ-ı ezelden
'Âşıḳlaruña ḫaṭṭuñ eser şâm-ı ecelden

2 Ey ḫâce-i elṭâf-u-kerem ḥüsn zekâtın
Luṭf eyle maḥalleñde dirîġ itme maḥalden

3 Ben bendeñ ider el götürüb saña du'âlar
Ma'ẕûr buyur budur efendi gelen elden

4 Ḳoyun ala gözlü ḳuzularla ḳoyunum biñ
Olsa nola ḫôrşîd ṭulû' itdi Ḥamelden

5 Sengîn dilüñi vaṣf idüb ah eyledi Ẕâtî
Ṭaşlar bile saḫt oluban ah itdi cebelden

1152

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Virme yâ Rab baña yâr-ı bî-miṣâl eksüklügin
Görmesün bende şeh-i ṣâḥib-cemâl eksüklügin

2 Yoḳ mecâlüm kim varub yolında yâruñ cân virem
Yâ İlâhî kimseye virme mecâl eksüklügin

3 Ḳaşuña öykündi cürmin 'afv it ey bedr-i temâm
Anca şehr oğlanıdur bildi hilâl eksüklügin

4 Dökdi saçdı yoluña sîm-i sirişki gözlerüm
Görmesün ṣâḥib-naẓar dünyâda mâl eksüklügin

1151 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç

1152 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç

5 Zâtî'yi sürme ḳapuñdan Ḥaḳ Te'âlâ virmesün
Gülsitâna bülbül-i şûrîde-ḥâl eksüklügin

1153

Mütefâ'ilün Fe'ûlün Mütefâ'ilün Fe'ûlün
+ + — + — / + — — / + + — + — / + — —

1 Yüzüñ ayına bedel yoḳ ne güzel nigâr imişsin
Şeni baña cümle ḫalḳuñ didügince var imişsin

2 Nice pür-cefâ olursın nice bî-vefâ imişsin
Nice ehl-i nâz olursın nice şîve-kâr imişsin

3 Dün-ü-gün ạvurd urursın sen il ile ṭatlu ṭatlu
Baña acı dil virürsin nice ṭatlu yâr imişsin

4 Dilegüm bu Ḥaḳdan ey ġam göreyin seni yire geç
Bu cihânda mâl-ı Ḳârûn gibi bî-şümâr imişsin

5 Başum üzre nâr-ı âhuñ şu ki gördi şu'lesini
Didi taḫt-ı mülk-i 'ışḳa şeh-i tâc-dâr imişsin

6 Ġam-ı zülf-i dil-rübânuñ şu ki çekdi acısını
Uṣanub o ṭatlu cândan didi zehr-i mâr imişsin

7 Didüm ur laṭîf yara bana yâdigâruñ olsun
Didi ḫışm ile be Zâtî nice yâdigâr imişsin

1154

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Gör âbı ki her dâyire-i noḳṭa-i bârân
Bir hâledür içinde ḥabâbı meh-i tâbân

1153 Ü.1, H, L, HM — B, L, Ü.2, Ç
[1] baña cümle: cümleten bu L

1154 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç

2 Ṭop âyînedür çenber-i ḳandîl içine yâ
Zencîr-i ṣanâyi'le aṣubdur yed-i imkân

3 Yâ ṭop-ı zemîni felek itmişdür iḥâṭa
Bir ḳubbe-i gencîneyi ḳuşatdı ya ṣu'bân

4 Yâ dîde-i 'uşşâḳdurur ḥalḳalanubdur
Şevḳ ile olub munṭaẓır-ı vuṣlat-ı cânân

5 Mir'âta ya ḫôd 'arż-ı cemâl eyledi ol mâh
Ey Ẕâtî içinde görinür 'aks-i zenaḫdan

1155

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ölürsem istemez göñlüm k' olam âzâd efendimden
Acıtsa ẓulm ile devrân irişür dâd efendimden

2 Eger iñletse ney gibi geçüb ben bendeye bendi
Ne mümkindür idem bir kimseye feryâd efendimden

3 Tenümde olsa biñ cânuñ birin ṭartınmazam andan
Beni öldürmege gelse eger cellâd efendimden

4 Murâdum budurur senden gelürseñ bu yaña luṭf it
Esenlik bûyını al gel baña ey bâd efendimden

5 Ġulâmem gerçi ben bende cihânuñ şâhıyem Ẕâtî
Bi-ḥamdillâh benüm göñlüm degül nâ-şâd efendimden

1155 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2 — HM, Ç
[2] gibi: bigi F
[3] ṭartınmazam: ṭartınmazın F

1156

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Güzeldür ol perî ser-cümle eflâküñ sürûşından
Giderme çeşmümüñ yâ Rab anı her yerde ṭuşından

2 Ne ḫôş gündür bu ol mihr-i cihân-ârâ çıḳageldi
Bu rûşendür ki ḳutlu gün olur bellü toğuşından

3 Beni ol âli çoḳ gül-rûy ile ḥaşr eyle kim yâ Rab
Ḳıyâmetler ḳopar ṣalınsa serv-i sebz-pûşından

4 Hevâñ olduğını bende senüñ ey dürr-i yek-dâne
Sirişküm baḥrınuñ hep bildiler çûş-u-ḫurûşından

5 Eger kim ey ṣabâ yârân ṣorarsa Ẕâtî'nüñ ḥâlin
Görüb bir nev-bahârı hîç eṣer ḳalmadı hûşından

1157

Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün
+ — — / + — — / + — — / + — —

1 Ne bürcüñ mehisin ne mülk âdemisiñ
Nice ṣûḥ olursın kimüñ hem-demisin

2 Bulur mürdeler manṭıḳuñdan ḥayâtı
Zamânuñ meğer 'Îsî-i Meryemisin

3 Olurdum bütün 'âlemüñ pâdişâhı
Diseñ ḳullarumuñ eger eñ kemisin

4 Çuḳurlandı âb-ı 'iẕâruñ gülerken
Düşürdi o gird-âba göñlüm gemisin

1156 Ü.1, H, L, F, HM — Ü.2, Ç

1157 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[4] göñlüm: göñül Ü.1

5 Seni sîneye şarayın didügüm bu
Benüm yaralu bağrumuñ merhemisin

6 Ḳulum dimez ise o şeh saña Ẕâtî
Cihânda 'aceb sen de bir kimse misin

1158

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 İşigüñ mi yaşdanur başında devlet olmayan
Gökde mi uçar şehâ şâḥib-vilâyet olmayan

2 Ruḫlaruñ devrinde la'lüñle dirilür ḥaşre dek
Hey ḳıyâmet iki gün 'Îsâya ümmet olmayan

3 Ey gözi cellâd saña nola âfet dir isem
Böyle merdümler helâk eyler mi âfet olmayan

4 Ġuṣṣa-vü-ġamdan selâmet olmayan kim dir iseñ
Câm-ı mey nûş itmeyüb mest-i melâmet olmayan

5 Açamaz gül gibi ey Ẕâtî göñüller ġoncasın
Söz deminde bülbül-i bâġ-ı belâġat olmayan

1159

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Esen ḳal ey şeh-i ḫûbân sefer düşdi diyâruñdan
Hemân bir dâġ-ı ḥasret var göñülde yâdigâruñdan

1158 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
[5] gibi: bigi F

1159 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç

2 Hevâñ ile eger kim ḫâk olursam yad illerde
Ṣabâya ṣorasın billâhi dem dem ben ġubâruñdan

3 Bulut gibi ḳara ṭaġlar aşub gitsem gerek cânâ
Beni añduḳca söġ kesme ümîẕüñ bî-ḳarâruñdan

4 Ṣakın egrilere mâyil olub ey ḳâmeti servüm
Çevürme yüzüñi billâh kerem ḳıl ṭoġrı yâruñdan

5 Yüri var ṭâs-ı fürḳat içre zâr ol bir zamân Ẕâtî
Saña naḳş oynayub devrân ayırdı çün nigâruñdan

1160

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḫâr baḳma ʿâşıḳa cevrüñ yükin odur çeken
Gör ne ḥikmetdür ki ol bir ṭaġı bir mûdur çeken

2 Ey perî-ḫû cevrüñe âdem taḥammül idemez
Ṭaġ-u-ṭaş götürmedügin gerçi kim odur çeken

3 İtmezem cellâd-ı çeşmüñden şikâyet kimseye
Dâra Manṣûr-ı dili ʿömrüm bu gîsûdur çeken

4 Zâhidâ mey-ḫâneye varduġuma incinme kim
Ne günâhum var benüm ol cânibe ṣudur çeken

5 Mülk-i ʿışḳa pâdişâh olmaz begüm Ẕâtî ḳadar
Sancaḳ-ı âhı ṭoḳuz ḳat ḳalʿaya budur çeken

[3] ümîẕüñ: ümîdüñ B, L, HM, F
[5] oynayub: eyleyüb HM

1160 Ü.1, H, B, L, F — HM, Ü.2, Ç
[1] cevrüñ: derdüñ H, B, F
[5] budur: odur F

1161

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Kâtib-i 'ışkuñ urub dil nâmesine ḫâmesin
Dürdi fehmüm defterin ṭayy itdi 'aḳlum nâmesin

2 Ey şarâb-ı nâb ile ser-mest-i lâ-ya'ḳil olan
Târ-u-mâr itdüñ ḳarâr-u- ṣabrumuñ hengâmesin

3 Ṭuş olub derbend-i 'ışḳuñda ḥarâmî gözlerüñ
Aldı naḳd-i ḳalb-ü-'aḳlum ṣoydı ṣabrum câmesin

4 Gerçi dirler kendi düşen aġlamaz üftâde dil
Kesmeyübdür tîġ-ı 'ışḳa düşeli aġlamasın

5 İdeler 'ışḳ âyetin şerḥ-ü-beyân itmek bedî'
Oḳusañ bir yire Ẕâtî 'âlemüñ 'allâmesin

1162

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Didüm kim ey melek nûrı ziyâde vechüñüñ mehden
Didi ġâyet müveceh söyledüñ günden sözüñ rûşen

2 Raḳîbe ben didüm ol gevherüñ deryâ-yı 'ışḳında
Eger ey seg ṭalarsañ sen deriñ yüzsem gerekdür ben

3 Cihânı gün gibi seyr itme tenhâ ḳıl ḥaẓer ey dôst
Öñüñe gelmesün bulut gibi a'dâ-yı ter-dâmen

4 'Adûlar söylese ṭoñ ṭoñ yetiş gir gönlüme ey dôst
Şitâ olsa cihân ṭoñsa gül-i gül-zâr olur külḫan

1161 Ü.1, H, B, L, F, HM — Ü.2, Ç
[1] urub dil nâmesine: ele alduḳda müşgîn B

1162 Ü.1, H, L, HM — B, F, Ü.2, Ç

5 Yiridür göke irse âh-ı Ẕâtî baḥr-i ʿışḳuñda
Çeküpdür rûzgâruñ şiddetin ol nitekim yelken

1163

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Var ḫaber vir ey ṣabâ luṭf eyle ol cânâna sen
Derd-i fürḳatden ben öldüm olsun ol cânân esen

2 Nâr-ı hecri ben ki bir dem ẕikr idem yanar cihân
Od gibi var ey dil ol âteş-ʿiẕâra yan a sen

3 Cüst-ü-cû itdi zemîni bulmadı ol servi eşk
Yoḳla ey âhum o mâhı çıḳ ṭoḳuz eyvâna sen

4 Yandura bir şeb saña şâyed çerâğ-ı vuṣlatı
Ol o şemʿüñ ḫızmetinde ey göñül pervâne sen

5 İncinürsin ol perî müstağraḳ-ı ḫûn eylese
Olduñ ey Ẕâtî dirîğâ ḳıpḳızıl dîvâne sen

1164

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Eyledüm yaşduğumı iç işigüñ ṭaşından
Âdemüñ devlet ırağ olmaz imiş başından

1163 Ü.1, H, B, F, HM — L, Ü.2, Ç
[1] Derd-i fürḳatden: Derd ile ḳanda B / fürḳatden: fürḳatde F / öldüm: oldum B
[2] gibi: bigi F
[3] Yoḳla: Ara B, F
[4] bir: bu F / vuṣlatı: vuṣlatın HM

1164 H, HM, Ü.2, Ç — Ü. I, B, L, F

2 Sen şeh-i mışr-ı cemâli dil-i Ya'ḳûb-ı ḥazîn
Ḳısḳanur Sûre-i Yûsuf ḥaḳı ḳardaşından

3 İki insânı helâk itdi benüm iki gözüm
Ḳanlu şudur ḥaẕer eyle gözümüñ yaşından

4 Ḫûb ni'met bişürür didiler aġyârı baña
Ḥaḳ naṣîb eyleye ḥalvâsı ile aşından

5 Ḥalḳa kâlâ-yı riyâyı şatımazdı ṣôfî
Kişinüñ ẓâhir olaydı içi ger ṭaşından

6 Adını ḫâl ḳomışlar o nigâruñ ruḫına
Ṭamlamış reng-i siyeh ḫâme-i naḳḳâşından

7 Ol şeker-leb ki tekellüm ide ey Ẕâtî revân
Şerbet-i şekker aḳar la'l-i şeker-pâşından

1165

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 İki bükdi ḳâmetüm farḳ olmaz oldum kâfdan
Bâr-ı miḥnet âdeme sengîn degül mi Ḳâfdan

2 Ṭaġ-u-ṭaş âh eyler aḥvâlüm görüb ey seng-dil
Âhumuñ 'aksi degül iren ṣadâ eṭrâfdan

3 Yâ baña ṣabr-u-ya ḫôd inṣâf vir yâ Rab aña
Cevri efzûn ol cefâ-ḫû dil-berüñ inṣâfdan

4 Yine biz bir sâḳî-i bezm-i ġarâmuñ mestiyüz
Câm-ı la'lin göricek geçdük şarâb-ı ṣâfdan

5 Cevherî Ẕâtî'ye sor ol gevher-i yek-dâneyi
Añlagil ḥüsn-ü-bihâ-yı cevheri ṣarrâfdan

---

[3] —Ü.2
[4] —Ü.2
[7] şerbet-i: şerbet-ü-Ü.2
1165 H, HM; Ç — Ü. I, B, F, L, Ü.2

1166

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ġuṣṣadan âzâdeyin serv-i bülendüm var iken
Şâhlar ḳul olmaġa lâyıḳ efendüm var iken

2 İstemez dil gökte yirüm olduġın 'Îsâ gibi
Âsitân-ı pâdişâh-ı ercmendüm var iken

3 Sûr-ı derdüñ ḳullesin fetḥ itdügüm kim añlamaz
Reglerüm gibi beden üzre kemendüm var iken

4 Ḳande varsam kim dimez ṭûṭî-i şekker-ḫâ baña
Şi'r-i şîrînüm gibi aġzumda ḳandüm var iken

5 Kim yiter meydân-ı naẓm içinde ey Ẕâtî baña
Ṭab'-ı çâlâküm gibi çâbük semendüm var iken

1167

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Kûhuñ içi ṭaşı pür olmadı la'l-i lâleden
Oldı pür-ḫûn Kûh-ken ḳılduġı âh-u-nâleden

2 Nâr-ı âhumdan erir çarḫuñ yüregi yaġıdur
Pür olur ṣanmañ seḥer vaḳtinde 'âlem jâleden

3 Ey ġazâl-i deşt-i behcet şîr-heybet gözlerüñ
Ürküdür âhû-yı zühdi zâhid-i ṣad-sâleden

1166 H, HM, Ç — Ü.1, B, L, F, Ü.2
[1] âzâdeyin: âzâdeyem HM
[2] pâdişâh-ı: pâdişâhum HM

1167 H, HM, Ç — Ü.1, B, L, F, Ü.2
[3] zühdi: 'aḳlı HM

4 Âyine alub ele yüz şevḳ ile ḳılsañ naẓar
'Arż-ı ḥüsn eyler saña mâh-ı münevver hâleden

5 Ẕâtî'yâ câmuñ kenârına dizilmiş şan ḥabâb
Dil-berüm maḥmûm olmış pür lebi teb-ḥâleden

1168

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey cihân mü'minlere zindâna beñzersin hemîn
Anda ḳanlar dökülür meydâna beñzersin hemîn

2 Kim ki gül dise saña eczâsını kül eyledüñ
Ey cihân bir germ âteş-dâna beñzersin hemîn

3 Dönmedüñ 'âriflerüñ ḳuṭb-ı murâdı üstine
Ey felek bir câhil-i nâdâna beñzersin hemîn

4 Gerçi ḥam-ḳâmet mu'ammer pîrsin sen ey felek
Virdügin yine alur oğlana beñzersin hemîn

5 Ey feleklerden gelen ḫân-ı şifâ derd ehline
'Ayn-ı zehr ü derd-i bî-dermâna beñzersin hemîn

6 Âh kim ey 'ömr eglenmez geçersin çağ çağ
Sen daḫi ol bî-vefâ cânâna beñzersin hemîn

7 Dem-be-dem ey ġuṣṣa yaḳub yandurursın Ẕâtî'yi
Ah kim bir âteş-i sûzâna beñzersin hemîn

---

[5] dizilmiş: derilmiş H

1168 H, HM, Ç — Ü.1 B, L, F, Ü.2
[6] ol: bir HM

1169

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 'Işkuñuñ şükri namâzın kılmaġa ey nûr-ı 'ayn
Çeşme eşkinden vużû kılmak olubdur farż-ı 'ayn

2 İşigüñle gökde nisbet beyn-el-'arżi ve-s-semâ'
Gün yüzüñle mâh-ı bedrüñ farkı bu'd-el-maşrıkayn

3 Zerreden maḫfî dehânuñ günden aẓhar ruḫlaruñ
Ol miyâna kimse ne var-u-ne yok dir beyn beyn

4 Her ne ṭaş kim urduñ ey sengîn-dil-ü-lâle-'iżâr
Sînemüñ bâġın duḫânî lâlelerle itdi zeyn

5 Kerbelâ-yı fürkatüñ içre Yezîd-i ġam beni
Gey 'acebdür ger şehîd itmezse mânend-i Hüseyin

6 Boynuma aldum seri çevgânuña ṭop itmegi
Tîgüni tîz al bile gel kalmasun boynumda deyn

7 Ẕâtî ile nice çıksun seyre ol çâbük-süvâr
Hem-rikâbı bir gedâ olmış şehüñ ġâyetde şeyn

1170

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 'Âlemi itdi helâk ol serv-kâmet cum'a gün
Râst dirler bu sözi kopar kıyâmet cum'a gün

1169 H, Ü.2, Ç — Ü.1, B, L, F, HM
[3] —Ü.2
[6] —Ü.2
[7] olmış : olmak Ü.2

1170 H, HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç

2 Ögredür dil-berlere ol kâmil-i maḥfel-nişîn
Nâz-ü-şîve âyetinde yüz ḳırâ'at cum'a gün

3 Nûr berḳ urdı dehânından anuñ mânend-i şubḥ
Sûre-i Nûr oḳıdı ol mâh-ṭal'at cum'a gün

4 Ḫalḳ-ı Mışrı çün Zelîḫâ eyleye şûrîdesi
Sûre-i Yûsufdan oḳursa bir âyet cum'a gün

5 Ẓâtî'yâ zindân-ı ġamdan ḳurtulur cânuñ şenüñ
Ḫâceden âzâd olur ol serv-ḳâmet cum'a gün

1171

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bülbül-i gûyâ idi maḥfelde dil-ber cum'a gün
Gül gibi açıldılar ġam-gîn göñüller cum'a gün

2 İşiden rûşen-dil olub na'ra urdı şevḳden
Sûre-i Nûr oḳıdı ol mâh-ı enver cum'a gün

3 Oḳıyub ol yüzi gül âvâze-i rengîn ile
Maḥfel-i ḥuffâẓa virdi zîb-ü-zîver cum'a gün

4 Âyet-ül-Kürsî oḳursa ger bülend âvâz ile
'Arş-ı a'lâ aña maḥfel olmaġ ister cum'a gün

5 Âheni nerm eyleye Dâvûdî âvâz ile ger
Sûre-i Yûsuf oḳursañ ey birâder cum'a gün

6 Şubḥ-veş aġzından anuñ berḳ urur nûr oḳısa
Sûre-i Ve-ş-Şems ol ḫôrşîd-peyker cum'a gün

7 Adı añılduḳda dil sürdi şafâlar gûyiyâ
Nâm-ı şâh ile müşerref oldı minber cum'a gün

1171 H, HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç
[5] —HM
[6] urur: ura HM

8 Cum'a gündür ḫayra gir ṣor ḥâlüm aġzuñ aç didüm
Didi kim dâr-üş-şifâ açılmaz ekser cum'a gün

9 Ẕâtî'yâ günüñ ṭoġar mektebden âzâd oluban
Ṣalınur nâz ile ol serv-i semen-ber cum'a gün

1172

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ġamdan âzâdam ben ol serv-i bülendüm var iken
Şâh-ı dil-şâdam anuñ gibi efendüm var iken

2 Yiri ile kimse bâbın gözlemek bâbum degül
'Arş-mânend âsitân-ı ercmendüm var iken

3 Ṭañlamañ sûr-ı melâmet ḳullesine çıḳduġum
Dûd-ı âhum gibi bir muḥkem kemendüm var iken

4 Ḳande var bir kimse baña ṭûṭî-i gûyâ demez
Midḥat-i la'lüñ gibi aġzumda ḳandüm var iken

5 Ben nice seyr itmeyem ṣâfî ṣafâ ṣaḥrâsını
Mey gibi ayaḳlı bir gül-gûn semendüm var iken

6 Döne döne cevr ider baña felek ḫavf eylemez
Eşk-i ḫûn-rîzüm gibi ḳanlu levendüm var iken

7 Ẕâtî'ye cevri çoġ eylersin didüm dilber didi
Yâ kime luṭf ideyin ol derd-mendüm var iken

1172 H, HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç
[2] âsitân-ı: âsümân-ı HM

1173

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ayağı toprağın bârân-ı eşküm idicek nem-gîn
Didi şunı sere ko yüri ser-tâcuñdur â miskîn

2 Görüb hattuñ didi çeşmüm yaşum bârânı havfinden
Siyeh yağmurluğın egnine almışdur Cemâl-üd-dîn

3 Halîl-i kalbümi bir nâra atdı gussa Nemrûdı
Yidi deryânuñ âbı idemez ol âteşi teskîn

4 Dirîgâ 'âşıka mihr itmege bir zerre şevküñ yok
Seni âyîne-i hüsn eylemiş ey mâh-rû hôd-bîn

5 Kelâmuñ lezzetinden tuymaya cân acısın cânâ
Eger kim sen iderseñ cân virürken Zâtî'ye telkîn

1174

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Virdi getürüb şehr-i 'ademden gül-i nesrîn
Mahbûb-ı vücûda bir iki yüzlü arak-çîn

2 Gel bâğa revân nârveni eyle temâşâ
Görmek diler iseñ sen eger kâmet-i nârîn

3 Gör kalb-i hilâl ile nice 'aks-i şitâdur
Şahrâyı iden şevk ile seyr itmegi âyîn

4 Bir demde ider âl ile şûrîde hezârı
Ey gonca gülüñ hüsn-i dil-efrûzına tahsîn

1173 H. HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç
[2] yaşum bârânı havfinden: benüm bârân-ı eşkümden

1174 H. HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç

5 Seyyâre oluñ eyledi nev-rûz yiri gök
Şeb-nem seherî gülleri itdi yine Pervîn

6 Bülbül nice feryâd-u-figân eylemesün kim
Âyîne-i hüsn itdi nigârâ güli hôd-bîn

7 Cânâne 'izârı gibi gül 'ârızı rengîn
Zâtî kelimâtı gibi bülbül sözi şîrîn

1175

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Sevmişem kûyında ol şûh-ı cihânı görmeden
Nitekim halk-ı cihân hûr-u-cinânı görmeden

2 Varum idüb der-miyân kucam kemer-vâr umaram
Gâ'ibâne sevmişem ol mû-miyânı görmeden

3 Umaram gâ'ib erenler dôstlar himmet ide
Tâ ki ma'dûm olmayam ben ol dehânı görmeden

4 Katline dimiş benân ile işâret eyleyem
Alma cânum lutf kıl Yâ Rab ben anı görmeden

5 Bir zamân ola elümle cânını alam dimiş
Ey ecel gelme baña ben ol zamânı görmeden

6 Âşinâ idüm lebüñle 'âlem-i ervâhda
Açuban çeşm-i vücûdı bu cihânı görmeden

7 Hâcetüm budur Hudâdan göstere dîdârını
Zâtî'yâ sevdüm ben ol genc-i nihânı görmeden

---

[7] gibi: gül ü HM

1175 H, HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç
[7] dîdârını: dîzârını H

1176

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Lebüñ debret şeker yi ṭûṭî-i şekker-şikensin sen
Ziyâde ṭatlu yâr u Ḫusrev-i Şîrîn-suḫansin sen

2 Senüñ bu ḥâlet-i ḥüsnüñ yaḳa çâk itdürür ḫalḳa
Yaḳasuz ḳoyacaḳ âhir beni ʿâlemde sensin sen

3 Benüm Yaʿḳûb gibi gönlümüñ çâhına ey ġonca
ʿAceb mi düşe gelseñ Yûsuf-ı gül-pîrehensin sen

4 Cihânda ger belâ eyler güzeller çoġ ise nola
Ḥüseyn-i Kerbelâ ḥaḳḳı ḳamusından ḥasensin sen

5 Seg-i dilber sifâlinsüz ben ey çarḫ el yurın senden
Güneş zer âfitâbe gerçi pîrûze legensin sen

6 Didi dil destüñe ey meh muḫannâ nâḫunuñ şuʿle
Leṭâfet câmiʿinde sîm ḳandîl-i Perensin sen

7 Degüldür zînetüñ ey çarḫ eksük nev-ʿarûs-âsâ
Egerçi niçe erden arta ḳalmış pîre-zensin sen

8 Şarâb-ı lûṭfuñ ey gerdûn yidi ṭâs geçer bir zehr
Neden oldı muḫammer ṭînetüñ bilsem nedensin sen

9 Görüb vaḳt-i tekellümde dilüñ cânâ didi Ẕâtî
Benüm aġzumda olayduñ ne ḫôş şekker-suḫansin sen

1176 H, HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç
[5] senden: sizden H
[2] beni: bizi H
[7] Egerçi: Ve lîkin H
[8] bir zehr: zehrüñ H

1177

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Baña rûşen ḫaber gelmezse ol mihr-i münevverden
İder zir-ü-zeber ahum ṭoḳuz eflâki bir yerden

2 Gözüñ üstinde ḳaşuñ var dimez hergiz saña kimse
Ḳalender ol ḳalenderlik ḳapusı yeg ḳalan derden

3 Firâḳuñ 'ayn-ı nâr anuñ içinde bir elif oldum
Ne farḳum var benüm deryâ-yı âteşde semenderden

4 Eger kim Yûsuf ile bir zamânda gelmiş olayduñ
Sizi farḳ idemezdi bir kişi iki birâderden

5 Al a ey ṭâlib-i iksîr-i ma'nî naẓm-ı Ẕâtî'den
Ṣafâ-yı ḳalb ile yazın dilerseñ dürlü cevherden

1178

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ayıtdı ḫastadur düşman degişe gibi dünyâsın
Didüm ṭutmış olayduḳ vây anuñ ey dôst dün yasın

2 Yalancı dünyede hergiz vefâ yoḳdur bu gerçekdür
Hemân sen bî-vefalıḳda ḥabîbüm mişl-i dünyâsın

3 Nihân eyle şeb-i zülfüñle ey meh tîri derdinden
Bu gün cân virdi ebrûñuñ şu kim seyr itdi dün yasın

4 O şaḫşa âḫiretde Cennet-ül-Me'vâ olur me'vâ
Şu kim ḫarc itmege cânlar virür kuyuñda dünyâsın

1177 H, HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç
[3] içinde bir: ucından ben HM

1178 H, HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç

5 Temâşâ eyledüm dün bir güzel sûr anda dil-ber yoḳ
Zebân-ı ḥâl ile Ẕâtî didi ol sûra dün yasın

1179

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḥażretüñ itmiş Süleymân ben ḥakîri mûr iden
Ele al eşküm benüm ey ḫil'atini mor iden

2 Ey hümâ niçün gülersin kebk-veş ḳah ḳah baña
Şâh-bâz-ı 'ışḳdur 'anḳâları 'uṣfûr iden

3 Luṭf-ı la'lüñ reşkidür rûşen bu kim ey Ḫıżr-ḫaṭ
Âlemi Âb-ı Ḥayâtuñ 'aynına deycûr iden

4 Didi itdi ol meh-i sîmîn-beden ḫânem ḫarâb
Ḳaṣr-ı rûzı ḫışt-ı zerle ṣubḥ-dem ma'mûr iden

5 Ey büt-i mülk-i Ḫıṭâ ḥaḳ bu ki ben miskînüñi
Çîn-i 'ışḳa zülfüñüñ sevdâsıdur faġfûr iden

6 Eyledi bir yanumı biryân-u-bir yanum kebâb
Nâr-ı cevr ile derûn-ı sînemi tennûr iden

7 'Ârıżuñ vaṣfında Ẕâtî'nüñ laṭîf eş'ârıdur
'Âlem-i ḳalbin cihânuñ gün gibi pür-nûr iden

1179 H, HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç
[4] ḫânem: ḫâlüm HM
[5] mülk-i: Çîn-i HM/'ışḳa: 'ışḳ-ı HM
[6] -u-bir yanum kebâb: ḳabaġum pür-şarâb HM

1180

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Meded öldüm ṭabîbâ bir gözi bîmâr derdinden
Anuñ bir dem içinde cân viren biñ var derdinden

2 Aḳubdur aña göñlüm araram ṣu gibi her sûda
Be-gâyet bi-ḳarâram rû'yet-i dîdâr derdinden

3 Ruḫına ḳâmeti üzre revân cânlar virür göñlüm
Ḳıyâmetde velî her kimse ḳorḳar nâr derdinden

4 Ol âfet mâr-ı zülfin genc-i ḥüsninden gidermiṣdür
Ol itdügi işün ben olmışam bîmâr derdinden

5 Dil-ü-ṣabr-u-ḳarâr-u-ṭâḳatum gitdi zebûn oldum
Ben anuñ cân virem gibi gelür nâ-çâr derdinden

6 Ayaġa saldı başın zülf-i kâfir-kîşi 'âr itmez
Helâk oldum müselmânlar dil-i bî-'âr derdinden

7 Ṣaçınuñ dârını görmez olaldan dârı terk idüb
Düşüb ṣaḥrâya Ẓâtî olmışam bî-dâr derdinden

1181

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Viṣâḳ-ı 'arş öñine dikdüm ey şeh tûġ-ı âhı ben
Ġulâm-ı 'ışḳ olub oldum cihânuñ pâdişâhı ben

1180 H, HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç
[3] revân: 'aceb HM
[6] başın: başdan HM
[7] bî-dâr: bî-mâr H

1181 H, HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç

2 İdindüm ey şeh-i sîmîn-beden yıkma göñül bürcin
Şirâr-ı nâr-ı âhum altun üsküfli sipâhî ben

3 Yüzüme gülmez olduñ ah kim ey Yûsuf-ı sânî
Dirîğâ görmez oldum ruhlaruñda iki çâhı ben

4 Eger cürm ise yirden göke dek ey meh seni sevmek
Yetişdürdüm sipihre kulle-i kûh-ı günâhı ben

5 Keremler eylesün ayduñ benüm geçsün günâhumdan
Günâhum bu ki oldum ol nigâruñ hâk-i râhı ben

6 Sözüm Âb-ı Hayâtı mât iderken görmedüm ammâ
'Aceb mi Çeşme-i Hayvân gibi geysem siyâhî ben

7 Kapusunda eger der-bân idinse Zâtî'yâ ol şeh
Olurdum mülk-i dünyânuñ şeh-i devlet-penâhı ben

1182

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 İrür bir demde ok atım yire demrenlerüñ ey cân
Anuñçün anlara dirler zebân-ı Fürsde peykân

2 Hazer itmek gerek gâyet kelâm-ı zehr-nâkümden
Bu bî-had yaralar itdi beni biñ baglu bir şu'bân

3 Düşübdür 'aksi âfâka gören anı şafak şandı
Zemîni kana müstağrak idübdür dîde-i giryân

4 Eger kim sırrını teftîş iderseñ ra'd-u-bârânuñ
Melekler berk-ı âhumdan döküb yaşı ider efgân

5 O la'l-i leb ki hatt-ı tâze 'arız olmış ey Zâtî
Süleymân möhridür gûyâ idübdür cem'-i kavm-i cân

1182 H, HM — Ü.1, B, L, F, Ü.2, Ç

1183

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Cennet itdi yine şahrâda her arayı çemen
Da'vet itdi bizi murġ-ı suhan-ârâ-yı çemen

2 Gül gibi açılalum 'ışk ile ol yaña revân
Ḫûb olur yâr-ı 'azîz ile temâşâ-yı çemen

3 Tâ tecellî ide dîzâr-ı şafâ ḳalbümüze
İdelüm şu gibi seyr-i feraḥ-efzâ-yı çemen

4 Nev-'arûs oldı yine berf ile aġarmış iken
Yetişüb Yûsuf-ı nev-rûza Zelîḫâ-yı çemen

5 'Îd-i nev-rûz irişüb eyledi zeyn it yüri seyr
Ḫil'at-i sebz-i muṭarrâ ile şaḥrâ-yı çemen

6 Ġonceyi eyledi dem-beste gül urdı aña gûş
Manṭıḳu't-ṭayr oḳıdı murġ-ı ḫôş-âvâ-yı çemen

7 Hıżr-veş anda şafâ ḥâżır-u-ol sen de Mesîḥ
Geydi İdrîs-şıfat ḥulle-i ḫadrâyı çemen

8 'Ayşa ḫarc it yüri dünyâyı cihân zevḳini sür
Reşk-i firdevs-i berîn eyledi dünyâyı çemen

9 Bir yeşil şôf gibi bağladı emvâc-ı laṭîf
Zâtî'yâ bâd-ı şabâdan yine deryâ-yı çemen

1183 H, Ç — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2

1184

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 İnse ḳabrüm üstine 'Îsî eger eflâkden
Bir du'â idüb götürmez ben faḳîri ḫâkden

2 Boynuma ḳusḳunı geçmez ḳande ḳaldı zülf-i dôst
Bir nice yıllar semer yaġsa yire eflâkden

3 Râh-ı dil-dâruñ türâb-ı tûtiyâ-rengin ṣabâ
Ḳısḳanur her dem tozutmaz dîde-i nem-nâkden

4 Bir ne kim geh geh yaġar kâfûrî merhem olsa ger
Ketm ide anı hevâ zaḫm-ı dil-i ṣad-çâkden

5 Ẕâtî'yâ ben derd-mende çâre yoḳ dermân ide
Olsa pür nüh ḥoḳḳası çarḫuñ eger tiryâkden

1185

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Olmasa ger sîme vâṣıl kîmyâ-ger yâsemîn
Olmaz idi aḳçası bî-'ad tüvân-ger yâsemîn

2 Düzdi bir ḫâliṣ gümişden ḫûb micmer yâsemîn
Ḳılmaġa dehrüñ dimâġını mu'aṭṭar yâsemîn

3 Baḥr-i aḫḍarda yine düzdi ṭarâvet fülkine
Bir yeşil nâzük resenle sîm lenger yâsemîn

4 Ḳana ġark olmış şehîdân üzre gûyâ nûr iner
Lâleler üzre döküldükçe ser-â-ser yâsemîn

1184 H, Ç — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2

1185 H, Ç — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2

5 Sûre-i Nûr âyet âyet nâzil olur gûyiyâ
Şâhdan sebze döküldükçe münevver yâsemîn

6 Aldı geldi milket-i bâğa ṭarâvet kâğıdın
Mülk-i ḳudretden bir aḳ ġarrâ kebûter yâsemîn

7 Pâdişâh-ı gül öñinde bî-nevalıḳ itmege
Başına geydi yine kâğıddan efser yâsemîn

8 Bâğda aḳ ṭûṭîdür kûy-ı nigârumdan yaña
Uçmağ ister uçmağa ṭurur açub per yâsemîn

9 Aña nûraniyyet andan 'arıż oldı Ẕâtî'yâ
Dâ'imâ eyler du'â-yı nûrı ezber yâsemîn

1186

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Ney-i bezm-i ġamem ḥâlüm diger-gûn
Bu ṭoḳuz perdeden feryâd bîrûn

2 Cihânuñ yay ḳaddin eylemek çeng
Saña ey rûḥ-efzâ oldı ḳânûn

3 Ḫayâli ḳaşuñuñ çeşmümde 'aynum
Ṣanasın 'ayn içinde seyr ider nûn

4 Düzüb ḳoşsañ ruḫ-u-zülfüñ gören dir
Gelübdür bir yire Şeb-dîz-ü-Gül-gûn

5 Didüm bend it beni Leylî ṣaçuñla
Ayıtdı bağlamalusın be Mecnûn

6 Ṣaḳın ey sîm-ten mihr-i maḥabbet
İder bedr-i ruḫuñ bir bedre altun

7 Dişüñ evṣâfını naẓm itse Ẕâtî
Olur her beyti cevher dürr-i meknûn

1186 H, Ç — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2

1187

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey göñül şâd ol cihânuñ pâdişâsıdur gelen
Kim ol evc-i rif'at-ü-devlet hümâsıdur gelen

2 Ey gözüm rûşen ol öldüñ yirüñi nûr itdi Ḥaḳ
Yine 'ayn-ı 'âlemüñ ol rûşenâsıdur gelen

3 Gözlerüñ aydın benüm rûḥum ṣafâ kesb eyledüñ
Salṭanat eflâkinüñ bedr-i dücâsıdur gelen

4 Aç gözüñ ey ḫaste-dil derdüñ devâsıdur gelen
Âsitân-ı 'âlemüñ dâr-üş-şifâsıdur gelen

5 Her gün anuñ sâyesinde ḫalḳ-ı 'âlem ḫôş geçer
Rûy-i arżuñ ḥaḳ budur ẓıll-i Ḫudâsıdur gelen

6 Âb-ı iḥsân seyl olub aḳsa gerek sâ'illere
Lücce-i deryâ-yı luṭfuñ âşinâsıdur gelen

7 Ḳarşu çıḳsun ana mü'minler du'âlar eylesün
Ẑâtî'yâ ol râġıb-ı mü'min du'âsıdur gelen

1188

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Çoḳ cevr ider ol şûḫ umarın mihr-ü-vefâsın
Derdini viren vire ümîdüm bu devâsın

2 Az görmemişüz derdüñi ey dîde-i düşman
Ve-l-ḥâṣılı başdan başa çoḳ 'ayn-ı 'anâsın

1187 H — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
[3] aydın: metinde «aydıñ»

1188 H — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1189

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Olmasa ger sîme vâṣıl kîmyâ-ger yâsemîn
Olmaz idi aḳçası bî-'ad tüvân-ger yâsemîn

2 Düzdi bir ḫâliṣ gümişden ḫûb micmer yâsemîn
Ḳılmaġa dehrüñ dimâġını mu'aṭṭar yâsemîn

3 Baḥr-i aḫḍarda yine düzdi ṭarâvet fülkine
Bir yeşil nâzük resenle sîm lenger yâsemîn

3 Ey ḫasta göñül şunduġı şerbet saña dehrüñ
Bir zehrdürür geçdi sipihrüñ yidi ṭâsın

4 Ḫıżr ire ḫaṭuñ ḳurtara mı baḥr-i ġamuñdan
Didüm didi miskin göresin umma ḳarasın

5 Naẓm illerinüñ begleri bu luṭf ile Ẕâtî
Görse diye dîvânuñı şâh-ı şu'arâsın

1189

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Teşne-dil la'l-i lebüñden âb ümîd eyler Ḥüseyn
Ḳorḳum oldur bunı ol ṣusuz şehîd eyler Ḥüseyn

2 Baña işler eyleyübdür ol raḳîb-i bed-fi'âl
Ṣana kim mü'minlere anı Yezîd eyler Ḥüseyn

3 Öldürüb bir gün beni kûyında ḳor ise yetîm
Ben şehîdüñ yirini 'arş-ı mecîd eyler Ḥüseyn

4 Kim ki bayram irtesi hem-ṣoḥbet olursa saña
Ḳadre irer ol kişi tekrâr 'îd eyler Ḥüseyn

5 'Arż iderse muṣḥaf-ı ḥüsnin eger kim Ẕâtî'yâ
Ṭâli'üm ferḫunde-vü-fâlüm sa'îd eyler Ḥüseyn

1190

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 'Aceb mi cismümi cânâ görenler itse ġam bir gün
Niçe yıldur bana göstermedüñ hergiz kerem bir gün

1189 H — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1190 H — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

2 Ḥalâl itsün saña itduḳların 'uşşâḳa ḥörmet it
Ḥarâm olur kişiye bu ḥarem ey muḥterem bir gün

3 Fenâ sengine câm-ı 'ömri bildi kim çalar devrân
Elinden ḳomadı 'ömri geçince câmı Cem bir gün

4 Getür bu gün vücûda her ne deñlü var ise luṭfı
Kişinüñ menzili şâhum olur mülk-i 'adem bir gün

5 Güzellük defteri dürülmeden yaz 'âşıḳuñ göñlin
Anuñ ḫaṭṭına ey ḫâce çeker devrân ḳalem bir gün

6 Bu fânî ḥüsne maġrûr olma geçme 'âşıḳa naḳşı
Bozulur ṣûret-i deyr-i melâḥat ey ṣanem bir gün

7 'Alem dik bürc-i naẓm üzre 'ilim taḥṣîl it ey Ẕâtî
Ferâmûş olmaya tâ kim bu 'âlemde 'alem bir gün

1191

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ṣûretâ her kim özin alçaḳ ṭutarsa ḫâkden
Menzili ma'nîde a'lâdur anuñ eflâkden

2 İncinürsin 'âşıḳa bed-nefs olduñ ṣôfîyâ
Gel ferâġat eyle ol zehr olası tiryâkden

3 Dîv-sîretsin seni zâhid gören âdem ṣanur
Ol 'aṣâ-vü-ṭaylasân-u-tâc ile misvâkden

4 Yidi ṭâsı geçmiş aġudur bize tenhâ yisek
Mâ'ide inse ger ey ḫâce yire eflâkden

5 Ey felek bir âteşîdür çarḫuña ṭoḳınmasun
Ḳıl ḥaẕer cevr itme âh-ı Ẕâtî-i ġam-nâkden

1191 H — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1192

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Leşker-i derde eger kimdür dinürse baş olan
Serverâ bağrında ben bî-çâre-veş biñ baş olan

2 Tîğ-i ḳaṣdı dôstlar a'dâ içün tîz eyleyüb
Eyledüm 'azm-i ġazâ gelsün baña yoldaş olan

3 Ger düşerse Yûsuf-ı cân ḳa'r-ı çâh-ı miḥnete
Ṭañ degül çünkim anuñla ġuṣṣadur ḳardaş olan

4 Ebr-i çeşm-ü-bâd-ı âhumdur dem-â-dem serverâ
Âsitânuñda senüñ saḳḳâ ile ferrâş olan

5 Ey perî sensin Süleymânı melâḥat mülkinüñ
La'l-i nâbuñdur leṭâfet ḫâtemine ḳaş olan

6 Ḳatı göñlüñdür senüñ ey âfet-i bî-merḥamet
'Âşıḳa raḥm itmeyüb cürm itdügüñçün ṭaş olan

7 Ẓâtî-i cevher-şinâsı nâẓır olsunlar gelüb
Söz deminde kim ola dirlerse cevher-pâş olan

1193

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ḳudûmüñden ṣanursın ey ecel sen derd-nâkem ben
Ṭabîbüm gelmedi ben ḫastaya aña helâkem ben

2 Yiridür ben ḳula dirlerse ger tâc-ı ser-i eflâk
Bu gün bir pâdişâhuñ ayağı altında ḫâkem ben

1192 H — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1193 H — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

3 Erenler şâhid olsunlar eriyin ben bu da'vânuñ
Ne ḳaḥbedür ki dünyâya virem dil merd-i pâkem ben

4 Dem-â-dem geñ yaḳadan âsitîn-efşân semâ' eyler
Maḥabbet menba'ı bir lâbübâli sîne-çâkem ben

5 Bu şi'ri yana yana söylemişsin ġâyet ey Ẓâtî
Ziyâde ḥâl ile aydur be-ġâyet sûz-nâkem ben

1194

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Senüñle ol yiyüb içüb ṣafâlar sürdügüm ḫumdan
Getürdi sâḳîyâ devrân ṣurâḥî gibi burnumdan

2 Geçüb benden 'adûyı öldüre şâyed dirin tîrüñ
Anuñçün arḳama yârâ siper ṭutdum tevehhümden

3 Ḳuluña ṭoġmayubdur mihr-i şefḳat bürc-i ḳalbüñden
Meger kim ay efendi sonra ṭoġmışsın teraḥḥumdan

4 Behâda bir sözi biñ cân deger ol ġonca gül ammâ
Aña cânlar virenlerle ṣafâsı yoḳ tekellümden

5 Disem gül Ẓâtî'ye bir ẕerre deñlü aġzını açmaz
Cihânuñ rûḥını şâd eyler ol ġonca tebessümden

1195

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Ṣôfî şarâbı içsek olur mı mizâç içün
Dirler olur ḥalâl ḥarâmı 'ilâc içün

1194 H — Ü.1, B, L, F, HM, Ü., Ç

1195 H — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

2 Başa çıka işüm ola kim ideyin ṭaleb
Ol şâhuñ ayaġı tozını başa tâc içün

3 Müşg ile ḳaşlaruñ iki maḥbûb besmele
Yazmış metâ'-ı mihrüñe ey meh revâc içün

4 Ey şeyḫ luṭf ḳıl baña Allâh 'ışḳına
Eyle du'â püserler ile imtizâc içün

5 Ol âfitâba el açuban eyledi du'â
Gördi cemâli ṣubḥını Zâtî du'âcı çün

1196

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şarḳıdur ṣanmañ ki ṣôfî sübḥayı Sübḥân içün
Ṣâfî tesbîḥ arḳın eyler vuṣlat-ı ḫûbân içün

2 Ḳoyuna gir gel ḳoçum didükleriyiçün ol ḳuzı
Ḳırdı 'uşşâḳı didi erkek ḳoyun ḳurbân içün

3 Ruḫlarında ḫandeler ḳıldukça ol Yûsuf-cemâl
İki ġarrâ çâh olur dil düzdine zindân içün

4 Ḫaṭṭ-ı yâḳûtuñ senüñ şîrîn mücerreb nusḫadur
Ḳand-i nâba müşg ile yazıldı ḥırz-i cân içün

5 Ḥâl-i Zâtî'den sü'âl eylerse yârân ey ṣabâ
Bülbül-i gûyâ olubdur bir gül-i ḫandân içün

1196 H— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
[1] Arḳın: ارقن (?)

1197

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ne bulduñ deyr-i dünyâda vefâsuz yâr sevmekden
Ne ma'nî ḥâṣıl olur ṣûret-i dîvâr sevmekden

2 Ṭab aldanduñ nedür bu ṭapduġuñ Tañrı ḥaḳı ey dil
Yüri geç deyr-i dünyâda büt-i 'ayyâr sevmekden

3 Aġu dilli 'adûlar dôstuñ yanında çoḳ 'âşıḳ
Ḥaẕer ḳılmaḳ gerek gencîne-i pür-mâr sevmekden

4 Riyâ ile geçürdüñse eger tesbîḥi ey ṣôfî
Ne farḳı var anun pîr-i muġân zünnâr sevmekden

5 Didi aġzum bilüm şevḳı ḳaçan zâ'il olur senden
Ayıtdum olıcaḳ fâriġ ışıḳ esrâr sevmekden

6 Yirüñ eflâk ola 'Îsî gibi terk it ki dünyâyı
Nice geçdi yire Ḳârûnı gör dînâr sevmekden

7 Yüri ey ḫâce Ẕâtî 'ışḳ-ı Bârî ile bâzâr it
Ne aṣṣı eyledüñ bir şâhid-i bâzâr sevmekden

1198

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ḳara yir bâġda görinmez oldı ṣaru yapraḳdan
Ḳıyâmet ḳopdı ṣan encüm döküldi ṭâḳ-ı ezraḳdan

2 Fenâ baḥrine mellâḥ-ı selâmet oldı müstaġraḳ
Anuñ fülk-i vücûdı rûzgârı geldi yapraḳdan

1197 H —, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1198 H — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

3 Şu deñlü la'l ile yâkût u zer taḥṣil idübdür kim
Zemînüñ farḳı yoḳ Ḳârûn ile Ḫâce Mezellaḳdan

4 Ḫazân bergi degüldür görinen mir'ât-ı ḥavż içre
Düşübdür 'aks-i encüm aña eflâk-i mu'allaḳdan

5 Açub bâl-ü-per-i ḳaṣdı o yaña uçmaġa ḳaṣd it
Ki bâġuñ ferş-i zerrîn ile yoḳdur farḳı ocaḳdan

6 Ḫazân ömrüñ baḳâsı olmaduġından 'alâmetdür
Düşürme sâḳîyâ zerrîn ayaġı sîm ṣarnaḳdan

7 Ḫazân seyrini sensüz idemez Ẕâtî-i üftâde
Yetiş 'Îsî-nefeslük it götür luṭf eyle topraḳdan

1199

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Şeh-i şeftâlûsın alma dem-i furṣatda ṣaḳın
Ecri nâr olur anuñ rûz-ı ḳıyâmetde ṣaḳın

2 Bir ṣanemler hevesin yüri ṭab itdüñ şâyed
Mânî'-i rü'yet-i dîdâr ola cennetde ṣaḳın

3 Devleti başa ilet eyleme devletsüzlük
Saña lâyık degül ol pâye-i devletde ṣaḳın

4 Çoġ olur aṣılası Ka'beye bir dest-dırâz
Aduñuñ naḳdini hengâme-i keṣretde ṣaḳın

5 Ẕâtî'yâ sille-i 'uzlet yiyesin vaḳt ola kim
Ḳoma yâ hîç ġurûra dem-i vuṣlatda ṣaḳın

---

[3] farḳı: جرخى
[6] ṣarnaḳdan: صرنقدن
1199* H — Ü.1, B, L, F, HM Ü.2, Ç
[*] Bu gazelin birçok beytinden mânâ çıkmıyor Zâtî'ye âid olması şüphelidir.

1200

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Senüñ zulmüñ ucından cân ider âhir beden terkin
Kişiye gerçi kim âsân degül urmak vatan terkin

2 Sen al bârî benüm cânum cihân halkı benüm cânum
Bu fânî hânenüñ ursa gerekdür cümleten terkin

3 Baña tiryâk-i leblerden ferâgat kıl dime vâ'iz
Yidügüm zehr olur itsem eger vech-i hasen terkin

4 Rakîbüñ 'aybı çıkdı bir sakatdur şâhum agsakdur
Şakın bir mangıra alma haruñ 'âlemde sen terkin

5 Gerekmez büsbütün dünyâ baña yârum gerek Zâtî
Ser-â-ser taht-u-tâcuñ urmışam 'âlemde ben terkin

1201

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Eyü ad isteyenler mülk-i 'ışka pâdişâh olsun
Şirâr-ı nâr-ı âhı altun üsküflü sipâh olsun

2 Senüñçün ey gözüm nûrı kalem levhe bunı yazmış
Melâmet mülkine bir serv-kad zıll-ı ilâh olsun

3 Didüm süddeñ benüm şâhum penâhum olsa olmaz mı
Didi ol nûr-ı çeşmüm sâye-i 'âlem-penâh olsun

4 Eger bir şâhid-i mey-gûn-leb olursa kadeh-gerdân
Dönüb meyl itmeyem mey meclisine Hak güvâh olsun

5 Seni komaz teb-i hicrân işün âh eylemek her dem
Dimişlerdür meger Zâtî saña kâruñ tebâh olsun

1200 H — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
[4] şâhum agsakdur: Metinde ساهم اغستدق
1201 H — Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1202

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün
— + — — / — + — — / — + — — / — + — —

1 Sög saña ol kef geçen 'uşşâḳa al alḳışların
Ey perî eyler du'â âdem añub geçmişlerin

2 Zaḫmumuñ bu kirm-i bi-ḥaddin temâşâ eyle gel
Görmek isterseñ eger kim ejdehâlar dişlerin

3 Yaralar ağız bir idüb cânuma ḳaṣd itdiler
Ṭutdum ağzın otların ekdüm bitürdüm işlerin

4 Gülşen-i 'âlemde bir gül bulmayubdur ḫârsuz
Bülbülüñ ey ġonce ta'yîb eyleme nâlişlerin

5 Ger sorarsañ ḥâlümi vaṣluñ bahârından cüdâ
Niçe yıllardur firâḳuñ külḫanında ḳışların

6 Haḳ ziyâde eylesün cevrüñ gibi 'ömrüñ deyu
Ḳande görsem ol şeh-i şekker-lebi alḳışların

7 Ol mehüñ mâhiyyetin bilmez ke-mâ-hî görmeyen
Zâtî'yâ ġunc-u-dilâl-ü-şîve-vü-ḳannışların

1203

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ölürin görmez isem Yûsuf-ı Ken'ânumı çün
Dôstlar Sûre-i Yûsuf oḳusun cânum içün

2 Rûz-u-şeb şevḳ ile her menzili seyr eylemede
Nola her-câyî disem ol meh-i tâbânum içün

1202 H— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1203 H— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

3 Râstî ṭoġrı didi söylemedi egri kelâm
Başı ṭaşra diyen ol serv-i ḫırâmânum içün

4 Ẕâtîyâ gün gibi rûşen bu ki dünyâyı ṭutar
Ne ḳadar şi'r disem 'âriż-ı cânânum içün

5 Kim ki eş'âr-ı dürer-bâruma ḳıldıysa naẓar
Menba'-ı baḥr-i belâġat didi dîvânum içün

1204

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Beni ḫôş ṭutar ey nâṣıḥ maḥabbet bint-i tâkem ben
Bu 'âlem bezm-gâhından gidüb ölince tâ kim ben

2 Kerem kıl ḫâkden götür benüm gel geç günâhumdan
Günâhum bu kim ey 'Îsî-nefes yoluñda ḫakem ben

3 Dem-i 'âḫirde evvel cânuñı ben alayın didüñ
Dirîgâ va'de geldi gelmedüñ aña helâkem ben

4 Şarâb-âlûdedür cümle ser-â-ser ḫil'atüm gerçi
Riyâ gerdinden ey ṣôfî bi-ḥamdi'llâh ki pâkem ben

5 Selâmet dâmenümden el çekübdür Ẕâtî'yâ el-ḥaḳ
Melâmet yaḳasında seyr ider bir sîne-çâkem ben

1205

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gerçi kim bülbül bana virür sebaḳ feryâddan
Yeg olur şâgird-i kâmil dôstlar üstâddan

1204 H— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
1205 H— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

2 Ḫalḳı şehrüñ dün gice ben ḫastanuñ şem'i gibi
Ṣubḥa dek göz yummadılar itdügüm feryâddan

3 Kûhda bî-yâr lâle ġoncesin farḳ itmedüm
Ḳana ġarḳ olmış zebân-ı tîşe-i Ferhâddan

4 Pâdişâhın anda ben her şâm mıṣr-ı ṣubḥa dek
Yeg gelür kûyuñ 'azîzüm ben ḳula Baġdâddan

5 İntiẓâr ile ben öldüm sen gelüb öldürmedüñ
'Îdüñüñ yoḳ farḳı cânâ 'ömr-i bî-bünyâddan

6 Âhuma ḳarşu ṭuran mâhuñ hilâl ebrûları
Servlerdür bâġ-ı ḥüsn içre egilmiş bâddan

7 Şükkerî ni'metleri ger Ẕâtî'yâ dâ'im yisem
Var iken dil-ber ġamı anda eser yoḳ dâddan

1206

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dûr olam bende efendümden Ḫudâ göstermesün
Düşdügüm serv-i bülendümden cüdâ göstermesün

2 Ben uzaḳlardan baḳam düşman ola yâra yaḳın
Dôstlar ol günleri Bârî baña göstermesün

3 Yâri terk it pâdişâh-ı 'âlem ol dirlerse ger
'Âşıḳ-ı dervîşler hergiz rıżâ göstermesün

4 Derd ise ger rûz-u-şeb hem-ṣoḥbet olmaḳ yâr ile
Ol ḥakîm-i bi-bedel aña devâ göstermesün

5 Terk-i cânân irgürürse âdemi ger devlete
Baña Ḥaḳ devlet yüzini Ẕâtî'yâ göstermesün

1206 H— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1207

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 'Alem diksem yiridür bürc-i çarḫa nâr-ı âhumdan
Cüdâ düşürdi devrân ben ġarîbi pâdişâhumdan

2 Şirâr-ı nâr-ı âhum leşkerümdür eşk-i çeşmümle
Şeh-i mülk-i firâḳ oldum cihân ṭoldı sipâhumdan

3 Vücûdum şehrine âteş uraldan fürḳâti yâruñ
Pür olur ṣubḫa dek her şeb cihân dûd-ı siyâhumdan

4 O mihr-i 'âlem-ârâ ile arada cüdâlıḳlar
Benüm bed ṭâli'ümdendür yaḫôd bî-ḥad günâhumdan

5 Ḫorôs-ı 'Arş-u-Neṣr-i Ṭâ'irüñ ben bildügüm bu kim
Ḥużurı uçduġı vâḳi'dür âh-ı ṣubḥ-gâhumdan

6 Şeb-i ġam âlem-i dilden ḳarârı ḳalmasun gitsün
Baña rûşen ḫaber luṭf eyleñ ol gün yüzlü mâhumdan

7 Ben ol serv-i ḳıyâmet-ḳâmet ile yine ḥaşr olam
Hemân 'âlemde maḳṣûdum budur Ẕâtî İlâhumdan

1208

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Çeşmümüñ bu eşk-i sîm-âsâsı artar ṭurmadan
Gûyiyâ bir ḫâcenüñ dünyâsı artar ṭurmadan

2 Ol hilâl-ebrû perînüñ nev-bahâr-ı ḥüsninüñ
Nola ḥâlüm 'âşıḳ-ı şeydâsı artar ṭurmadan

1207 H— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1208 H— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

3 Ol perînüñ tâ görelden zülfinüñ zencîrini
Bu dil-i dîvânenüñ sevdâsı artar ṭurmadan

4 Ebr-veş ne yirdeyin ne gökde ṭurmaz aġların
Ra'd-ı âh-u-nâlemüñ ġavġâsı artar ṭurmadan

5 Artub eksilmez ḳamu deryâ cihânda ber-ḳarâr
Bu 'acebdür yaşumun deryâsı artar ṭurmadan

6 Ehl-i mihrüñ güni ṭoġdı ṭañ mı pür-şevḳ olsalar
Şehr-i ḥüsnüñ mâh-ı müsteşnası artar ṭurmadan

7 Ḥüsn-i dil-ber nitekim günden güne efzûn olur
Ẕâtî'nüñ eş'âr-ı pür-ma'nâsı artar ṭurmadan

1209

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ḫâb-ı ġafletle geçerse o hümâ yanumdan
Uyḳusın uçurayın nâle-vü-efġânumdan

2 Ege süñügüm ile bu cigerüm oldı kebâb
Etümi yidi benüm ġuṣṣa da bir yanumdan

3 Seg-i kûyuñ ileri geldügümi ister imiş
İleri çekdi yapışdı beni dâmânumdan

4 Bir naẓar yüzümi görmezse olur ḫûn-efşân
Niçe bir ḳan yuṭayın dîde-i giryânumdan

5 Ḫusrev-i milket-i naẓm olduġum ey Ẕâtî benüm
Bildi şîrîn-suḫanân defter-ü-dîvânumdan

1209 H— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1210

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şular kim kûy-ı 'ışk içre içerler câm-ı vaḥdetden
Ṣafâ bezminde mest olub geçer anlar bu keṣretden

2 Baña her kim virür ṭoġrı ḫaber ol serv-ḳâmetden
Ḫalâṣ olsun İlâhî göreyin hevl-i ḳıyâmetden

3 Cemâlüñ görenüñ ṣabr-u-ḳarârına irer âfet
İlâhî luṭf kıl ol âfeti sen ṣaḳla âfetden

4 Benümle merḥabâ ḳılsa virürdi baña devlet el
Eli degmez velî ol nazügüñ nâz-u-nezâketden

5 Eyâ ḥûrî-liḳâ kûyuñ ne ḫûb cây-ı müzeyyen dir
Aña uġrayuban her kim ki geçdi [ḥûr-ı] cennetden

6 Gören dirdi şehîd olmış felekden buña nûr indi
Mezârum üstine inseñ Burâḳ-ı berḳ-sür'atden

7 Ne içün beñzemez dirsin cinâna kûy-ı cânânı
Meger kim cennetüñ vardur nolur ṣôfî sefâhetden

8 Hidâyet kevkebi göstermede Ẕâtî hilâl oldı
Ḫalâṣ it üstine dön ey felek fülk-i felâketden

1211

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 'Ayn-ı vuṣlatda 'adû-yı ḫarı ṣuya yıḳasın
Ne içün dôstları nâr-ı firâḳa yaḳasın

1210 B— Ü.1, H, L, F, HM, Ü.2, Ç
[5] ḫûb : metinde خوى
1211 HM— Ü.1, H, B, L, F, Ü.2, Ç

2 Düşürüb ayağa dâmen gibi üftâdeleri
Ne revâdur ṭutasın böyle ferâġat yaḳasın

3 Mihrüñüñ dâġı olur gün gibi ṣadrından ʻayân
Ṣubḥ-veş şevḳ ile çâk eyleye her kim yaḳasın

4 Vuṣlatuñ ʻîdine ḳurbân olanuñ ḳanı yeter
ʻÎd-i aḍḥâda niçün destüñe ḥınnâ yaḳasın

5 Kesdügüm naʻle derûnumda olan zaḫm-ı ḳadîm
Didi öykünme bana sen dahi yiñi yaḳasın

6 Muṭribâ ister iseñ meclisi pür-sûz idesin
Sînemün pôstını çeng-ü-rebâba yaḳasın

7 Yaḳasın sûz ile Ẕâtî ʻArabı-vü-ʻAcemi
O yalıñ yüzliye ger şevḳ ile türkî yaḳasın

1212

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Dülbendüñi ey şâh Süleymâne ṣararsın
Öldürmege paşalaruñı ʻillet ararsın

2 Her kim ki müşâbih dir ise ḫâlüñe miski
Başdan başa cânâ göreyin cismi ḳararsın

3 Eczâmı kül itdi o yalıñ yüzliye baḳduñ
Ey göz baña sen ʻayn-ı ʻaña küllî żararsın

4 Ahuñ ḳılıcı yarar ise ṣadr-ı sipihri
Ol cevr-ü-cefâlar ḳılıcı yâra yararsın

5 Ẕâtî ḳuluñuñ ʻaḳlını ey şâh-ı perî-şân
Ṭaġıtmaġ içün zülf-i perîşânı ṭararsın

1212 HM, YB— Ü.1, H, B, L, F, Ü.2, Ç

1213

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Didiler Yûsufa Mıṣr-ı melâhatde hemân birsin
Sen anı şîve bâzârında ey *ḫâce* ṣatar yirsin

2 Ne âhen-dil olursın saña ahum ṭopı kâr itmez
Demürden ḳal'a almaḳ isteyenler göñlüñe girsin

3 Belâsını diler dil ḳande kim bir pür-belâ görse
Bunuñ gibi belâya mâyile Taññı belâ virsin

4 O Yûsuf-ḥüsni urub göz terâzûsına ey *ḫâce*
Eger kim ağırı altun deger dirseñ güzel dirsin

5 Bili vaṣfında bir şi'r-i muḫayyel didi kim Ẕâtî
Didi ol mû-miyân gördi be-ğâyet ince şâ'irsin

1214

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 'Işḳumuñ dem-sâz itdüñ sen deyu ṭanbûresin
Niçe bir ṭanbûre-veş her dem ḳulağum burasın

2 Ḥüzn-ü-ḥasret muṣḥafın ben ser-te-ser ḫatm eyledüm
Oḳıdı andan hemân Ya'ḳûb Yûsuf sûresin

3 Eyle ṭufân eşkümi ey Nûḥ yaşın süresi
Virmek isterseñ ḫarâba mâlikuñ ma'mûresin

1213 HM— Ü.1, H, B, L, F, Ü.2, Ç
[1] (birsin) : Metinde «sensin» şeklindedir. Fakat kafiye ve mânâ cihetinden uygun olmadığı için böylece değiştirdik.

1214 HM— Ü.1, H, B, L, F, Ü.2, Ç

4 Zâhidâ ehli riyâ nâr-ı cehennem ıssıdur
Yoġ ise ṣıdḳuñ ger ey bârid varasın göresin

5 Ṭurma lûṭf it ḳarşusında didügince düşmanuñ
Ẕâtî'ye ey dôst niçün cevr idesin ṭurasın

1215

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḳaşlaruñ yayuñ degül billâh yâ neñdür Ḥasan
Sîneme tîr ur senüñ ta'lîm-ḫâneñdür Ḥasan

2 Şâh idersin bendeñi dirsin faḳîrümdür benüm
Saña dirlerse eger bu mübtelâ neñdür Ḥasan

3 Dir imişsin emmege döymez benüm nâzüg lebüm
Şöyle bildüm ol senün nâzüg bahâneñdür Ḥasan

4 Ol ḳıyâmet ḳâmetüñdür mürdeler iḥyâ iden
Öldüren 'âşıḳları vaẓ'-ı şehâneñdür Ḥasan

5 Ben aña varmaġa dâ'im nice cânlar vireyim
'Âşıḳa Firdevs-i a'lâ âsitâneñdür Ḥasan

6 Ḥöcresin ben 'âşıḳuñ rence-ḳadem kıl dâ'imâ
Gel müşerref eyle luṭf it bende-ḫâneñdür Ḥasan

7 Bendesiyem ben anuñ ol pâdişâhumdur benüm
Baña dirlerse eger kim Ẕâtî'yâ neñdür Ḥasan

1215 HM— Ü.1, H, B, L, F, Ü.2, Ç

ḤARF - ÜL - VÂV

1216

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Zaḥmete girmeñ 'ilâc itmeñ baña şimdengeru
Derdüme ölmekden özge yoḳ devâ şimdengeru

2 Âḫıret ḥaḳḳın ḥalâl itsün ḥarâmî gözlerüñ
Dünyede dirlik ḥarâm oldı baña şimdengeru

3 Dôst uydı düşmana terk itdi ben dil-ḫasteyi
Ey ecel luṭf eyle gel bizden yaña şimden geru

4 Ey felek bir câm-ı zehr-âlûde ṣundı ġam baña
Anı ben nûş eyledüm yâ hû saña şimdengeru

5 Ten ḥiṣârın ser-be-ser virdi fenâya ceyş-i ġam
Riḥlet it şehr-i baḳâya Ẕâtî'yâ şimdengeru

1217

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Beni itdi gözüñ ölümlü ṣayru
Görenler didiler dirlik degül bu

2 Gerekmez cenneti kûyuñ ṭururken
Biliş uçmaḳ dimişler yad ṭamu

3 Dirîgâ ḳaçmaz ayruḳdan çemende
Ḳaçar çayır çayır benden ol âhû

1216 Ü.1, H, B, L, F, Ç —HM, Ü.2
[3] luṭf eyle : billâhi B, L, F

1217 Ü.1, H, B, L, F, Ç —HM, Ü.2
[2] ṭamu : ṭatlu Ü.1, B

4 Bilüñ aġzuñçün eyler cân-ü-dil ceng
Ne ol var ortada ṣorsañ ne ḫôd bu

5 Delü ḳanluluġ itmiş Ẕâtî eşküñ
Bulanmayınca ṭurulmaz imiş ṣu

1218

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Eyle günâhumı itüñem ey nigâr 'afv
Merdümler içre yoḳ dime billâhi var 'afv

2 Bu it raḳîbi neyleyeyim ṣuçı çoḳ didüm
Ḳarşu gelüb didi seg-i kûy-i nigâr 'afv

3 Ben mücrimi görüb ser-i kûyuñda itlerüñ
Didiler eyledük seni gel ṭurma var 'afv

4 Ey dôst minnet eylemezin seg 'adûya ben
Biñ biñ günâhumı görüb itse hezâr 'afv

5 Uş itüñüñ ayaġına yüz sürüb aydayın
Ẕâtî'nüñ eyle cürmini ey kâm-kâr 'afv

6 Ey mülk-i ḥüsne mâlik olan şehriyâr 'afv
Öldürme bini saña müsellem diyâr-ı 'afv

1218 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[6] —Ü.1, H, L

1219

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dem-be-dem taḳlîd idüb ben 'âşıḳ-ı dîdâra şu
Seyr ider ilden ile şûride-vü-âvâre şu

2 Olma sengîn-dil şaḳın ey ḫâre-i sengîn geyen
Nâr-ı âhumdan olur bir demde seng-i ḫâre şu

3 Yaşumuz hergiz dil-i sengînüñe kâr itmedi
Eylemez te'şîr bildük ṭaşdan dîvâra şu

4 Ben ḥarâretden ölürdüm ger aġarmış gözlerüm
Penbe ile aġzuma ṭamzırmasa bir pâre şu

5 Gör ne yüzi ḳaradur andan 'iẕâruñ ḳışḳanub
İndürübdür nâmenüñ 'aynına ḫâme ḳara şu

6 Şuya dönmiş ḳanumı her dem gözüñ içmek diler
Ḫôş gelür cânâ be-ġâyet merdüm-i bîmâra şu

7 Ger beni mey öldüre mey-ḫânede yârân diye
Çekdi ol merḥûmı anda ara ṭopraḳ ara şu

8 Câm sunmazdı gelüb her ḳatre-i bârân aña
'Ārıżuñ şevḳıyle sâḳî olmasa âvâre şu

9 Ḳalb-i Ẕâtî 'ârıżuñ 'arż it şafâ kesb eylesün
Hey meded maḫrûr olan bîmâra eyle çâre şu

1219 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2
[1] dîdâra : dîẕâra H

1220

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ahum artar urduğuñca ṣubḥ-dem ruḫsâra ṣu
Nâleler peydâ olur ṭokunduğınca nâra ṣu

2 'Âşıḳ-ı dîdâruñ olmışdur meger cânâ senüñ
Ṭûrda Mûsâ gibi dâyim gelür güftâra ṣu

3 Yüzi üzre sürini sürini geldi ḳûyuña
Ḫûb beñzer ey melek ben 'âşıḳ-ı dîdâra ṣu

4 Ḥüsn-i ḫaṭṭuñ vaṣfı başa varmadı cânâ ḳalem
Şol ḳadar ṭurdı ki indi ayağına ḳara ṣu

5 Ey perî ṣaḥrâda zencîrin sürüyüb seyr ider
Nev-bahâr-ı ḥüsnüñüñ dîvânesi bî-çâre ṣu

6 Ḳaṭresin nûş eyleyen ağlar şarâb-ı şi'rümüñ
Ṭamladur ḳuvvetlidür ğâyet diyu bir pâre ṣu

7 'Ârıż-ı cânâneden virüb ḫaber şâd itdi bâd
Zâtî'yâ geydi revân pür-mevc mâ'î ḫâre ṣu

1221

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Çeşme-i la'lüñ içün ah iderem ḳuru ḳuru
Ṣusuz ölürsem eger ağzuma ṭamzırmaya ṣu

1220 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[2] dîdâruñ : dîẕâruñ H// gibi : Bigi H, F
[3] dîdâra : dîẕâra H
[4] —F
[6] —F

1221 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2

2 Ḫıżr ʿışḳına di gözden ne içün yaşınasın
Ḳuruda yaşda olmaz o ḳadar yüzi şulu

3 Nusḫa-veş âteş-i cevr ile yanarsam yanayın
Tek yanında olayın ey teb-i hicrân beni ḳo

4 Varayın yüzini bir gün depeyin yire dimiş
Yüzüm üstinde yir eylerdüm aña gelse berü

5 Ayağı tozını gözüm yaşı nem-gîn idicek
Didi yâr iki gözüñçün şunı Ẕâtî sere ḳo

1222

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şararken zaḫmumı gördi didi dil-ber nedür uşbu
Ayıtdum şehr-i derd içre müsâfirdür gözi bağlu

2 Ayıtdı ol perî bir gün düşüñe gireyin bir şeb
Sevincümde niçe yıllar geçübdür görmedüm uyḫu

3 Eyâ veffâḳ-ı müşfiḳ bir mücerreb nusḫa luṭf eyle
Ola kim yâr ile olam ḥamâyıl gibi hem-pehlû

4 İki şanmayuban cânı revân itsem gerek aña
Olursa derdüme çâre eger ol yâr-i çâr-ebrû

5 Yüzine baḳdı dil-dâruñ beni ol derde uğratdı
Ölürsem ben bu derd ile gözümdür dôstlar ḳanlu

6 Eger ʿuşşâḳ-ı pâk içre leke olmamak isterseñ
Hayâtuñ çeşme-sârından eyâ ʿâşıḳ revân el yu

7 Senüñ naẓm-ı revân-baḫşuñ görenler dirler ey Ẕâtî
Şafâ virür kişinüñ ḳalbine ḥaḳ bu ki aḳar şu

---

[4] yüzini bir gün : bu yüzini F
1222 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2, Ç— HM
[2] —Ü.2
[7] ki : kim Ü.2

1223

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Düşürdi ayağa işümüz ol iki gîsû
Ebrûlar alub şabrumuzı çıkdı yukaru

2 Feryâd-ü-fiğânum işidüb gökde melekler
Didi ki neye uğramışuz biz ne imiş bu

3 Mihr âyînesin şundı baña çünki cemâlüñ
Bir bir ne ise görürem alnumdaki yazu

4 Bir şerbet içürdüñ baña ey şûh-ı şeker-leb
Tamlatdı gözüm yaşı katı tatlu diyu şu

5 Barmağ ile gösterdi beni birbirine halk
Tâ cismümi mânend-i hilâl itdi ol ebrû

6 Evşâf-ı 'izâruñla bu mevzûn ğazel ey mâh
Rûşen budurur mâh ile konuşdı terâzu

7 Düşnâmuñı başında du'âlar gibi her gâh
Yazub götürür Zâtî-i dervîş-i du'â-gû

1224

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Taşlar başayın bağruma mânend-i terâzû
Düşdüm çü terâzûdan iner hûbdan ayru

2 Gördi ki tutar 'âlemi seyl-âb-ı sirişküm
Ol hâce-i behcet yükini yığdı yukaru

1223 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[7] her gâh : ey şâh B, F

1224 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2

3 Didüm saña ḳarşu virürin cânumı bir gün
Didi ki ne sözdür bu ki dirsin baña ḳarşu

4 Ağlamayayın mı saña ḳan olası gözden
Üftâde yaşum ḫâke ṣalar ḳanum ider ṣu

5 Pâk eyleyeyin yoluñı tozdan yüzüm üzre
Bel bağladum ol ḫizmete ben niteki cârû

6 Uş bildüreyin ḥâlüñi kim didi raḳîba
İti geçinüb şâh işiginde saña ulu

7 Ẕâtî'ye revân-baḫşlıġ eyle didüm ol mâh
Didi anı 'Îsâ aluban çıḳdı yuḳaru

1225

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Na'ller kesdüñ 'adû-yi ḫarda lâyıḳdur diyu
Ḳulplar ṭaḳduñ aña ey dôst 'âşıḳdur diyu

2 Bir yüzi ḳara kişidür şeb gibi ey meh raḳîb
Ṣıdḳ idersin ṣubḥ-veş mihrümde ṣâdıḳdur diyü

3 Gördiler ḫaṭṭ-ı ruḫuñ baḥs itdiler 'allâmeler
Bu ehâdîs-i Meṣâbîḥ-ü-Meşârıḳdur diyu

4 Leblerüñ vaṣfındaki şi'rüm şeker-lebler benüm
Birbirinden ḳapışurlar şehd-i fâyıḳdur diyu

5 Her deḳâyıḳ-dân bilüñ vaṣfında eş'ârum görüb
Oldılar ḥayrân bu esrâr-ı deḳâyıḳdur diyu

6 Cümle her naḳḳâş taṣvîrümle taṣvîrüñ senün
Yazdılar bir araya 'Aẕrâ-vü-Vâmıḳdur diyu

---

[3] bu ki : bunı H, F, bu ne B

1225 Ü.1, H, B, L, Ç— F, HM, Ü.2
[5] Deḳâyıḳ-dân : Deḳâyıḳdan B/ vaṣfında : vaṣfından H/ görüb : gören B

7 Zâtî'yâ ḳaṣd eyledüm ṣoram raḳîbe dil-beri
Bir ṣadâ geldi ṣaḳın andan münâfıḳdur diyu

1226

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün
— — + / + — — — / — — + / + — — —

1 Bîmâr gözüñ derdi itdi şu ḳadar ṣayru
Penbeyle ṣıḳar çeşmüm ağzuma dem-â-dem ṣu

2 Ben ölür iken iriş cân acısı def' olsun
Ey dôst bahâr irse uyḳuyı ider ṭatlu

3 Fürḳatde 'aceb cânâ kimi idinem hem-dem
Ah ise hevâ ehli eşk ise delü ḳanlu

4 Öperken ışırmışlar la'l-i leb-i cânânı
Ṣordum nedür ol didüm didi gül-i şeftâlu

5 Ebrûlarınuñ Zâtî olmazdı ḳara yâsı
Öldürmese 'uşşâḳı ol şâh-ı kemân-ebrû

1227

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Silerse yaşumı bir dem eger ol mâh ṭal'atlu
Ziyâde ṭâli'üm gökçek sitârem gey sa'âdetlu

2 Bu gün devlet benüm kim ben faḳîr-i kûy-ı yâr oldum
Olur mı dôstlar dünyâda bir ben deñlü devletlu

1226 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[2] uyḳuyı : uyḫûyı L

1227 Ü.1— H, B, L, F, Ç— Ü.2

3 Baña şîrîn dehânuñdan sen âhır acı dil virdüñ
Hemân ey ḫusrevüm şekker gibi ağızluğuñ tatlu

4 Ṭutuşdum küşt-gîr-i nâr-ı ʻışḳ ile zebûn oldum
Ayağın alur insânuñ ne deñlu olsa ḳuvvetlu

5 Yararsın bir ḳılı biñ sen nigâruñ bili vaṣfında
Gerekdür Ẕâtî'yâ şâʻir olan ğâyetde diḳḳatlu

1228

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Döküb saçmağa hecrüñde dem-i naḳd eşküm ey meh-rû
Aġ aḳçe ḳara gün içün dimişlerdür meseldür bu

2 Senüñ ḫâl-i lebüñ öpmek ḳara ṭağlarca niʻmetdür
Raḳîbe it siñek ḳapmışca gelmez ey sanem ḥaḳ bu

3 Nice teşbîh idem yâ Rab ḳapuña ʻArşı-vü-Kürsî
Ne anda ay-ü-ne ḫôd bunda gün var ey hilâl-ebru

4 Yüzüñ açuḳ gerek keskin gereksin nite kim şemşîr
Miyânın ḳocub ol şâhuñ olasın tâ ki hem-pehlû

5 Görüb zencîr-i zülfin bir perîнüñ oldı dîvâne
Bahâristân-ı ʻâlemde ḳanı Ẕâtî ḳadar uslu

1229

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ṭaḳınmış gûşına bir gevher-i yek-dâne ol meh-rû
Şan olmış mâha bir seyyâre-i raḫşende hem-pehlû

1228 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2

1229 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2

2 Ṣalınmış gûşe-i gülde hemân ṭamlamaġa ṭurur
Seḥer vaḳtinde şeb-nemden yâ ḫôd bir ḳaṭre nâzüg şu

3 Ṣabâḥa ḳarşu Zöhre ṭoġdı gûyâ gün toġısından
O gevher kim aṣılmış gûş-i yâra yüzine ḳarşu

4 Gelüb ol gevher üzre ḳara zülfi târ-mâr olsa
Şeb-i târ içre berḳ urur hemân bir berḳa beñzer bu

5 Yâ ḫôd dest-i ḳabûl ile ṭaḳubdur gûşe-i gûşa
Senüñ naẓm-ı güher-bâruñ degül ol Ẓâtî yâ lûlû

1230

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Baña cân ḳaysı özler bu dil-i bîmâr şeftâlû
Ḫôş idi eyleseñ aġzuñla ger iḳrâr şeftâlû

2 Bu ḳaysı bâġ-ı cennetde bitübdür diye ey servüm
Eger 'unnâb-ı lâ'lüñden ala tâtâr şeftâlû

3 Şirârın âteş-i âhuñ ṣanurlar dânesi nâruñ
Baña lûṭf eylemezseñ ey yüzi gül-nâr şeftâlû

4 Eriklerle yüzin zeyn it anı ayvâ ile gönder
Eger la'lüñden alma isteye aġyâr şeftâlû

5 Cefânuñ mîvesinden heb senüñ ḫurmâ-yı la'lüñden
Baña bih-terdür alma ey şeker-güftâr şeftâlû

6 Senüñ ḳaddüñle bûseñ vaṣfını bir ter ġazel itdüm
Anuñ bir şâḫ her beyti ucında var şeftâlû

7 Cinân bâġında ter mîve yimişce ḫaẓẓ idem andan
Eger kûyında 'ahd ide baña ol yâr şeftâlû

[3] gevher kim : gevherler L

1230 H, Ç— Ü.1, B, L, F, Ü.2.

8 Ḳor ol bâdâm üzre fınduḳ ammâ ʻahdine ṭurmaz
Disem cân naḳdini al luṭf ḳıl her bâr şeftâlû

9 Nola Ẕâtî cihânı dûd-u-ayvâ ile pür ḳılsam
Urubdur cânuma ḥasret eliyle nâr şeftâlû

10 Hemân ol sâʻat anuñ ṭurub ağzın öpesim geldi
Baña ʻahd eyledi ağzıyle ol dil-dâr şeftâlû

1231

Fâʻilâtün Fâʻilatün Fâʻilatün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Sâye ṣalmañdur baña ey serv-ḳâmet ârzû
Olmaya ʻâlemde ol deñlü ḳıyâmet ârzû

2 Ol duʻâ-yı seyf ḥaḳḳı bile al gel tîğüñi
Yoluña can virmedür baña hey âfet ârzû

3 Ber-murâdam kim ḳoyam baş iç işigüñ ṭaşına
Bir gedâyam eylerem ey şâh devlet ârzû

4 Çâre eyle ben ölümlü ḥastañam idinmişem
Mîve-i bûs-i leb-i laʻlüñ be-ğâyet ârzû

5 Bu dil-i dervîşi ʻışḳ esrârı ḥayrân eyledi
Künc-i fürḳatde ider ḫalvâ-yı vuṣlat ârzû

6 Sen ṭabîb-i cân elinde ölmeye cân virürem
Gerçi kim bîmar ider dünyâda ṣıḥḥat ârzû

7 Ẕâtî'nüñ ḥâlin ṣorarsañ ey gözi bîmâr eger
Rûz-u-şeb vaṣluñ ider ṣağ-u-selâmet ârzû

1231 H, Ç— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2

1232

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Tenümde yilegi çâk itmek ile oldum çav
Gören didi ne yileksüz ḥarîf imişsin çav

2 Anı ağırlamayub başına yaḳarlar od
Şu kimse kim ola beyni cihânda niteki ḳav

3 O çihre ḳırmızı ġarrâ çuḳa geyer maḥbûb
Olubdurur aña ḫaṭṭuñ ḳarınca ayağı ḫav

4 Felekde nûr vire gün gibi Sühâ aya
Aña ki mihr-i ruḫuñ ṣala ẕerrece pertev

5 O bir içim şu aḳar şu gibi gelürse revân
Ne deñlü hem-demüñ ise sirişki gözden şav

6 Tenini Ẕâtî-i zâr itdi dâġ ile pul pul
Revâ o nerd-i maḥabbetde dirse 'âleme ṭav

7 Eger ki itdüresin ana âh-ı âteş-bâr
Kül ola od ṭutuban bir dem içre bu ṭoḳuz ev

1233

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Söyler raḳîb ṭoñ ṭoñ ol gül-'iẕâra ḳarşu
Berd-i 'acûza beñzer evvel bahâra ḳarşu

2 Âhum tüfeklerine ey dôst ḳarşu ṭurma
Seyr itme düşman ile ben bî-ḳarâra ḳarşu

1232 H— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1233 H— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

3 Gûşuñdaki o gevher gün ṭoġusından ey meh
Gûyâ ki Zöhre ṭoġdı ṣubḥ-ı nehâra ḳarşu

4 Göñlüm olub güşâde oña işüm ziyâde
Görsem ol âfitâbı ben bî-sitâre ḳarşu

5 Rûzum olurdı rûşen Ẕâtî günüm ṭoġardı
Ger ṭoġsa göñlümüzden ol mâh-pâre ḳarşu

1234

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Zihî bezm-i ġamem ḥâlüm diger-gûn
Bu ṭoḳuz perdeden feryâd bîrûn

2 Cihânuñ nây-ı ḳaddin eylemek çeng
Saña ey rûḥ-efzâ oldı ḳânûn

3 Ḫayâli ḳaşuñuñ çeşmümde 'aynum
Ṣanasın 'ayn içinde seyr ider nûn

4 Düzüb ḳoşsañ ruḫ-u-zülfüñ gören dir
Gelübdür bir yire Şeb-dîz-ü-Gül-gûn

5 Didüm bend it beni leylî ṣaçuñla
Ayıtdı baġlamalusın be mecnûn

6 Ṣaḳın ey sîm-ten mihr-ü-maḥabbet
İder bedr-i ruḫuñ bir bedre altun

7 Dişüñ evṣâfını naẓm itse Ẕâtî
Olur her beyti cevher dürr-i meknûn

1234 YB— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
[6] mihr-ü-maḥabbet : Metinde böyle fakat «mihr-i maḥabbet» olması uygundur.

1235*

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün
— — + / + — — — / — — + / + — — —

1 Şorsan leb-i la'lüñden ey şûḫ-ı cefâ-âyîn
Ebrûlaruñı çatub niçün baña itdüñ kîn

2 Şovuk sözi a'dânuñ ey behcet-ü-ḥüsn ıssı
Şovutdı seni benden البرد عدوالدين

3 Ey serv-i ḳıyâmet-ḳad tâ ḥaşr degin senden
Ḳılmaz bu göñül nefret itseñ ne ḳadar nefrîn

4 Bir serv-i hevâ-baḫşuñ var dilde ġamı nârı
Bir nârven olur mı yâ Rab o ḳadar nârîn

ḤARF - ÜL - HÂ'

1236

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 İşitdüm Rûḥ-i Ḳudsîden seḥer-gâh
Şadâ-yı âyeti توبوا الى الله

2 Uyub bilmezlik ile nefs-i şûma
Günehler itmişüz استغفر الله

3 İrişürsin s̱imâr-ı şâḫ-ı 'afve
Yed-i tevbe eger olmazsa kûtâh

4 Hidâyet necmi yâ Rab ḳani oldı
Göñül fülki güneh baḥrinde güm-râh

1235 YB— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
[*] Bu gazel eksiktir.

1236 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[4] —F

5 Benüm nefsüm iti ġâyet itidür
Bu ḥâli gördi itler didi veh vâh

6 Çıḳarur âdemi şâh-ı günehden
Bi-ḥamdillâh kemend-i nâle-vü-âh

7 Günâhuñ yâd idüb ah eyle Ẕâtî
Şeb-i cürmi sürer âh-ı seher-gâh

1237

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Gel ey genc isteyen künc-i ḳanâʻat iḫtiyâr eyle
Ferâġat gûşesinde fâriġ ol ilden firâr eyle

2 Didi الفقرفخرى çünkim ol iki cihân faḫri
Dilerseñ devleti faḳr ile gel var iftiḫâr eyle

3 Kimesne dimesün dirseñ gözüñ üstinde ḳaşuñ var
Ḳalender ol ʻalâyıḳdan kesil terk-i diyâr eyle

4 Hevâya uyduġuñ añub irince tâ şeb-i vaʻde
Sipihrüñ yirini âh-ı seḥer-gâhuñla nâr eyle

5 Yol uzun işlemez merkeb yüküñ aġır olursın deng
Bu kâr-ü-bârı ey Ẕâtî yüri var târ-ü-mâr eyle

1237 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[1] Gel ey : Be hey B
[4] seḥer-gâhuñla : seḥer-gâh ile F
[5] uzun : uzaḳ H, B, L, F

1238

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir yalıñ yüzlüye dil şem'ini yandurdum yine
Ben beni pervâne-veş odlara yandurdum yine

2 Dün gice vardum o mâhı menzilinde bulmadum
Peyk-i âha gökleri ṭoḳuz ṭolandurdum yine

3 Aḥum işitmiş uyanmış dün gice raḥm eylemiş
Ḥamdü-lillâh devletüm şem'in uyandurdum yine

4 Dôstlar dil bağladum bir serv-ḳaddüñ zülfine
Cûy-i eşküm ṣaḳınuñ benden boşandurdum yine

5 Oḳudum lâ'l-i leb-i yâr üzre bir şîrîn ġazel
Ehl-i ẕevḳuñ Ẕâtî'yâ ağzın ṣulandurdum yine

1239

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Sâḳî müzeyyen eyledi bâğı ḫazân yine
Götür ayağı 'ayş idelüm bir zamân yine

2 Ferş-i zer ile uçmağa döndi sarây-ı bâğ
Ol yaña uçmağa ṭalabur murġ-i cân yine

3 Ḫandân olursa nola budaḳda ḳalan enâr
Gösterdi berg ḫâşiyet-i za'ferân yine

1238 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2, Ç— HM
[1] şem'ini yandurdum : şem'in uyandurdum F// Ben beni : Beni ben H/ odlara : dil-dâra H
[4] eşküm : eşküñ H, B, L, F

1239 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2

4 Bir ferş-i zer döşendi gören dirse yiridür
Ṣaḥn-ı sarây-i ravżaya reşk-i cinân yine

5 Berg-i ḫazân yire yüz urub dirdi gözüñ aç
'Ömrüñ baḳâsı olmaduġından nişân yine

6 Evvel bahârı gördi ki âḫır ḫazân olur
Allâh ki yolınur şecer-i bûstân yine

7 Ẕâtî meger ki faṣl-ı ḫazân kîmyâ bilür
Altun ile pür oldı ser-â-ser cihân yine

1240

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Daḫi bu mekteb-i dâr-ı cihân yoġ iken ey ḫâce
انا الحق dersini ta'lîm iderdük rûḥ-ı Ḥallâca

2 Hezârân âferîn dâr-ı cihânda Şâh Ḥallâca
İrişmişdür انا الحق refrefiyle ḳaṣr-ı mi'râca

3 Daḫi Levḥ-ü-Ḳalem peydâ degülken nâmum ey ḫâce
İdübdür münşî-i ḳudret kitâb-ı 'ışḳa dîbâce

4 Hezârân keştî gird-âbında ser-gerdân-ü-müstaġraḳ
Bu gün seyyâḥ-u-ġavvâṣam ben ol deryâ-yi mevvâca

5 Tecellâ-yi cemâl-i yâr ile göñlüm gözüm rûşen
Ṣanasın kim görindi nûr-i Aḥmed çeşm-i ḥuccâca

6 Kişiye ṭoġruluḳ a'lâ merâtib buldurur dirler
Bi-ḥamdillâh ki nehhâc olmışam bu ṭoġrı minhâca

7 Bu keṣret perdesin ref' it ṣafâ isterseñ ey Ẕâtî
Yüri var mu'tekif ol ḥöcre-i vaḥdetde tenhâca

1240 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[3] 'ışḳa : ḥüsne B, F
[5] gözüm : gözi H
[6] a'lâ : ġarrâ B, F/ ki :— B, F

1241

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Aldı mey-gûn ayağı gül yine gülşende yine
'Andelîb oldı anuñ bezmine gûyende yine

2 Görinen berḳ degül itdi leṭâ'if nev-rûz
Eyledi zengî-i ebr ağlar iken ḫande yine

3 İ'tidâl ilini fetḥ itdi havâ ḫurrem olub
Nâmeler atdı şihâb ile perâkende yine

4 Yir yüzi döndi göke oldı gök üstinde seḥer
Şeb-nemüñ her biri bir necm-i dıraḫşende yine

5 İtdi ey ġonca güler yüz ile gül sencileyin
'Âlemi pâdişeh-i vuṣlatına bende yine

6 Cânib-i lâ'lüñe 'azm itdi ṣafâ ile ḳadeḥ
Didi nâzügler aña devlet ile ḳande yine

7 Ḳanı cûş itdi zemînüñ ḳızaran lâle degül
Ẕâtî'yâ cûş-u-ḫurûş eyle revân sen de yine

1242

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Eşk-i gül-gûnumla çevrem gülsitân itdüñ yine
'Âleme ben 'andelîbüñ dâsitân itdüñ yine

1241 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] gül yine : gül ele B, L, F
[7] revân : yüri B, F

1242 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

2 Küşt-gîr-i nâr-ı ‘ışḳuñla ṭutuşdurduñ yine
Yanar oda girici bir pehlevân itdüñ yine

3 Yirümi od eyler ahum görmesem bir gün yüzüñ
Kim bilür ey gözleri câdû baña n’itdüñ yine

4 ‘İlm-i iḫfâ mi bilürsin bilmezin ey ġuṣṣa sen
Ben żaʻîfi żaʻf ile gözden nihân itdüñ yine

5 Şol ḳadar çekdüñ elif cismümde şerḥ olmaḳ bedîʻ
Ẕâtî’yi maʻnîde bir bebr-i beyân itdüñ yine

1243

Fâʻilâtün Fâʻilatün Fâʻilatün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bili vaṣfında nigâruñ ḳîl-ü-ḳâlüm var yine
Ben bir ince şâʻirem nâzüg ḫayâlüm var yine

2 Ẕerre-veş ser-geşteyem hergiz ḳarârum ḳalmadı
Bir mehüñ mihriyle ġâyetde zevâlüm var yine

3 Çoḳ şükür Ḥaḳḳa sitâremde saʻâdet var imiş
Ṭâliʻümde bir meh-i ferḫunde-fâlüm var yine

4 Bir birine gösterür ḫalḳ anı mâh-ı ‘îd-veş
Bir yüzi bedr-i ḳamer ḳaşı hilâlüm var yine

5 Ṭatlu ṭatlu dem-be-dem söger ṭuṭaġı aġzuma
Dôstlar bir ṭûṭî-i şîrîn-maḳâlüm var yine

6 Ḥâlüme reşk eyleye her ehl-i ḥâl ol dil-rübâ
Dirse ger bir ‘âşıḳ-ı şûrîde-ḥâlüm var yine

7 Ṭoġar aya ‘ârıżı yâ ṭoġ ya ṭoġdum dir anuñ
Ẕâtî’yâ bir dil-ber-i ṣâḥib-cemâlüm var yine

---

[2] ‘ışḳuñla : ‘şḳuñda L
[3] gün : dem B, F/ yüzüñ : seni F
1243 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[5] ṭuṭaġı : ṭudaġı L

1244

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ramażân tîğ-i hilâl ile şehîd oldı yine
Milket-i zevḳ-u-ṣafânuñ şehi 'îd oldı yine

2 İctimâ' eyleyüben faṣl-ı gül-ü-'îd-i şerîf
Güm olub ġuṣṣa-vü-ġam zevḳ mezîd oldı yine

3 Didiler bülbül-i gûyendeye gülşende şaḳı
Ṭâli'-i cümle-i 'ayyâş sa'îd oldı yine

4 Zevḳ-u-şâdî dil-i ġam-gînümüze geldi yaḳın
Ḥamdü-lillâh ki ġam-u-ġuṣṣa ba'îd oldı yine

5 Künc-i mey-ḫâneyi ḫalvet ḳadehi tâc idinüb
Rindler pîr-i ḫarâbâta mürîd oldı yine

6 'Iddür bâġ-ı ṣafâda bir iki gün ḫoş geç
Şecer-i şâdî bitüb bâr-ı ümîd oldı yine

7 Żâtî'nüñ ḫâline 'âlim olayın diyene diñ
Şükr kim medrese-i 'ışḳa mu'îd oldı yine

1245

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ḳanḳı menzilde disem ol meh-i tâbânı yine
Ḳande aḫşamladı bilsem 'acebâ anı yine

2 'Acebâ yine kimüñ başına devlet ḳondı
Ṣayd iden kim ola ol kebk-i ḫırâmânı yine

1244 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[7] 'ışḳa : zevḳa H

1245 Ü.1, H, B, F— L, HM, Ü.2, Ç

3 Zülfinüñ mârı kimüñ boynına ṭolaşdı ola
Kim bulubdur ʻacebâ genc-i firâvânı yine

4 Kim alubdur ola ol lâʻl-i lebüñ bûsesini
Ḳanḳı devletlü bulubdur ʻacebâ kânı yine

5 Lebi şeftâlûsı anuñ kime oldıysa naṣîb
Ḫıżrdur buldı ola Çeşme-i Ḥayvânı yine

6 Ṣubḥa ḳarşu ruḫı ile bilini öpe ḳoca
Kim uyardı ʻaceb ol şemʻ-i şebistânı yine

7 Ol ḳıyâmet-ḳad-ü-ʻÎsî-dem ile hem-dem olub
Kim bulubdur ola Ẕâtî ʻacebâ cânı yine

1246

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Bâbdur zevḳ-u-ṣafâ faṣl-ı ḫazân oldı yine
ʻAyş-ü-ʻişret demidür ḫûb zamân oldı yine

2 Yüri yağmalayı gör zevḳ-u-ṣafâ esbâbın
Bâğda Bursa gibi nâr ʻayân oldı yine

3 Geçmeden rengi zamân al ele rengîn ayağı
Bâğlar kâr-geh-i reng-rezân oldı yine

4 ʻAyş-ü-ʻişret ide gör ḫâke düşen berg-i ḫazân
Bî-baḳâ olduğına ʻömr nişân oldı yine

5 Çihresi bâğlaruñ ʻârıż-ı Ẕâtî gibi hep
Mihr kâr eyledi beñzer yereḳân oldı yine

---

[3] mârı : bâğı Ü.1/boynına : başına Ü.1
[5] Ḫıżrdur : Ḫıżr ile Ü.1/ola : revân H
[6] ʻaceb : ola H, B

1246 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2
[2] gibi : bigi F

1247

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bâġda ḥaşr olduġum bir serv-ḳâmetdür yine
Dôstlar ḥâlüm benüm ġâyet ḳıyâmetdür yine

2 Bir yüzi gül ġonca-leb ḥûrî-liḳâdur hem-demüm
Meclisi ben bülbülüñ gül-zâr-ı cennetdür yine

3 Menzilüm iden müşerref ṣubḥ olınca her gice
Ḥamdü-lillâh bir meh-i bürc-i sa'âdetdür yine

4 Ol yüzi ḫôrşîdi mey ġâyet ferâḥ-şâd eyledi
Rûḥumuz râḥ-ı refâhiyyetle râḥatdur yine

5 Ẕâtî ile gül gibi gül-zâra her ṣubḥ açılan
Dôstlar bir ġonca-i bâġ-ı ṭarâvetdür yine

1248

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Nûr-ı çeşmümdür benüm ol tûtiyâ-yi ḫâk-i râh
Ṣaḳlaġıl anı raḳîb-i bed-naẓardan yâ İlâh

2 Ḥâṣılı bir cev ḳadar ḳalmış cevâba ḳudretüm
Ḫırmen-i 'ışḳ içre gendümden geçerven gâh gâh

3 Yire atdılar kesüb ucın gören ṣanur şihâb
Meclis-i eflâkde bir şem' uyardı çıḳdı ah

4 Oldı ey serv-i revân cism-i ża'îfüm sâye-veş
Yüzüm üzre yanuña düşüb sürinmekden siyâh

1247 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[5] gibi : bigi F/ ṭarâvetdür : ẓarâfetdür B, F

1248 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[1] raḳîb-i : ḥasûd-ı HM/ —naẓardan :— güherden Ü.1

5 Yüzi ḳara oldı âḫır şehr içinde Ẕâtî'yâ
Gün yüzinden nûr uğurlarken gice ṭutuldı mâh

1249

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Şeb-i vaṣluñ bize rûzî ola inşâallâh
Levḥ-i Maḥfûẓda itmiş ola inşâ Allâh

2 Ḳoyuban ağzına engüşt-i ta'accüb def'î
Didi her kim seni ḳıldıyse temâşâ Allâh

3 Her biriyle seni ṭoyınca temâşâ ḳılsam
İtse yüzümde benüm biñ gözi peydâ Allâh

4 Yüzüme ḫışm ile bir ḫûb ṭabanca urduñ
Kim ki gördiyse nişânın didi cânâ Allâh

5 Ẕâtî'nüñ ẕikri dilinde senüñ aduñ dün-ü-gün
Ayağı şaşa meger diye nigârâ Allâh

6 Dir imiş ḳâmetini bir gün anuñ ya ideyim
Dilegüm bu şımaya 'ahdin ide yâ Allâh

1250

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Yüzüme bir ṭabanca urdı ol şâh
Nişânını görenler didi Allâh

1249 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[6] Dir imiş ḳâmetini bir gün anuñ : Didi bir gün geleyin ḳâmetini H

1250 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

2 Dirîgâ öldürür ḫışm ile ḫalḳı
Beni öldür disem ḫışm eyler ol şâh

3 Cihânuñ cümle ahın ben iderdüm
Ben ölürsem ider cümle cihân ah

4 Görinmezsin deyu aġlarsın ey göz
Saña bir gün görinse bârî ol mâh

5 Teraḥḥum ide şâyed varı varı
Der-i dil-dâra var ey Ẕâtî her gâh

1251

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Yine bir ḳulle ata binmiş ol şâh
Görinür eyle şan kim ḳulleden mâh

2 Yâ ḫôd bir tâze ter gül yapraġını
Götürmişdür gider bâd-ı seḥer-gâh

3 Yiler 'âşıḳları atı öñince
Nesîm-i ṣubḥ öñince gûyîyâ kâh

4 Ṣadâ atı ayaġından belürmez
Du'â eyler bülend âvâz ile râh

5 Göricek Ẕâtî'yâ ol şeh-süvârı
Nice sengîn-dil ola itmeye ah

---

[2] eyler : ider F/ şâh : mâh F

1251 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2— Ç

1252

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Meh-rûlar ile dün gice ṭolmışdı bezm-gâh
Kim anda Zöhre çengî idi sâḳî idi mâh

2 Geymişdi al câmesini câm-ı gül-'iẕâr
Almışdı şem' başına nârencî şeb-külâh

3 Ḫôrşîd-i câm ile dil evi pür-żıyâ idi
Âh-ı ḥasûd itmiş idi 'âlemi siyâh

4 Dîdâra ḳarşu yanar idüm Ṭûr gibi ben
Ṣôfî bucaḳda cennet içün eyler idi ah

5 Uyanı geldüm idi ne bezm-ü-ne yâr var
Ẕâtî 'aceb mi dem-be-dem eylersem ah vah

1253

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Dil olduğıçün ḳâfile-i 'ışḳ ile hem-râh
Ahumla yaşum yire göke şığmadı ey mâh

2 Urduñ yüzüme şevḳ ile bir 'âlî ṭabanca
Ey mâh nişânını görenler didi Allâh

3 Çâk itdi bu gün câme-i nâmûsumı aġyâr
Bu ḥâleti gördi seg-i kûyuñ didi veh vah

1252 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[4] gibi : bigi F/ cennet içün eyler idi : eyler idi cennet içün B, F
[5] bezm-ü-ne yâr : yâr-ü-ne bezm HM/ ah vah : âh-u-vâh HM

1253 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[1] hem-râh : güm-râh HM
[3] câme-i : dâmeñ-i H, F, HM/veh : vah H, F, HM

4 Od yaḳdı gelüb başına ḫôrşîd-i cihân-tâb
Öykündügiçün ḥüsnüñe ey mâh seḥer-gâh

5 Gördi gelür aġyâr ile yârı bize Ẕâtî
Biñ dürlü belâ ile gelürsin didi ey şâh

1254

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Âl ile ṭutdı öpdi lâ'l-i nigârı bâde
Virse 'aceb mi ahum bezm-i cihânı bâda

2 Şevḳ-i leb-i nigâra gördüñ mi öykünürmiş
Keyfiyyeti şarâbuñ vay bu ḥarâm-zâde

3 Atı ṭoḳundı düşdüm didi o şeh-süvârum
Bu daḫi bir düşüşdür ḥaẓẓ eyle hey fütâde

4 Gözüm yaşına baḳsa gelmez biḥâr ka'ba
Ey lâ'l-i nâbı 'ayn-ı Zemzem olan ṣafâda

5 Deryâ-yi mihrüñ içre derdüñle âşinâyuz
Yâd eylemezsin ey meh meylüñ hemîşe yada

6 Ṭûfân-ı eşk-i çeşmüm teskîn iderseñ ey dôst
Mânend-i Nûḥ 'ömrüñ ḳılsun Ḫudâ ziyâde

7 Râ ḳaşlaruñ hilâle teşbîh itdi Ẕâtî
Eksüklük itdi ey meh ma'ẕûr ṭut bu râda

---

[4] mâh : şâh F
[5] bize : didi Ü.2

1254 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[3] didi o şeh-süvârum : ol şeh-süvârum aydur L/eyle hey : it yüri F/ hey: ey L
[4] baḳsa : nisbet HM

1255

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Hüsn iline bir vech ile şâh oldı 'Alemşâh
Mecmû' melekler didiler yarıcuñ Allâh

2 Şevk ile yakamı nice çâk itmeyeyin kim
Görseñ baña ey dîde ne yüzden togar ol mâh

3 Dünyâ gibi göñli gözi pür şevk olur ol gün
Her kim yüzini ol güneşüñ görse seher-gah

4 Kûyı yolını bekle yüri tut bu tarîkı
Yol ister iseñ cennete ey zâhid-i güm-râh

5 Mât eyleye fi-l-hâl mehi nat'-ı felekde
Ey Zâtî eger kim aça ruh yüzini ol şâh

1256

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Her kanda kim görürse fakîri o pâdişâh
Örter eliyle yüzini anuñ elinden ah

2 Billâhi gel bagışla nigârâ günâhumı
Yanuñda bûse yâd idüben eyledüm günâh

3 Fâş itdi sırr-ı 'ışkı olursa 'aceb degül
Bu tâze tâze dâglaruñ yüzleri siyâh

4 Mecrûh itdi oklaruñ ol kanludur deyu
Öldürdügüñe sînedeki zahm idi güvâh

5 Yâd itdügümçün agzı ile Zâtî'yâ bilin
Ol yok bu yok baña neler itdi o dil-ber ah

1255 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[3] gibi : bigi F

1256 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[3] yüzleri : kim yüzi HM
[5] dil-ber : âfet HM

1257

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ḫâl ṣanmañ görinenler şerer-i âteş-i âh
Düşüben âb-ı 'iẕârına anuñ oldı siyâh

2 Şâhlar mât idici yâ nice beydaḳlardur
Eylemiş naṭ'-ı cemâlinde perâkende o şâh

3 Münḥasif encüme beñzer ki hemân ol beñler
Ṣubḥa ḳarşu mehile ola muḳârin ey mâh

4 Şems üstinde noḳaṭdur ruḫuñuñ ḫâlleri
Ḳalem-i ḳudret ile ḳodı yed-i ṣun'-ı İlâh

5 Ẕâtî nâr-ı ruḫına âb-ı melâḥat sepilüb
Yerleri ḳaṭrelerüñ ḫâl gibi oldı siyâh

1258

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Her ḳaçan kim sînemüñ ey dil nişânı depreşe
El urur ol mâh-peyker ḳavs-ü-tîr-ü-tirkeşe

2 Sînemi çignetdi ol çâbük-süvârum atına
Cânı tesḫîr itmek içün na'l ṣaldı âteşe

3 Atınuñ dörd ayağı yirin bulub ḳoçdum bu gün
Uğradum bir çâr-ebrû bî-bedel pehlû-keşe

1257 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] ṣanmañ : ṣanma B
[3] ola : olsa F/ muḳârin : muḳâbil HM
[5] gibi : bigi F

1258 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[3] dörd : dört B, F, HM

4 Ḫırmen-i ʿaḳlı yanar kim görse anı şevḳden
Şevḳumuzdan kim vire rûşen ḫaber ol meh-veşe

5 Ẕâtî ile ḥaşr olub söyleşmedüñ itdüñ helâk
Hey ḳıyâmet ol ḳıyâmetde senüñle söyleşe

1259

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün
+ — + / + + — — / + — + — / + + —

1 Metâʿ-ı meclisi bildi bulur bahâ ne ile
İñil iñil beni iñletdi bir bahâ ney ile

2 Disem metâʿına düşnâmuñuñ bahâ ne söger
Murâduma irerin dâ'imâ bahâne ile

3 Maḳâm-ı Zöhreye naʿra irişdüre işiden
Bu şiʿri ḫalṭ ide muṭrib eger terâne ile

4 Zemânede ne saʿâdet ne bende ṭâliʿ var
ʿAceb baña ide mi mihr o meh zemâne ile

5 Lebüñle ḫâlüñe meyl itdügi budur Ẕâtî
Cihânda dirlügi insânuñ âb-ü-dâne ile

1260

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Dil düşdi ʿâlemüñ yine bir bî-vefâsına
Derdâ ki uğradum yine göñül belâsına

---

[5] itdüñ : oldı B, F

1259 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1260 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2

2 Devr eylemek olurdı cihânı felek-mişâl
Devrân ḳomaz ki beñzeye oġul atasına

3 Derd-i firâḳuñ ile ḳatı ḫasta diyesin
Ey bâd buluşursañ o derdüm devâsına

4 Ṣanmañ bedendürür ten-i zerd-ü-nizârumı
Bir kâhdur yapışdı yüzüm keh-rübâsına

5 Meyl itme Ẕâtî'yâ lebi şehd-ü-şekerlere
Degmez vefâsı cevrine balı belâsına

6 Güldürseler vefâ ile 'uşşâḳı kebk-vâr
Şâhîn gibi cefâları ḳonar ḳafâsına

1261

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Âteş-i ḥasret benüm kâr itdügini cânuma
Yana yana derd ile 'arż eylesem cânânuma

2 Hem-demüm sâyemdürür aḫşam olıcaḳ ol daḫi
Oḳumazsam mûm ile ey mâh gelmez yanuma

3 Lâ'lüñi emsem didüm içürdi tîġ-i âb-dâr
Ey göñül ben teşne nice şuṣadum gör ḳanuma

4 Bu dilüñ bir yanı biryân oldı bir yanı kebâb
'Işḳ odından yanayın saña gel e bir yanuma

5 Eşk-i çeşminden ter eyler cismini yanam deyu
Kim naẓar eylerse Ẕâtî defter-ü-dîvânuma

---

[6] gibi : bigi F

1261 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
[1] derd ile : ḥâlümi Ü.2 /eylesem : ideyin F/ cânânuma : sulṭânuma B, L
[2] aḫşam olıcaḳ : ġam günlerinde F/ ol daḫi : ah kim Ü.2/ ey mâh : ol daḫi L, Ü.2
[4] Bu : Çün HM
[5] çeşminden : çeşmümden HM

1262

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir żaʿîfem merḥamet ḳıl dîde-i giryânuma
Ey ʿasâ-yi tîr-i dil-ber tîz iriş gir yanuma

2 Ṭâliʿüm gör kim beni kettân gibi ezmek diler
Şevḳumı ʿarż itdügümce ol meh-i tâbânuma

3 Ḫôş yüzi ḳara degül mi sâyem ey serv-i revân
Seyr-i bâġ-ı kûyuña gitdükce düşer yanuma

4 Münḳalib oldum havâya ebre irdüm sâye-veş
Görinen şimşek degül od urdı fürḳat cânuma

5 Pâdişâh-ı mülk-i naẓmem didügüm ʿayb eylemez
Kim naẓar eylerse Ẕâtî defter-ü-dîvânuma

1263

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Göreliden ey göñül ruḫsâr-ı yârı mirvaḥa
Yile virmişdür benüm gibi ḳarârı mirvaḥa

2 Dem-be-dem siḥr idüb efsûn oḳıyub üfürmese
Öpmez idi ġâlibâ dest-i nigârı mirvaḥa

3 Ḥaḳ naṣîb itsün ne ḫôş nâzüg havâsı var imiş
Yeltenürmiş görmege ruḫsâr-ı yârı mirvaḥa

1262 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] tîz iriş : gel yetiş F
[2] gibi : bigi F
[4] sâye-veş : ḳaṭre-veş H, F, HM
[5] naẓmem : ʿışḳam HM / eylemez : olmasun F

1263 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] gibi : bigi L

4 Ḫil'at-i zerrîn geyüb her dem ṣalınsun her yaña
Ḫôşluġ ile sürsün ey dil rûzigârı mirvaḥa

5 Şol ḳadar bâd-u-havâdan sîm-ü-zer kesb itdi kim
Müflis olmaz ḥaşre dek itmezse kârı mirvaḥa

6 Cân baġışlar câna bir 'Îsî-nefesdür anı ḫalḳ
Ṭutar el üzre bulubdur i'tibârı mirvaḥa

7 Ẕâtî'yâ her dem Süleymân gibi ḥükm eyler yele
Nola bulsa ḫalḳ içinde iştihârı mirvaḥa

1264

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ah kim düşmanlarumla gitdi cânân içmege
Başladı ẓulm ile ol ḫûnî yine ḳan içmege

2 Ṭolu içüb bûseler alduḳlarından ġam yimez
Dôstlar cânlar virür ol şûḫ-ı fettân içmege

3 Öldürürlerse o şûḫuñ meclisinde râżîyüz
Biz müdâm ol âfet ile virürüz cân içmege

4 Ol leb-i cân-baḫşuñ üstinde nigâruñ şâribi
Ḫıżrdur gûyâ gelübdür Âb-ı Ḥayvân içmege

5 Ẕâtî'yâ derd-i firâḳ öldürmedin ben ḫastayı
Şerbet-i vaṣl-ı nigârı yoḳ mı dermân içmege

---

[4] ṣalınsun : ṣalınsa HM
[6] bulubdur : bulaydi HM

1264 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[5] ben ḫastayı : dil-ḫasteyi F / nigârı : nigâruñ F

1265

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Menzilinden bu gice ḥöcreme geldi ol mâh
Gökde istedügümi yirde virübdür Allâh

2 Oḳıduḳ şi'r ile geldi bu gice bezme o mâh
Biz yire indürürüz siḥr ile mâhı her gâh

3 Görinen şa'şa'a şanmañ göricek ol şanemi
Barmağın ağzına alub didi ḫôrşîd Allâh

4 Devr-i ḥüsnüñde ḳo zülfüñ uzasun kesme didüm
Didi kim faṣl-ı gül irişse olur şeb kûtâh

5 Bûse târâcını itdük giricek birbirine
Ẕâtî'yâ nîzeler ile iki âlây sipâh

1266

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Yaralar ğamzeñ dil-i mecrûḥı oḳdur var ise
Ḫalḳı çeşmüñ öldürür îmânı yoḳdur var ise

2 Üstine ol milketüñ dâ'im anuñçün nûr iner
Küşte-i zülfüñ senüñ mağribde çoḳdur var ise

3 Ol nigâruñ şûretin göstermedi bu gün baña
Ṭâli'üm âyînesi ğâyet ṭonuḳdur var ise

1265 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[3] Barmağın : Parmağın H
[4] ḥüsnüñde : zülfüñde Ü.1, L

1266 Ü.1 L, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[3] ṭonuḳdur : şoluḳdur Ü.1

4 Ḥâcetüm oldı ḳabûl açdum der-i ḳaṣruñ senüñ
Gök ḳapusı ey melek bu gün açuḳdur var ise

5 Cân virür reşkinden ey Ẕâtî işütdükce revân
Her sözüñ aġyâra bir demrünlü oḳdur var ise

1267

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey gözüm lâ'l ile pür olmış dükânuñ var ise
Yâra yaġma it beni öldür ziyânuñ var ise

2 Ger ḥayât-ı câvidân isterseñ ey dil dünyede
Ḳıl revân ol sevr-ḳadde biñ revânuñ var ise

3 Aġzuma öykünme var açıl dimişsin ġoncaya
Dôstum öldür beni senüñ dehânuñ var ise

4 Ehl-i diḳḳatler miyânuñ üzre çoḳ ḳîl itdiler
Şöyle ẓann itdüm ki ben yoḳdur miyânuñ var ise

5 Baş egme ṭâḳ-ı ebrû-yı nigâra ey hilâl
Müşk tozlu ḳabżası sîmîn kemânuñ var ise

6 Ey lebi ḥalvâ saña cân virene sen bûse vir
Ödesin bendeñ revân anı ziyânuñ var ise

7 Vaṣlına ṭâlib olandan cân diler ol şeh-süvâr
Ẕâtî'yâ meydâna gel sen daḫi cânuñ var ise

1267 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] pür : zeyn B, F
[3] dimişsin : dimezsin H, B, F, HM / senüñ : ẓerre B, F
[4] ḳîl : ḳaṣr HM / ẓann : fikr F
[5] ey : yâ H, HM
[6] Ödesin bendeñ : Öde bendeñden B, F / anı : anuñ B

1268

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḫôş nişânum deprenür ḫayra 'alâmet var ise
Tîrini gezler beni gözler ol âfet var ise

2 Başum içün ayağı toprağını tâc idinem
Devlet el virürse ger başumda devlet var ise

3 Mürdeler iḥyâ ider Âb-ı Ḥayât-ı manṭıḳuñ
'Îsî-i devr-i zemânsın hey ḳıyâmet var ise

4 Ḥażretüñle gün gibi her menzili seyr eyleyem
Ṭâli'ümde ey ḳamer-ṭal'at sa'âdet var ise

5 Dil-rübâlar öldürür def'î 'inâyet itdügin
Öldür ey âfet beni sende 'inâyet var ise

6 Ṣôfîyâ ṣâfî ezilmezsin lebi şekkerlere
Şehd-ü-şekker acıdur sende ḥalâvet var ise

7 Bir içim ṣudan lâṭîf it lâ'l-i nâbı vaṣfını
Ẕâtî'yâ şu gibi ṭab'uñda laṭâfet var ise

1269

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gül gibi ey ġonca gûş ur bülbülüñ feryâdına
Âdemüñ ḫâr-ı ġamı hergiz getürmez yâdına

1268 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] Devlet : Fürṣat B, F
[3] zemânsın : zemândur B, F
[4] gibi : bigi F / eyleyem : eylesem F
[6] ezilmezsin : ezilürsin F
[7] gibi : bigi F

1269 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2

2 Ḳaṣr-ı gülşende gül-i ter 'ayn-ı şâdırvân olub
Şu gibi aḳıtdı göñlüm âferîn üstâdına

3 Bî-mecâl olmış virür âheste âheste nefes
Sûsenüñ degmiş dili beñzer bahâruñ bâdına

4 Acısın ẓulm-i şitânuñ sürdi sulṭân-ı bahâr
Âferîn olsun anuñ 'âlemde 'adl-ü-dâdına

5 Ẕâtî'yâ ḳaṣr-ı bahâra hergiz olmazdı behâ
'Ömr-veş tîz irmese anuñ żarar bünyâdına

1270

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün
— — + — / — — + — / — — + — / — — + —

1 Pul pul beden biñ başdur her pul nice cân ḳurtula
Der-bend-i râh-ı 'ışḳda biñ baş ey dil bir pula

2 Ḳomaz 'anâdilde 'anâ dil nâlesi ey ġonca-leb
Gel kim ṣadâ-yi bülbüle beñzer ṣadâ-yi bülbüle

3 Âzâd iderdüñ ġuṣṣadan göñlüm yazarduñ nâme-veş
Mektûb irsâl eyleseñ bir gün efendi ben ḳula

4 Virür ṣafâlar ḳalbüme ben derd-mendi ḫôş ṭutar
Nola göñülden ṣôfîyâ meyl eylesem ṣâfî müle

5 Didüm ki Ẕâtî ḫastañı lûṭf itseñ öldürseñ nola
Tîġin çıḳardı ol gözi cellâd ayıtdı ḫôş ola

---

[2] gibi : bigi F

1270 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[5] ḫastañı : bendeñi B, F

1271

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bâğa gel ṭâvûsuñ it cânâ naẓar cevlânına
Döndi bir mir'âtı çoḳ âyîneci dükkânına

2 Câm-ı gülden nice nûş itmiş şarâb-ı 'ışḳı gör
Bülbül-i mestüñ ḳulaḳ ṭut nâle-vü-efġânına

3 Leşker-i tevbe 'aceb mi ṣınsa bu eyyâmda
Gül siper alub ele daḳındı ḫançer yanına

4 Ey perî-peyker melek-manẓar yiyüb içmek gerek
Âdemüñ aşlar yirer deyu zemâne ḳanına

5 Döndi bostânda gülistân ey gül-i bâġ-ı cemâl
Tâze ḫüsniyyât ile pür Ẕâtî'nüñ dîvânına

1272

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Diş bilermiş tîğüñ ey şeh ben faḳîrüñ ḳanına
Ben aña cân virürem ṭutdum boyun fermânına

2 Gördi kim ḳana girüb cân almaġ ister oḳlaruñ
Ṣaldı Ẕü-l-Ḳarneyn-i ḳavsüñ zaḫmumuñ zindânına

3 Âbile ṣanmañ tenümde görinenler ḫaymedür
Mihter-i derd anı ḳurmışdur ecel sulṭânına

1271 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[3] daḳındı : ṭoḳındı B, L / daḳındı ḫançer : ḫançer daḳındı B, F

1272 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] fermânına : ḳurbânına Ü.1, L
[2] oḳlaruñ : ḳaşlaruñ F

4 'Işkuña şol deñlü yakduk dâğı cânâ cismümüz
Döndi bir mir'âtı çok âyîneci dükkânına

5 Dâra çeksün Zâtî'yi zülfüñ şehâ Manşûr-veş
Çekmesün urğan içün ğam ben boyun urğanına

1273

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Yaşuma bak şal beni şu gibi vuşlat bâğına
Nev-bahârum raḥm kıl döndüm ḫazañ yaprağına

2 Ben kara yazulıyı yanuñda yâd itsün deyu
Nâmenüñ ey dôst iplik bağladum barmağına

3 Başuma bir câmdan çıkdı şarâb-ı 'ışk kim
Câm-ı Cem şu komağa degmez anuñ ayağına

4 Dil bükin görsün İlâhî şâne miskîn zülfüñi
Vay ki ildi çekdi 'ömrüm tolayub barmağına

5 Kaydefâ mülki gibi Zâtî cihânı ğark ider
Mihri sedd itmezse ol meh yaşumuñ ırmağına

1274

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Bakdı ruḫuñ koyub o ki mihrüñ çerâğına
Şu koydı yaşı çeşminüñ ey mâh ocağına

1273 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[1] gibi : bigi F
[2] dôst : ḫâce F
[4] ildi : aldı L
[5] gibi : bigi F

1274 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

2 Beñler olalı ḫâl ḳara zülfüñ ağına
Şeh-bâzlar şikâr olur anuñ duzağına

3 Ḳararmasun mı ey gözi bîmâr ḳaşlaruñ
Almışdur iki ḫastayı iki ḳucağına

4 Ben şa'şa'a şanurdum anı gün görüb ruḫuñ
Düşmiş ḥarâret ile ḥasedden bıçağına

5 Ey meh güneşde şa'şa'a şanur gören anı
Meydân-ı çarḫuñ ah oḳın urdum ḳabağına

6 Başa çıḳardı işin eli irdi ḥörmete
Küp küp düşen şafâ ile sâḳî ayağına

7 Ey Ẕâtî'ye naṣîḥat iden girme zaḥmete
Ol degme sözi ḳoymaz olubdur ḳulağına

1275

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Eflâk ḳande irer o şâhuñ otağına
İrdi sipihre ahum irişmez ḳulağına

2 İrmiş şikenc-i zülfi ṭolanmış ṭuṭağını
'Îsîyi şanki Meryem alubdur ḳucağına

3 Pervâne gibi ṭaşrada 'uşşâḳ çigzinür
Fânûsa şem' gibi o girmiş otağına

---

[2] olalı : ḳoyalı B., F. // duzağına : tuzağına F
[3] ey gözi bîmâr ḳaşlaruñ : ḳaşlaruñ ey gözleri hilâl F
[4] bıçağına : ocağına B, bucağına F
[5] çarḫuñ : çarḫa F

1275 Ü.1, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] ṭuṭağını : ṭudağını L
[3] gibi : bigi F

4 Ḳırmaġa ḫalḳı ol gözi bîmâr ṣaġ ṣaġ
Daḳınmış iki ḫançeri ṣolına ṣaġına

5 Nâz ile ṣalını ṣalını gelmedi revân
Ṣu ḳoymalu olubdur o servüñ ayaġına

6 Ol çaġ çaġ aḳar ṣu gibi çaġadaḳ geçer
Maġrûr olmasun o güzel ḥüsni çaġına

7 Ẕâtî'nüñ eşk-i çeşmini aḳıtdı bâġ bâġ
Ol serv-i ser-ferâz ireli ḥüsn bâġına

1276

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Aḳdı gönlüm ṣu gibi bir dil-berüñ dîdârına
Ṭûr-ı Mûsâ gibi cânum yandı şevḳı nârına

2 Gerdeni anuñ ya ṭûmâr-ı du'â-yi Nûrdur
Yâ ġılâf-ı sîmdür Nûr âyeti ṭûmârına

3 Âteşe düşmiş sipendüñ dûdını ey görmeyen
Ḳıl naẓar ḫaddinde mûy-i ḫâl-i 'anber-bârına

4 Bir ḳanad ile ser-â-ser her maḳâmı seyr ider
Ol perî siḥr idüb üfürdükçe mûsîḳârına

5 Tîġ-i ḥasret ṣadr-ı mûsîḳâra çekdi biñ elif
İrişince ol nigâruñ lâ'l-i şekker-bârına

6 Hey ne miskîn olmışam ṭolaşmaġa bil baġladı
Ey şeh-i zerrîn-ḳemer dil zülfüñüñ zünnârına

---

[4] Daḳınmış : Ṭaḳınmış B, L, F
[5] gibi : bigi F

1276 Ü.1, H, L, F, Ç— B, HM, Ü.2
[1] gibi : bigi F
[2] gibi : bigi F
[6] şeh-i : meh-i Ü.1

7 Yılduzuñ barışmadı anuñla ey meh-rû senüñ
Müşterîdür gerçi Zâtî mihrüñüñ bâzârına

1277

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bahr-i 'ışkuñ rûzigâr atdı beni gird-âbına
Bu vücûdum zevrakı ġark oldı eşküm âbına

2 Akdı gözden yaş yirine dildeki peykânlaruñ
Şu gibi anı eritdüm hôş düşürdüm tâbına

3 Ey halîlüm kıbleden dönsün yüzi mihrâb-veş
Kim ki secde eylemezse kaşlaruñ mihrâbına

4 Döne döne iñlerem yaşum akar başum döner
Bûstân-ı kûy-i yâruñ dönmişem dôlâbına

5 Hak virürse Zâtî'yâ Allâh ki bâbumdur benüm
Günde yüz biñ kerre yüz sürmek o şâhuñ bâbına

1278

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
+ — + / + + — — / + — + — / + + —

1 Seni bu hüsn ile anlar ki gördiler nâ-gâh
Ta'accüb eyleyüben cümle didiler Allâh

2 Gelür yüzüñi gören kâfir ol dem îmâna
Bi-hakkı اشهدان لا اله الا الله

1277 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[2] gibi : bigi F
[4] dôlâbına : ṭolabına F
1278 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

3 Ruḫuñda zülfüñi ḳaṭʿ itdügüñ görüb göñlüm
Ayıtdı devr-i ḳamerdür bu ʿömr olur kûtâh

4 Bu ḳanludur deyu mecrûḥ itmese tîġüñ
Yeterdi yoluña cân virdügüme yara güvâh

5 Dehânı râzını ṣordum ayıtdı sırr ile hîç
Ricâl-i Ġayb da bu sırdan olamaz âgâh

6 Felek kimesnenüñ ahını almazın dirse
Duḫân-ı âteş-i âhum ider yüzini siyâh

7 Belâ vilâyetinüñ pâdişâhıdur Ẕâtî
Şirâr-ı âteş-i âhı olubdur aña sipâh

1279

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Zâhidüñ varma raḳîbâ ḥaẕer it daʿvetine
Eşegin yavı ḳılan varur anuñ ḫalvetine

2 Gel sözüm ṭut içesin kevs̱eri yarın dir imiş
Vâʿiẓüñ rind ṣovuḳ ṣu içe mi minnetine

3 Çâr mıṣraʿlar oḳur ṣôfî müs̱elles̱ler içüb
Vâḳıf olduḳ biz anuñ dün gice keyfiyyetine

4 Tevbe ḳıl baḳma güzel ṣûrete dirse ṣôfî
Bir naẓar baḳmayayın tevbe anuñ ṣûretine

5 Fâriġ ol cennet içün divini gitsün ṣôfî
Ẕâtî'yâ uġrayasın şâyed anuñ cennetine

---

[4] itmese : olmasa F
[5] olamaz : olımaz L, HM, olmadı F

1279 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[2] içesin : ki içesin B, F
[3] içüb : içer F
[5] ṣôfî : zâhid B, F

1280

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Başumuz bir gün ḳonaydı iç işigüñ ṭaşına
Ey hümâ devlet ḳonardı biz faḳîrüñ başına

2 Ṭağlara götürmiş ayağı şikâr içün o mâh
Nola büyüklenseler gün ṭoğdı ṭağlar başına

3 Ḥaḳ virürse acı acı dil viren düşmanlaruñ
Ṭatlu ṭatlu diş uram ḥalvâsına-vü-aşına

4 Görmişem Rûmı Ḫıṭâyı görmedüm bir yirde hîç
O nigâruñ naḳşını taḥsîn anuñ naḳḳâşına

5 Ẕâtî'yâ miḥrâb bigi yüzi dönsün ḳıbleden
Kim ki miḥrâbı anuñ teşbîh iderse ḳaşına

1281

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gözlerün aḳça daḳub eṭfâl-i eşküm başına
Allar geydürdi zeyn içün içine ṭaşına

2 Ağlamasun mı gözüm görüb sevincinden seni
Gün yüzüñ gören girür bir demde yüz biñ yaşına

3 Pâdişâhum dest-gîr ol ġam alubdur ayağum
Gelmesün ḥâlüm benüm dünyâda ḳullar başına

1280 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] biz : ben F
[4] Rûmı : Rûm-u- L

1281 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] daḳub : ṭaḳub L, F
[2] seni : anı F

4 Gör ne ṣûret virdi mir'ât-ı cemâl-i yâre Ḥaḳ
Gözlerüñ aç eyle naḳşından naẓar naḳḳâşına

5 Didiler bâr-ı melâḥatden egilmiş iki şâh
Ẓâtî'yâ bâġ-ı cemâlinde baḳanlar ḳaşına

1282

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Aḳdı bir serv-i revânuñ dil ḳad-i dil-cûsına
Nice başlar gitdi eller irmedi pâ-bûsına

2 Dâġ-ı bî-ḥadd-ü-döğünmekden gögermiş ṣadr ile
Dönmişem kûyında bir Bâġ-ı İrem ṭâvûsına

3 Ḳalbümi ṣâf-u-beni altun it ey iksîr-i 'ışḳ
Ola kim ol dôst bâzû-bend ide bâzûsına

4 Günde biñ kez derd ile zâhid göñülden iñlese
Hîç 'âşıḳlar anı ṣaymaz ḳaya yanḳusına

5 Ser-nigûn olmış yire geçmiş ḥicâbından meger
Uġramış Hârût yâruñ ġamze-i câdûsına

6 Gör nice fettân olur ḳoltuġına girmiş gözi
Fitne ḳurmak ögredür dâ'im ḳemân ebrûsına

7 Şâd olurmış Ẓâtî'yâ gördükçe 'âşıḳ öldügin
Tâ ki rûḥuñ şâd ola cân vir yüri ḳarşusına

1282 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[3] ṣâf-u- : ṣâf it F

1283

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şundı lâ'l-i nâbın ol şûḫ-ı cihânum ağzuma
Ṭuya düşman deyu ammâ geldi cânum ağzuma

2 Cân bulam 'Îsî du'âsıyle dirilmiş mürde-veş
Sögse ḳabrümde ger ol rûḥ-i revânum ağzuma

3 Dilleşürdüm dôstlar dehr-i dil-âzâr ile ben
Lûṭf idüb dil ḳoysa ol şîrîn-zebânum ağzuma

4 Yoġ ise ṣıdḳuñ beni öldürdügine ḳahr-ı hecr
Ṭut ruḫuñ mir'âtın ey lûṭf ıssı ḫânum ağzuma

5 Ẕâtî-i dil-ḫasteyem râḥat irişür rûḥuma
Ẕikr-i lâ'lüñ alsam ey rûḥ-ı revânum ağzuma

1284

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ṣanma zühd içün ṣoḳar misvâkı ṣôfî başına
Diş biler mü'minlerüñ ḥalvâsına-vü-aşına

2 Rinde vâ'iẓ ṭa'n ider ammâ ki virür kendüzi
Dînin îmânın ġubâr-ı ġuṣṣanuñ ferrâşına

3 Âl ile almaġ içün göñlin hezâruñ gül gibi
Allar geymişdür ol ġonce içine ṭaşına

1283 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[1] cihânum : revânum HM
[3] dôstlar : dôstum HM / idüb : ile F
[5] rûḥ-ı revânum : şekker-dehânum H, B, F, HM

1284 Ü.1, H, L, B, F, HM, Ü.2, Ç

4 İşlerin tîrüñ bitürdi bağrumuzda başlaruñ
Eylesün tîmârını cerrâḥ kendü başına

5 İntiẓâr ile revân ağlatduğınca Ẕâtî'yi
Girer ol pîr olası bir demde yüz biñ yaşına

1285

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Gözüñden itmeyüb ḫavfi lebüñüñ vardı yanına
Benüm cânum dil-i teşne ṣusadı veh ki ḳanına

2 Ne deñlü acı dil virseñ yüzüm döndürmezem senden
Cihânda bir kişi cânâ ṭoyar mı ṭatlu cânına

3 Görinen mâh yek-hefte degül cevvâr iken ey meh
Ḳulaḳ ṭutar felek mihr ehlinüñ geh geh figânına

4 Dili bir âfet-i devr-i zamâna düşürem dirdüm
Bi-ḥamdillâh düşürdüm ben bu gün anı zamânına

5 Ṭağılsa küḥl-veş cismüm ol âfet 'aynına almaz
Ḥayât Âbı olursam âdemî ḳoymaz dehânına

6 Ṣürâḥî görmedi zaḫmum bu kârı ḳandan ögrendi
Döker ḳanın müdâm iller güler her dem ziyânına

7 Ṣarub pehlûya tîğüñ zaḫmın eyle ḥaẓẓ ider Ẕâtî
Alubdur gûyîyâ bir beñzi ḳanlu ḫûbı yanına

---

[5] ol : ey H / bir demde : bu dîde H

1285 Ü.1, H, B, F, Ç — L, HM, Ü.2
[3] —F
[5] olursam âdemî ḳoymaz : olur isem daḫi almaz B, F
[6] her dem : dâ'im F

1286

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Dil düşdi 'âlemüñ yine bir ḫôş perîsine
Mâyil degül o mâh velî müşterîsine

2 Çâk itmeye mürâyîlerüñ ḫırḳasın raḳîb
Ger diş bilerse it dişi ṭoñuz derisine

3 Ey mâh şevḳ-i mihrüñ ile olmışam hilâl
'Ayn-ı 'inâyet ile naẓar ḳıl berisine

4 Merdümler içre didi budur ḳan döker levend
Bu çeşmümüñ naẓar iden eşk-i cerîsine

5 Def'-i ġam içün al ayaġı Ẕâtî'yâ ele
Bürc olsa döymeye bedenüñ ġam çerisine

1287

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Cümle insân itdi cehdi ol perî tesḫîrine
Olmadı hergiz müyesser cümlesinden birine

2 Yandı yir yir nâr-ı âhumdan felekler dün gice
Ben daḫi 'âşıḳlıġı şimdi getürdüm yirine

3 Yine bir naḳḳâş yüz naḳş ile aldı göñlümi
Ṣad hezârân âferîn ol dil-berüñ taṣvîrine

4 Düşde Mışr-ı ḥüsnüñi seyr itdüm ey Yûsuf-cemâl
Dil degül ḳâdir o seyrüñ zevḳinüñ ta'bîrine

1286 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[4] levend : ne dem B, F

1287 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[4] Mışr-ı : mihr-i F

5 'Arş-ı ḳalbüñde 'adûlar dôstum yir eyleye
Senden ayru niçe bir her yirde Ẕâtî yirine

1288

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Meger kim nergisüñ degmiş gözi olmış ṣabâ ḫasta
Gülistânda ṣabâlanmış yürür âheste âheste

2 Zerini der-miyân itmiş süzülmiş 'aynı ḫâb almış
Ayagı elde kej ṭutmış naẓar ḳıl nergis-i meste

3 Dilüñ bülbül gibi depret demidür sâzuña çeng ur
Açıl gül gibi muṭrib ġonca-âsâ olma dem-beste

4 Gülistânda benefşeyle yine şol deñlü mest ol kim
Götürsün dûşına yârân seni mânend-i gül-deste

5 Zemâne mey yirine âl ile nûş itmedin ḳanuñ
Yüri 'ayş üstine Ẕâtî revân al ayagı deste

1289

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ḥâcîyân sa'y ile irdi Ḥarem-i Muḥtereme
Oldı mâ'il ẓurefâ Kâ'be-i kûy-i ṣaneme

2 Yâra ḳurbân olayın 'îddür ey Ḫıżr yetiş
Bir du'â eyle girem ola ki şekl-i ġaneme

1288 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] Gülistânda : Gülistâna F
[3] gibi : bigi F

1289 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

3 Gûsfendi ḳo Ḫalîlüm beni ḳurbân eyle
Ne bilür ʿışḳ ile cân virmegi ol bir meleme

4 ʿÎd-i aḍḥâda görenler bizi kûyında didi
Zâʾirân saʿy-u-ṣafâ ile irişdi Ḥareme

5 Merḥabâ eyle bizümle idelüm kesb-i ṣafâ
Niceler cân virüb irişmedi ḳıblem bu deme

6 Yaşuñı dök ki gözüm kûy-i Ḫalîli göresin
İrdiler Kâʿbe viṣâline ḳıyanlar direme

7 İşiden sürdi ṣafâ defʿî mecâz oldı ṣarîr
Kûyuñ evṣâfını Ẕâtî çü getürdi ḳaleme

1290

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 İlâhî bende-i şâh-ı sitem-kâr olmasun kimse
Kemend-i miḥnet-ü-derde giriftâr olmasun kimse

2 Bu yâd illerde ben deryâ-yı ʿışḳa âşinâ oldum
İlâhî vâdî-i ġurbetde bîmâr olmasun kimse

3 Ḥabâb-ı mey gibi dem-beste-vü-âvâreyem her dem
Hey ol mest-i mey-i nâza hevâ-dâr olmasun kimse

4 Dögünmekden ten-i zerdüm siyâh itmekdurur kârum
Gök altında benüm gibi siyeh-kâr olmasun kimse

5 Maḳâm-ı Müşterî oldı benüm menzil-geh-i âhum
Metâʿ-ı mihrüñe ey meh ḫarîdâr olmasun kimse

---

[4] aḍḥâda : aḍḥâdur B, F
[7] çü : ki H, F

1290 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[3] gibi : bigi F
[5] menzil-geh-i âhum : bu âhumuñ âḫir B, F

6 Cefâ ile delüp bagrum beni ney gibi iñletme
Senün esrâr-ı ʿışkuñdan ḫaber-dâr olmasun kimse

7 Ne ṭâliʿ var ne devlet var ne ṭâḳat var ne ḳudret var
Nigârın görmemekde Ẕâtî nâ-çâr olmasun kimse

1291

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḳana girdi yâr işiginden beni ırmaġ ile
İki insânı helâk itdi yaşum ırmaġ ile

2 Lâʿlüñe sâḳî müşâbih olduġıyçün mey müdâm
Gösterür ibrîḳ ehl-i ʿişrete barmaġ ile

3 Bend ile bâġa iletmeñ kûy-i dil-berdür deyu
Ansuz eglenmez benüm dîvâne göñlüm baġ ile

4 Murġ-veş kûyuñda uçsun bu dil-i ġam-nâkümüz
Ḫâṭırı anuñ ola kim açıla uçmaġ ile

5 Ẕâtî'yâ dil baġlamış beñzer ki yâruñ zülfine
Mâr-ı cismin ser-be-ser zeyn eylemişdür dâġ ile

1292

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şitânuñ şiddeti geçdi irişdük çoḳ şükür yaza
Benefşeyle ḫumâr-ı ġuṣṣayı ʿârif olan yaza

---

[6] gibi : bigi F
[7] ṭâḳat : ḳudret HM / ḳudret : ḳuvvet H, B, F, HM

1291 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2

1292 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

2 Yetişdi Yûsuf-ı gül Mısr-ı gül-şende 'azîz oldı
Agarmışken Züleyhâ gibi dünyâ oldı ter tâze

3 Virürdi yile âh-ı bülbül evrâkını eflâküñ
Eger kavs-i kuzah olmasa ol evrâka şîrâze

4 Buhûr-ı 'ûd-veş bûy-i gülistân oldı rûh-efzâ
Budur kânûn yine çeng ur demidür mutribâ sâza

5 Gülüñ nakşını seyr eyle ne hôş taşnîf idübdür Hak
Demidür Zâtî'yâ bülbül gibi başla ser-âgâza

1293

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Didüm kül oldı eczâ yana yana
Ol âteş-ruh ayıtdı yan a yan a

2 Olub bir pâre od aydur yanar od
Disem hecrüñde cânâ câna câ ne

3 Hayâlüñ gördi göñlümde didi cân
Ne hôş vîrâne olmış hâne hâne

4 Meded öldüm kanı tiryâk-i vasluñ
Firâkuñ zehr içürdi kana kana

5 Degül şeb-nem görüb mihrüm seher-gâh
Melekler dökdi yaşın dâne dâne

6 Gözüñ şu yirine nûş itdi kanum
Ne mümkindür o hûnî kana kana

7 Ölüm birdür 'adû katline Zâtî
Yüri kasd itme iki şana şana

[2] gibi : bigi F
[5] gibi : bigi F

1293 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1294

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Yine 'uşşâḳ içinde eylemiş âġâz şeh nâza
Ṣafâhân-u-'Irâḳı ṭutdı ser-tâ-ser bu âvâze

2 Kitâb-ı 'ömrüm evrâḳın virürdi fürḳati bâda
Ümîẓ-i vuṣlat-ı cânân eger olmasa şîrâze

3 O maḥbûb-ı küleh-dûza ḳalubdur ḥalḳa cevr itmek
Cefâsına o başum tâcınuñ yoḳ hergiz endâze

4 O bir içim ṣudan ben el yumuşken 'ârıżın görsem
Olur verd-i maḥabbet gülsitânı dilde ter tâze

5 Ümîẓi ben ḳara yazulınuñ budur ki cânânuñ
Şarâb-ı vaṣl-ı mektûbı ḫumâr-ı ġuṣṣayı yaza

6 Gülistânınuñ eczâsın kül ide bülbül-i Sa'dî
Benüm eş'âr-ı rengînüm irişse şehr-i Şîrâza

7 'Avâm içre ḫayâl-i ḫâṣ içün ġam çekme ey Ẕâtî
Bu 'âlemde şikâr eksük olur mı hîç şeh-bâza

1295

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şevḳ ile 'âşıḳ ki âh-u-nâleyi şeb-gîr ide
Dûdını meh ḳubbede ḳandîline zencîr ide

2 Çevresinde görinen hâle degül mâh ol mehi
Dâ'ire çizmiş du'â-yı nûr ile tesḫîr ide

1294 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[4] gülsitânı : gülistân-ı L
[5] Ümîẓi : Ümîdi L, F, HM
[6] bülbül-i : küllî hep F

1295 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2

3 İşigüñde kim ki varın terk ide tecrîd ola
Ḥażret-i 'îsî gibi gökde mücerred yir ide

4 Mıṣr-ı ḥüsnüñ ḫâbda seyr itdüm ey Yûsuf-cemâl
Yâ Rab ol seyrüñ kişi ḥaẓẓın nice ta'bîr ide

5 Mihri anuñ mâh-ı nev gibi beni pîr eyledi
İsterem Ẕâtî Ḫudâdan ol cuvânı pîr ide

1296

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Aramuzda ger bizüm fürḳat düşerse yâr ile
Derd ile bir âh idem yir yir felekler yarıla

2 Bini bîmâr eyledi bir laḥẓa söyleşmez gelüb
Saġ olursam söyleşem ol gözleri bîmâr ile

3 Germ olub baḥs itdügiçün ol ruḫ-ı gül-nâr ile
Şem'i gördüm od gibi ṭurdı ṭutışdı nâr ile

4 Ölmesün bu gün ben anı öldürem yarın dimiş
Yarına ḳaldı işüm âh ol ḳıyâmet yâr ile

5 Ẕâtî'yâ hîç öldügüme acımazdum dünyede
Hem-dem olsam bir nefes ger ol şeker-güftâr ile

---

[3] ide : idüb H, F, HM // gibi : bigi F
[4] ḥaẓẓın : sırrın F
[5] gibi : bigi F

1296 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
[3] Şem'i gördüm od gibi ṭurdı ṭutışdı : Şem' gibi dün gice muḥkem ṭutışdum Ü.2
[5] hîç öldügüme acımazdum dünyede : acımazdum dünyede öldügüme Ü.2

1297

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Nice beñzetmeyeyin lâ'lüñe ḫalḳ öge öge
Çıḳarubdur ṣanemâ ḥażret-i 'Îsîyi göge

2 Kim ki ḫaymeñ yöresin yörene evtâd gibi
Ḳoyarın yire ben anı depere döge döge

3 Ḳaṭ' idüb başumuzı atsa havâya ḳılıcuñ
Ṭopumuz gün gibi ey mâh bizüm göge çöge

4 Ḫôş gelür cümle cihân ḫalḳı du'â eylemeden
Ol şeker-leb ki gele aġzumuza söge söge

5 Żâtî'yâ nehr-i 'asel vaṣfın iderken vâ'iẓ
Leb-i cânânuñı ṣor sözini bal ile büge

1298

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Dil-ber felek-i meclise bedr ayumuz olsa
Ẓulmetde ḳalan düşmen-i bed-râyumuz olsa

2 Sâḳî ġam-u-endûh ile biz başa çıḳarduḳ
Destüñdeki ayaḳdan eger payumuz olsa

3 Biz gökde Mesîḥâ ile bir yirli olurduḳ
Ḳapuñda eger ey yüzi gün câyumuz olsa

1297 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2— Ç
[2] gibi : bigi F
[3] gibi : bigi F, Ü.2

1298 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] ġam-u- : mey-i HM

4 Mihrüñle felek çarḫa girübdür başı ḳayı
Üstümüze dönerdi bizüm ḳayumuz olsa

5 Düşmanlara döne döne yir yir oḳ ururduḳ
Ey çarḫ ḳażâ ḳavsi bizüm yayumuz olsa

6 Çün meclise virdi şeref ol mâh yiridür
Ger şa'şa'a-i şems-i felek nâyumuz olsa

7 Şi'rüm işidüb âyîne-ruḫlar didiler vây
Ẕâtî gibi ṭûṭî-i şekker-ḫâyumuz olsa

1299

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Aġlayub didüm ki diş ursam leb-i ḫandânuña
Didi çeşmümden ḥaẕer ḳıl yüri ḳıyma cânuña

2 Aġlamaḳdan 'âlemi ġarḳ eylerem raḥm it didüm
Didi çeşmümden ḥaẕer ḳıl yüri ḳıyma cânuña

3 Didüm oldı bu ciger biryân gel e bir yanuma
Didi bir tîġ ururam şimdi geçer bir yanuña

4 Didüm âzâd eyledüm kûyuñda cân murġın bu gün
Didi yatduġuñ yir uçmaġ ola raḥmet cânuña

5 Bir ġazel didüm oḳur 'uşşâḳ ḥaẓẓ eyler didüm
Didi ey Ẕâtî yazılsun ol senüñ dîvânuña

---

[5] bizüm : gibi HM
[7] —L / gibi : bigi F

1299 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[2] eylerem : eylerin HM

1300

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Süleymân taḫtın ey sâḳî virür devr-i zamân bâda
Ṣuya ṣalsam gerek İskender-i 'ârı getür bâde

2 Dirîġâ başuma ḳaṣd eyledi ġam ayaġum aldı
Ayaḳ ṣun luṭf it ey sâḳî elüm ṭut düşdüm üftâde

3 Şu deryâ-yı ṣafâya cân-ü-dilden âşinâ ol kim
Deñizler olsa endûhuñ getürmez ḳaṭresin yâda

4 Şu şâhuñ ḳuluyam ey ḫ*â*ce kim serv-i revân-âsâ
Ola bâr-ı ta'alluḳdan cihân bâġında âzâde

5 Ḥarîm-i 'âlem ey Ẕâtî kime olmaz ḥarâm âḫır
Ṭayanma i'timâd itme bu ḳaṣr-ı süst-bünyâda

1301

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Müdde'î geldükce bûs-ı lâ'l-i cânân almaġa
Ṣanuram cân alıcıdur kim gelür cân almaġa

2 Ḳalbi mecrûḥ itmege ġamzeñ atılmış oḳ geçer
Ḳıl perinḳî ey ḳemân-ebrû müjeñ ḳan almaġa

3 Gözüñi aç gerd-i kûy-i yârı bâd almış gelür
Ey Ṣıfâhâna giden küḥl-i Ṣifâhân almaġa

1300 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] devr-i : dîv-i H, B, F, HM
[4] bâġında : bâġından H, L, F, HM

1301 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] ġamzeñ : tîrüñ B, F // ḳan : cân Ü.1, HM

4 Ḫastadur çeşmüñ meger yine kemânuñ ey ḫalîl
Tîrüñi gönderdi cân şehrine ḳurbân almaġa

5 Ẕâtî ḳan ṭutmış yüreklerden o cerrâḥ oġlınuñ
Ġamzesi oḫ vây ne neştercük olur ḳan almaġa

1302

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Düşdi dil bülbüli bir ṭûṭî-i şîrîn-nefese
Bedenüm dönse eliflerle 'aceb mi ḳafese

2 Ṣanki 'Îsî göke aġar yire Cibrîl iner
Binüb indükce ol insân-ı melek-ḫû ferese

3 Ol gülüñ râyiḥası hem-nefesüm oldı deyu
Ey ṣabâ var esen ol ḳoya bizi yiter es e

4 Leylînüñ nâḳasınuñ boynına ṣalınmaġ içün
Döndi zengûlede feryâd ile Mecnûn cerese

5 İçme and ey gözi cellâd raḳîbüñ başına
Kerem it seyf du'âsı ḥaḳıçün anı kes e

6 Aġlamış yüzlü raḳîbüñ yüzi gülmez hergiz
Bir 'abûs olmaya ol deñlu bi-ḥaḳḳ-ı 'Abese

7 Merdüm-i dîde-i Ẕâtî var iken iki gözüm
Bî-naẓarlar ne içün beñzede ḫâlüñ mekese

---

[5] Ġamzesi : Kirpügi B, F

1302 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[6] yüzlü : yüzli Ü.1

1303

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ṣubḥa ḳarşu görürin dün gice ru'yâda yine
Şevḳ ile yüzer idüm bir ulu deryâda yine

2 Añlanan bu ki girüb mescid-i 'ışḳ içre aşam
Ben bu ḳandîl-i dili ṭâḳ-ı mu'allâda yine

3 Düşüben mihrine bir mâh-ı kemân-ebrûnuñ
Tîr-i âhum yir ide evc-i Süreyyâda yine

4 Bir mehüñ mihri ile döne döne çarḫa girem
Mislüm olmaya benüm gün gibi dünyâda yine

5 Baş açuḳ yalıñ ayaḳ 'ışḳ ile dîvâne olub
Çâk idem yaḳamı ben dâmen-i ṣaḥrâda yine

6 Mest-i lâ-ya'ḳil olub kendüzümi yavı ḳılam
Sâḳî-i mihr-ü-maḥabbetden içem bâde yine

7 Eyleyem ceng-ü-cidâli baña pend iden ile
Ẕâtî'yâ ḫalḳ-ı cihân ola temâşâda yine

1304

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Açılsun ġonce-i ḳalbüñ açıl gül gibi gül-zâra
Seni gözler çıḳubdur yâsemîn ey ġonce dîvâra

2 'Aceb oġlanlıġ eyler ol raḳîb-i pîr-i nâ-bâliġ
'Acebdür eyler isem ben aña tâbûtı gehvâre

1303 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1304 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2

3 Vefâ bulmadı âdemde varub vaḥşîlere gitdi
Delürdi düşdi şanma ey perî Mecnûnı küh-sâra

4 Metâ'-ı ḥüsninüñ cümle cihân ola ḫarîdârı
Eger ol Yûsuf-ı ṣânî gele nâ-gâh bâzâra

5 Ṣafâdan ağladı Ẕâtî görenler şerbet-i şi'rüñ
Ḳatı ṭatlu yürek yaḳar deyu şu ḳoydı bir pâre

1305

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bâr-ı ḥayret urub ey bî-mihr gerdûn üstine
Döne döne 'âşıḳı deng eyleme dön üstine

2 Her ne ṭaş kim sîneme urduñ sen ey sîmîn-beden
Her biri pîrûze ḳodı gitdi altun üstine

3 Sünbülüñ bir şındıdan çıḳma güzel miskî ḥarîr
Gey yaraşur bu libâs ol ḳadd-i mevzûn üstine

4 Ol hümâya lûṭf it îṣâl eyle fürḳat-nâmemi
Ey kebûter 'âşıḳ-ı üftâdenüñ dön üstine

5 Ey hümâ Ẕâtî senüñ sâyeñde sulṭânlıḳ ider
Dûd-ı âhı ṭutdı bir çetr-i hümâyûn üstine

1305 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] deng : dûn B, F
[3] Gey : Kim L
[5] sulṭânlıḳ : sulṭânlıġ B, F

1306

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Uçmasun yanlış ḫaberler ol hümânuñ üstine
Âşiyân-ı zâġa varmaḳ düşmez anuñ üstine

2 Ol elif-ḳâmet be-ġâyet ṭoġrıdur ey kej raḳîb
Kimse noḳṭa ḳoyamaz 'âlemde anuñ üstine

3 Gûşe-i ebrû ile kime işâret eylemiş
Söylemeñ egri söz ol serv-i revânuñ üstine

4 Döne döne eyle cevri aña bühtân idene
Ey felek billâhi dön ol meh-liḳânuñ üstine

5 Kâ'be ḥaḳḳı ḥaḳ budur her-câyîlik düşmez hele
Ẕâtî'yâ ol ḳıble-i ehl-i ṣafânuñ üstine

1307

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Sebzler geymiş yine ol ġonce-leb al üstine
Berg-veş ditrer düşer kim görse der-ḥâl üstine

2 Lâm-ı zülf-i ser-nigûnın görse dil olur helâk
Cân virürsin nitekim ey ḫ*â*ce sen mâl üstine

3 Dem-be-dem diller uçub uçub varurlar lâ'lüñe
Nitekim cânâ mekesler cân virür bal üstine

1306 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[5] ḥaḳ budur : budürür F / her-câyîlik : her-câyîlıḳ L, HM

1307 Ü.1, H, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] der-ḥâl : fi-l-ḥâl B, F

4 Pâdişâhum sâye salmış sünbülüñ gül-zâruña
Şan Süleymânuñ hümâ açmış per-ü-bâl üstine

5 Ẕâtî'yâ her ḳande bir serv-i revân görse revân
Yil gibi güvler düşer bu ḳalb-i meyyâl üstine

1308

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 İç işigümde ḳosun başı dimiş ṭaş üstine
Gün gibi irgür göke başı dimiş baş üstine

2 Daḫi şeklüm deñlu bir taṣvîr-i mecnûn yazmadı
Gerçi ḳuşlar ḳondurur yazduḳca naḳḳâş üstine

3 Tûtiyâdan ḫâk-i pâyüm yüri yeg gör dir iseñ
Buyruġuñ iki gözüm çeşm-i güher-pâş üstine

4 Aġzuñ üzre ḫaṭṭ-ı lâ'lüñ dir gören Yâḳûtı gör
Yazdı Kevs̱er Sûresin bir dâne ḫaşḫâş üstine

5 Nola başum dönse ceng itdükce cismüm derd ile
Çarḫaya girse döner yoldaş yoldaş üstine

6 Ḥırz-ı cândur al evrâḳ üzre düşnâm-ı lebüm
Müşg ile yazsun getürsin dir imiş baş üstine

7 Yazdı bâb-ı ḳaṣr-ı cennet üzre Rıḍvân müşg ile
İki mıṣra' yazdı Ẕâtî ol iki ḳaş üstine

---

[4] gül-zâruña : ruḫsâruña H
[5] gibi : bigi F

1308 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] gibi irgür : bigi irer F
[2] deñlü : gibi Ü.1 / mecnûn : ṣûret B, F // yazduḳca : yazmaḳda H
[5] girse : girüb B, F
[6] düşnâm-ı lebüm : düşnâmum benüm H, B, L, F
[7] bâb-ı ḳaṣr-ı : ṭâḳ-ı bâb-ı B, F

c.1, s.170 civarında da düşnâm geçiyor ?

1309

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ṭoġrı sözler söyleñ ol serv-i ser-efrâz üstine
Ḫôş ḫaberler uçuruñ bu zülf-i şeh-bâz üstine

2 Ḫôş düşer ayaġuña düşmek ser-i zülf-i dırâz
Servüñüñ gey yaraşur bu ḫil'at-i nâz üstine

3 Âşıḳuñ âhınca muṭrib sûz virmez meclise
Gerçi kim çalmaḳda ḳuşlar ḳondurur sâz üstine

4 Ey gözi câdû yine siḥr itdüm efsûn oḳudum
Bir ġazel didüm bu gün ol çeşm-i ġammâz üstine

5 Ol hümâ vaṣfında ḳuşlar ḳondurursın naẓmuña
Ẕâtî'yâ eş'âruñuñ bir şa'r ḳonmaz üstine

1310

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Düşdüm nişân-ı pây-i seg-i dil-ber üstine
Ol ġonce gördi didi yüzüñ güller üstine

2 Ol şâḫ-ı şûḫ-ı ġonce-i gül-zâr-ı cennetüñ
Berg-i ḫazân gibi yüregüm ditrer üstine

3 Didi ki yaz du'â gibi düşnâmumı götür
Didüm ki nola götüreyin ḫôş ser üstine

4 Her kim ki gönlüñe ide şekl-i vefâyı naḳş
Dünyâ yüzinde sikke ḳazar mermer üstine

1309 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[4] oḳudum : oḳuram H, F

1310 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
[2] gibi : bigi F

5 Ey Ẕâtî nice öldi diyen eyledi niṣâr
Cânını bir trâşı güzel berber üstine

1311

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gelseñ ey ḳaṣr-ı cefâ mi'mârı ben ḫâk üstine
Sâye ṣalardı sarây-ı ḳadrüm eflâk üstine

2 Âsitânuñdan beni gelseñ ziyâret itmege
Âsümândan nûr ine ey mâh ben ḫâk üstine

3 Nola ben ḫâküñ de olursa ġubâr ey şeh-süvâr
Yil gibi geçdüñ binüb ol esb-i çâlâk üstine

4 Her biri bir serv-ḳad maḥbûb-ı gül-ruḫdur baña
Her elif kim çekdi tîġüñ ṣadr-ı ṣad-çâk üstine

5 Nâr-ı Mûsî-veş o meh par par yanar olmış trâş
İstemez toz ḳonduġın âyîne-i pâk üstine

6 Aç ruḫuñ cân beydaḳın al didügümçün 'âşıḳuñ
Ṣaldı fi-l-ḥâl atını ol şâh-ı bî-bâk üstine

7 Tek ser-i kûyumda iki çeşme peydâ eyle di
Buyruġuñ iki gözümçün çeşm-i nem-nâk üstine

8 Câm-ı lâ'lüñ ḥasretiyle cân virürse Ẕâtî'yi
Defn idüb bir bâġ arasında diküñ tâk üstine

9 Ġamdan öldüm zâhidâ düşsem nola küp küp meye
Cân virür mesmûm olanlar çünki tiryâk üstine

10 Ṣaç ṣaḳal aġardı ṣanma kûh-i hecr-i yârda
Ebr-i ġamdan berf-i miḥnet yaġdı ben ḫâk üstine

---

[5] Ey Ẕâtî : Ẕâtî'yi HM

1311 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] —B, F
[7] —F

1312

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Kim naẓar ṣalarsa ol maḥbûb-ı maḳbûl üstine
Dôstlar ol âfetüñ cânlar virür ol üstine

2 Gûyiyâ miskî ḥarîre uralar ṭamġâ-yı zer
Yüzüm ursam ol mehüñ seyr itdügi yol üstine

3 Başum üzre pertev-i ḫôrşîd-i tîġüñ dir gören
Ẓulm ile ölmişdi nûr indi bu maḳtûl üstine

4 Bu yiri 'arş-ı mu'allâdan müşerref eyledüñ
Ey melek faḫr idemez cennet Sitanbul üstine

5 'Ayn-i Ẕâtî ḫâk-i râhum kuḥl idinsün dir iseñ
Buyruġuñ iki gözümçün çeşm-i ma'lûl üstine

1313

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir ġazel didüm ol ebrû-yı muḳavves üstine
Tîr yazdı anı bu ṭâḳ-ı muḳarnes üstine

2 Âyet-i lûṭf-u-ḥalâvet Rûḥ-ı Ḳudsîyle revân
Gökden inmiş ol leb-i rûḥ-ı muḳaddes üstine

3 Âsümânî aṭlasıyle seyre çıḳsa ol güneş
Ahlar yir yir çıḳarlar çarḫ-ı Aṭlas üstine

4 Didüm ey gül-ruḫ naẓar ḳıl ḥâline ben bülbülüñ
Gonce-i zanbaḳ ḳodı ol ġonce nergis üstine

1312 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] Bu beyitden sonrası HM'de zâyi olmuştur.

1313 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] ḥalâvet : melâḥat F // ol leb-i : evvel ol L

5 Tîġ-i cevher-dâr-ı naẓmuñ söz kesendür Ẕâtî'yâ
Hîç noḳṭa ḳoyamaz 'âlemde bir kes üstine

1314

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir ġazel didüm yine Ḥâfıẓ Meḥemmed üstine
Gûyîyâ medḥ oḳıdı Ḥassân Aḥmed üstine

2 Nûr-ı ḥüsni berḳ urı urı o mâhuñ türbeye
Geldügince nûr iner Sulṭân Meḥemmed üstine

3 Cân bulurlar mürdeler gûyâ ḳıyâmet irişür
Ey dil ol rûḥ-ı revân geldükce meşhed üstine

4 Ol dehen bir mîmdür mâh üzre ṭutmışdur vaṭan
Âfitâbuñ çekmiş ey meh ḳaşlaruñ med üstine

5 Şâd olurdı rûhum ol rûḥ-ı muṣavver Ẕâtî'yâ
Oḳısa ger şâd-u-ḫurrem gelse merḳad üstine

1315

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Âhumla yaşum yir-ü-göki virdi fenâya
Ol yir-ü-göki yaradan içün diñ ol aya

2 Öldürdi idi bizi cefâ ḳılıcı ġamzeñ
Araya girüb zülfüñ eger düşmese pâya

1314 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1315 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] Öldürdi : Öldüre H, F, Öldürür L/ bizi : beni B, F

3 Yüzümi ṭoġar ay görür ancaḳ dimiş ol mâh
Ben ḫasta ʻaceb ölmeden irem mi ol aya

4 Ṭaşlar urayın başına anuñ dimiş ol yâr
Ben baş açuban ḳarşu dururam o belâya

5 Barmaḳlarıdur şaʻşaʻalar âyesi ḫôrşîd
Ol mâhı görüb açmış elin çarḫ duʻâya

6 Baġrı delinüb dem-be-dem efġân idüb iñler
ʻÂşıḳlara öykündi nefes uġradı nâya

7 Ebrûsına râ dimegi rây eyleme yâruñ
Râżî degülem mâ-ḥaṣal ey Ẕâtî bu râya

1316

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Mevlâ beni vaṣl eyler ise bir şeb o yâra
Ben bendesinüñ ṭâliʻi ḳandîlin uyara

2 Deryâ-yı firâḳında eger zevraḳ-ı vaṣlı
Bu cânı revân eyler idüm gelse kenâra

3 Öldürdi beni göz yaşı âh-ü-ġam-ı fürḳat
Billâh begüm çâre iriş ol baña çâre

4 Ḫaddüñce görüb ḫaṭṭuñı dil didi yiridür
Bu vech ile dînden çıḳanı yaḳmaġ o nâra

5 Ben öpmeden öpdi ayaġın eşküm o mâhuñ
ʻÂlemde işi işleyen ey Ẕâtî sitâre

---

[4] yâr : mâh F // dururam : ṭururın F

1316 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] şeb : dem B, F
[2] Bu cânı : Cânumı B, F

1317

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Bize ikrâh ile eyler nazarı 'ayn-i fakîh
'Âşık-ı pâke gör e buğżını kor mı o kerîh

2 Zemm ider 'âşıkı minberde turub vâ'izi gör
Çâre ne neyleyelüm kendüyi bilmez o sefîh

3 Cevr idersin baña eflâk gibi döne döne
Oldı tapuñda 'ayân الولدسرابيه

4 Âyine göstere 'âlemde meger saña nazîr
Çeşm-i aḥvel göre dünyâda meger saña şebîh

5 Zâtî bir vech ile vaṣf eyledi ruḫsâruñı kim
İşidenler didi maḥbûb-u-ḥasen ḫûb-vecîh

1318

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Bizi yakduñ şarub ol şemsî dülbendi Süleymâna
Şikâyet eylerüz ey meh şakın Sultân Süleymâna

2 Didüm kim şerbet-i vaṣluñ baña lûtf it revân eyle
Ayıtdı şerbetüm ġâlib içer bir gün bu dîvâne

3 Didüm ol kara zülfüñ boynuma zencîrini taksam
Ayıtdı kim ağardı şakaluñ â miskîn uşlan a

4 Tokuz kat çarḫda yirüñ olursa ahdan ḫavf it
O bir 'ayyârdur atar kemendini nüh eyvâna

1317 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[3] gibi : bigi F
[4] —B, F

1318 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

5 Terâzûsın ele almış gör ol-baḳḳâl-ı Yûsuf-ḥüsn
Güneşdür Ẕâtî'yâ olmış muḳârin bürc-i Mîzâna

1319

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Siyeh vâlâ niḳâb olursa ṭañ mı rûy-ı cânâna
Ḥicâb olur ḳarañu giceler ḫôrşîd-i raḫşâna

2 Cemâlüñ Kâ'besi içre Ḫalîlüm ḳıble ḥaḳḳıçün
Gören ol yarayı teşbîh ider Ḥannân-u-Mennâna

3 O zaḫmuñ yüzüñ üstinde yiri olsa 'aceb midür
Ki kâfirden gelüb barmaḳ götürdi geldi îmâna

4 Elifdür gûyîyâ Ḳur'ân içinde zaḫmuñ ey ġonce
Nihâl-i güldurur yâḫôd dikilmişdür gülistâna

5 Leb-i yâḳût-ı cânânuñ yanında ol elif gûyâ
Dikilmiş nîzesi Ḫıżruñ kenâr-ı Âb-ı Ḥayvâna

6 Yanında aġzuñuñ ol yara mâr-ı genc-i pinhândur
Nigeh-bân olmış ejderdür yaḫôd möhr-i Süleymâna

7 Çerâġ-ı ḥüsnüñüñ rûşen bu kim ey meh fetîlidür
Yüzüñde ol elif ḥarf atmasun mı şem'-i tâbâna

8 Cemâli âyeti Ẕâtî nigâruñ olmasun meftûḥ
Elif yazıldugınca zaḫm-ı di-ber gibi Ḳur'âna

1319 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] raḫşâna : tâbâna F
[5] Bu beyitten sonrası H'da yok.

1320

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Dimiş ben şem'e vaṣl olur şu kim pervâne-veş yana
Ben anı işidelden od düşübdür ey göñül câna

2 Bu gün dîvân-ı şâha eşk-i çeşmüm dökerek vardum
Görenler didi zencîr ile geldi yine dîvâne

3 Eger peymâne ṭurursa dimişdi pür idem ṣunam
Keremler eylesün sâḳî eger ṭurursa peymâna

4 Ḥaẕer ḳıl kej-naẓarlardan güneş gibi bu rûşendür
Zemâne ḫalḳı ṭoğrı baḳmayubdur mihr-i raḫşâna

5 Yüri sen dâmen-i yârı elüñden ḳoma ey Ẕâtî
Keşef gibi ḳo çeksün başını ṣôfî girîbâna

1321

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Nedür ḥâl ey dil-i sevdâ-zede 'aḳluñ perîşân a
Meger kim çin seḥer zülfine urdı ol perî şâne

2 Leb-i surḫında kim yâruñ ḳarâr itmiş ḳara beñler
Mekeslerdür ṣanasın beste olmışdur perîşâne

3 Bağışlarsın baña şâhâ ḫarâcın Çin-ü-Mâçînüñ
Eger bir mû virürseñ kâkülüñden ben perîşâna

1320 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç
[3] dimişdi : dimiş ki B, F
[4] gibi : bigi F // baḳmayubdur : baḳmamışdur B, F
[5] gibi : bigi F

1321 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç

4 Nice ṭatlu nice şîrîn olurlar bâl-i 'âşıḳlar
Senüñ kevs̱er lebüñ teşbîh iderler ey perî ş̱âna

5 Bulınmaz ṣûret-i Çînde cemâli ḥaleti Ẕâtî
Göñül virdüm bu gün ben bir melek-ḫaṣlet perî-ş̱âna

1322

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Naẓar iden bu kirpükler içinden gözdeki ḳana
Ṣanur âteş uruldı göl kenârında neyistâna

2 Remedden aġı surḫ oldı ser-â-ser çeşmümüñ 'aynı
Ṣanasın ḫâcedür kim aḳçasını virdi mercâna

3 Sirişk-i ḫûn-feşân içre olubdur gözlerüm nâ-yâb
'Aceb mi aġlasam iki gemüm ġarḳ oldı 'ummâna

4 Dönübdür gözlerüm ḳan içre ey meh ṭâli'üm gör kim
Şafaḳ altında nâ-peydâ olan ṣol necm-i raḫşâna

5 'Aceb mi ḳayd-ı bend ile getürsem ḳapuña anı
İki merdüm helâk idüp girübdür gözlerüm ḳana

6 Ne ḥikmetdür bu kim saḳḳâ-yı çeşmüm âb sepdükce
Ṭutuşdı yandı oldı ḳıbḳızıl köz bu iki ḫâne

7 Vücûdum mülkini itdüm 'adem Ẕâtî sirişkümden
Yetişsin ol perî-peyker görinsün çeşm-i giryâna

1322 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç

1323

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Neyledük yâ Rab o ḫâl-i leb-i cânânumuza
Ṣoralum dâġı niçün urdı bizüm cânumuza

2 Didi kim sen ne imişsin yine uġradı bu ḫalḳ
Kim ḳulaḳ ṭutdı ise nâle-vü-efġânumuza

3 Nâr-ı fürḳatde ciger döne döne oldı kebâb
Şu serpilsün yüregüme gel e bir yanumuza

4 Ṭopumuz çökdi yine didi ki ṭop olmaz ise
Başuñuz ṭop idevüz ṭurre-i çevgânumuza

5 Şi'r-i şîrînüñi Ẕâtî göre Ferhâd ola
Ḫusrev eylerse naẓar defter-ü dîvânumuza

1324

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Revân açılmaġa başladı ġonce
Revân açılmaġa başladı ġonce

2 Yine ol ġonce-i ġannâcı gör kim
Revân açılmaġa başladı ġonce

3 Dilerseñ arduña düşe yüriye
Nigâruñ şem' gibi var öñince

1323 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[2] ṭutdı : ṭutar F

1324 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[2] gör kim : gördüm B, F
[3] yüriye : yürise L

4 İñildümle idermiş erġanûn baḥs
Murâdın bildüm anuñ ṣolıyınca

5 Ser-â-ser 'ışḳuñ içre pâdişâhum
Kemer ḳaddüm yüzüm altun turunca

6 Naṣîb olmadı şeftâlû-yi lâ'lüñ
Yüzüm ayva ile döndi turunca

7 Yavuz ḳapu geçer Ẕâtî saña ġam
Götür sâḳî ile ayaġı künce

1325

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Dil âteş-i ġamuñla senüñ nice yaḳıla
Yâ ḳaddümi firâḳuñ eli nice yâ ḳıla

2 Biñ kerre günde ben ölürem iftirâḳ ile
Ölmez deyu raḳîb niçün iftirâ ḳıla

3 Ol mû-miyân baña nice cevr-ü-cefâ ḳıla
Döndürdi ben ża'îfini cevr-ü-cefâ ḳıla

4 Bir pâre od itdi dili âteş-i firâḳ
Ṭutuşdı oda od gibi nâr-ı firâḳ ile

5 Seyr eyler at ile ser-i kûyında Ẕâtî yâr
Gûyâ ki gökde seyr ider Aḥmed Burâḳ ile

---

[5] Ser-â-ser : Sarây-ı B, F, HM

1325 Ü.1, B, L, F, Ü.2— H, HM, Ç
[2] niçün : baña F
[4] gibi : bigi F
[5] eyler : ider Ü.2

1326

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Dinse ḳuṭb-ı felek-i ḥüsn yiri ol püsere
Lîk her menzili seyr itmede beñzer ḳamere

2 Ḳoyunum câm-ı ferahdan biñ olursa nola ger
Urdı bir ḳoyun ala gözlü ḳuzı baña bere

3 Meded öldüm bir içim şu dir isem ma dimeye
Dem-be-dem dîdelerüm yaş aḳıdur ḳurı yere

4 Yaşumun ṭamduġı yir nola olursa cigerî
Sîḫ-i ġam ḥasret ocaġında geçübdür cigere

5 Yetiş ey şâh ki köpri gibi bu bendelerüñ
Gözi yollarda ḳalub ḳâmeti döndi kemere

6 Lâ'l-i ḫûn ḳaldı yürekde dükenüp sîm-i sirişk
Pâdişâhum buyurursañ o da gelsün naẓara

7 Dili aġzında İlâhî şeker olsun göreyin
Kim ki beñzer dir ise lâ'lüñi cânâ şekere

8 Nice sengîn-dil imişsin saña kâr itmedi âh
Eride şu gibi sûz-i dili yazsam ḥacere

9 Çeşme-i çeşmüñe Ẕâtî başa ger nûr-ṣıfat
Çeşmüñi şırça sarây eyle o nûr-ı başara

1326* Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[*] Bu gazel B, F, HM'da iki kere yazılmışdır. Birkaç önemsiz fark vardır. göstermedik.
[7] İlâhî şeker olsun : şeker olsun İlâhî Ü.1

1327

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Yüzüñ göster sa'âdet vir ṭôp itdür ahı Sa'dullâh
Nuḥûsetden beni ḳurtar yetiş billâhî Sa'dullâh

2 Aḳıtdı Nîl-veş yaşum benüm ol Yûsuf-ı ṣânî
Melâḥat Mıṣrı sulṭânı güzeller şâhı Sa'dullâh

3 Metâ'-ı mihrine cân-ü-göñülden müşterî itdi
Gözümüñ nûrı-vü-bürc-i melâḥat mâhı Sa'dullâh

4 Ne ṭâli'-geşteyem gör kim sitâremde sa'âdet yoḳ
Raḳîb-i naḥsüñ olmışdur bu gün hem-râhı Sa'dullâh

5 Melâḥat mıṣrınuñ Ẕâtî şeker-rîzidürür el-ḥaḳ
Göricek lâ'l-i şîrînüñ dimişdür gâhî Sa'dullâh

1328

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Meger kim dün gice ḳadre irişdi dil bu gîsûda
Maḳâmı Ḳâbe Ḳavseyn oldı bu gün ol dü ebrûda

2 Saña ey Mıṣr-ı ḥüsnüñ şâhı teşbîh itmek olurdı
Eger kim görmese Yûsuf bahâsını terâzûde

3 Dimiş Âb-ı Ḥayât añduḳca cânlar virürem lâ'lin
Ne bilsün dil-rübâ göz ḳıpduğın anuñ ḳarañuda

1327 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[3] itdi : oldum F, idi HM
[4] gör kim : yâ Rab F

1328 Ü.1, B, L, F, HM, Ç— H, Ü.2
[3] virürem : virürin HM

4 Nigârâ odada bir gün seni añdum bir âh itdüm
Dil-i pür-sûz-veş ṭutuşdı âhumdan o dem oda

5 Ṣorarsañ Ẕâtî'nüñ ḥâlin dili biryân gözi giryân
Ġamından lâ'lüñüñ ḫasta yatur iki gözi ṣuda

1329

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Oluram şeydâ firâḳ-ı zülf-i misk-âsâ ile
Ṭolıcaḳ 'ömrüm dimâġı 'âlemüñ sevdâ ile

2 Cânuma kâr eyler ey ṣubḥ-ı sa'âdet dâġ-ı mihr
Baġladuḳca çarḫ dâġın bu siyeh vâlâ ile

3 Levḥa-i zerrîni zeyn eyler cevâhirden gözüm
Zeyn olduḳca zümürrüd lûlû-yi lâlâ ile

4 Ṭolduġınca baḥr-i aḫḍar zevraḳ-ı zerrîn ile
Pür olur 'aynum gözüm yaşı yidi deryâ ile

5 Çeşm-i encüm ḫâba varub uyanınca âfitâb
Şehr içinde seyr ideydük Ẕâtî'yâ bir ay ile

1330

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Hevâñ ile kim âh idem seḥerde
Ṣabânuñ 'aynıdur bâdî naẓarda

---

[4] o dem : hemân HM

1329 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[4] olur : ola F

1330 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[1] kim : ki B, F, HM / idem : itdüm B, F, HM

2 Daḫi nem var göz ṭutar ḥabîbüm
Dem-i naḳd eşk-i yâḳûtum naẓarda

3 Şol acı dilleri kim baña virdüñ
Bulınmaz leẕẕeti şehd-ü-şekerde

4 Nice görsün cemâl-i yârı zâhid
Riyâsı gözlerine oldı perde

5 Cihânı gümledür âhıyle güm güm
Gelür Ẕâtî'ye bir ḥâlet kimerde

1331

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Baña ẓulm itme ḳarşu ṭurma bu âh-ı cihân-gîre
Bunuñ atduġı oḳ düşmez ḥaẕer ḳıl ey felek yire

2 Senüñ yayuñ çeker yoḳ cevr oḳın urmaḳda 'uşşâḳa
İrişdürsem 'aceb mi tîr-i âhı menzil-i tîre

3 Didüm berḳ-ı belâdan kes beni lûṭf eyle ḫûnî
Ol âfet yıldırım gibi el urdı tîz şemşîre

4 Bahâr-ı ḥüsnüñ itmiş ey perî ḳandîli dîvâne
Aña şerbet virüb ḫüddâm-ı câmi' çekdi zencîre

5 Benüm yaşlu gözüm cânâ lebüñle ḫaddüñe mâyil
Şarâb içmek güzel sevmek velî lâyıḳ degül pîre

6 Ayaḳ başmış ki ol ḫûnî kese 'âşıḳlaruñ başın
Anuñ tedbîrini yâ Rab muvaffaḳ eyle taḳdîre

7 Gözüñ yılduz ṣayar her şeb düşüñdür Ẕâtî'yâ uyḫu
Degüldür vâḳı'añ ḳâbil senüñ 'âlemde ta'bîre

1331 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

1332

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Kim ki bir medḥ-i ḥasen söylese ḥüsn-i Ḥasana
Ḥaḳ ta'âlâ yaza dîvânına yüz biñ ḥasene

2 Âferîn sünbül-i pür-çînüñe ey misk-i Ḫıṭâ
Ḳılca ḳıymet ḳomadı nâfe-i misk-i Ḫotene

3 Yüzinüñ aġını görsün yüri ey serv-i revân
Bâġda âyine-i ḥüsnüñi 'arż it semene

4 Dili aġzında şeker olsun İlâhî göreyin
Kim ki şekker dir ise ol leb-i şekker-şikene

5 Ẕâtî'yâ başına zîndân olur âḫır bu cihân
Kim ki dil Yûsufını ṣalsa o çâh-ı zeḳana

1333

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Çün ṣındı ḫayl-i behmen çekdi livâ benefşe
Mülk-i bahâruñ olsa şâhı revâ benefşe

2 Fir'avn idi çerisi nola helâk olursa
Mûsî-veş urdı çünkim Nîle 'aṣâ benefşe

3 Siḥr-i şitâ 'aceb mi bâṭıl olursa oldı
Mûsî 'aṣâsı gibi bir ejdehâ benefşe

1332 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç
[2] misk-i : ḫûb-ı B, F

1333/1 Ü.1, L, F, HM— H, B, Ü.2, Ç
[2] Fir'avn idi : Fir'avn-veş HM
[3] —F

4 Yaḳmaġ içün bahâruñ yüz şevḳ ile çerâġın
Kibrîtini degürmiş nâra şehâ benefşe

5 Rûy-i nigâr bâġa sûzenle ḫâl düzdi
Ben zînet itdüm anı dirse nola benefşe

6 Başı gögermesün mi ṭurduḳda ayaġ üzre
Rif'at yöninden urdı çarḫa ḳafâ benefşe

7 Fürḳat eliyle cismin dögmekden itdi göm gök
Tâ meclis-i ezelden düşdi cüdâ benefşe

8 Ḫaṭṭuñ ġamından olan yasını ṭutmadıyse
Niçün geyer kebûdî billâhi yâ benefşe

9 Ṭôpı nola bahâruñ gün gibi göke aġsa
Çevgân eline aldı çün Ẕâtî'yâ benefşe

1334

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Vaḳtümüz ḫôş şâhid-i 'îd-i hilâl-ebrû ile
Kim görüşdürdi bizi ol gözleri âhû ile

2 Yiridür çarḫa girerse şevḳ ile dôlâb-ı 'îd
Döne döne ṭa'n ider eflâke ol meh-rû ile

3 Sen ṣalıncaḳda ṣalınduḳca gümiş micmer gibi
'Ömr-i 'uşşâḳı virür bu zülf-i 'anber-bû yile

4 Meşkini saḳḳâ-yı çeşmüm nice pür-âb itmesün
Ṭâs-ı saḳḳâ lâ'lüñi öpdi bir içim ṣu ile

5 Şol gelen ol 'ârıżı sîmîn ṣanemdür var ise
'Îd-geh pür oldı Ẕâtî na'ra-i yâ-hû ile

---

[5] nola : revâ F, HM
[8] —B
[9] gibi : bigi F

1334 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç
[3] gibi : bigi F

1335

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Cismin ki şem' 'ışḳuña yaḳdı fetîl ile
İs̱bât itdi şevḳini rûşen delîl ile

2 Mecrûḥ itdi nâvek-i reşk-i ruḫuñ güni
Tîmâr ider şu'â' aña şimdi fetîl ile

3 Lûṭf it metâ'-ı zülfüñi ey ḫâce-i cemâl
Billâh ḳara yüzümüze ṣar kefîl ile

4 Nâr-ı firâḳı yüzi ṣuyına Muḥammedüñ
Yâ Rabbi gülşen eyle baña ol Ḫalîl ile

5 Ẕâtî eger ki ḥasret-i lâ'lüñe cân vire
Ḥurîler anı yuya revân selsebîl ile

1336

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Göñül virmeñ erâẕilden ṣafâlu ṣûḫ-ı ġarrâya
Ḳatı her-câyî olur ol varur bir demde her câya

2 Ḳamer gibi şu her-câyî k'ide her menzili rûşen
İlâhî mihr-i 'âlem-tâb ise irgürme bir aya

3 Ne müşkildür ki her-câyî perîye dil verüb âdem
Gözi yaşı ile âhı yiri-vü-göki araya

1335 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[2] güni : beni B, F
[5] eger ki : egerçi F

1336 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] gibi : bigi F

4 İlâhî iñlesün çoḳ çoḳ olub aġyâr ile hem-dem
Şu her-câyî ki ʿuşşâḳuñ fiġânın döndüre nâya

5 Metâʿ-ı mihrüñe her gûşede biñ müşterî bulduñ
Saña her-câyîlıḳ naḳdi dürür ey ḫâce ser-mâye

6 Dirîġâ her deniye sen aḳar şu gibi mâyilsin
Aḳar şular ḳatında beslemiş beñzer seni dâye

7 Ḳatı her-câyîsin senden ferâġat eyledi Ẕâtî
Nazîrüñ gelmedi gerçi senüñ ey mâh dünyâya

1337

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Beni ursa dirin dîvâneye ṭaş ursa cânâne
ʿAcebdür bir gün olmazsam bu sevdâ ile dîvâne

2 Görinen şaʿşaʿa şanma güneş şaru şarınmışken
Göricek yüzüñi barmaḳ götürdi geldi îmâna

3 Yatar tennûr-ı fürḳatde göñüller gice-vü-gündüz
ʿAceb raḥm eyleseñ olmaz mı cânâ nice bir yana

4 Raḳîb-i dîve uyup ey perî ben mûra ẓulm itme
Şikâyet eylerem senden şaḳın Sulṭân Süleymâna

5 Geyüb alı nigârâ Ẕâtî'yi âl ile aġlatma
Cihânı ġarḳ ider yaşı girersin gey şaḳın ḳana

6 Cihânuñ şâʿiri cemʿ olsa olmaz Ẕâtî'ye ġâlib
Velî iki çetük ṭapdur dimişlerdür bir aşlana

---

[7] —L

1337 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1338

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Eger kim bende olaydı sitâre
Gelürdüñ mâh-ı nev gibi kenâra

2 Ḳamer gün yüzüñe öykündügiyçün
Yed-i mu'ciz idübdür iki pâre

3 Peleng-i kûh-sâr-ı miḥnetem ten
Olaldan taşlaruñdan ḳara ḳara

4 Didüm kim kûyuña varsam olur mı
Ayıtdı kim bizi koy a be var a

5 Delürdüb dil-rübânuñ ḫışm-ı çeşmi
Düşürdi berḳi Zâtî kûh-sâra

1339

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Şeb-i ġamda göñül nice ḳarara
Geçer ḳalmaz zemâne bu ḳarâra

2 Ḳılıcuñ ḥaḳḳı dil senden kesilmez
Eger biñ zaḫm urursañ yara yara

3 Eyâ lûtf issi âteş-ruḫ raḳîbüñ
Kelâmı buza beñzer yüzi ḳara

1338 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[1] gibi : bigi F
[4] kim : ki F

1339 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[2] yara yara : pâre pâre HM

4 Ḥaẕer ḳıl ey ġazâl-i deşt-i behcet
Raḳîbüñ gözleri çıḳdı kenâra

5 Bu gün ġam mektebinde itdi Ẕâtî
Yüregüm bir yüzi muṣḥaf sî-pâre

1340

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Umarın kim bu dil-i vîrânumı ol gün düze
Gün ṭoġa başa şeb-i fürḳat irişe gündüze

2 Ḥüsnüñi 'arż itme ḳarşu yâra ḳarşu sen bize
Ay gördük ey ḳamer biz ṭañumuz yoḳ yılduza

3 Her kimi görürse çeşmi öldürür virmez emân
Anuñ içün kimseyi göstermez ol âfet göze

4 Dôst kûyından üzülsin dir imiş düşman baña
Ḥâcetüm budur Ḫudâdan kim anuñ boynın üze

5 Ẕâtî'yi 'uryân görüb müstaġraḳ-ı ḫûn itdi yâr
Al vâlâ pîrehen geydürdi gûyâ öksüze

1341

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 İrsem ol çâbük-süvâra mâlik olsam ḳudrete
Ḥâlümi derd ile 'arż itsem irerdüm devlete

---

[4] çıḳdı kenâra : çıḳmış şikâra F, HM
[5] mektebinde : meclisinde HM

1340 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[1] fürḳat : hicrân B, F, HM

1341 Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2— H, Ç

2 Nâḫunumla dem-be-dem fürḳatde yırtardum yüzüm
Ża'f elinden ol daḫi gelmez olubdur ṣûrete

3 Başı ḫôşdur derd-i dil-dâr ile ben dil-ḫastenüñ
Gel 'ilâc itme baña girme ṭabîbâ zaḫmete

4 Başuma ḳaṣd eylemiş Ḥaḳ ḥâcetin ḳılsun ḳabûl
Dôstlar eyleñ du'â el açuban bu niyyete

5 Şol ḳadar ağladı Ẕâtî kim başından aşdı yaş
Başa iletmek gerek başlayıcaḳ bir ṣan'ate

1342

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Beni ḳurbânuñ idin urma bıçağuñ ğaneme
Ne bilür yoluña cân virmegi ol bir meleme

2 Ṣanuram bedri hilâl içre görüb seyr eyler
Her ne dem menzilüñ olsa senüñ ey meh pereme

3 Ḳıbḳızıl oldı bu gün beñzi ḥayâdan ḳalemüñ
Vaṣf-ı engüşt-i muḥannâñı getürdüm ḳaleme

4 Kîse-i tendeki cân naḳdini almaḳ ister
Borcumuz ne bizüm ey ḫâce-i ḫûbân eleme

5 Yâr yolında umaram ḳona devlet başa
Lûṭf idüñ kelle-i bî-devletüm eyleñ ḳademe

6 Âsitânuñda kerem ḳıl baña yir eyle didüm
Didi ḫışm ile ol âfet yüri yir yoḳ kereme

7 Kâtibî eyleye kimin kimini Ḥâfıẓ ide
Bu kemâlinde ğazel ger vara Ẕâtî 'Aceme

1342 Ü.1, Ü.2— B, L, F, HM, Ç

1343

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḫaste-diller vaṣl-ı dil-bersüz irişmez ṣıḥḥate
Gel 'ilâc itme bize girme ṭabîbâ zaḥmete

2 Yâr öñinde ḳoyalum 'ışḳ ile yire ṣûreti
Nitekim Ferhâd ṣûret virelüm bu ṣan'ate

3 Lâlüñe olmadı ey rûḥ-ı muṣavver müştebeh
Gerçi 'Îsî ḳoydı cânı dürlü dürlü ṣûrete

4 Günde biñ kez uğrasam dir bî-vefâ dil-dâra dil
Ḥâcetüm Ḥaḳdan budur kim uğrasun ol âfete

5 Ṣanma Ẕâtî görinen ḳavs-i ḳuzaḥdur âsumân
Âsitân-ı yârda bil bağlamışdur ḫıdmete

1344

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Nâ-gâh tuş olan kişiler ol ḳıyâmete
Bî-hûş olub düşerse nola uğrar âfete

2 Dirdi yüzüñi cevher-i derdümle zerd idem
Da'vâsını ğetürdi bu gün yâr ṣûrete

3 Her-câyîdür şu deñlu o meh şevḳi olıcaḳ
Ṭayy-ı mekân ider yetişür her vilâyete

1343 Ü.1, B, L, F, HM, Ç— H, Ü.2
[5] ḫıdmete : ḫıẕmete Ü.1

1344 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[3] yetişür : erer B, F

4 Dellâk-i ne-cuvândur eyâ şôfî pîrümüz
Ol şoyub ol trâş idüb ol koydı halvete

5 Gâyet kıyâmet idi ger ol serv-kadd ile
Haşr olsa Zâtî kalmasa hasret kıyâmete

1345

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gitmege kaşd itdüñ ey mihr-i dil-ârâm eyleme
Mışr-ı hüsnüñ hakkı rûşen şubhumı şâm eyleme

2 Halk içinde baña manşûbe geçüb mât eyledüñ
Bir dahi billâhi ey şâh-ı dil-ârâm eyleme

3 Gül-sitânda açılursın eyle mi ağyâr ile
Çünkim itdüñ anı artuk ey gül-endâm eyleme

4 Gitdi ârâmum gibi serv-i dil-ârâmum benüm
Eşk-i çeşmümle revân ol ey dil ârâm eyleme

5 Ey Halîlüm ko toyınca Zâtî'yi sîr eylesün
Hân-ı hüsnüñ gözi ac ağyâra in'âm eyleme

---

[4] şoyub : şoydı B, F

1345 Ü.1, B, L, F, Ç— H, HM, Ü.2
[1] mihr-i : serv-i F
[2] şâh-ı serv-i B, F
[4] gibi; bilgi F
[5] sîr : nûş B, bûse F // ac : aç F

1346

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḫusrevâ Ferhâdunam gel baġrumı ḫûn eyleme
Yaşumı şîrîn lebüñ hecriyle gül-gûn eyleme

2 Ḳâmetüm çeng oldı ṭap yaḳ 'ûd-veş ey Zöhre-ruḫ
Çal öldür ḳıl kerem ḳan eyle ḳânûn eyleme

3 Şerbet-i lâ'lüñden emsem eylemezseñ derdine
Ey şaçı Leylî dil-i miskîni Mecnûn eyleme

4 Ola kim bu gice seyrümde görem ol serveri
Ey sirişküm leşker-i ḫâba şebîḫûn eyleme

5 Ol nigâruñ dişleri vaṣfında dürlü naẓmuñı
Dürr-i meknûn eyle Ẕâtî dürri meknûn eyleme

1347

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Cânumı ḳavs-i belâ tîrine umac eyleme
Çeşm-i ḫûn bârumdan aḳan ḳanı deryâc'eyleme

2 Dönmedi ḳuṭb-ı murâdum üzre çarḫ-ı pîre-zen
Yâ İlâhî kimseyi nâ-merde muḥtâc eyleme

3 Ey Ḫalîl-i cân-ü-dil vey pâdişâh-ı mülk-i ḥüsn
Ni'met-i lûṭf-u-vefâña bendeñi ac eyleme

1346 Ü.1, B, L, F, Ç— H, HM, Ü.2
[2] 'ûd-veş : 'ûd bigi F
[4] serveri : dil-beri F

1347 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] deryâce : deryâc B, F, HM // ḳanı yaşı B, F

4 Geydürüb ben bendeñe şâhum melâmet ḫil'atin
Şu'le-i âh-ı derûnum başuma tâc eyleme

5 Leşker-i Tâtâr-ı zülfüñ mülk-i Rûm üzre ṣalub
Raḫt-ı ṣabr-u-'aḳlumı ey şâh târâc eyleme

6 Düşmana ben var iken yâ Rab be-ḥaḳḳ-ı enbiyâ
Âsümân-ı âsitân-ı yârı mi'râc eyleme

7 Ḫıżr iriş billâh gel lûṭf eyle bâd-ı âh ile
Eşk-i çeşm-i Ẕâtî'yi deryâ-yı mevvâc eyleme

1348

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Mûm olan dil şem'ini dil-dârına yandurmaġa
Ḳaṣd ider şem'-i ḥayâtı bî-ḥad uyandurmaġa

2 Yâr uyurken ṣubḥ-dem itdüm bir âh-ı âteşîn
Şevḳüm oldı devletüm şem'ini uyandurmaġa

3 Dil ḳatı dîvânedür şerbet içürsün leblerüñ
Çâre eyleñ ey ṭabîbüm anı uṣlandurmaġa

4 Âḫiret ḥaḳḳın ḥalâl itsün ḥarâmî gözlerüñ
Başladı derdüñ beni dünyâdan uṣandurmaġa

5 Selsebîl-i lâ'lüñe Ẕâtî be-ġâyet teşnedür
Sûre-i Kevs̱er ḥaḳıyçün çâre ḳıl ḳandurmaġa

---

[7] âh ile : âhdan F

1348 Ü.1, B, L, F, HM— H. 2, Ç
[1] ḥayâtı : ḥayât-ı Ü.1, ḥayâtın HM
[3] eyleñ : eyle B, F, HM

1349

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Yüz virürsin ey güneş âyîne-veş aġyâruña
Nâẓır olmazsın hilâl-i ʿîd olursa yâruña

2 Düşdi ʿaks-i ṣûret-i baḫt-ı siyâhum ey nigâr
Ḫaṭ degüldür naḳş olan âyîne-i ruḫ-sâruña

3 Ṣaġ olsun ḫasta çeşmüñ ey ṭabîb-i cân-ü-dil
Çâre itmezse naẓar ḳılmaġa ben bîmâruña

4 Ben nice ölmeyeyin dünyâda olmaz ol didi
Didüm aç yüzüñ naẓar ḳılsun gözüm dîẕâruña

5 Ġarḳ ider bir gün seni Ẕâtî arada ḳan olur
Yüz virüb başdan aşurma eşk-i deryâ-bâruña

1350

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Gördüm ḳapuñda dün gice Firdevsi ḫâbda
Didi ḳul ol bizi diler iseñ bu bâbda

2 Bir nüsḫadur ḫaṭuñ senüñ ey mâh-ı pür-żiyâ
Yazıldı mihr içün şeref-i âfitâbda

3 Deryâ-yı ṣunʿ-ı Ḥaḳda felek bir ḥabâbdır
Yâruñ hevâsı ṭopṭoludur ol ḥabâbda

4 Buluşmaz oldı baña ider cevr-i bî-ḥisâb
Buluşmayam mı ben aña rûz-i ḥisâbda

1349 Ü.1, B, L, F, HM, Ç— H, Ü.2
[4] dîẕâruña : dîdâruña L, F, HM

1350 Ü.1, B, L, F, HM— H. Ü.2, Ç
[2] mihr içün : mihri çün F

5 Surḫ ile bâb-ı ʿışḳı der-i şehde Ẕâtî'yâ
Yaşum yazar mis̱âli mi vardur o bâbda

1351

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 ʿÂrıżuñ lûtfını ṣu görse ṣu deñlü elike
Geçe yirden yire-vü-gire delikden delige

2 Bî-edeblik idüben sîneñe öykünmese sîm
Sîm-keşler anı ṣoḳmazdı delikden delige

3 Bir perî-peykerüñ ebrûsı hilâlin görüben
Ah kim yine göñül başladı dîvânelige

4 Ḳaṣr-ı ḳadrüm feleke sâye ṣala bir gün eger
Sâye ṣalsa o güneş gelse bizüm gölgelige

5 Göñlini aldı dirîgâ sögüben düşmana dôst
Ẕâtî'yâ cevherini virdi firengî çelige

1352

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Görse behişt-i kûyını ger ol perî ile
Uçmaḳ dilerdi anda melâ'ik peri ile

2 Şehler virürdi şehligin ol ḫâce-i cemâl
Ger ṣatsa ḳadr-i bendelerin beñzeri ile

1351 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[2] ṣoḳmazdı : ḳoymazdı B, F, HM
[4] eger : anuñ F
[5] Göñlini : Göñlümi HM / düşmana dôst : dôst benüm HM

1352 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[2] ḳadr-i : ḳadri HM

3 Def yâra ḳarşu ḳaḳdı gögüs şöyle dögdiler
Muṭribler ol fütâdeyi ṣardı deri ile

4 Döşer ḳapuñdan irişen ah ayaġına çarḫ
Altunlu âsümânî ḳumâş ülkeri ile

5 Ṣôfî cihânda kimse ḥalâli degül hele
İtsem muṣâḥabet nola rez duḫteri ile

6 Her kim işitse ra'd ṣanur ben fütâdenüñ
Ceng eyler âhı gökde çıḳub aḫteri ile

7 Ah itdürürse döne döne Ẕâtî'ye eger
Çarḫuñ vücûdını göremezler yiri ile

1353

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ḳatı saḫt âyîneler ġayret-i ruḫsâruñ ile
Berberüñ bitdi işi ḫaṭṭ-ı siyeh-kâruñ ile

2 Şevḳden yire göke sıġmayub ey mâh güneş
Her seḥer çarḫa girer ḥâlet-i ruḫ-sâruñ ile

3 Ey güneş olma muḳâbil ḳamer âyînesine
İçine od düşürürsin ruḫ-ı gül-nâruñ ile

4 Zâhidüñ ḥâli yavuz ṭa'ne ṭaşın ṭurmaz atar
Ceng ider ḥâlini gör 'âşıḳ-ı dîdâruñ ile

5 Ben perîşânuñ eli bir ḳılına irmedi âh
Şâne nice ṭutuşur ṭurre-i ṭarrâruñ ile

6 Olmaz ey Yûsuf-ı ḥüsn ol kerem-ü-lûṭfa bahâ
Seyr-i bâzâr idesin ger bu ḫarîdâruñ ile

7 Yana yana nola Ẕâtî oḳusa ḫalḳ-ı cihân
Şem'-veş dil ṭutuşur âteş-i eş'âruñ ile

[3] —Ü.1

1353 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç

1354

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Od düşürdüñ dile cânâ ruḫ-i gül-nârun ile
'Aḳlum uğrıladuñ ol ġamze-i 'ayyâruñ ile

2 Ḫıżrı gördüm didi ölmezsin eger kim ḫôş ise
Dirligüñ Âb-ı Ḥayât-ı leb-i dil-dâruñ ile

3 Baḥr içinde görinen ṣanma cezâ'ir ola âb
Ḫâk ḳoydı başına ḥasret-i dîdâruñ ile

4 Umaram kim eridem mermeri ben bu ġazeli
Yana yana oḳusam ḥâlet-i ruḫsâruñ ile

5 Ẕâtî bîmâruña telḳîni sen it ölür iken
Ṭuymasun cân acısın leẕẕet-i güftâruñ ile

1355

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey Ḫalîlüm ḫân-ı vaṣluñ eyle in'âm acuña
Zehr-i hecri ṭap içür billâhi ben muḥtâcuña

2 Dürr-i dendân şeb-nem-i bâġ-ı leṭâfet ṭoldurur
Ḫandeler itdükce cânâ ġonce-i ġannâcuña

3 Dir imişsin başum üzre yiri var ol gevherüñ
Ḥâlüñe baḳ ṣôfîyâ lâyıḳ degüldür tâcuña

4 Ḥayretinden kendüzin Manṣûr aṣdı ḥaḳ bu kim
Reşk itdi 'âlem-i vaḥdetde ben ḥallâcuña

5 Dil-berüñ yolında ölmek 'âşıḳuñ mi'râcıdur
Cân ile ṭâlib ol ey Ẕâtî yüri mi'râcuña

1354 Ü.1, B, L, HM, Ç— H, F, Ü.2

1355 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[1] vaṣluñ : ḥüsnüñ B, L, HM

1356

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Yanar oddur disem ey meh nola âh-ı seher-ḫîze
Çıḳub gökde sitâremle ider cengi urur nîze

2 Yetiş ey Ḫusrev-i Şîrîn-zebân meydân-ı ḥasretde
'Alev Gül-gûnını âhum ḳoşubdur dûd-ı Şeb-dîze

3 Cihân dârında bu Manṣûr-ı dil ṣarp aṣılasıdur
Alubdur boynına ṭolaşmaġı zülf-i dil-âvîze

4 Ṣafâñ olursa ger ḳalbüñ ṣafâ bulmaḳdan ey ṣôfî
Gözüñ aç nâẓır ol mir'ât-ı ḥüsn-i ḥâlet-engîze

5 Didüm luṭf eyleseñ bu ḳahr-ı ḥasretden beni kesseñ
Hemân ḫışm ile ol ḫûnî el urdı ḫançer-i tîze

6 Ṭutaġı vaṣfın aġzumdan işitdi didi ey Ẕâtî
Daḫi ṭuş olmaduḳ ṭab'uñ ḳadar şîrîn şeker-rîze

7 Ola şûrîdesi Ferhâd-veş şîrînligin görüb
Naẓar ḳılsa eger Ḫusrev bu şi'r-i şekker-âmîze

1357

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Dil ideli mu'âmele ol ḫôş perî ile
Bir yirdedür felekde fiġân Müşterî ile

1356 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[1] cengi : ceng-ü- F
[2] ḥasretde : ḥayretde B, L, F
[5] —F
[6] Ṭutaġı : Ṭudaġı L, HM
[7] şûrîdesi Ferhâd-veş : Ferhâd-veş şûrîdesi HM

1357 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

2 Derdâ ki aġzı egrileri çoḳ hilâl-vâr
Nic' ola ḥâlümüz 'acebâ ol perî ile

3 Şehler virür başındaġı tâc-ı muraṣṣa'ı
Ger ḫâk-i pâyini ṣata ol beñzeri ile

4 Bir ḍarb urdı nâfeye kim reşk-i sünbüli
Cismine ḳan oturdı ṣarıldı deri ile

5 Yir eylese mücerred işiginde ger aña
Çıḳmazdı göke Ḥażret-i 'Îsî yeri ile

6 Ol rûḥ-baḫşı didi görenler raḳîb ile
Seyrân ider cihânı Mesîḥâ ḫarı ile

7 Ey bâd bozma iti izin râh-ı yârdan
Miskî ḳumâşdur ḳo anı ülkeri ile

8 Bâd-ı leṭâfet ile ki mevc ura baḥr-i ḥüsn
Epsem ṭurur mı zevraḳ-ı dil lengeri ile

9 Ẕâtî o şâha iremedük âh-ü-vâh ile
Derdâ ki vardı 'ömrümüzüñ defteri yile

1358

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gördügüñ seyrüñde ṣôfî ol perî-ruḫsâr ise
Ol anuñ dîvânesi 'aḳluñ senüñle yâr ise

2 Sende billâhi ümîd-i vaṣl-ı dil-ber var mıdur
Ṭoġrı söyle zâhidâ Ḥaḳdan ümîdüñ var ise

3 Bilmezem bu derd ile yâ Rab nola ḥâlüm benüm
Gitdi ṣabrum gelmedi ol serv-i ḫôş-reftâr ise

---

[4] ururdı : urdı HM

1358 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[3] bu : —HM/ḥâlüm : aḥvâlüm HM

4 Gönlümi egler benüm geldükce çeşm-i dil-rübâ
Ṭurġurur aḳar ṣuyı ancaḳ olur seḥḥâr ise

5 Gice Zâtî kûyına varduġını ṭuymış nigâr
İtleri siḥr eyleyüb ey dil uyardı var ise

1359

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şükür Mevlâya ey dil bendeyi irgürdi bayrama
Niceler cân virüb irişmedi bu şâh-ı eyyâma

2 Eyâ sâḳî bu eyyâm-ı ṣafâ-baḫşa selâm olsun
Ṣurâḥî ḳâmet itmişdür ki secde eyleye câma

3 Ṣafâ murġın şikâr it sâḳiyâ dök dâne-i nuḳli
Yine ʿîd-i hümâyûnı düşürdi mâh-ı nev dâma

4 Yine maḥbûb ḫilʿatler geyüb zeyn oldı her maḥbûb
Demidür sâḳiyâ câma geyürseñ ḳırmızı câme

5 Muṣallâda bu gün bir ḳaşları miḥrâba ṭuş oldum
Mübârek nâm bendem dirse lâyıḳ vaṣlı bayrama

6 Bu gün ʿâşıḳlar içün oḳunubdur ey göñül ḫuṭbe
Nigâruñ merhabâsıyle irişdi elleri kâma

7 Ḥikâyet çoḳ anuñ ḳanġı birin vaṣf eylesün Zâtî
Yine ġarrâ güzellerden müzeyyen cümle hengâme

8 Bu gün bir ḫôş velî olsa gelüb basṭ-ı zamân itse
Niçe yıllar geçüb hergiz güneş irişmese şâma

---

[4] Ṭurġurur : Ṭurḳurur Ü.1
[5] uyardı : ürübdür B, HM, ulurdı L, F

1359 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç
[8] zamân : kelâm B, zebân L, mekân F

1360

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Ahum yili cihânı pür itmezdi gerd ile
Ḥaṭṭuñ ġamı yörünmese her gâh ger dile

2 Ẕerrât ṣanma ol görinen mihrüñ ile ṣubḥ
Bir âh itdi cümle cihân ṭoldı gerd ile

3 Zerrîn varaḳda ḥâlümi surḫ ile yazdı eşk
Regler mücedvel itdi anı lâciverd ile

4 Derdüm ṭarîḳ-i şehr-i viṣâlidür ol mehüñ
Anuñ yolında ḳoñ ger ölürsem bu derd ile

5 Ey sîm-ten sözüñ yüzi üstine Ẕâtî'nüñ
Tek ferş içün sen ayaġuñ altına zer dile

1361

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḥamdü lillâh ki kitâb-ı derd-i ʿışḳuñda hele
Sâʿid-i zerd-ü-nizârum döndi altun cedvele

2 Lafẓatullâh oldı destüñ çünki dirsem yaraşur
Sâʿid-i sîmînüñe medd-i müşennâ besmele

3 Zûr-bâz-ı mihrüñüñ şâgirdidür ey meh meger
Oynadur alma gibi gûy-i zemîni zelzele

4 Pâdişâh-ı mülk-i ʿışḳam göçdi ṣabrum leşkeri
Ṭâḳ-ı ʿAyyûḳa düşürdi kûs-i nâlem velvele

1360 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç

1361 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[1] ki : kim H, HM

5 Ẕâtî'ye ey 'ışḳ bâbından su'âl iden kişi
Manṭıḳî faṣl ile yoḳ ol deñlu müşkil mes'ele

1362

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Oḳusam bir medḥ Mıṣr-ı ṭal'at-i cânânuma
Sûre-i Yûsuf sevâbı yazılur dîvânuma

2 Zaḫm-ı tîġ-i dil-rübâdan şol ḳadar ḥaẓẓ eyledüm
Bir yüzi gül serv-ḳâmet geldi gûyâ yanuma

3 Dişlesem lâ'lüñ didüm ḳatı göñüllendi ḳatı
Ṭaşlar urmaḳ ṭoḳundurur benüm dendânuma

4 Ṣaklaram sînemde esrâr-ı lebüñ cânum gibi
Ben aña her ne ṣanursam uġrasun öz cânuma

5 Neydügüm bildi didi ḳo bizi lûṭf it öte git
Kim ḳulaḳ ṭutdıyse Ẕâtî nâle-vü-efġânuma

1363

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Cihânuñ yüzi naḳş oldı yetişdük yine nev-rûza
Muġannî başlasun yüz şevḳ ile ol naḳş-ı nevrûza

2 Kıyâmet sâ'at irişdi ḳamu ezhâr ḥaşr oldı
Niceler cân virüb irişmedi bu bî-bedel rûza

3 Ḫuceste-ṭâli'üz sâḳî zümürrüd ṭâḳuñ altında
Getür şol câm-ı yâḳûtı irişdük rûz-ı pîrûza

1362 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1363 Ü.1, L, F, HM— H, B, Ü.2, Ç
[1] yine : rûz-ı F // ol : bir F, HM

4 Yürüt ayağı ey sâkî safâ kesb eylesün kalbüm
Yetişdürdi şükür Hakka bu fasl-ı 'işret-âmûza

5 Görenler şâh-ı gülde ġonceyi dir oh nice beñzer
Nigâruñ tîri ucında olan peykânı dil-dûza

6 Düşer mey meclise küp küp havâ hôş dil-rübâ mübrem
Każâsın ister ey sôfî gelürse bu güne rûze

7 Seher şeb-nem 'arakdan toldurubdur lâlenüñ câmın
Gül-efsûn u benefşeyle gerek kim pür ola kûze

8 İrişdi bir mübârek dem 'aceb gencîne açıldı
Saçıldı sahn-ı bâġa lâciverd-ü-lâ'l-ü-pîrûze

9 Kızardı güllerüñ beñzi derûnı pür-şerer oldı
Belâbil başladı Zâtî meger bu şi'r-i pür-sûza

1364

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Bir sâ'at ey ecel dahi gelme baña gel e
Vakt ola hastasın o tabîbüm aña gele

2 Ey dôst öpeyin biricik gel didüm didi
Tuş ola düşmanuñ gözi şâyed çıka gele

3 Gerçi ki okuduk o yüzi mushafı revân
Ey dil umar mısın vara bizden yaña gele

4 Mümkin degül ki ol dür-i deryâ-yı hüsn-ü-hulk
Yâd eyledi seni diye bir âşinâ gele

5 Zâtî'yi hâkden götürür ol Mesîh-dem
Ger kabri üstine kıla bir dem du'â gele

[5] tîri ucında : tîr-i dil-dûzı F
[6] mübrem : her dem L, F, HM
[9] —şerer : —şirâr F

1364 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[5] götürür : götüre B, F

1365

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Bir dem ki söge sinüme ol cân-fezâ gele
Ben mürdeyi du'â ile iḥyâ ḳıla gele

2 O gün ṭoġar günüm varıcaḳ âsitânına
Gün gibi ṣubḥ-dem ḳapusından çıḳa gele

3 Mektûb-ı da'vet ile uçurdum kebûteri
K'ol şâh-bâz-ı kebk-ḫırâm oḳuya gele

4 Sînemde yara aç ola kim göñlüm açıla
Tîgüñ bile getür bu gün ey dil-güşâ gel e

5 Unutdı gitdi Ẕâtî'yi künc-i belâda yâr
Mümkin degül ki lûṭf ide bir gün aña gele

1366

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Bezme kim dôst ile düşmen-i nâ-sâz gele
Çeng-i endûh-u-belâ beñzüm ide sâz gele

2 Görüben ḫastayı ger yâr-i şifâ-sâz gele
Derd çeng eylemeden ḳâmetümi vâz gele

3 Müntehâ gir dile gel ey melek-i Sidre-serîr
K'anda Cibrîl-i ṣafâ eyleye pervâz gele

4 Kim ki diḳḳat ide keşf itmege esrâr-ı lebüñ
Müntenî'dür o deyu ġaybdan âvâz gele

1365 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[1] sinüme : ḳabrüme B, F
[3] gibi : bigi F

1366 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[4] Mümtenî'dür : Çâre yok aña HM

5 Nâmeler uçuralum yine kebûterler ile
Ola kim okuya ol dil-ber-i şeh-bâz gele

6 Yil gibi düşe tura bâga varalum ola kim
Şalını şalını ol serv-i ser-efrâz gele

7 Nideyin nâyı beni kendü figânum egler
'Âşık oldur mekes âvâzı aña sâz gele

8 Fürkatüñ zâ'il olub olmaya peydâ vaşluñ
Nice kışlar geçe ey dôst nice yaz gele

9 Ahsenü'l-vech ile vaşf eylemede 'ârıżuñı
Şanma Zâtî gibi bir şâ'ir-i mümtâz gele

1367

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şu deñlü eyledük bezm-i belâda ney gibi nâle
Nigârâ beñzümüz sâz oldı döndi cismümüz nâle

2 Yetişsün leşker-i gamdan göñül mülki harâb oldı
O şâhuñ gûşına söyle sarâyına gir ey nâle

3 Dimiş ahşamlayam anuñla ay bedr olduğı sâ'at
Ayuñ on dördidür gelsün o mâh-ı çâr-deh-sâle

4 O mâh-ı 'âlem-ârâyı güzeller almış araya
Ayuñ on dördidür gûyâ ihâta eylemiş hâle

5 Kapuña cezbe-i mihrüñle Zâtî geldi gûyâ kim
Kemend-i şu'le-i hôrşîd ile çıkdı göke jâle

---

[7] nâyı beni : ney yirine HM
[8] geçe : geçüb HM

1367 Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç— H
[5] Kapuña : Kapuñda L / Zâtî geldi : geldi Zâtî F, HM, Ü.2

1368

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Baş açub yalvarayın ben ḫasta Ḥayy-u-Ḳâdire
Ölmeden tâ kim ayaġuñ öpmege ḳudret vire

2 Dînüm içün görmişem yâruñ vefâsın dir 'adû
Dôstlar and içmesün billâhi ayduñ yoḳ yire

3 Sen benüm derdüm ṭaleb itme Ḫudâdan ey raḳîb
Virmesün Tañrı benüm derdüm cihânda kâfire

4 'Âlemi seyyâre-i eşküm nice seyr itmesün
Ol ḳamer seyr iderek varmış maḳâm-ı sâ'ire

5 Ben seni da'vet idersem nola mişlüñ gelmedi
Ḫalḳ olaldan ey perî bu lâciverdî dâ'ire

6 Yâruma cânum dimiş ben görmeden ey dil raḳîb
Göreyin Tañrı anuñ cânın teninden ayıra

7 Ol Ḫalîlüñ Kâ'be-i kûyında 'îd-i vaṣlına
Cânı ḳurbân idesin ey Ẕâtî Allâh irgüre

1369

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Mâh-rûlar gördügince dîde pür-ḫûn olmada
Ah kim günden güne ḥâlüm diger-gûn olmada

1368 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[1] Ölmeden : Almadan F/ḳudret : ḳuvvet F
[4] nice seyr : nice devr F
[6-7] —F

1369 Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2— H, Ç
[1] Mâh-rûlar : Meh-liḳâlar Ü.2

2 Uşda geldüm diyüben ol dil-firîb aldar gider
Gitdügince ben fakîr üftâde mağbûn olmada

3 Göreyin tur yüzüñi didükce cevr eyler turur
Turduğınca âh kim bağrum benüm ḫûn olmada

4 Leylî zülfüñden ne gördi bilmezin her gün varur
Ey perî sevdâyî dil varduḳca Mecnûn olmada

5 Söz yirine Zâtî cevherler şaçar geldükce yâr
Sözleri gün geldügince dürr-i meknûn olmada

1370

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 El ursam şevḳ-i ruḫsâruñla câma
Olur yüz şevḳ ile biñ pâre câme

2 Yanardı sûz-i dilden saña nâme
Kebâb olmasa ilterken ḥamâme

3 Muḫâlif olma 'uşşâḳa nigârâ
Varasın sen de şâyed ol maḳâma

4 Bi-ḥamdillâh ki ṣôfî 'ayşa sâḳî
Dimiş niyyet idüñ uyduḳ imâma

5 Bütün 'âlem ta'accüb itdi Zâtî
Yazarken 'ahd-i yârı şındı ḫâme

---

[2] deyüben : dir beni B, F
[3] benüm : yine L
[4] bilmezin : bilmezem Ü.2
[5] Söz : Şu Ü.2

1370 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç
[5] itdi : kıldı B, F

1371

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Hevañ ile derûnum ṭoldı gerçi oldum âvâre
Senüñ ẓâhir bu kim meylüñ yoġ ey servüm hevâ-dâra

2 Oḳuñ oldı iki pâre yüregümdeki peykândan
Bi-ḥamdillâh yüregüm yirine oturdı bir pâre

3 Şarâb-ı ʿışḳ ile mest olana ʿâlemde ḥad yoḳdur
Baña dil ḍarbını urmañ göñül virdi deyu yâra

4 Didüm yüzüm siyâh oldı yoluñda yire sürmekden
Ayıtdı vay nice ṭuymış ṭarîḳi bu yüzi ḳara

5 Ḳapusına varub derde devâ ṣormaġ idi derdüm
Ṭabîbüm çıḳmadı Ẕâtî ne çâre olmadı çâre

1372

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 İtdi ol ġonce-i ter gerçi ki ʿazmi sefere
Gül-i gülzâr-ı cinân döye mi tâb-ı sefere

2 Geldi bürc-i Ḥamele şems deyu itdi sefer
Baña ol ḳoyun ala gözlü ḳuzı urdı bere

3 Demidür baġla dem-i serdi eyâ bâd-ı ṣabâ
Tâ ki pejmürdelik irişmeye ol verd-i tere

4 Eyleme düşmen-i bed-aḫtere yâ Rab hem-râh
Gelmesün zerrece eksüklük o bedr-i ḳamere

1371 Ü.1, B, L, F, HM, Ç— H, Ü.2
[5] Ḳapusına : Ḳapusında HM/ṣormaġ idi : ṣormaduġı B, F

1372 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[1] tâb-ı : nâr-ı HM

5 Rûz-u-şeb el açuban cân ile Zâtî bunı dir
Yine gelsün o gözüm nûrı İlâhî nazara

1373

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir perî-ruhsâra germ oldum bu gün hammâmda
Pertev-i mihr-i cemâli berk urur her câmda

2 Bî-nazîr-ü-bî-bedel başdan ayaga cümleten
Yok bahâne zerrece ol serv-i sîm-endâmda

3 Zülfi ucından şu deñlu muşt urdum sîneme
Urmadılar tabla çevgân ol kadar bayramda

4 Yine bir pîr olası şoydı trâş itdi beni
Şeyh Câmî görse dervîşi olurdı Câmda

5 Koynuma koymak dilersem nola ger hammâm-veş
Zâtî'yâ yokdur nazîri şimdiki eyyâmda

1374

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Kâm-kârâ cünd-i zillet başladı câbirlige
Vaktidür yoldaşlıguñ lûtf it baña nâşırlige

2 Himmetüñ gâyet kıyâmet dirler ey 'Îsî-nefes
Çak demidür uşda öldüm çâre eyle dirlige

1373 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2
[1] berk : şevk B, F

1374 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç

3 Bâġ-ı rif'atde yucalmış dikmegüñ pâyânı yoḳ
Anlaruñla ben fütâde nola bitsem birlige

4 Tekye-i ḳalbüm 'imâret olmadı şeyḫ oldum âh
Himmet eyle iki gözüñçün baña nâẓırlige

5 Himmet it kim pîr-i devlet el vire dervîşüñe
Ḫâneḳâh-ı 'izzet içre başlayam ẕâkirlige

6 Ḥâcet-i Ẕâtî budur kim lûṭfuña vezn olmasun
Nice kim meyl ide mevzûn-ṭab'lar şâ'irlige

1375

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Benüm âhum ḳadar sâlik 'aceb olur mı 'âlemde
Toḳuz çarḫı çıḳub yüz şevḳ ile seyr itdi bir demde

2 Şarâb-ı derd ile pür şîşelerdür meclis-i ġamda
Dögünmekden ḳabarcıḳlar ki peydâ oldı sînemde

3 Raḳîbi añdı meclisde aġular yaġdı aġzından
Benümçün zehr ṣaḳlarmış dirîġâ yâr ḫâtemde

4 Temâşâ eylemek ḫôşdur velî ol çeşm-ü-ebrûyı
Benüm rûḥum benüm 'aynum benüm göñlüm o perçemde

5 Helâk itmeklüge anı ne lâzım ḫancer-i bürrân
Helâk olub durur Ẕâtî cemâlüñ gördügi demde

---

[6] Nice kim : Nitekim HM

1375 Ü.1, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[4] velî : dilâ B, F
[5] itmeklüge : itmegüñe L, HM

1376

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ey münşî-i nâzüg ḳalemüñ ney-şeker eyle
Evṣâf-ı leb-i dil-beri şîrîn-ü-ter eyle

2 Ḥüsnüñ gibi ṣâfî durur âyîne-i ḳalbüm
Billâhi baña iki gözüm bir naẓar eyle

3 Yaşum deñizi ḳa'rına girsem ṭalar ey dôst
Merdümlük idüb düşmanı itden beter eyle

4 Bürc-i bedeni düşman-ı ġam yıḳmaġa geldi
Ey nâle var ol şâh-ı cihâna ḫaber eyle

5 Şâyed sözüñüñ sûzı ile ṭutuşa Ẕâtî
Mektûbuñı deryâ-yı sirişküñde ter eyle

1377

Mefâ'îlâtün Mefâ'îlâtün Mefâ'îlâtün Mefâ'îlâtün
+ — + — — / + — + — — / + — + — — / + — + — —

1 Melâḥatüñ maṭla'ından itdi ṭulû' şevḳ ile yine bir mâh
Ta'accüb idüb görenler anuñ yüzini ol dem didiler Allâh

2 Didüm ki devr-i ruḫuñda zülfüñ ḳo kesme 'ömrüm dırâz olsun
Didi ki devr-i ḳamerde 'ömri idüb durur Ḥaḳ ziyâde kûtâh

3 Niçün ṭutarsın elüñ yüzüñe yüzüne baḳsam didükce def'î
Cefâya yüz ṭutduñ ey vefâsuz elüñden itsem 'aceb degül âh

1376 Ü.1, B, L, F, HM, Ç— H, Ü.2
[2] gibi : bigi F
[3] ṭalar : gelür F // düşmanı itden : yaşumı andan F
[5] sirişküñde : sirişküñle B, F

1377 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

4 Görenler anı o sâ'at ey meh güneş ṭulû' itdi ṣanurlar hep
Yüregi aġzına geldi ḳopdı seḥer görüb gün yüzüñi nâ-gâh

5 Eger ki tâbûtumuñ yanınca geleydi bir iki adım ol cân
Benümle îmânı Ẕâtî'yâ Ḥaḳ iderdi ḥaḳ bu durur ki hem-râh

1378

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Gitdi Ṣafâ-vü-Kâ'beye irişdi zemzeme
Ḳalbüm niçün irişmeyeṣin lâ'l-i Zemzeme

2 Gel 'âlemüñ güzelligi var 'âlem idelüm
'Âlem benüm diyen ḳamu ḳalmadı 'âleme

3 Kûyuñda müdde'îden uṣansam aceb degül
Şeyṭân aż iş mi eyledi cennetde Âdeme

4 Ḳanı o dem ki gül gibi ḫôş idi vaḳtümüz
Ey ġonce-leb irişmez imiş veh ki dem deme

5 Ẕâtî viṣâli cennetini bilmedüñ yüri
Yan âteş-i fırâḳına başuñ cehenneme

1379

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
— + — — / + — + — / + + —

1 Ḳanumı tîġüñ içse mâ yirine
Gide derdüm gele şifâ yirine

2 Yadı eylükler ile yâd idesin
Niçe bir aña âşinâ yirine

1378 Ü.1, B, L, F, Ç— H, HM, F, Ç, Ü.2
[5] viṣâli : viṣâl-i L, F, Ç / cennetini : ni'metini B, F

1379 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç

3 Felegüñ ey ṭabîb-i cân-ü-göñül
Zehrdür ṣunduğı devâ yirine

4 Şol kişi kim dükân-ı ʿışḳa geçer
Naḳd-i cânı virür kirâ yirine

5 Uyub aʿdâya dôstluḳ ḥaḳḳın
Ḳoduñ ey şûḫ-ı bî-vefâ yirine

6 Ağzuma ṭatlu ṭatlu sögse labüñ
Gide ʿaḳlum gele ṣafâ yirine

7 Yüregüm ḳopdı göricek yüzüñi
Gelmedi daḫi dil-berâ yirine

8 Ben o lâʿlîn-ḳabâyı görmez isem
Ḳara çullar geyem ḳabâ yirine

9 Götürür başı üzre yazduruban
Ẕâtî düşnâmuñı duʿâ yirine

1380

Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün
+ + — — / + — + — / + + —

1 ʿAhdi ḳomazsa yâr eger yirine
Cümle ʿuşşâḳ ser-be-ser yirine

2 Baña ol ḳaşları kemânumdan
Dâyim oḳlar gelür ḫaber yirine

3 Olmışam gerçi ṭûṭî-i gûyâ
Yidügüm zehrdür şeker yirine

4 Gice gündüz ḥavâdiş oḳlarına
Ṭutaram sînemi siper yirine

5 Yeter ey ḫâce ʿışḳa meyl idenüñ
ʿAyn-u-ruḫsârı sîm-ü-zer yirine

1380 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç

6 Yüregüm pâre pâre olsa nola
Baña oḳlar irer naẓar yirine

7 Düşeli baḥr-i ʿışḳa ey Ẕâtî
Ṭutulur sözlerüñ güher yirine

1381

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Göricek ol ḳıyâmet-ḳâmeti büküldi dün yâ da
ʿAceb ol ḥûr-ı ʿaynun var mıdur mişli bu dünyâda

2 ʿAceb mi ḳulzüm-i eşke bu gün ben âşiñâ olsam
O dürri baḥr-i ḥüsnüñ âşinâlıḳ virdi dün yada

3 Sever cân-ü-göñülden ser-be-ser ḫalḳ-ı cihân anı
Anuñ ʿışḳına ḫalḳ olmış ola belki bu dünyâ da

4 Bu gün kirpüklerin tîre ʿaceb mi eylesem teşbîh
Temâşâ eyledüm ebrûları şeklini dün yâda

5 Hilâl ebrûlaruñ Ẕâtî şu deñlü çekdi ḳayġusın
Bu deñlü baġrı ḳan iken aña ḳayḳıdı dün yâ da

1382

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + —

1 Ey kitâb-ı ḥüsne ḳaşı Besmele
Ḥaḳ budur kim ʿışḳ müşkil mesʾele

---

[6] irer urur B, L

1381 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[2] eşke : ʿışḳa L / dürri : dürr-i H, L, HM
[3] ʿışḳına : ʿışḳıyle HM

1382 Ü.1, B, L, F, Ü.2— H, HM, Ç

2 ‘Âşıḳ oldur yaḳa âhı her gice
Ey melek mülk-i melekde meş‘ale

3 Şâh-ı ṣabrum göçdi nola kûs-i âh
Ṭâḳ-ı ‘Ayyûḳa bıraḳsa velvele

4 Leblerüñ baña oḳutsa emsile
Ben de ṣorsam düşdügince mes’ele

5 Yolda gördükce beni düşnâm ider
Yar yoldan ṭaşra iş itmez hele

6 Ser dilermiş iltelüm ayağına
Kim bu furṣat degme kez girmez ele

7 Tuḥfe iltüñ Ẕâtî-i dil-ḫasteye
Ol ṭabîb-i câna şâyed ḫôş gele

1383

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Her kim ki baḳsa âyîne-i ḥüsn-i Aḥmede
Yüz şevḳ ile virür ṣalavâtı Muḥammede

2 Ẕikr itse lâ‘li ḫâṣıyetin bir nefes Mesîḥ
Evrâd idinür idi nüfûs-ı mücerrede

3 Sümm-i semendüñüñ yiri sînemde ey ṣanem
Beñzer ḫarâb deyrde ṭâḳ-ı zebercede

4 Kûyuñda yüzüñi görüben cân viren irer
Ḫuld-i berîn içinde ḥayât-ı muḫallede

5 Ḫaṭṭuñ belürdi ṣanma yed-i ḳudret eyledi
Cân ṣafḥasında bahs-i siyâhum müsevvede

---

[2] melekde : felekde Ü.2
[3] —Ü.2
[6] —Ü.2

1383 Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2— H, Ç

6 Dil möhresini ḳapdı yine ḥoḳḳa-bâz-ı ʿışḳ
Ey ağzı ḥoḳḳa oynadı maḥbûb şuʿbede

7 Çarḫ aña cevr oḳın urur ol çarḫa âh oḳın
Devr içre var mı Ẕâtî ḳadar bir felek-zede

1384

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ey nâme açıl yâra yüri yüzüñi dürme
ʿArż eyle saña ʿarż olanı kâğıda bürme

2 Şol şeb ki gele meclise ol şemʿ-i dil-efrûz
Ey ṣubḥ Mesîḥ olur iseñ daḫi dem urma

3 Aʿdâ ile oturdı didiler seni ey dôst
Billâhi benüm cânuma cevr idüb oturma

4 Endâmı meh-i nev daḫi ḳaşuñdan uğurlar
Egri diyüben yayı iñen çekme çevürme

5 Şâhinciler öykündi dimiş zülfüñe şeh-bâz
Ey kebk-i cinân çoğ olur anlarda uçurma

6 İdüb dün-ü-gün bâr-ı ğam altında beni deng
Üstin yanuña ahumı ey çarḫ geçürme

7 Biñ derd ile cân virmege cân vir yüri Ẕâtî
Tek dôstı bir arada aʿdâ ile görme

---

[6] ʿışḳ : dehr HM
[7] urur : atar HM / çarḫa : aña HM

1384 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç
[1] ʿArż eyle : ʿArżayle L
[5] anlarda : illerde L
[7] arada : yirde L

1385

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ol melek yüksek uçar meyl itmez ednâ kimseye
Kimse 'âşık olmasun 'âlemde a'lâ kimseye

2 Ay başında ey perî-peyker cünûn efzûn olur
Ol hilâl-ebrûyı itdürme temâşâ kimseye

3 Ṭutalum dünyâ senüñdür ey şeh-i mülk-i cemâl
'Âḳıbet ḳalmaz benüm şâhum bu dünyâ kimseye

4 Aṣlı fer'i yoḳ faḳîri dâ'imâ incitmegüñ
İstemez ẓulm olduğını şâh aṣlâ kimseye

5 Yiyüp içmekden kesildüm derd-i ṣavm-ı hecr ile
İtmedüm şâhâ şikâyet hîç ḳaṭ'a kimseye

6 Dôstlar deng olduğum ayb eylemeñ çekdürmesün
Çekdügüm bârî benüm Bârî Ta'âlâ kimseye

7 Sûre-i Yûsuf ḥaḳı virilmeyübdür Ẕâtî'yâ
Devr-i Yûsufdan beri o ḥüsn-i zîbâ kimseye

1386

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dâğlar yaḳsam nola ṣoḥbetde cânân şevḳine
Per yaḳar pervâneler şem'-i şebistân şevḳine

2 Her gice encüm gibi göz yummayub seyr eylerem
Şehr içün dîvâne-veş ol mâh-ı tâbân şevḳine

1385 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[4] faḳîri : ḥaḳîri H

1386 Ü.1, B, L, F, Ç— H, HM, Ü.2
[2] gibi : bigi F

3 Ṣubḥ gibi yaḳamı çâḳ eyleyüb âh eylerem
Her seḥer ol yañaġı ḫôrşîd-i raḫşân şevḳine

4 Bir yalıñ yüzlü ışıḳ gördüm yürekler yaḳıcı
Germ olub oldum anuñ ben daḫi ʿuryân şevḳine

5 Zâhid-i ṣad-sâle Ẕâtî dînin îmânın vir ür
Bir yalıñ yüzlü güzel maḥbûb oġlan şevḳine

1387

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Bâġda ʿayş idelüm bu gice ḫôş-ḫânlar ile
Uyḳusın uçaralum bülbülüñ efġânlar ile

2 Reşk-i eflâk-i berîn eyleyelüm bezmümüzi
Şöyle tezyîn idelüm şemʿ-i şebistânlar ile

3 İdelüm sûz ile murġ-i dil-i ʿAṭṭârı kebâb
Manṭıḳu't-ṭayr oḳıyub murġ-i ḫôş-elḥañlar ile

4 Mûm ile oḳıyalum meclise pervâneleri
Añışub küynügümüz yanışalum anlar ile

5 Yoluma ölmez imiş öldüreyin anı dimiş
Yâr öldürmesün ayduñ beni bühtânlar ile

6 Lekedür gördi ki ʿuşşâḳ vücûdında ḥayât
Yudı Manṣûr revân ol lekeyi ḳanlar ile

7 Ṭapuñı görene Ẕâtî ser ü cân eyledi neẕr
Kâʿbe-i vuṣlatuñı istedi ḳurbânlar ile

---

[3] gibi : bigi F

1387 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[1] Uyḳusın : Uyḫusın HM
[5] beni : bizi HM
[7] neẕr : terk F

1388

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Göñlüme gir sâye ṣal şâhâ bu bende-ḫâneye
Pertev-i mihr-i cihân-ârâ girer vîrâneye

2 Ḫôş ṭutar mey mey-fürûşuñ ḥörmeti bî-ḥad nola
Ben müdâm ayaḳ götürsem zâhidâ mey-ḫâneye

3 Nola göñülden ṭokınsañ göñlüme ey seng-dil
Dil-rübâlar şimdi mi ṭaş urdılar dîvâneye

4 Öpeyin ḫâlin nola sürerse kûyından beni
Atamuz ṣatdı birâẓer cenneti bir dâneye

5 Yaḳsa yalıñ yüzlüler yanup yaḳılma Ẕâtî'yâ
Şem'i görseñ kim ne odlar ḳalḳıdur pervâneye

1389

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ḳapuña nice varam ben bu bir ḳaç üstüḫân ile
Çıḳılmaz ey melek göke bilürsin nerdübân ile

2 Yetişsün tîz ol hançer bile dil yardımın itsün
Nice şerḥ ideyin dil şerḥasın ben bir zebân ile

3 Beni sen çoḳ zamân añmayuban öldürdügüñ ġamdan
Kamu 'âlem içinde añıla cânâ zamân ile

1388 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç
[2] —ḥad : —'ad B, F
[5] ḳalḳıdur : ḳalġıdur L

1389 Ü.1, L, F, HM— H, B, Ü.2, Ç
[2] bile : ile L, F, bana HM // ideyin dil şerḥasın ben : eyleyem cânâ ben anı F

4 Murâdum ey nesîm-i gülsitân-ı ṣubḥ-dem budur
Getür ol ġoncanuñ bûyın gelürseñ armaġân ile

5 Ṣaruşın bir güzel gördüm ʿiẕârında ḫaṭı Ẕâtî
Yazılmış ṣan duʿâ-yı nûr müşg-ü-zaʿferân ile

1390

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Muṣâḥib olma ey ʿârif cihân bezminde kemlerle
Ḥarîm-i ḥörmete ṣâḥib ol otur muḥteremlerle

2 Raḳîbe ḳarşu âh itdüm ʿalevler çıḳdı aġzumdan
Yüridüm düşman üzre dôstlar ṭabl-u-ʿalemlerle

3 Ol engüşt-i muḥannâlarla eşʿârum yazub dil-ber
Didi her sözüñi yazmalıdur altun ḳalemlerle

4 Ḥisâb olmaya ol rûz-i ḥisâb ola eger cânâ
Baña itdüklerüñ bir bir ḥisâb itseñ raḳamlarla

5 Şu deñlü şerḥa var tîġ-i ġamuñla ḳalb-i Ẕâtî'de
Bedîʿ ola beyân itmek anı ey ġonce femlerle

1391

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Meylüm benüm cihanda mey-i nâb-u-şâhide
Ḥûr-ı cinân-u-Kevs̱eri zen-bâre zâhide

[4] budur : bir dem F

1390 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[2] dôstlar : dôstum HM

1391 Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2— H, Ç

2 Sensüz o yidi ṭâsı geçer zehr olur baña
Eflâkden eger ki yire inse mâ'ide

3 Ey ḫâce küllî fâ'ide imiş metâ'-ı vaṣl
Ammâ ki ol metâ' ele girmez ne fâ'ide

4 Devlet müsâ'id oluban altun olur işüm
Ebr-i Necef zer olsa al ol sîm-sâ'ide

5 Bir bî-naẓîr ḳâ'idedür Ẕâtî'yâ vefâ
Ammâ ki yoḳ güzeller içinde o ḳâ'ide

1392

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ah kim kimse çıḳışmaz âh-u-eşk-i âl ile
Kimse bir sâ'at dirilmez fürḳat-i ḳattâl ile

2 'Aḳl-u-ṣabr ummaḳ bu 'uşşâḳ-ı müşebbek-sîneden
Şu getürmek istemekdür dôstlar ġırbâl ile

3 Ehl-i 'ışḳ içinde ben nâm ile buldum ḳıymeti
Bende ey ḫâce behâsını bulur dellâl ile

4 Yaraşur zer-çihreler dirse saña ey sîm-ten
Ḳulle-i 'ışḳuñ pelengi bî-nihâyet ḫâl ile

5 Ruḫlaruñ cem'iyyet-i 'aḳlum perîşân eyledi
Serverâ nâzüg olan bir leşkeri ṣır âl ile

6 Yoḳ benüm gökde sitâremde sa'âdetden eser
Kim gelem bir yire ol ḫôrşîd-i ferruḫ-fâl ile

7 Ẕâtî'yâ kimse miyânıyle dehânı sırrını
Açımaz 'âlem 'adem olınca ḳîl-ü-ḳâl ile

1392 Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2— H, Ç
[3] —Ü.2

1393

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Gel bizümle açıl ey ġonce-dehen bâġlara
Naẓar it sünbülüñe cân ile dil baġlara

2 Ṭutdı vaḥşîlere yüz bulmadı âdemde vefâ
Delürüb düşmedi Mecnûn güzelüm ṭaġlara

3 Ḳuluñuñ gözleri aġardı müdâm aġlamadan
Merḥamet eyle benüm pâdişehüm aġlara

4 Münḫasif encümi görsem dir iseñ gökde eger
Ḳıl naẓar cism-i kebûdumda olan dâġlara

5 Lâ'lüñi emmege ḳaṣd eylese Ẕâtî nola kim
Ḳoyuban ḫastayı şerbet içürür ṣaġlara

1394

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Bize bir sebz-ḳabâ serv-i ser-efrâz olsa
Bergi-vü-bârı anuñ şîve ile nâz olsa

2 Kevkeb-i eşki dökülse görenüñ gün yüzini
Ol ḳıyâmet şu ḳadar ḥüsn ile mümtâz olsa

3 Beyża-i ẕevḳ-u-ṣafâ olsa ṭoġan seyrinden
Kebk-i cân-ü-dili ṣayd itmede şeh-bâz olsa

4 Uġrın uġrın baḳışı 'aḳlumuz uġurlayıcaḳ
Ṭuysa cân virdügümüz ġamzesi ġammâz olsa

1393 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[2] ṭaġlara : daġlara HM

1394 Ü.1, B, L, HM— H, F, Ü.2, Ç

5 Beñzümüz derd ile sâz itmese ol rûḥ-efzâ
Uġrasa dâ'ireye 'âşıḳa dem-sâz olsa

6 Aḳçası çoġı ḳosa 'âşıḳ-ı zer-çihrelere
Çoḳ vefâ eylemede mişli anuñ az olsa

7 Şekeristân-ı ḥalâvetde o şûḫ olsa ferîd
Hem-demi Żâtî-i ṭûṭ-i suḫan-sâz olsa

1395

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Beni sinüñ ḳuluñın ġuṣṣadan âzâd eyle
Göñlümi ey yüzi ḫôrşîd ferâḥ şâd eyle

2 Şâd olurmış göricek 'âşıḳuñ öldügin o cân
Öldür ey ġuṣṣa bizi rûḥumuzı şâd eyle

3 Ey ecel cânı revân eyleyeyin saña beni
Dil-berüñ yolına cân virmede üstâd eyle

4 Âh kim cânumı acıtdı benüm zehr-i firâḳ
Yetiş ey ḫusrev-i şîrîn-dehenüm dâd eyle

5 Elif-ü-na'l keserken tenüme gördi nigâr
Didi kim sen daḫi hâ şöyleye bir ad eyle

6 Ḫûblardan bedenüñe ṭoḳınan ṭaşlar ile
Żâtî'yâ çevreñe bir ḳal'aya bünyâd eyle

7 Dil-berüñ göñline gir leşker-i ġam saña ẓafer
Bulmasun meskenüñi ḳal'a-i pûlâd eyle

1395 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[5] nigâr : o cân HM

1396

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ey felek yirümi ṭap âteş-i hicrân eyle
Vaṣl-ı cânân ile bu nârı gülistân eyle

2 Derd-i devrân ile ġam ḳanumı ḳurıtdı meded
Sâḳî şol ḳan olacaḳdan baña dermân eyle

3 Ey ecel cânı revân eyleyeyin saña baña
Derd-i cânân ile cân virmegi âsân eyle

4 Yüzüme başmaz ayağını başar ḫâke nigâr
Beni ey ġam demidür ḫâk ile yeksân eyle

5 Didüm ey meh varayın kûyuñı seyr eyleyeyin
Ḫışm ile baḳdı didi hey yüri seyrân eyle

6 Ey şeker-leb ölürin cân acısın ṭuymayayın
Bârî 'arż eyle cemâlüñ beni ḥayrân eyle

7 Ey felek Ẕâtî'yi fürḳatde helâk eyler iseñ
Kellesin bârî sifâl-i seg-i cânân eyle

1397

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Hey ne müşkil derd olur dil virmek a'lâ kimseye
Virmesün bu derdi ey dil Ḥaḳ Ta'âlâ kimseye

2 Şihr ile bir lâḥẓada 'aḳlın uğurlar âdemüñ
Uğrın uğrın baḳmasun ol çeşmi şehlâ kimseye

1396 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[6] acısın ṭutmayayın : revân eyleyeyin B, F

1397 Ü.1, B, L, F, Ü.2— H, HM, Ç
[1] derd : kâr Ü.2

3 Bir içim ṣudur velî ol çeşme-i Âb-ı Ḥayât
Yüz yumaz hergiz vefâ itmekde ammâ kimseye

4 Teşnelikden ölse 'âlem Şûre-i Kevser ḥakı
Bir içim ṣu virmez ol lâ'l-i muṣaffâ kimseye

5 'Âlemi dîvâne eylersin ser-â-ser ey perî
Nev-bahâr-ı ḥüsnüñ itdürme temâşâ kimseye

6 Gırre olma gey ṣakın dünyâ deger ḥüsnüm deyu
Ḳalmamışdur dôstum bâḳî bu dünyâ kimseye

7 Ẕâtî'yi ger ey ṣabâ yârân ṣorarsa aydasın
Cânını itdi revân bir ḫûb-u-ra'nâ kimseye

1398

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Cür'a-i câm-ı lebüñ eylerseñ iḥsân kimseye
Hîç maḫfî olmaya keyfiyyet-i cân kimseye

2 Şöyle müşkil derd ile öldür ki ey ḫûnî beni
Derdüñe düşmek senüñ olmasun âsân kimseye

3 Gerçi zînet virdi hüsnüñ gülsitânı meclise
Yüz virüb açılmaduñ ey verd-i ḫandân kimseye

4 Gün gibi bir yılda devr itdürme câmı ḳıl şitâb
Sâḳîyâ bâḳî degüldür çünki devrân kimseye

5 Yâr ayıtmış yaş aḳıtmaz çeşm-i Ẕâtî ḳaṭrece
Olmasun 'âlemde yâ Rab ḳuru bühtân kimseye

[4] —Ü.2
[5] Nev -bahâr-ı Nev- bahârum B, F
[6] —Ü.2
[7] Cânını : Rûḥını Ü.2

1398 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç
[1] olmaya : degüldür F
[3] meclisi : 'âleme F
[5] ḳuru : ḳurı F

1399

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Var mı bir sîmîn-beden yanınca ağyâr olmaya
Ḳanı bir gencîne anuñla bile mâr olmaya

2 Ardına düşüb yürür yâruñ raḳîb-i rû-siyeh
Rûz-i rûşen var mı ardınca şeb-i târ olmaya

3 Bülbül-i dil gülşen-i dehri ser-â-ser aradı
Bulmadı bir gül anuñ hem-sâyesi ḫâr olmaya

4 Ben helâk oldum meded fürḳatde yârum bî-ḫaber
Vây aña kim yârı ḥâlinden ḫaber-dâr olmaya

5 Ẕâtî'nüñ cânına ġâyetde cefâ kâr eyledi
Â benüm çoḳ sevdügüm iñen cefâ-kâr olma ya

1400

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Beñzedelden işigüñ ehl-i ṣafâlar Kâ'beye
İrdi rif'at 'arş-ı a'lâya ber-â-ber Kâ'beye

2 Ey Ḫalîlüm bâb-ı gerdûn-ḳadrüñe beñzer deyu
Ḳulplar ṭaḳmışdur İbrâhîm-i Âẕer Kâ'beye

3 Ḳapuña yüz süreyin ḳo yirine ṣarf ideyin
Bir ḳulam şâhum getürdüm Rûmdan zer Kâ'beye

4 Zülfüñ ucı yirde-vü-niçün göñül ḥüsnüñdedür
Çün hümâ inmez yire ḳonmaz kebûter Kâ'beye

5 Ḥasret-i kûyuñla yaşum sîm-ü-rûyum oldı zer
Sîm ile zerden gerek uçmaġ içün per Kâ'beye

1399 Ü.1, B, L, F— H, HM, Ü.2, Ç
1400 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

6 Bir faḳîrüñ göñline gir ḳıl ri'âyet ḫâṭırın
Varmaġ isterseñ eger kim ey tüvân-ger Kâ'beye

7 Kûy-i yâra varmaġa sa'y eyle ḳurtul hecrden
Nârdan Ẕâtî ḫalâṣ olur varanlar Kâ'beye

1401

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
+ — + / + + — — / + — + — / + + —

1 Hümâ-yı evc-i sa'âdet düşerdi dâmumuza
Geleydi bir gice ol mâh eger maḳâmumuza

2 Ḥabâb gibi külâhı havâya atarduḳ
Düşeydi 'aks-i 'iẕârı eger ki câmumuza

3 Bilüñle aġzuñı vaṣf eyledük nola diseler
Lisân-ı 'âlem-i ġaybî bizüm kelâmumuza

4 Kemân-ı çarḫı çevürse 'aceb mi ḳadrüm eli
O mâh egdi hilâlin bizüm selâmumuza

5 Bize o ḳaşları miḥrâb Ẕâtî virdi selâm
Okındı minber-i rif'atde ḫuṭbe nâmumuza

1402

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 İşitdük eylemiş ṣôfî şarâb-ı nâbdan tevbe
Degirmenler olur yügrük iderse âbdan tevbe

1401 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[2] gibi : bigi F

1402 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç

2 Yine ben bir cuvân-ı mübrim-ü-tevbe-şiken sevdüm
Baña ey şeyh itdürme şarâb-ı nâbdan tevbe

3 Düşümde tevbe itdüre güzellerden deyu şôfî
Benüm çeşm-i belâ-dîdem idübdür hâbdan tevbe

4 Açıldı bâb-ı bâğ-ı 'ayş-u-'işret faşl-ı gül geldi
Mey-i gül-gûndan itmez rind olan ol bâbdan tevbe

5 Be hey şôfî güzellerden nice tevb' eylesün Zâtî
İder mi bülbül-i gûyâ gül-i sîr-âbdan tevbe

1403

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / + — + / — + — —

1 Gönlüm şaçuñda beste kapuñda cân şikeste
Bendeñdür ey efendüm bunlar şikeste beste

2 Bu fânî mülke geldüm sen şâha 'âşık oldum
Olmasun ey tabîbüm gurbetde kimse haste

3 Ayakladı bizi gam gâyet ayakda kalduk
Şunsa ayaklanurduk sâkî ayağı deste

4 Gör zâhidi ki cânâ 'uşşâka ta'n idermiş
'Âkıl olan uyar mı billâhi hîç meste

5 Zâtî kulum dimiş yâr aduñ mübârek olsun
Gâyetde tâli'üñ hôş fâlüñ bu gün huceste

1404

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Yine kim şohbet-i gül itdi gülistânuñda
Var benefşe kokusı gonce-i handânuñda

1403 Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2— H, Ç
1404 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç

2 Dün gice süze süze içmedüñ aġyâr ile çün
Bu süzülmek nedür ol nergis-i mestânuñda

3 Ḳande aḫşamladuñ ey meh nice menzilde idüñ
Ḳanḳı sa'd aḫter idi ṣubḥa degin yanuñda

4 Kim ışırdı bu gice şevḳ ile ey meh görinür
Bir niçe şekl-i meh-i nev meh-i tâbânuñda

5 Öper iken çün ışırmadılar ey ġonce niçün
Gül-i şeftâlû belürdi leb-i ḫandânuñda

6 Mâhı gör her gice bir menzili seyr eylemede
Var her-câyîligı sencileyin anuñ da

7 Hey ḳıyâmet bu gice Żâtî ile ḥaşr ol kim
Rûz-ı maḥşerde eli olmaya dâmânuñda

1405

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Meclis-i a'dâda çalmış veh ki yârum dâ'ire
Kaddüm ol derd ile derdâ oldı yarım dâ'ire

2 Bezm-i ġamda na'ller çeng-ü-elifler nâylar
Cümle dâġ-ı sîne-i zerd-ü-nizârum dâ'ire

3 Sen mehi beñzer du'â-yı nûr ile tesḫîr ider
Hâle olmış bedre ey Zöhre-'iẕârum dâ'ire

4 Yaraşur rûşen budur kim olsa bezm-i ḥüsnüñe
Zöhre def-zen mihr ü meh ey kâm-kârum dâ'ire

5 Ġâfil olma 'aks-i ḥüsnüñ ḳalbüñi tesḫîr ider
Aña mir'ât ey perî-peyker nigârum dâ'ire

---

[3] Ḳanḳı : Ḳangı B, L, F
[4] görinür : lebüñi F

1405 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[4] —HM

6 Yel gibi anı geçem varam işâret eyleseñ
Bağlasa âteş eger çevre kenârum dâ'ire

7 Şehrini eflâk-veş tokuz tolanursın velî
Zâtî'yâ meyl eylemez ol şehriyârum dâ'ire

1406

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 'Acebdür şol turan serv o degülse
Degüldür o eger dil-cû degülse

2 Senüñ bu çeşm-i pür-hışmuñ nigârâ
Beni öldür eger kanlu degülse

3 Yanar kandîl nâr-ı ruhlaruñdan
Yüreginde var ancak şu degülse

4 Beni öldür senüñ yoluñda ölmek
Eger bir tatlucak uyhu degülse

5 Niçün Leylî saçuñ Mecnûnı oldı
Eger Zâtî kuluñ uslu degülse

1407

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ben bülbülüñi ey gül-i handânum unutma
İrgürme göke nâle-vü-efgânum unutma

2 'Âşıkları öldürmege ger var ise kasduñ
Lutf eyle bu ben bendeñi sultânum unutma

1406 Ü.1, B, L, F, HM— H, Ü.2, Ç
[5] Eger : Begüm B, F

1407 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

3 Bu Ḫıżr-ı dil ümmîd-i viṣâlüñ dirisidür
Ey lâ'l lebi Çeşme-i Ḥayvânum unutma

4 Şâyed buluşavuz senüñ ile bu cihândur
Ben bendeñe itdüklerüñi ḫânum unutma

5 Sâyeñde fenâ bâdı alınca geçeyin ḫôş
Ben ḫâki eyâ serv-i ḫırâmânum unutma

6 Gel menzilümi ayda bir eyle müşerref
Bî-ṭâli'ñi ey meh-i tâbânum unutma

7 Bu Ẕâtî'yi ser-mest-i fiġân eyleyüb aydur
Ben mestüñi ey gözleri mestânum unutma

1408

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ah kim yâ Rab nolaydı ḳalb-i bî-'âr olmasa
Bârî olursa ġam-ı 'ışḳa giriftâr olmasa

2 Derd-ü-ġamdan bulımazdum ḥaşre dek hergiz necât
Hey ḳıyâmet ger ecel baña ḳafâ-dâr olmasa

3 Cânumı Ye'cûc-i ġam alurdı fürḳatde eger
Arada sedd-i ümîd-i vaṣl-ı dil-dâr olmasa

4 Bilmezin ṣôfî ne dirsin bu dil-i şûrîdeye
Neyle eglerdüñ mey-ü-maḥbûb-u-eş'âr olmasa

5 Fürḳatüñ ben bî-kesi çoḳdan helâk eylerdi ger
Eşk-i çeşmüm hem-dem-ü-âhum hevâ-dâr olmasa

6 Ṭutmaz idüm leşker-i eşkümle mülk-i 'âlemi
Pâdişâhum himmet-i 'ışḳuñ baña yâr olmasa

7 Döne döne ḳat ḳat olmazdı böyle mużṭarib
Âh-ı Ẕâtî'den eger çarḫuñ yiri nâr olmasa

1408 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[6] —B, F

1409

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Yapışsaḳ tekke ḳulpı gibi bir himmetlü dest olsa
Bize 'ışḳ ayağın şunsa göñül ġâyetde mest olsa

2 Bizi ḳo yüri ey mest-i mey-i nâ-pâk olan kimse
Bize hem-demlige mest-i mey-i Bezm-i Elest olsa

3 Dilâ şınmış sebû gibi şadâsı çıḳmasa hergiz
Anuñla söyleşürdük bî-şadâ bir dil-şikest olsa

4 Bizümle ol kişi dem-sâz olurdı nâle vaḳtinde
Figânından şadâ-yı şûr-ı İsrâfîl pest olsa

5 Bu meclisde gelüb ḫânendelik idenlerüñ Ẕâtî
Şadâsı geh ḥüseynî geh ḥişâr ü geh ḥucest olsa

1410

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Cânân-ı bî-naẓîr iden ol cânı ân ile
Ben mürdeye vireydi ḥayâtı o cân ile

2 'Uşşâḳa Mışr-ı ḥüsnini 'arż eylesün yeter
Öldürmesün o Yûsuf-ı şânî sinân ile

3 Öldüreyin anı keseyin başını dimiş
Billâh diñ o şehe yumasun ḳanı ḳan ile

4 Cevr eyleyüb zemâne-veş añmaduġuñ beni
Bir gün ola ki añıla ey meh zamân ile

1409 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[5] ḫânendelik: ḫânendelıḳ L // ḥüseynî : ḥüseyn ü HM

1410 Ü.1, H,L, HM— B, F, Ü.2, Ç

5 İrgürdi Ẕâtî menzile yiter belâġati
Ṭutsa 'aceb mi 'âlemi nâm-ü-nişân ile

1411

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Pâdişahuñ devletinde iştihâ yoḳ şekkere
Mâyilem ammâ be-ġâyet bûs-i lâ'l-i dil-bere

2 Cânın alub ḳanlara ġarḳ ideyin anı dimiş
İrmeyince Tañrı cânum almasun ol demlere

3 Ḳatı cevr idüb beni saḫt itdügüñ ey seng-dil
Bir Ṭımışḳî tîġ ile ḳazsam gerekdür mermere

4 Gözlerüm yaşıyle bâḳî mâ-cerâyı 'arż idem
Ben kara yazulunuñ aḥvâli şığmaz deftere

5 Ḫâk-i pây-i dil-bere dünyâ deger dirler velî
Ẕâtî'yâ dünyâda hîç ḳıymet olur mı cevhere

1412

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Tîġ-ı ḥasret ṣadruma ṣad yara ursa yâra ne
Biñ benüm gibi ölürse ol gözi bîmâra ne

2 Şîr-i 'ışḳuñ niçesi şeş geldi ben bî-çâreye
Derd ile cânı revân itmek gerekdür çâre ne

1411 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[3] Ṭımışḳî : Dımışḳî L, F
[5] ḳıymet olur mı : olur mı ḳıymet H

1412 Ü.1, B, F, HM— H, L, Ü.2, Ç

3 Yoḳ dimezdüm cânumı virürdüm ayaḳ terligi
Ol ṭabîbe derdümi bildürmek içün çâre ne

4 Ḳanumı itdüm ḥalâl oldı baña dirlik ḥarâm
Dôstlar tîġ-i firâḳ ile o baġrum yarana

5 Ẓâtî'yâ cânum gelürdi bir dem ol 'Îsî-nefes
Dise ḳabrüm üzre gelse ḥâlüñ ey bî-çâre ne

1413

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Cân revân oldı o serv ayaġına yaşum ile
Ḳalmışam âteş-i fürḳatde ḳuru başum ile

2 Yıldırımlar gibi ey ḫırmen-i ṣabra od uran
Ṣâ'iḳa ṭutuşımaz âh-ı şirâr-pâşum ile

3 Ṣabrını yile virüb râh-ı hevâda yiler âh
Bilmezin nice ideyin bu dil-i evbâşum ile

4 Ḳalbi ṣâfî ḳuluñın bir bil efendi bu benüm
Nitekim câm-ı muṣaffâ içümi ṭaşum ile

5 Ḥasret-i lâ'l-i nigâr ile ölürsem Ẓâtî
İdeler sükkerî ḥalvâmı benüm aşum ile

---

[3] terligi : derligi HM

1413 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[3] hevâda : fenâda HM// Bilmezin : Bilmezem L

1414

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḳuluñam ġavġâ-yı 'ışḳuñ aldum ey cân başuma
Olmışam mülk-i cihânda ben de sulṭân başuma

2 'Işḳuñuñ esrârını fâş eylemezdüm ben eger
Nâr-ı âhum tutmayaydı tîġ-i raḫşân başuma

3 Cevherî efser geyer sulṭân ile hem-ser olam
Çıḳsa bezmüñde mey-i lâ'l-i Bedaḫşân başuma

4 Tâ ki rûz-i haşr ola bu mürde cisme cân gele
Ol ḳıyâmet geldi ṣanam ṣıçraya cân başuma

5 Didilerdi cûy-i eşküñ dem gele başdan aşa
Cümle yârân didügi geldi firâvân başuma

6 'Âşıḳ oldum üşe geldi miḥnet-ü-derd-ü-belâ
Gördiler dîvâne oldum üşdi yârân başuma

7 Başdan ben ol zamân geçdüm ki oldum ehl-i 'ışḳ
Cân virürdüm Ẕâtî'yâ ḳaṣd itse cânân başuma

1415

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Fürḳatüñ ḳuvvet virürse âh-ı âteş-pâşuma
'Âlemi yaḳar yıḳar saḳf-ı sipihri başuma

2 Ṭarfet-ül-'ayn içre 'aynum yol başar ḳanlar döker
Ḳorḳaram yüz virmege bir lâḥẓa ḳanlu yaşuma

1414 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[6] üşdi : geldi F
[7] itse : itdi H, F

1415 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

3 Mihrüm âhumdan ṭuyub ey meh cefâya başladuñ
Tevbe olsun râzumı fâş itmeyem ḳardaşuma

4 Tîg-i zecr-ü-hecr ile öldürme ey ḫûnî beni
Müdde'îler aş yerüb dişler bilerler aşuma

5 Bir ṣaçı zencîrüñ oldum Ẕâtî'yâ dîvânesi
Bende oldum pâdişâh iken cihânda başuma

1416

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 O ẕât-ı cevherüñ k'olmış mübârek nâmı Pîrûze
Ḳomışdur ḫaṭṭ-ı yâḳûtı dür-ü-lâ'l üzre pîrûze

2 Tenüm zerd-ü-boyum ḥalḳa gök itdi ṭaş ile alnum
Bir altun ḫâteme döndüm ki ola ḳaşı pîrûze

3 Gözi fîrûze-fâm ol bir ṣanemdür ṭap diyince var
Temâşâ ḳıl eger irmek dilerseñ rûz-i pîrûze

4 Zümürrüd ṭâḳuñ altında ḫaṭ-ı fîrûze-fâm ile
Miṡâl olur mı billâhi o mihr-i 'âlem-efrûza

5 Benümle ḥaşr olursa bir ḳıyâmet günde ol âfet
Ḳażâsın ister ey Ẕâtî gelürse ol güne rûze

1417

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 İki zaḫmuñ ten-i 'uryânumuzda
Ṭutuñ kim iki gözi ḳanumuzda

1416 Ü.1, L, HM— H, B, F, Ü.2, Ç
[1] nâmı : adı L, HM

1417 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

2 O mevzûn-ḳâmet-ü-Yûsuf-cemâle
Ber-â-ber yoḳ bizüm mîzânumuzda

3 Gelüb bir gün geçeydi yanumuzdan
Ḳalur mıydı o bizüm yanumuzda

4 Saña lûṭf-u-vefâ ta'lîm idelden
Yir itdi ḫaṭṭ-ı lâ'lüñ cânumuzda

5 Raḳîbüñ başı olubdur aşaġa
Eya Zâtî bizüm dîvânumuzda

1418

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Vây ol kimseye kim derd ile bî-çâre düşe
Dil-i âzürdesi dil-dâr-ı dil-âzâra düşe

2 Yâ İlâhî seḥer-i ḥaşre dek uyarma beni
Ger gire bir gice ol dil-ber-i meh-pâre düşe

3 Mihr-i ruḫsârı ide seyri sipihr-i dilde
Tâ ḳıyâmet ḳopa gökden yire seyyâre düşe

4 Merḥabâ ḳıl ferahumdan ideyin cübbe ḳabâ
Tâ ki şeyṭân-ı 'adû işidüb âvâre düşe

5 Cûş ide zevḳ-u-ṣafâdan ḫum-ı mey gibi müdâm
Kim ki küp küp varuban ḫâne-i ḫammâra düşe

6 Pâdişâhâne di Zâtî diyicek her ġazeli
Ola kim ḥażret-i sulṭân-ı cihân-dâra düşe

---

[5] Raḳîbüñ : Ḥasûduñ HM / olubdur : olmışdur HM

1418 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] âzürdesi : âsûdesi F
[5] gibi : bigi F
[6] Bu beyit HM'de 9. beyitle yer değiştirmişdir.

7 Şâh-ı şâhân-ı cihân ya'nî Süleymân-ı zamân
Dôstı şâd-ü-ferah düşmanı ġam-ḫâre düşe

8 Ger düşe ḳadri sarâyından anuñ bir iki ḫışt
Bir nice devr geçe ḳubbe-i devvâra düşe

9 Ehl-i İslâm olalar feth-ü-fütuhıyle ferah
Sehm-i şemşîri anuñ milket-i küffâra düşe

1419

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Dil gitdi mekân ḳaşı ḫayâli nem idine
Mâhî gibi 'aynumda meger kim nem idine

2 Deryâları âhum ḳurıdur ḳulzüm-i zeḫḫâr
Şimden girü bu dîdede olan neme dine

3 Pervâne gibi 'ışḳı odından o perînüñ
Kül oldı bu eczâ 'aceb âdem neme dine

4 Her kim ki senüñ baş açuḳ abdâluñ olursa
Göklerden o dervîşe külâh-u-nemed ine

5 Rûyuñ var iken câna ne mescid nice ḳıble
Kûyuñ var iken baña ne Kâ'be ne Medîne

6 İtdi şanemâ niçe müselmânları maġbûn
Kâfir gözüñüñ ya dahi ḳaşdı neme dîne

7 Âyîne nemedde yaraşur ey yüzi mir'ât
Gir Zâtî'yi dervîş-ü-faḳîrüñ nemedine

1419 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç
[4] açuḳ: açuġ L

1420

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Revân olsaḳ aḳar şu gibi bir ḫôş sebze-zâr olsa
Bir anda el yusaḳ ġamdan kenâr-ı cûy-bâr olsa

2 Ṣafâ bağışlasa ḳalbe revân âb-ı revân ṣâfî
Ġubâr-ı ġam ṣabâ deprendügince târ-mâr olsa

3 Münaḳḳaş olsa ezhâr-ı dil-ârâ ile her ârâ
Anı seyrân iden bir bâd-ü-bir ben bir nigâr olsa

4 Bu deñlu ḫân-ı ġuṣṣa ṭoḳlıġından ġam yimezdük biz
Ger anda nûş-ı dârû-yı şarâb-ı ḫôş-güvâr olsa

5 Açılsaḳ ġoncelerle şâd-u-ḫandân gül gibi aña
Kim anuñ Ẕâtî'yâ her gûşesinde ṣad hezâr olsa

1421

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Yûsufçuġum ṭolarsa gözüm nola ḳan ile
Müjgânuñ urdı sîneme zaḫmı sinân ile

2 Ḫaṭṭuñ gelince ḳuzucaġum güdeyin seni
Ola ki ḳoyuna ḳoyam âḫır zemân ile

3 Ḳat ḳat yürekleri acıdı nitekim piyâz
Gördi beni 'adûlar o şîrîn zebân ile

1420 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
1421 Ü.1, H, L, F— B, HM, Ü.2, Ç
[1] Bu beyitden sonra F'de şu beyit var :
Devletlü baş ol[ki] ayaġ aluban ele
'Ayş-ı müdâm eyleye sen dil-sitân ile
[2] güdeyin : göreyin F // Ola ki ḳoyuna ḳoyam âḫır : Şâyed ola ki ḳoynuma ḳoyam F
[3] —F

4 Gördi ki cümle vuṣlatuñ âḫır firâḳı var
Ṭoldurdı bezm-i gülşeni bülbül figân ile

5 Eylük ṣanub virürseñ eger kelbüñ adını
Ẕâtî ḳuluñ cihânı ṭutar ad u ṣan ile

1422

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + —

1 Ḥüsnüñe kim dirse ey mâh âyine
Varmasun ḫôrşîd olursa ayına

2 Ḥüsnüñüñ meşşâṭasına ey melek
Âyîne olmaġa gökden ay ine

3 Ẕerreden kem añlaya mıḳdârını
Gün muḳâbil olsa ḥüsnüñ ayına

4 Ey melek-manẓar cemâlüñ var iken
Bu sipihrüñ mihri nolur ayı ne

5 Merḥamet ḳıl Ẕâtî-i bî-çarêye
Eyleyen cevr-ü-cefâlar âyîne

---

[4] —F / Bu beyitin yerinde şu beyit var :
Ey boyı serv cân revân eyledüm saña
Gönlüm sevübdürür seni ġâyetde cân ile
[5] Ḳanda varursın ol ṣanem-i serv-ḳâmete
Ẕâtî cihânı göz yaşı ḳapladı ḳan ile F

1422 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1423

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün

— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Cân virürdüm girmeden bu cismümüñ cân ḳoynına
Girmege bir ḳoyun ala gözlü cânân ḳoynına

2 Ḳoyun ala gözlü nâzüg ḳuzılarla 'işret it
'Âḳıbet girse gerekdür ḫâküñ insân ḳoynına

3 Yaḳasını germ olub çâk itdi ṣadrı urdı berḳ
Muṣṭafânuñ girdi gûyâ mâh-ı tâbân ḳoynına

4 Ḫıżr iriş gel girmege ḳaṣd it dil-i târîküme
Ẓulmetüñ cânâ giribdür Âb-ı Ḥayvân ḳoynına

5 Ṭâli'in gör kim ḳamer bir ṭâs sîmi ḫarc ider
Ayda bir gün kim girer ḫôrşîd-i raḫşân ḳoynına

6 Döne döne raḳṣ idem mânend-i fânûs-ı ḫayâl
Girse ben pür-şevḳüñ ol şem'-i dıraḫşân ḳoynına

7 Şol ḳadar ḥażż itdi ey meh dâġ-ı mihrüñden göñül
Ḳoydılar bir öksüzüñ gûyâ ki bir nân ḳoynına

8 Câm-veş ben yaş döküb ol germ olursa ṭañ mı kim
Ḳoydı şu gibi seni ḥammâm 'uryân ḳoynına

9 Cânumı almaġa sa'y it varduġumca kûyuña
Kâ'bede mâyil olur her kimse ḳurbân ḳoynına

10 Duḫter-i rezden bu gün şöyle ṣafâ kesb itdi ḳalb
Bir cuvânuñ girdi gûyâ bir ḳız oġlan ḳoynına

11 Ẕâtî'yâ yazdurdı dîvânuñ saña şîrînligi
Girmek içün şîvelerle ehl-i 'irfân ḳoynına

1423 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] —L / nâzüg : körpe HM
[5] ṭâs sîmi : ṭâs-ı sîmîn F
[6] —L
[7] —L
[8] —L / gibi : bigi F
[9] —L / sa'y : ḳaṣd F
[10] —L / kalb : dil F
[11] —L

1424

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ṭoġrılar girse 'aceb olmaya cânân ḳoynına
İstiḳâmetle duḫûl itdi elif cân ḳoynına

2 Bülbül-i gûyâsı olmaġa ẓarâfet bâġınuñ
Ol gül-i bâġ-ı cinân ḳoymış gülistân ḳoynına

3 Bir mücerreb nüsḫa yazuñ ben ḳara yazulıya
Tâ ḥamâ'il-veş girem ol şâh-ı ḫûbân ḳoynına

4 Pertev-i ḥüsni ide her câmını bir âfitâb
Girse bir şeb ḥöcremüñ ol meh-i tâbân ḳoynına

5 Ḳaṣr-ı cennetde yazılmış naḳşuñ ey ḥûrî-liḳâ
Girmege ol vechden cân virür insân ḳoynına

6 Ben helâk oldum ḥasedden cismüñ ey cân pâresi
Ḳoydı ol pîrâhen-i zerrîn girîbân ḳoynına

7 Başı olmışdur aşaġa naẓm-ı Ẕâtî var iken
Kim ki gevher isteyü girdiyse 'ummân ḳoynına

1425

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Rûmdan çaḳ Kâ'beye irişdi ḳıblem zemzeme
Niçün irişmez 'aceb sen lâ'l-i nâbı Zemzeme

2 Sîne-i zerrîne kim muşt urduñ ey sîmîn-beden
Dest-i lûṭf ile gümişden düge ṭaḳduñ yaḳama

1424 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] 'aceb olmaya : 'aceb mi şimdi F

1425 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[2] dügme : tügme L

3 Ey perî-peyker melek-manẓar sen âdem olmaduñ
Ol raḳîb-i dîve mâyilsin degülsin âdeme

4 Sîne-i pür-zaḫma kim ṣarmaġa cân virmez seni
Beñzer ol nâzüg-beden kâfûrî ḫôş-ter merheme

5 Zelzele virdi meger kim ıżṭırâbumdan ḫaber
Ẓâtî'yâ ṭutdı bu gün cism-i zemîni ditreme

1426

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Kerem it menzilümüz eyle müşerref bu gice
Bile aḫşamlayalum ey yüzi meh ḳalma gice

2 Ḫırmen-i ḥüsnüñi seyr eylemege varımadum
Kendümi bulımadum ḳalmadı ḳudret ṭarıca

3 Bende-i muḫliṣi altun ayaġuñ ṭopraġınuñ
Ṣarışın gözlidürür nâm-i şerîfi Ṣarıca

4 Yine olursa hemân bir pere od olmaġ işüñ
Ey göñül âteş işi olsañ olurduñ delüce

5 Bunca gündür ki ṭabîbüm yatarın ḫaste-vü-zâr
Dimedüñ Ẓâtî-i bî-çâremüzüñ ḥâli nice

1427

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ḳaçan kim bir birinden alsa iki dil-sitân bûse
Ṣafâ virür revân ḳalbe baġışlar câna cân bûse

1426 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[4] bir : yoḳ L, HM

1427 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2

2 Müdâm acı dili virse 'aceb mi sâgara ıbrîḳ
Lebüñden döne döne alur ey şîrîn-zebân bûse

3 Ṣurâḥî dil döküb arar müdâm ağzın velî câmuñ
Dimez râzın aña alur lebüñden her zamân bûse

4 Ṣafâ virmek ile bezm ehline ağız bir eylerler
Biri birinden aldukça ol iki yâr-ı cân bûse

5 Saña Ḫıżr-ı ḫuceste 'ömri 'âriż ola ey Ẕâtî
Eger ol Âb-ı Ḥayvân-leb ide bir gün revân bûse

1428

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Çâre yoḳ derdümle başuñ ḫôş mı bîmârum diye
Çâresüz ḳalduñ ḳatı ḥâlüñ ne nâ-çârum diye

2 İki biçe tîz tîġ ile beni düşman dürüst
Bu bahâneyle ola kim dôstum yârum diye

3 Üstüḫ*â*num dil-ber-i nerrâda eyleñ Kâ'beteyn
Var ümîdüm kim baña bu lû'b ile zârum diye

4 Zâr-u-ḥayrân olduğum budur be-ġâyet ḳorḳarın
Eşk-i çeşm-ü-rûy-i zerd ağyâra esrârum diye

5 Diyeyin uş düşman incitsün dimişsin Ẕâtî'yi
Neyleye hey di e ey yâr-i sitem-kârum di e

1428 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[2] tîz tîġ : tîġ-i tîz L

1429

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bunca yıllık âşinâlar hîç gelmez yâduña
Âşinâ olmak dilersin lîk her dem yaduña

2 Dôstuñ 'ırżın yıkub göñlin yaparsın düşmanuñ
Kimden ögrendüñ bu kârı âferîn üstâduña

3 Bulub a'dâyı vefâ kılmasañ olursın melûl
Şâd olursın cevr kılsañ 'âşık-ı nâ-şâduña

4 Bir kıyâmet Âb-ı Hayvân-leb Mesîhâ-nutk iken
Âdem öldürmek senüñ lâyık degüldür aduña

5 Bu ümîdüm Husrevâ girem o Şîrîn bezmüñe
Komaya Hak taşda rahm ide ben Ferhâduña

6 Yoğ idi hergiz nazîrüñ 'ahd-i dil-berler gibi
İrmese ey 'ömr eger âhır halel bünyâduña

7 Gördügüñ sâ'atde Zâtî ol kıyâmet-kâmeti
Şûr-i İsrâfîl sandı gûş uran feryâduña

1430

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dôstlar billâhi diñ ol pîr olası Ni'mete
Ben mürîd-i tâlib-i dîdârı koysun halvete

1429 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[6] nazîrüñ : nazîri L

1430 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2

2 Baş açuḳ abdâluyuz ṣoysun trâş itsün bizi
Âsitânında eger lâyıḳ görürse ḫıdmete

3 Ḳâmeti Ṭûbî özi ḥûrî ṭudaġı Selsebîl
Nola ḥammâmın anuñ teşbîh idersem cennete

4 Baş açuḳ 'uryân ḳocardum anı ben ḥammâm-veş
Ger ḫazînem olsa yanumd'irişsem devlete

5 Âteşîn ruḫsâruña germ oldı dil ḥammâmda
Billâh ey lûṭf ıssı lûṭf it ḳâ'il ol germiyyete

6 Ey göñül dirler perînüñ meskeni ḥammâm olur
Yiridür ben de perî dirsem eger ol âfete

7 Ẕâtî'yâ gûyâ bulutdan görinür nîm âfitâb
Fûtasını ḳuşanup bil bağladuḳca ḫıdmete

1431

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Âh kim sulṭân iken ey serv-ḳâmet başuma
'Işḳuñuñ ġavġâsı ḳopardı ḳıyâmet başuma

2 Âsitânuñda olan cevr ü cefânuñ ḳıymetin
Bilmedüm ṭoḳınmayınca seng-i fürḳat başuma

3 Gün gibi baş açuban vaṣluñ temennâ eylerin
Umaram gün ṭoġa ey ṣubḥ-ı sa'âdet başuma

4 Dik ser-i ḳabrümde cânâ işigüñ ṭaşını
Öldüğümden ṣoñra ḳonsun bârî devlet başuma

[2] görürse : olursam HM
[3] ṭudaġı : ṭuṭaġı H
[7] bağladuḳca : bağlayaidi HM

1431 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2
[3] Bu beyitden ṣonrakiler HM'de zâyi olmuştur.

5 Vüs'at ile cennete ger varam ey ḥûrî-liḳâ
Anda bulmazsam seni ṭar ola cennet başuma

6 Ḫusrevâ virmeñ baña Ferhâd ḥâlinden ḫaber
Hep benüm gelmişdür ol Şîrîn ḥikâyet başuma

7 İşigînden yâr ṭaşlar yağdurursa üstüme
Ẕâtî'yâ gökden yağa bârân-ı raḥmet başuma

1432

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ẕikr-i nâmuñ kişiyi vecd ide ḥâlet getüre
Ḥâlet-i rû'yete yâ Rab nice ṭâḳat getüre

2 Tîğ-i şeh gibi şu yüzi ṣuluyı yanuña al
Görse kâfir yüzin îmân-ü-şehâdet getüre

3 Müntehâ ḳaddini görse diye Cibrîl-i felek
Ḥaşre dek ṣanma bunuñ gibi ḳıyâmet getüre

4 Yüri ḳo 'ışḳ-ı mecâzîyi ḥaḳîḳî ṭaleb it
Râḥ odur nûş idenüñ rûḥına râḥat getüre

5 Getür ol ḥâleti ḥâlüñ ide ğâyetde lâṭîf
Götür ol 'îşreti ṣoñında nedâmet getüre

6 Mü'min oldur ki mü'ezzin gibi 'âlemde revân
Tañrınuñ buyruğını ḳılmağa ḳâmet getüre

7 Ne ḳıyâmet sözi var ḥaşre degin devr-i zamân
Ṣanma Ẕâtî gibi bir ehl-i belâğat getüre

1432 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2
[2] ṣuluyı : ṣulıyı HM
[4] rûḥına : cânına Ü.1
[7] ḥaşre : ḥaşr Ü.1

1433

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ne dem kim mevc-i bî-ḥad görse Mecnûn rûy-i deryâda
Ḳaṭâr-ı üştür-i Leylî ṣanurdı sûy-ı ṣaḥrâda

2 Ṭudaġuñ Ḫusrevâ aġzuma sögdi şöyle ḥaẓẓ itdüm
Ṣafâ ile ṣanasın câm-ı Şîrîn irdi Ferhâda

3 Ṣanurdı gûsfend-i Leylîdür ṣaḥrâda yayılmış
Ḥabâb-ı bî-nihâyet görse Mecnûn rûy-i deryâda

4 Ṭoḳınmış başuña tîşe idersin nâle ey hüdhüd
Ṭapuñdur var ise murġ-i dil-i Ferhâd-ı dil-dâde

5 Göreydi Ẕâtî'yâ farḳ itmedügüñ rûzı-vü-leyli
Bilürdi nicedür dîvânelük Mecnûn-ı üftâde

1434

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Eşk-i çeşmüm 'âlemi pür eylemezdi mâ' ile
Dôstlar ol serv-i ser-keş mâyil olsa mâyile

2 Dôst ṭaş ursa deliye vây beni ursa dirin
Dôstlar dîvâne olam gibi bu sevdâ ile

3 Yaşumı seyl eyledüm geldüm ḳapuñda ben faḳîr
Ey mürüvvet menba'ı raḥm eyle lûṭf it sâ'ile

4 İşigüñ eflâke virmez ṣubḥdan aḫşama dek
Saña ḫôrşîd ey melek beñzer yanışda ay ile

1433 Ü.1, H, L. HM— B, F, Ü.2, Ç
[5] nicedür : niceolur HM

1434 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[3] ḳapuñda : ḳapuña HM

5 Ben ḳuluñçün anı ejderler yisün dirmiş raḳîb
Yâ Rab ağzından çıḳa vü yaḳasına yayıla

6 İşiden cân-ü-göñülden Ḥaḳḳı zikr eyler ṣanur
Dem-be-dem ṣôfî günâhın başdurur ġavġâ ile

7 Ḳâmetüm çeng oldı beñzüm sâz döndüm bir ḳıla
Olmadum hem-ṣoḥbet ey Ẓâtî o rûḥ-efzâ ile

1435

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilatün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Cânumuz ḳurbân şu ḳaṣṣâbuñ kemân ebrûsına
Kim anuñ ḫalḳ-ı cihân cânlar virür pehlûsına

2 Şöyle nâzügdür ki penbeyle boğazlar âdemi
Nola cân virsem yed-i beyżâlarınuñ bûsına

3 Dôstlar ḳurbân olayın ben bu çağına anuñ
Merdüm öldürmekdürür ḫû ġamze-i câdûsına

4 Bürre-i ʻaḳlı uğurlatdum biñ oldı ḳoyunum
Ben o ḳaṣṣâbuñ şarâb-ı ışḳınuñ uğrusına

5 ʻAzm-i pehlû-veş çeker pehlûsına egrileri
Âdemüñ ḫışm eyleyüb ḫançer çeker ṭoğrusına

6 Dir hemîn ölür misin boğazlayayın mı ḥarîf
Nîme-veş her kim aṣılsa varuban ḳarşusına

7 Oldı sînem şerḥa şerḥa şerḥe gelmez iştiyâḳ
Aḳdı dil şu gibi Ẓâtî ʻârıż-ı dil-cûsına

---

[5] yaḳasına : yaḳasından L
[7] hem-ṣoḥbet ey Ẓâtî : Ẓâtî muṣâḥib ben HM

1435 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü. 2, Ç
[6] ḥarîf: şeni L

1436

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Cebînüñde olan behcet bulınmaz mâh-ı tâbânda
Cemâlüñ muṣḥafı ḥaḳḳı inan ey mâh tâb anda

2 Maḥabbet bir mu'allâ bâr-gâh-ı bî-bedeldür kim
Degüldür bende-i kemter şeh-i 'âlî-cenâb anda

3 'Aceb baḥr-i 'amîḳ-ü-bî-kerândur 'ışḳ kim vardur
Bu ṭoḳuz ḳubbe-i a'lâ ḳadar yüz biñ ḥabâb anda

4 Yine bir kûh-i Ḳâfa vardı kim göñlüm Süleymânı
Degüldür murġ-i 'anḳâ ey perî kemter ẕübâb anda

5 Bir âteş-dân imiş ḥasret benüm bu ḳalb-i ṣad-pârem
Senüñ sevdâ-yı müjgânuñla oldı şiş kebâb anda

6 Gelüb ḥaşr olmayub bunda baña itdüklerüñ bir bir
Ḳıyâmetde ṣorarlarsa ne virürsin cevâb anda

7 Ne kim oldıysa Ẕâtî'ye idübdür 'ârızuñ anı
Kişiyi mihr-i pür-şevḳ eylemek ey âfitâb anda

1437

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Sevdâ-yi çeşmi ile baḳan lâ'l-i nâbına
Küp küp düşer ṣafâ ile demled şarabına

2 Göstermez oldı ẕerre ḳadar ehl-i mihr iken
Yüz vireli o şems-i hüveydâ niḳâbına

1436 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

1437 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2
[1] demled: دمله

3 Ḳâdir degül cefâlarınuñ ol ḳıyâmetüñ
Rûz-i ḥisâb olunca kimesne ḥisâbına

4 'Âşıḳ ki dôst kûyına varub 'adû göre
Ṭuş ola cennet içre cehennem 'aẕâbına

5 Dögünmeyince dânesi yaşı dükenmedi
Her kim ki girdi vü adı 'ışḳ âsiyâbına

6 Ṣarp olma ṣôfî ḫırḳa-i 'ırżuñ ḫalel bulur
Eyler ziyânı sirke ki ṣarp ola ḳabına

7 Şâhâne söyle her ġazeli Ẕâtî'yâ şehüñ
Şâyed irişe südde-i devlet-me'âbına

1438

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Şegi şâlından o şâhuñ baña olsa ferace
Şiddet-i ġuṣṣa geçerdi irişürdüm ferece

2 Aġladursañ bir iki sâ'at-ü- bir ḳaç derece
Gözümüñ her birinüñ yaşı ola biñ derece

3 Kâkülüñ ẓulmeti ḳulluġa ḳabûl eyler ise
Ey lebi Âb-ı Ḥayât adını ḳosun ḳaraca

4 Bir güzel pencereden itdi tekellüm baña yâr
Görmedüm ṭûṭîsi şîrîn-ḳafes ol pencerece

5 Kemterîn bende ol ol şâha eger ister iseñ
Ẕâtî' yâ mertebe-i 'âlî-vü-a'lâ derece

1438 Ü1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

1439

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Bize ḫôrşîd ʻâlem-tâb-veş rûşen cemâl olsa
Göñül bürcinde mihri âfitâb-ı bî-zevâl olsa

2 Şaçınuñ ejdehâsı bir nefesde biñ dili çekse
Görüb tiryâk-i lâʻlin ejdehâlar bî-mecâl olsa

3 Virürdük ʻışkınuñ ḥalvâsına Ferhâd-veş cânı
Eger bir Ḫusrev-i şekker-leb-ü-Şîrîn-maḳâl olsa

4 Baña beñzerdi ol şâʻir bilüñ vaṣfında her şiʻri
Daḫi hergiz göñülden geçmedük ince ḫayâl olsa

5 Benüm cismüm egerçi bundadur cânum sarâyuñda
Dilerdüm ol yaña uçmaḳ eger kim perr-ü-bâl olsa

6 Ḥalâlı olmayubdur duḫter-i rez kimsenüñ hergiz
Ḳomazduḳ ayağın elden bize ol ḥalâl olsa

7 Gören dir sen mehüñ vaṣfında rûşen şiʻrümi şâʻir
Olursa Ẕâtî-i nâzüg gibi ṣâḥib-kemâl olsa

1440

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Naẓîrüñ yoḳ senüñ cânâ nâzüg-beden içre
ʻAmâda âfitâbuñ ʻaynı cismüñ pîrehen içre

2 Senüñ kevs̱er lebüñ ben ḳande teşbîh eyledüm ḳanda
Aña kim dirse ḳand olsun dili şekker dehen içre

1439 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[6] ger ol: ol ger L

1440 Ü.1, L, HM— H, B, F, Ü.2, Ç

3 Cemâlüñ muṣḥafı ḥaḳḳı benüm servüm elif gibi
Senüñ cân içredür yirüñ degül cân gibi ten içre

4 Beni ey mıṣr-ı ḥüsnüñ Yûsufı hecrüñde görenler
Ne idi ḥâli Ya'ḳûbuñ bilür Beytü'l-ḥazen içre

5 Şemâle beñzedür bâdı naẓarda âhumı gören
Velîkin 'aynumuñ 'aynı 'aḳîḳ olmaz Yemen içre

6 İşigin beklerin dâyim nedür ḥâlüñ dimez dil-ber
Ġarîb oldı benüm ḥâlüm ġarîb oldum vaṭan içre

7 Ne cevher eyledüñ dendânı vaṣfın ṣanma ey Ẕâtî
Senüñ naẓmuñ gibi dürlerdürür baḥr-i 'Aden içre

1441

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dil-rübânuñ ḫaṭṭ-ı ḫaddi fülfül ekmişdür güle
'Aynumuz tâ kim yaşardub ol gül-i ḫandân güle

2 Öte gitmez sâḳîyâ gül-zâr-ı dilden zâġ-ı ġam
Bülbüle ġulġulde ġâlib olmayınca bülbüle

3 Sünbülüñ bendiyle ben kendüm bilelden bilmezin
Dûd-ı âhum menzili olmaduġını Sünbüle

4 Olsañ ol ḳavs-i ḳuzaḥ-gerden ḳamer-seyre süvâr
Dir gören Şîr-i Ḫudâ gûyâ ki bindi Düldüle

5 Manḳıra almaz ol âfet baġruñun biñ başını
Ẕâtî'yâ der-bend-i 'ışḳ içinde biñ baş bir pula

---

[3] gibi: bigi L

1441 Ü.1, H, L. HM— B, F, Ü.2, Ç
[1] 'Aynumuz: Çeşmümüz HM
[3] bilmezin: bilmezem HM

1442

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Başlasam dôlâb-ı gerdân gibi ṭañ mı zârîye
Gözlerüm yaşı dönübdür iki nehr-i cârîye

2 Zöhre-vü-ḫôrşîd ey meh bezm-i şâh-ı ḥusnüñe
Biri çengî biri def-zen iki ḥasnâ câriye

3 Gördi bir zen-bâre Ferhâdı maḥabbet Ḫusrevi
Cân-ı Şîrîni aldurdı anuñ bir ḳarıya

4 Ruḫlaruñ yüz âl ile baña geçelden naḳş-u-reng
Gözlerüm yaşı libâsım boyadı gül-nârîye

5 Ẕâṭuña 'âr itmeyüb teşbîh iderdüm anı ben
Ḫil'at-i ḥüsn-i ḳamer ger olmayaydı 'ârîye

6 Bâr-ı cevrüñ bârî Bârî eylese dirdüm naṣîb
Virdi yük yük deng-ü-ḥayrân itdi minnet Bârîye

7 Zülfüñüñ sevdâsınuñ Ẕâtî çeker bârın tamâm
Ḳanı ibrîşim götürmeyen kimesne yarıya

1443

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Yazmadı bir râ meh-i nev ṭâḳ-ı mînâ üstine
K'ola ġarrâlıḳda ol ebrû-yı ġarrâ üstine

2 Ḳaddümi ḳaşuñ gibi râ itmege rây eylemiş
Ḫûb düşmiş rây-i ġarrâ 'ayn-ı ra'nâ üstine

1441 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2
[1] ṭañ mı: her dem L

1443 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2

3 Seyr-i ḥüsnüñden olur Ḳâf-ı ḳarârum târ-ü-mâr
Görse bülbül kef geçer gül-zâr-ı zîbâ üstine

4 Ol ʿaraḳlar k'olmış alnuñda ol ebrû üzre çîn
Gûyîyâ mâh-ı nevüñ gelmiş Şüreyyâ üstine

5 Ḳaşuñ üzre alnuña ger mihr dirsem vechi var
Mihr olur ey mâh-rû meh kim gele râ üstine

6 Âfitâb-ı ʿâlem-ârâ berḳurur şan ḳulleden
Binseñ esb-i bâd-pâ-vü-râh-peymâ üstine

7 Bî-bedeldür ġâyet ol mâhuñ hilâli Żâtî'yâ
Mâhiye yayıdur ol toz ḳonmaz ol yâ üstine

1444

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Maḥall-i diḳḳat olmaz sen nigâruñ mû-miyânınca
Anuñ evṣâfını ḳılmak gerek ey mû-miyân ince

2 Cemâlüñ şemʿi şevḳiile benem pervâne-veş cânâ
İşüm her şâm yanmaḳ mıṣr-ı ṣubḥuñ mûmı yanınca

3 Ḥarâretlü sözin diñle kerem ḳıl bir dem ârâm it
Nigârâ nâr-ı hecrüñden göñüller mûmı yanınca

4 Nola ol şûḫ-i rûşen-dil olursa şemʿ-veş pür-şevḳ
Bile her ḳanda kim gitse duʿâlar mûmı yanınca

5 Senüñ bezmüñde yanan şemʿe reşk itdi didi Żâtî
Nolaydı ben yanaydum vây o bezmüñ mûmı yanınca

1444 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[5] o : bu H

1445

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şu serrâc-ı dil-ârâ kim aña dirler Miyân-beste
Uyan çâbük-süvâr-ı 'ışkına bir demde biñ deste

2 Ey erler cümle 'uşşâḳı cihân teng anlara ammâ
Ol âfet anları ṭap ḳar dimez ol çeşm-i ser-meste

3 'Aceb başa çıḳa mı 'âḳıbet bu derd-i ser yâ Rab
Rikâbı gibi pâyın öpmek anuñ gire mi deste

4 Anuñ dükkânına varmaġa düşman ḳuşḳun urdurmaz
Ḳayış çek arḳasından 'âşıḳâ peyveste peyveste

5 Nola ger cân virürsem sîne-bend olmasına bir şeb
Kim anuñ bî-nihâyet turşısına aş yirer ḫasta

6 Cihânda 'âlem anuñ kim anuñla hem-'înân olub
Cihânı guşe guşe seyr ide âheste âheste

7 Cihânı ḳırmaġa bil baġlamış ol serv-i sîm-endâm
Yine zerrîn kemer ḳuşanmış ey Ẕâtî miyân-beste

1446

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 'Âşıḳ odur ḳulûba ṣadâsı ṣafâ vire
'Işḳ ile nâle ḳılsa bu ḳubbe ṣadâ vire

2 Cânum alursa ḥasret-i muḥyî lebüñ eger
'Îsî menâr-ı çarḫda cânâ ṣalâ vire

1445 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

1446 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

3 Bir pür-ḫelâyı kim göre bâr-ı belâsını
Çekmek diler göñül bu ki Bârî belâ vire

4 Rûşen budur ki âteş-i Mûsâ şanur gören
Âyîne-i 'iẕâruña mûsâ cilâ vire

5 Ey mâh eger gölgelügüm menzilüñ ola
Sâyem semâda gün gibi aya żıyâ vire

6 Cânum umar ki bûse revân eyleye ḥabîb
Göñli murâdını dilegüm bu Ḫudâ vire

7 Ḳânûnı oldı meclis-i derd içre iñlemek
Derdüm budur ki Ẕâtî'ye şâfî şifâ vire

1447

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dôst idince ben ol rûḥ-i revânı kendüme
Düşman itdüm dôstlar cümle cihânı kendüme

2 Ḫırmen-i 'aḳlum ṭağıldı yavı ḳıldum kendümi
Görmeyelden gelmedüm ol dil-sitânı kendüme

3 Ḥabb-ı ḫâline o gendüm-gûnumuñ el şunmuşın
Sürdi kûyından ba'îd itdüm cinânı kendüme

4 Ḳılsun ol çeşmi ḥarâmî âḫiret ḥaḳḳın ḥalâl
Derdine düşdüm ḥarâm itdüm cihânı kendüme

5 Dôstlar bir kez çekeydüm kâha dönmezdi tenüm
Sözi oḳ gibi geçen ebrû-kemânı kendüme

6 Sîne-i zerd-ü-mey-âlûdem gögerdi ḍarbdan
Ad virsem nola mîr-i 'âşıḳânı kendüme

1447 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[4] —HM
[6] —HM

7 Söyleşürsem nola kendümle ḥarîm-i ʻışḳda
Bulmadum bir maḥrem-i râz-ı nihânı kendüme

8 Bûsesin almaġa yâruñ cân virüb cân alduġum
Îl niye ta'yîb ider sûd-u-ziyânı kendüme

9 Ḳatlüme dil-ber benânıyle işâret eyledi
Yümn gördüm Ẕâtî'yâ ġâyet ben anı kendüme

1448

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ṭabîbüm gördi derdüm ḳodı engüştin dehân içre
Elif ṣandum o lebler arasında anı cân içre

2 Uçursa ey hümâ zülfüñ ḫayâli dîdeden ḫâbı
'Aceb mi murġ ürker mâr gelse âşiyân içre

3 Nice âh itmeyem ben ey cefâlar kılıcı âfet
İrişdi maġzuma cevrüñ bıçaġı üstüḫân içre

4 Cehennemden daḫi artuḳ yaḳa cânâ beni cennet
Tecellî eylemezse baña dîdâruñ cinân içre

5 Seni bu ḥüsn ile Ẕâtî görüb ey 'ârıżı cennet
Nola ḥûr-ı cinân dirse naẓîrüñ yoḳ cihân içre

1448 Ü1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[3] maġzuma: baġruma L
[5] dirse : dise Ü.1

1449

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Zeyn iden ḥaḳḳı nücûmı levḥ-i mînâ üstine
Görmedüm bir noḳṭa ben ol ḫâl-i ġarrâ üstine

2 Saña ḳarşu vaṣf-ı ḥüsnüñ oḳısa 'âşıḳlaruñ
Medḥ oḳur gûyâ belâbil verd-i ra'nâ üstine

3 Didi dil-ber Rûmda bir dânedür ḫâlüm benüm
Noḳṭadur gûyâ ki ḳonmış rûy-ı zîbâ üstine

4 Kebkebüñ naḳşıyle kûyuñda nişân-ı na'lçeñ
Geldi gûyâ mâh-ı nev gökde Şüreyyâ üstine

5 Dir gören ol lâ'l-i cân-baḫş ile ḳaşruñda seni
Çıḳdı 'Îsâ gûyîyâ çarḫ-ı mu'allâ üstine

6 Didi erbâb-ı naẓar şâ'ir degül seḥḥârsın
Bir ġazel didüm yine ol çeşm-i şehlâ üstine

7 Merḥamet mâlını Ẕâtî'den ider ḳaşuñ dirîġ
Görmedüm bir ḳatı pek dünyâda ol yâ üstine

1450

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ṣanma 'uşşâḳı ṣafâ kesb itdi 'ışḳ-ı yârda
Derd alub cân ṣatdılar ey ḫâce bu bâzârda

2 Gördi Mecnûn fâ'ide kesb olmaz âdemden hemîn
Vardı vaḥşîlerle bâzâr eyledi kûh-sârda

1449 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1450 Ü.1, H, Ç, L, Ü.2 — B, HM

3 Ṭuydı hicrânın meger bülbül metâ'-ı vuṣlatuñ
Nâle eyler yâr ile maḳrûn iken gül-zârda

4 'Âlem içre kim vefâ vardur dise dîvânedür
'Âḳil iseñ umma tiryâki dehân-ı mârda

5 Âsümân-ı dilde bir mihr-i maḥabbet itdi yir
Aña nisbet ẕerrece yoḳdur güneş mıḳdârda

6 Ey baña keyfiyyet-i esrâr-ı 'ışḳ iden su'âl
'Âlemüñ 'allâmesi ḥayrândur ol esrârda

7 Ḳalb-i Ẕâtî'de ḫayâlüñ ey Ḫalîl-i cân-u-dil
Şanki İbrâhîm oturmışdur derûn-ı nârda

1451

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir gice gel ey meh-i nâ-mihribânum gizlice
İdeyin saña 'ayân râz-ı nihânum gizlice

2 Bir sözüm var saña gel ey mû-miyânum gizlice
Söylemek ister saña anı zebânum gizlice

3 'İşret itmiş düşman ile dostum uğurlayın
Mey yirine ḳana ḳana içdi ḳanum gizlice

4 Ḥöcre-i târîküme ben mey getürdüm bu gice
Âb-ı ḥayvân iç gel ey Ḫıżr-ı zamânum gizlice

5 Dîdeden ḳandur aḳan ḳalbe ḫayâli ġamzeñüñ
Sırr oḳın urmışdur ey ḳaşı kemânum gizlice

---

[5] —Ü.2
[6] —Ü.2
[7] derûn-ı : miyân-ı Ü.2

1451 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

6 Cân ise cânâ murâduñ uġrun uġrun baḳmadan
Kimse vâḳıf olmasun al genc-i cânum gizlice

7 Didi ol cân ṭuymaduñ sen ṭatlu ṭatlu Ẕâtî'yâ
Aġzuña sögdi bu gün şîrîn-dehânum gizlice

1452

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilatün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ġamzeñüñ kim ki dimez yıldırım ey mâh oḳına
Yıldırımlar gibi tîz uġrasun Allâh oḳına

2 Dönmedi çünki felek ḳuṭb-ı murâdum üzere
Döndüri döndüri ḳat ḳat ṭutayın âh oḳına

3 Ṣubḥ-dem ġarḳa-i ḫûn zârî ḳılur döne döne
Uġradı çarḫ meger âh-ı seḥer-gâh oḳına

4 Baña manṣûbe geçüb dôstuma şâh didi
Göreyin uġraya fi'l-ḥâl ʿadû şâh oḳına

5 Güzel oldur ola rûşen-dil-ü-pür-şevḳ-u-ẓarîf
Sûr-ı bezme şeker-i şiʿr ile ol mâh oḳına

6 ʿÂşıḳâ var işigine gice gündüz o şehüñ
Varı varı laḳabuñbende-i der-gâh oḳına

7 Ẕâtî'yâ şöyle leẕîẕ it leb-i vaṣfın yâruñ
Ṭatlu ṭatlu dehen-i ẕevḳ ile her gâh oḳına

---

[7] —H

1452 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2

1453

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şalınur nâz ile gördüm bu gün bir serv nârînce
Cihân bâğında yok bir nârven ol serv-i nârînce

2 Didiol mû-miyân gel tut bu yalıñ tîğüme gerden
Didüm kim boynumuz kıldan nola ey kahrı nâr ince

3 İlâhî nola aḥvâlüm cehennem âteşi yârın
Yakarsa ehl-i 'ışyânı ger anuñ hecri nârınca

4 Ne nârencât yazmış dûd-ı ḫaṭṭı nâr-ı ḫaddinde
Yüzüm rengin müşâbih itdi eyvâ ile nârence

5 Bu dâne dâne yaş ile gören dir çeşmüm ey Zâtî
Enâr olmaz maḥabbet bâğınuñ bu çâk nârınca

1454

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ol iki zaḫm-ı ḫûnîler ki vardur iki yanumda
Keremden anları bağlañ kim iki gözi kanumda

2 Bu yaña gelmege toğrılsa tîrüñ ey kemân-ebrû
Elif gibi yir eylerdüm ben aña ṣadr-ı cânumda

3 'İzâruñ ḥüsn-i ḫaṭṭ ile bunı al üzre yazdurmış
Melâḥat mışrınuñ sulṭânıyam ben de zamânumda

4 Ne deñlü ṣaklasam ben genc-i 'ışkı künc-i sînemde
Anuñ âsârı ẓâhirdür yine âh-u-fiğânumda

5 O şûḫ-i berk-sür'at yıldırımlar gibi yanumdan
Geçerken ṭursabir lâḥza benüm kalmazdı yanumda

1453 Ü.1, H, HM— B, L, F, Ü.2, Ç

1454 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2

6 ‘Aceb mi tîrine bu ṭabla-i dâğı nişân diksem
Güzellikden nişân çoḳdur benüm ḳaşı kemânumda

7 O şeh-bâz-ı hümâ-bâl-ü-hümâyûn-ṭal‘atuñ Ẕâtî
Dem-â-dem ṭûṭî-i vaṣf-ı lebi serv-i zebânumda

1455

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Lebüñ ẕikri eger kim olmaya bir dem zebânumda
Şeker olsun dilüm ey lebleri şekker dehânumda

2 Nitekim mihr-veş ey meh senüñ ‘âlemde mislüñ yoḳ
Benüm de ehl-i mihr içre naẓîrüm yoḳ zamânumda

3 Benüm cismümle ḥaşr it hey ḳıyâmet tîrüñi gönder
Ümîdüm bu ki ḥaşr olınca ol ḫôş giçe yanumda

4 Seni tutdukça teb ben sendenartuḳ ditresem ṭañ mı
Senüñ cismüñdedür zaḥmet benüm rûḥ-i revânumda

5 Bu gün bir yâr-i şîrîne lebüñde ḥâlüñi ṣordum
Ayıtdı dâġ-ı ḥasretdür benüm yir itdi cânumda

6 Nitekim âyet-i lûṭf-u-ḥalâvet şânuña geldi
Senüñ şân-ı lebüñ vaṣfı benüm ey şûḫ şânumda

7 Görenler Ẕâtî’yâ anı ṣanurlar bâb-ı ḫum-ḫâne
Şu deñlu kesmişem na‘li ki cism-i nâ-tuvânumda

1455 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[1] olmaya bir dem : bir dem olmaya L

1456

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Büsbütün dünyâ deger bir yâr-i cânum var yine
Bir demi biñ yılca bir nâzüg zamânum var yine

2 Sâye sulṭânı anuñla ḥaşr olub seyr eylerin
Bir ḳıyâmet Sidre-ḳad serv-i revânum var yine

3 Gerçi kim ben bir ġulâmam pâdişâh-ı 'âlemem
Aña şehler bende bir şâh-ı cihânum var yine

4 Âsitânın her gice tâ ṣubḥ olınca beklerem
Ḥażret-i 'Îsâ gibi gökde mekânum var yine

5 Başum içün ḫâk-i pâyin tâc idindüm Ẕâtî'yâ
Gün ṭoğubdur başuma bir mihribânum var yine

1457

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Aḳlıḳda sen pilâv-ü-ben ṣarulıḳda zerde
Hem-sofra olalum gel bir ḫôş lâṭîf yirde

2 Maḥbûb yufḳa içre bir puḫte mâkiyân-veş
Ġâyet leẕîẕ olasın olursañ ehl-i perde

3 Ey ḫusrev-i zamâne dirler ki göz yir aşı
Şîrîn muḥallebidürşi'rüm ḳodum naẓarda

4 Düşman söziile hergiz beynüm alışmaz ey dôst
Ġâyetde bî-bedeldür sirke egerçi serde

1456 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1457 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

5 'Işḳ âteşiyle puḫte eyle ziyâde ḳalbüñ
Gâyet leẕîẕ olur nâzüg bişen ciger de

6 «Uşşâḳ cân virürken añma raḳîbi gerçi
Acı başal 'aşelden şîrîn olur seferde

7 Şevḳ ilebaḳlava-veş yufḳa yüreklü Ẕâtî
Vaşf itdi lâ'l-i nâbuñ yoḳ lezzeti şekerde

1458

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Hem-dem olasın bir dem eger yâr segiile
Rif'atdeber-â-ber olasın cümle beg ile

2 Boyuña ber-â-ber iki zülfüñle cemâlüñ
Bir şâh oturur şañki iki boy begiile

3 Mektûba ṭolanan ḳızıl iplik degül ey dôst
Şardum anı ben gözlerümüñ ḳanlu regiile

4 Bezm ehline çoḳ murġ-i şafâ şayd idivirdi
Ney-zenleri bu meclisüñ aġız tüfegiile

5 Ẕâtî baḳa gördüm ben o 'âriżdaki ḫâli
Farḳ idemedüm zerrece çeşmüm bebegiile

---

[6] olur : gelür H, L

1458 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2
[3] Şardum anı ben gözlerümüñ : Tâ ki anı şardum gözümüñ HM

1459

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Bir üştür-i mestem şanemâ ḫalḳ arasında
Var zeng ile âvâze figânum ceresinde

2 Göñlince olub düşmanumuñ dôst göñülden
Eyler baña biñ cevr iki taşuñ arasında

3 Mihrüñle şu kim cân vire çarḫ itse yiridür
Ḳandîl-i meh-i çâr-dihi maḳberesinde

4 Ṭûṭîdür öter şevḳ ile gûyâ ḳafesinde
Ol şûḫ tekellüm idicek penceresinde

5 Ey mâr-ı 'adû körlügüñe var zümürrüd
Ol berre-i şûḫ urduġı ṭaşuñ beresinde

6 Peyveste nola ḳaşuñuñ olsa ḳara yâsı
Çok kimse helâk oldı anuñ yayḳarasında

7 Ẕâtî eger olmasa ruḫ-u-zülfüñe müştâḳ
Dirdük degül ol kimsenüñ aġ-u-ḳarasında

1460

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Nola dil hüdhüdi düşse şeh-i ḫûbân Süleymâna
Muṭî' oldı vuḥûş-u-ṭayr-u-ins-ü-cân Süleymâna

2 Bana möhr-i Süleymân vefḳını lûṭf eyle ey veffâḳ
Ola ben mûra tâ kim irmege dermân Süleymâna

1459 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[6] —L

1460 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[2] —H

3 Didüm ben mûra lûṭf it Ehrimen söziile ẓulm itme
Şikâyet eylerin senden ṣaḳın Sulṭân Süleymâna

4 Ṭapuña Ehrimenler ey perî-ruḫ ḳarşu ṭurduḳça
Ṣanasın cem' olub dîvân ṭutar dîvân Süleymâna

5 Sebâdan ṣan Süleymân ḥaẓẓ idem kûyında ġâyetde
İderseñ ben ġubârı ey ṣabâ mihmân Süleymâna

6 Ferahdan ayağıgördüm hümânuñ hîç yir başmaz
Hevâ itmek diler anı meger biryân Süleymâna

7 Havâda taḫtumı yiller götürürdi benüm Ẕâtî
Olaydum âsitânında eger der-bân Süleymâna

1461

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Rûḥuma râḥat virür râḥ ile ṣâfî maşraba
Nola ḳalbüm ṣu gibi aḳsa o ṣâfî-meşrebe

2 Ḳalbüme virür ṣafâ ṣunsa ṭudağın ağzuma
Bir güzel sîmîn-beden maḥbûb daḫi maşraba

3 Sâḳîyâ sür ayağı götürsün aradan ayaḳ
Bezm-gâh-ı ehl-i diller içre kâfî maşraba

4 Dirse öpince ağızuñ geldi cânum ağzuma
İtmez ey rûḥ-i revân yoḳ yire lâfı maşraba

5 Aña aḳmazdı aḳar ṣular gibi diller revân
Teşne diller derdine olmasa şâfî maşraba

6 Cân bağışlar cânuma ağız bir idüb yâr ile
Âb-ı Ḥayvândan idinmişdür kifâfı maşraba

7 Ġuṣṣanuñ mûyın ider mey tîġ-i tîz-âsâ trâş
Ẕâtî'yâ olsa revâ zerrîn ġılâfı maşraba

1461 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[2] ṭudağın : ṭuṭağın H
[3] aradan : ortadan HM

1462

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Oldı biñ ḳoyunum aṣlancı irişdi ḥamele
Ḫôş idi itmese ger gerdiş-i gerdûn 'acele

2 Ḳodı ortaya güneş eyle ṭoyunca naẓarı
Bir gömeç ip aṣıcaḳ râvuḳı aḳar 'asele

3 Her yaḳa döndi münaḳḳaş yaḳaya irdi bahâr
Dil-ber-i ẕevḳ-u-ṣafâyı yaḳalarda yaḳala

4 Bir ṣafâ ḫil'atin ol bâğda gel ṣadr-nişîn
Geydürür ṣañ cihân ḳapuyı âḫır tekele

5 Zâhidâ mûcib-i cennet mi ṣanurṣın 'amelüñ
Cenneti ṣanma 'amel-dâra virürler 'amele

6 Geldi yâḳûtuña ḫaṭ oldı cemâl âyeti nesḫ
Âb-ı Ḥayvân daḫi mâni' olamazmış ecele

7 Cân virür gözleri âhûları şehrüñ ġazele
Ẕâtî'yâ bûsesin al di ġazeli her güzele

1463

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ẕerreçe sürmiş ġubârından o bâbuñ 'aynına
Oldı pür ol bâbdan nûr âfitâbuñ 'aynına

2 Muṣḥaf-ı ḥüsnüñle gördi ḫâmeler baḥs itdügin
Ḳara ṣu indürdi mîl ile kitâbuñ 'aynına

1462 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

1463 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

3 Bu yedi ma'mûrenüñ sulṭânlıġı bir servsüz
Çöpçe gelmez 'âşıḳ-ı mest-i ḫarâbuñ 'aynına

4 'Âşıḳ-ı dil-ḫaste ḥâlinden ṣorarsañ her gice
Zerreşi gelmez güneş ṭoġınca ḫâbuñ 'aynına

5 Derd ile şöyle ża'îf oldum ki pâyüm virmeye
Bir ser-i mûca żarar girsem zübâbuñ 'aynına

6 Yürüñ ey dem-besteler olmañ hevâ-dâr-ı ḥayât
Bir nefesdür maḥv olur beñzer ḥabâbuñ 'aynına

7 Bûse-i lâ'lüñ eger nuḳl olmaz ise 'âşıḳa
Baḥr olursa gelmez ey sâḳî şarâbuñ 'aynına

8 Târ-ü-mâr itse hevâ Ẕâtî vücûduñ küḥl-veş
Almaya ol ḥûrî-i cennet-cenâbuñ 'aynına

9 Ḫûb-ter beñzer sevâd-ı şi'rüñüñ ma'nîleri
Mülk-i ẓulmetde ḳarârı olan âbuñ 'aynına

1464

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Çoḳ göñül apardı yâr ol ḫançer-i ḫûn-pâş ile
Bir dil-âverdür ki dil aldı yarar yoldaş ile

2 Baġrumuñ başıyle ben bîmâra tîmâr itmedüñ
Gerçi ey begler begi tîmâr alurlar baş ile

3 Ṭâḳatüm ṭâḳ oldı ṭâḳ-ı dil yıḳıldı ser-be-ser
Sen işâret ideli cânâ 'adûya ḳaş ile

4 Ḥusbe dökmiş ḫastalar cismine döndi sînemüz
Derd-i hecrüñle dögünmekden ṭabîbüm ṭaş ile

[8] —H, L
[9] —H, L

1464 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[4] hecrüñle : hecr ile H

5 Olur aḥvâlüm ḳıyâmet giçemez ġam baña naḳş
Ḥaşr olursam bir gün ol naḳşı güzel naḳḳâş ile

6 ʻÂlemi seyr eyleyüb her yirde ʻâlem idelüm
Bu cihândan lezẕeti seyyâḥ alur ʻayyâş ile

7 Ẕâtî ol şîrîn-zebânam ben diyen şâʻirlerüñ
Aġzınuñ dadın virür bu şiʻr-i şekker-pâş ile

1465

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Oldı ol mâh ẓuhûr ideli şeydâ ġalebe
Nev-bahâr irse ider ʻâleme sevdâ ġalebe

2 Ġâlibâ eşk ile deryâları maġlûb itdüm
Didügümce didi ol cevher-i ġarrâ ġalebe

3 Beni ey ʻömri mezîd olası aġlatma ider
Nûḥ ṭûfânı gibi ʻâleme deryâ ġalebe

4 Ṭap diyince oḳuyalum senüñ ile anı
Ey ṣanem gel bize eşʻâr ile inşâ ġalebe

5 Âḫiretde gözi âhûlaruñ aḥvâli nola
Ṣayd olurlar aña her kimde ki dünyâ ġalebe

6 Daʻvet iden kişiler ḫôd ḳomayubdur sizi ac
Nedür ey ṣôfî-i sâlûs bu ġavġâ ġalebe

7 Görmedüm ʻârıż-ı dil-ber gibi rengîn-ü-lâṭîf
Ẕâtî'yâ gerçi ki dünyâda temâşâ ġalebe

1465 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2

1466

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ṭôp-ı âhum ey raḳîb uş ire senden cânibe
Nice olur göresin almaḳ benden cânı be

2 Devlet ile yine ḳande dir aña sâḳî gören
Câm 'azm itse leb-i şekker-şikenden cânibe

3 Göreyin dönsün yüzi miḥrâb gibi ḳıbleden
Her kimüñ olmazsa ḳıblem yöni senden cânibe

4 Bunca yıldur derd-i ḥasretle ṭabîbüm ḥastañam
Gelmedüñ dermân gibi derdâ ki benden cânibe

5 Encüm-i eşk ile zeyn it yüri Ẕâtî 'ârıżuñ
Nâẓır olur çeşm-i âhûlar Perenden cânibe

1467

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ṭurdı ol serv-i revân 'azm itdi benden cânibe
Şan ḳıyâmet ḳopdı cânum geldi tenden cânibe

2 Çîn-i zülfüñ var iken mâ'il olan eyler ḫaṭâ
Eksügüm budur deyu misk-i Ḫutenden cânibe

3 Ölümümdür geldi ḫaṭṭuñ ḫâke yüz ursam gerek
Yüz ṭutar her kimse şeb irse vaṭandan cânibe

1466 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1467 Ü.1, H— B, F, HM, Ü.2, Ç
[1] Bu beytin hizasında, her iki nüshada «maṭla'-ı diger» başlığıyle şu beyit var :

Seyre çıksam sensüz ey gonce çemenden cânibe
'Andelîb atar nüşâb-ı nükte benden cânibe

4 Lâle-veş baş ḳalduram yirden sürem yüz pâyine
Ol ḳıyâmet gelse ben ḫûnîn-kefenden cânibe

5 Ġoncadan zenbûrdur gûyâ ki nûş eyler ṭaleb
Ol ḳadeh varduḳça sâḳî ol dehenden cânibe

6 Ben aña ḳıble-nümâ dirsem benüm ḳıblem revâ
Merve ḥaḳḳı meyl-i dil her gâh senden cânibe

7 Başı olsun aşaġa ġavvâṣ-veş naẓmuñ ḳoyub
Kim ki Ẕâtî dür diler varub ʻAdenden cânibe

1468

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Senüñ kevs̱erdedür ben bendenüñ göñli leb-i şehde
Taʻaccüb itme ey ṣôfî mekes mâyil olur şehde

2 O kâfir-beççenüñ çâh-ı zenaḫdânında aḥvâlüñ
Ne bilsin ey göñül anlar ki ṭutsaġ olmadı çehde

3 Dem-i âḫirde evvel ṭurayın öldüreyin dirdüñ
Hey âfet vaʻdemüz geldi hemân ṭurmaḳ gerek ʻahde

4 Seni gören didi bu kehkeşânda mâh-ı enverdür
Şirâr-ı âteş-i âhumla ol tezyîn olan rehde

5 O ḫaṭ kim ʻârıż olmış ʻârıż-ı dil-berdeey Ẕâtî
Görenler didi te's̱îr-i per-i Cibrîldür mehde

1468 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2

1469

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Şakın ey dôst a'dâya sökülme
Ol âteşden yürek olur sögülme

2 Güzeller ḫâlinüñ hindû ġulâmı
Geçüp fülfül gibi dâ'im dögülme

3 Güzel ḫûlar ṭutub mülk-i cihânda
Güzeldür ehl-i 'irfâna ögülme

4 Bizi ḫôş ṭutduñ ey câm-i muṣaffâ
Cihân bezminde dâ'im ṭaş dökülme

5 Gözüm pür-nem görüb Ẕâtî didi yâr
Cihânda ebr-i bârân gibi gülme

1470

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Nâ-gehân ḫaṭṭuñ ġamı gelse nigârâ ger dile
Pür olur âhum yilinden cümle 'âlem gerd ile

2 Dil ḥasedden öldi tâ dellâk degdi cismüñe
Ölmezin ṣanurdı bu bî-çâre degme derd ile

3 Virmesün ṣakın ziyân ey ḫâce dehr-i pîre-zen
Bulmayubdur fâ'ide bâzâr iden nâ-merd ile

4 Sözlerüñde 'ışḳdan hergiz eṡer yoḳ epsem ol
'Âlemi ṭoldurduñ ey vâ-'iẓ kelâm-ı serd ile

5 Vechi var ger Ẕâtî'ye dirlerse mîr-i 'âşıḳân
Bu gögermiş cism-ü-çeşm-i sürḫ-u-rûy-i zerd ile

1469 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1470 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2

1471

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Cânum al yâ Rab benüm mihr-i ruḫ-i cânân ile
'Âḳıbet gönder bu dünyâdan beni îmân ile

2 Ḳanda imiş ṭutalum iki elüm ḳanı kerem
Yaşuma ġarḳ eyleme ḳanı yumazlar ḳan ile

3 Günde biñ kez cânı teslîm eylemek âsân gelür
Bir nefes sensüz dirilmekden baña hicrân ile

4 İrmedi saña Ḫorôs-ı 'Arş-u-Nesr-i Ṭâ'irüñ
Uyḳusın ey mâh uçurdum nâle-vü-efġân ile

5 Gül gibi ger ġonce-i ḳalbüñ açılsın dir iseñ
Dâ'imâ gülzâra açıl bir gül-i ḫandân ile

6 Gûsfend-i cânı nezr itdüm ziyâde isterin
Kâ'be-i kûyuñda 'îd-i vasluñı ḳurbân ile

7 Bir güzel dîvân-ı şîrîn bağladuñ kim Ẕâtî'yâ
Ḫusrev-i mülk-i belâġat olduñ ol dîvân ile

1472

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ayağı toprağın öp başa ḳo efser yirine
Ḳıymet isterse o server yüri ser ver yirine

2 İşiginde o şehüñ iti dirildüñ uluduñ
Ey raḳîb öldüreyin uş seni itler yirine

1471 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2
[4] Uyḳusın : Uyḫusın L, Ç

1472 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2

3 Yâr işiginde göñüllenme raḳîbâ yüri var
Baġlamaz kimse o ḳapuda seni ḫar yirine

4 Gele düşmanlaruñuñ emri ser-â-ser yirine
Nice bir dôstlar ey şûḫ-i sitem-ger yirine

5 Saña yapdurdı vefâ ḳaṣrı ḳapusını raḳîb
Göñlini yıḳmalıdur ḳal'a-i kâfer yirine

6 Ḫâk-i pâyüñ eline girse eger şâhlaruñ
Depesi üzre ṭaḳa tâcına gevher yirine

7 Lebi vaṣfındaki şi'rüm oḳısa yâr diye
Ẕâtî'yâ ṭûṭî-i gûyâ gibi şekker yirine

1473

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Pâreler ġamzeñ dil-i mecrûḥı oḳdur var ise
Ḫalḳı çeşmüñ öldürür îmânı yoḳdur var ise

2 Üstine ol milketüñ dâ'im anuñçün nûr iner
Küşte-i zülfüñ senüñ maġribde çoḳdur var ise

3 Ol nigâruñ ṣûretin göstermedi bir gün baña
Ṭâli'üm âyinesi ġâyet ṭonuḳdur var ise

4 Ḥâcetüm oldı ḳabûl açdum der-i ḳaṣruñ senüñ
Gök ḳapusı ey melek bu gün açuḳdur var ise

5 Cân virür reşkinden ey Ẕâtî işitdükçe revân
Her sözüñ aġyâra bir demrenlü oḳdur var ise

1473 Ü.2— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç

1474

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Karşu tutdum başumı yâruñ işigi taşına
Devlet indi âsümândan ben fakîrüñ başına

2 Gezmişem Rûmı Hıtâyı görmedüm bir yerde hîç
Ol nigâruñ nakşını tahsîn anuñ nakkâşına

3 Şöyle kızdı cism-i sîmînüñ görüb hammâmda
Mermerüñ kaynar şular koyıldı cânâ başına

4 Yâ İlâhî kıbleden dönsün yüzi mihrâb-veş
Kim ki mihrâbı anuñ teşbîh iderse kaşına

5 Gussanı iftâr iderken hecre şalduñ Zâtî'yi
Ey habîbüm ağu katdun ol fakîrüñ aşına

1475

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Saltanat câmın içen düşdi cihân ġavġâsına
Fakr esrarın yiyen ṭuş oldı nân sevdâsına

2 Bir zamâna kalmışuz şanmañ bu sözde kâzibüz
Mâyilin hakka diyen şâdık degül da'vâsına

3 Âhiret ahvâlini cümle ferâmûş itdiler
Mâli bî-had aġniyâ maġrur olub dünyâsına

4 Şanma şôfî başına misvâkı zühd içün şokar
Diş biler mü'minlerüñ aşına-vü-halvâsına

5 'Âlemi tutdı hasûd ile münâfık âdemüñ
Sûrına ġayet melûl olup gülerler yasına

1474 Ü.2— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç

1475 YB, Ü.2— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç
[1] esrârın : ma'cûnın Ü.2

6 Bunlaruñ yanında hîç âdem degül ey dôstlar
Uymasa şeyṭân-ı mel'ûnuñ kişi iġvâsına

7 Şöyle ġabġabla iderler kim tekellüm âdeme
Ḥaḳ budur kim böyle hükm itmez kişi lalasına

8 Ḳalmayubdur merḥamet 'âlemde hergiz ḳaṣd ider
Ölse mîrâşın yisem deyu oġul babasına

9 El yuyub fâriġ olubdur ṣoḥbetinden bunlaruñ
Ẕâtî'yâ ġavvâṣ olanlar ma'rifet deryâsına

1476

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Göze göster görelüm ḳılca miyânuñ var ise
Ey perî-ruḫ söyle bir ẕerre dehânuñ var ise

2 Ey ṣanavber ḳaddine öykin sözüm yoḳdur saña
Lâle ḫaddüñ gül ruḫuñ ġonca dehânuñ var ise

3 Bûse vir cân al sözüm ṭut rûz-ı hecrüñde senüñ
'Îd-i vaṣluñda beni ḳatl it zebânuñ var ise

4 Râstî çoḳ lâf urursın öykinüb ey serv aña
Bir adım çıḳ bôstândan ṭaşra cânuñ var ise

5 Lebleri vaṣfında bir rengîn ġazel di Ẕâtî'yâ
Her seḥer bülbül gibi şîrîn zebânuñ var ise

1476 Ü.2— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç

1477

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Yir idinür miidi didi dil ber-ser âyine
Ger zîver olmaya idi o dil-ber serâyına

2 Gökden bu ḥüsn ü ḫulḳ ile görse seni eger
Ḳapuñda ay efendi ola çâker ay ine

3 Her kim bu luṭf-u-ḥüsn ile inkâr ide saña
Ḫôrşîd olursa varmasun ey dil-ber ayına

4 La'l-ü-'iẕâruñ itdi du'a-gû saña beni
Ṭûṭîyi söyledür güzelüm şekker âyine

5 Maġrûr olursa ḥüsne nola dôst âdemi
Ḫôd-bîn ider herâyine Ẕâtî her âyine

ḤARF-ÜL-YÂ'

1478

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 İşigüñde cân virüb şol kim özin ḫâk eyledi
'Arş ḥaḳḳıyçün yirin 'Îsî-veş eflâk eyledi

2 Mâha bir kez barmaġuñla bir işâret eyledüñ
Dest-i şevḳ ile girîbânın çeküb çâk eyledi

3 Şol ki yoluñda yelüb yöpürdi mânend-i şemâl
Ben yemîn itsem olur ol yolını pâk eyledi

1477 YB— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1478 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[2] kez : şeb B, F

4 Çoḳ şükür mihrüñ şarâbın şevḳ ile nûş eyledük
Rûḥumuz rûşen bu kim ġâyet ferâḥ-nâk eyledi

5 Cüst irişdi yıldırım gibi o kimse menzile
Kendüyi yoluñda her kim cüst-ü-çâlâk eyledi

6 Ey şefâ'at baḥri âb-ı şefḳatüñ 'âṣîleri
Nâr-ı dûzaḫdan bi-ḥamdillâh ki bî-bâk eyledi

7 Ben nice vaṣf idem ol mâhı ke-mâhî ẕâtınuñ
Ẕâtî'yâ mâhiyyetin bilsem kim idrâk eyledi

1479

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dün gice bir 'arşdan a'lâ maḳâmum var idi
Anda dil-dâr ile toḳsan biñ kelâmum var idi

2 Döşemişdüm yidi çarḫ üzre bisâṭ-ı 'işreti
Adı Keyvân idi bir Hindî ġulâmum var idi

3 N'ola ey dil ḳadrüme dirlerse ẓıll-ı lâ-yezâl
Nâẓır-ı dîdâr-ı 'ayn-ı lâ-yenâmum var idi

4 'Âlem-i zevḳ-u-ṣafâ İskender-i rûḥa revân
Cümle andan görinür maḥbûb câmum var idi

5 Seyle virdi Selsebîl-i bâde ey cennet-cenâb
Ġuṣṣa-vü-'aḳla ziyâde intiḳâmum var idi

6 Ṣabr-u-'aḳl-u-hûşuñ urmışdum ser-â-ser boynını
'Işḳ dirlerdi elümde bir ḥüsâmum var idi

7 Dâyimâ isterdi ḳaşından hilâl eksükligin
Ẕâtî'yâ bir sâḳî-i bedr-i tamâmum var idi

---

[5] gibi : bigi L, F

1479 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] Hindî : Hindû B, F
[5] 'aḳla : ġamla F

1480

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḳanı ol günler ki bir serv-i bülendüm var idi
Sünbülinden her gice boynumda bendüm var idi

2 Medḥ iderdüm ḥüsni mir'âtına ḳarşu leblerin
Ṭûṭî-i gûyâ gibi ağzumda ḳandüm var idi

3 Cüst-ü-cû eylerdi kûyın görmesem bir gün yüzin
Eşk dirler adına çâbük levendüm var idi

4 Ḫâce-i hicrâna ṣatdı âh kim ben bendeyi
Bir ḳıyâmet serv-ḳad maḥbûb efendüm var idi

5 Ey ṭabîb-i cân-u-dil bir gün ola kim diyesin
Ẕâtî dirlerdi benüm bir derd-mendüm var idi

1481

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḳanı ol demler ki dil mülkinde bir şeh mîr idi
Gören anı görmedüm 'âlemde mis̱lin dir idi

2 Anası raḥminde yaturken daḫi ol âfitâb
Mâh-ı bedr-i envere yâ ṭoğ yâ ṭoğdum dir idi

3 Ḳalbler yarmağa ṭartılmış ḳılıç ebrûları
Ġamzesi cân almağa anuñ atılmış tîr idi

4 'Ayş iderdi derd ile Mecnûn maḳâm-ı 'ışḳda
Mey sirişk-ü-aña sâz âvâze-i zencîr idi

1480 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2

1481 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] demler : günler B, F

5 And içerdi başına bir serverüñ Ẕâtî anuñ
Ḫâk-i pâyı sürmesin ʿâlem göziyle yir idi

1482

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 ʿIşḳuña ḳadem ḳodı göñül başını virdi
Boynından eyâ rûḥ-ı revânum yüki ırdı

2 Tîġüñden içem dirdüm ecel câmını ey dôst
Derdâ n'ideyin âh oḳuñ ḳanuma girdi

3 Ġamzeñ ḫaberin virdi meger ey şeh-i ḫûbân
Cân cübbe-i cismi çıḳarub tîrüñe virdi

4 Gözüme ṭoḳınmış sezerin bir niçe kerre
Gördüm ayaġuñ ṭopraġını gözüm ışırdı

5 Öykündügiçün yanıluban kûyunâ cennet
İdrîs aña nâzüglük ile gör nice girdi

6 Ahum yalıñı tîġinüñ ey meh gice tâ ṣubḥ
Pertevleri şimşek gibi başumda şaḳırdı

7 Ceng eyler idi derdüñ ile Ẕâtî-i haste
Cânını ʿivaż aldı ecel geldi ayırdı

1482 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2— Ç
[6] —B, F
[7] Ẕâtî-i ḫaste : Ẕâtî dil-ḫaste F

1483

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Trâş it ṣafḥa-i dilden ḫuṭûṭ-ı mâ-sivallâhı
Ḳalenderlik ḳıyâs itme trâş it ḫaṭṭı billâhî

2 Ne ṣûret virmiş insânuñ yüzi mir'âtına gör kim
Gözüñ aç rûy-ı ṣun'ından temâşâ eyle Allâhı

3 Ġulâm-ı 'âşıḳ oldur kim hemân mevlâsın añduḳda
Tecelllâ-yı cemâl-i Ḥaḳ gibi Ṭûrı yaḳa âhı

4 Sülûk it sâlik ol menzil-be menzil cânib-i Ḥaḳḳa
Eger kim olmaġ isterseñ velâyet bürcinüñ mâhı

5 Cihânda Ẕâtî'nüñ mi'râcı vaṣl-ı dil-rübâsıdur
Ümîdüm bu ki Cibrîl-i hidâyet ola hem-râhı

1484

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Cânuma kâr itdi ġâyet hecr-i cânân acısı
Vây eger böyle olursa 'âḳıbet cân acısı

2 Bal çaldı va'de-i vaṣl ile cânân aġzuma
Zehr ḳatdı aşuma ammâ ki hicrân acısı

3 Pâyına ben bülbülüñ bir ḫâr-ı hicrân batdı kim
Çaḳ depemden çıḳdı ey yüzi gülistân acısı

1483 Ü.1, H, L, F— HM, Ü.2, Ç
[3] gibi : bigi F
[4] olmaġ : olmaḳ F

1484 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[1] olursa : ḳalursa F

4 Tatlu cânumdan beni bîzâr idübdür dôstlar
Bir yaña yâr acısı bir yaña yârân acısı

5 Acıyı acı ṣavar dirler meseldür Ẕâtî'yâ
Râḫ-ı telḫ iç tâ gide endûh-ı devrân acısı

1485

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Nola ṣayru gözüñ öldürse ṣagı
Ḫudâ çün saña virmişdür bu çagı

2 Yüzüñe öykinür mâh-ı şeb-ârâ
O da ḫôrşîdden yaḳar çerâġı

3 Didüm dil alan alnuñ mı yâ zülfüñ
Dönüb ḫışm ile baḳdı didi aġı

4 Ṣaḳınub beñlerin murġ-ı naẓardan
Cemâli bâġına asmış duzaġı

5 Gözümde eşk-i mey-gûnum görenler
Didi ḳandan pür itdüñ bu ḳabaġı

6 Mey içme yâr ile dirlerse Ẕâtî
İşitme sözlerin ḳaldur ayaġı

7 Nihâl öykindügiyçün ḳadd-i yâra
Biline bâġ-bân urdı ṭayaġı

1485 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] şeb-ârâ : şeb-efrûz B, F
[4] aşmış : açmış B, F
[5] ḳabaġı : çanaġı HM

1486

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḳıl o şâhuñ işiginde bende-i muḳbil beni
Ey sitâre eyle ḫôrşîd-i felek-menzil beni

2 Yaraşur ḫârâ-yı sengîn olsa ḳabrüm örtüsi
Seng-sâr eylerse ger ol şûḫ-ı sengîn-dil beni

3 Ey püser çâr ümmehât-u-heft dâye nüh peder
Yoluña cân virmek içün eylemiş ḥâṣıl beni

4 Ḳana müstaġraḳ ceresler gibi efġân eylerem
Sâḳî-i ışḳuñ şarâbı eyledi ḳanzil beni

5 Âsümân-ı ma'rifetde mâh-ı bedr-i enverem
Mihri bir mâhuñ idübdür Ẕâtî'yâ kâmil beni

1487

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Terk iderse żaʻf ucından nâle-vü-efġân beni
Ġam ġubârı içre hergiz bulımaz yârân beni

2 Döne döne şevḳ ile çarḫ ururam her ḥalḳada
Devr içinde eyledi bir mâh ser-gerdân beni

3 'Âlemi seyrân iderken uġradum bir âfete
Gör ki nice âfete uġratdı bu devrân beni

4 Ḳanına girdüm vefâsuz yâra virdüm göñlümi
Ġarḳ oldum yaşuma gör nice ṭutdı ḳan beni

1486 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1487 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2— HM, Ç
[3] seyrân : devrân H (Ü.1'de de «seyrân» kelimesinin üzerine yazılmıştır)
[4] oldum : oldı B, olurdum F

5 Kâ'be-i kûyında Ẕâtî ol kemân-ebrû Ḫalîl
Cân virürdüm 'îd-i vaṣla eylese ḳurbân beni

1488

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Derdâ ki tîġ-ı ġamze ile bir güzel beni
Biñ pâre itdi görmege ḳorḳar ecel beni

2 Oldum ġubâr-ı derd-i ġamuñ içre nâ-bedîd
Bulursa nâleden bulur ey cân ecel beni

3 Sen geldügüñ ziyâde ḳıyâmet gelür baña
Billâhi ḫâkden götür ey dôst gel beni

4 Kendümi âḫiretde daḫi bulmayam gibi
Şol deñlu mest itdi ki Bezm-i Ezel beni

5 Cân virmişem ḳapuñda revân düşde her gice
Cennetde görse ehl-i maḥalleñ maḥal beni

6 İtdüm nigâr kûyına taṣnîf bir ṭarîḳ
Ẕâtî cinâna ilte gibi bu 'amel beni

7 Añdum ġazâl-i çeşmini çün ol ġazâlenüñ
Seḥḥâr ṣandurursa nola bu ġazel beni

1488 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[4] gibi : bigi F
[6] —F

1489

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey perî-peyker 'aceb şûrîde-ḥâl itdüñ beni
Gözlerüñ siḥriyle ġâyet bî-mecâl itdüñ beni

2 Ḳıl ḳadar kimse ḫayâl itmez vücûdum varlıġın
Ḥasret-i mûy-ı miyânuñla ḫayâl itdüñ beni

3 Ḫalḳ-ı 'âlem birbirine gösterür barmaġ ile
Âsümân-ı derd-i mihrüñde hilâl itdüñ beni

4 Fürḳatüñde cismüm olmışdur dögünmekden siyâh
Şâhid-i derdüñ 'iẕârı üzre ḫâl itdüñ beni

5 Cismümi başdan başa zerd eyleyüp ḳaddüm kemer
Derdüñüñ na'leynine zerrîn düvâl itdüñ beni

6 Muṣḥaf-ı ḥüsnüñ bu gün keşf eyledüñ yüz şevḳ ile
Ey kamer-tal'at yine ferḫunde-fâl itdüñ beni

7 Didi Ẕâtî ṭatlu ṭatlu lâ'lüñi vaṣf eyleyüp
Ḥamdü lillâh ḫusrevâ şîrîn-maḳâl itdüñ beni

1490

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Öldüre nâ-gâh bir gün rûze-i fürḳat beni
Îd-i vaṣla bârî ḳurbân it be-hey âfet beni

1489 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[3] mihrüñde : mihrünle F

1490 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2— HM, Ç
[1] Öldüre : Öldürür H, B, F

2 Mutrib-i ʻışka bu nakd-i cânı şâyed çalduram
Ey gözi cellâd çal günde niçe nevbet beni

3 Bir dahi fürkat şebinde hasta-vü-zâr eyleme
İrgürürseñ rûz-ı vaşla öldür ol sâʻat beni

4 Yalıñ ayak yürüsem od üzre hergiz ṭuymazam
Baş açuk dîvâne itdi bir perî-behcet beni

5 Ol perî-ruhsâra aḥvâlüm nice takrîr idem
Gördügüm dem yüzini alur hemân ḥayret beni

6 Yana yana ḥâlümi şerḥ itdügüm ʻayb eyleme
Yakdı yandurdı be-ġâyet âteş-i ḥasret beni

7 Zâtî'yâ cennetde ger dîdâr-ı yâri görmeyem
Nâr-ı dûzaḫdan daḫi artuk yakar cennet beni

1491

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Öldürüb fürkat yeter ayaklara şalsun beni
Ḥâkden götürsün ol ʻÎsâ-nefes gelsün beni

2 Başuma çok iş getürdi düşürüb ayaklara
Dest-i fürkatden yetişsün vuşlatuñ alsun beni

3 Rûzgâr itdi yine müstaġrak-ı deryâ-yı eşk
İsteyen ey Ḫıżr-ḫaṭ deryâlara ṭalsun beni

4 Dôslar baña ʻadûlardan żarar irişmesün
Dakınub tîğin gelüb ol dôstum çalsun beni

---

[2] cânı : ʻaklı B, F // çal günde niçe : günde iki üç B, F
[6] eyleme : olmasun H, B, F
[7] görmeyem : görmesem B, F

1491 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[4] Dakınub : Ṭakınub L, F

5 Âteş-i âhumla yir yir âsümânı yakayın
Zâtî'yâ ol meh görüb bu şeb taña kalsun beni

1492

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Görmesem ol âfeti hasret helâk eyler beni
Ger görürsem vecd ile hayret helâk eyler beni

2 Hecre düşdüm kül ider eczâmı nâr-ı guṣṣa âh
Vaṣla irsem hâlet-i vuṣlat helâk eyler beni

3 Zülfini çözdükce rûşen ṣubhumı şâm eyler âh
Gözlerin süzdükce ol âfet helâk eyler beni

4 Döne döne döndürür dôlâb-veş başum nigâr
Bu felekler cevri hôd kat kat helâk eyler beni

5 Katline ben hastanuñ lâzım degüldür tîğ-ü-tîr
Hâlümi ṣor bir nefes hâlet helâk eyler beni

6 Hışm ile bakma 'Alî 'ışkına aşlanum baña
Yohsa ol çeşm-i esed-heybet helâk eyler beni

7 Va'de virürse iki sâ'at beni öldürmege
Zâtî'yâ ol âfet ol sâ'at helâk eyler beni

---

[5] görüb : ṣorub B

1492 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2, Ç— HM
[2] düşdüm : düşsem H, B, F

1493

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey yüzi gül şanma feryâd-ı hezâr egler beni
Gülşen-i 'ışkuñda feryâd-ı hezâr egler beni

2 Mât olurdum şâh dirdi câna leccâc-ı firâk
Lîk şatrenc-i ümîd-i vaşl-ı yâr egler beni

3 Aldı nakd-i şabrumı nakş oynayub nerrâd-ı 'ışk
Ey kamer-ruh tâs-ı derdüñ içre zâr egler beni

4 Halka halka sünbül-i pür-tâbuñuñ endîşesi
Gülsitân-ı 'ışkda ey gül-'izâr egler beni

5 Haylıdan irerdi cân fülki kenâr-ı vuşlata
Bahr-i fürkatde muhâlif rûzgâr egler beni

6 Hıdmete gönderdi hâcem bir yumış oğlanıyam
Veh ki bu büt-hânede nakş-ı nigâr egler beni

7 Yok karârı kalbümüñ bir lâ'ü bâlî 'âşıkam
Zâtî'yâ şâfî şarâb-ı hôş-güvâr egler beni

1494

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 İtdi bir ma'cûncı ğarrâ dil-rübâ hayrân beni
Eyledi yine ğubâr ile hevâ yeksân beni

2 Keşf ider yokdur vilâyetde lebi esrârını
Eyledi hayrânı bir ma'cûncınuñ devrân beni

1493 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1494 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

3 Ṭurfa ma'cûn görmek isterlerse ṭâs-ı 'ışḳda
İsteyü gelsün anuñ dükkânına yârân beni

4 Gördi kim berg-i ḫazân gibi döker yaşın gözüm
İtdi faṣl-ı gül gibi ma'cûn ile ḫandân beni

5 Ẕâtî'yâ farḳ olmazam hergiz Sikender Şâhdan
Her gice ma'cûnı eyler 'âleme sulṭân beni

1495

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dôstlar bu zaḫm-ı bî-ḥadd öldürür öñ ṣoñ beni
Ol gözi cellâdumuñ bârî yolında ḳoñ beni

2 Ḳan ile ḳorlar egerçi kim şehîdi ḳabrine
Kûy-ı dilberden aḳan ṣâfî ṣularla yuñ beni

3 Uġraduḳça tâ ki düşnâm eyleye merḥûm olam
Eylemeñ maḥrûm billâh sözüme uyuñ beni

4 Bu vaṣıyyet kim ben itdüm dôstlar ṭutmazsañuz
Öldügümden ṣoñra biñ kez öldürür ol buñ beni

5 Ḥaşre dek cânsuz beden gibi ṭuram bir arada
Ol ḳıyâmet dirse Ẕâtî ben gelince öñ beni

---

[4] yaşın gözüm : yaş gözlerüm L // gibi : bigi F

1495 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] ḳabrine : meşhede B, F
[4] ol buñ : ol ṣoñ B
[5] gibi : bigi F

1496

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gözlerüñ ey dôst ḳanlu olmasun öldür beni
Âdem öldürmek aña ḫû olmasun öldür beni

2 Ey perî-ḫû hey nice cellâd-ı âfetdür müjeñ
Ḳatl iden merdümleri o almasun öldür beni

3 Gör nice seḥḥâr olur ol ġamze-i câdû-firîb
Anı gören kimse ṣayru olmasun öldür beni

4 Zülfüñe yapışdı göñlüm didi ben miskînini
Aşmaġa olan sebeb bu olmasun öldür beni

5 Maḥbes-i derd-ü-belâda 'âşıḳ-ı mücrimlerüñ
Ẕâtî'yâ cellâdı ḳaygu olmasun öldür beni

1497

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Süzme ey gül nergis-i mestânuñ öldürdüñ beni
Çözme bu zülf-i 'abîr-efşânuñ öldürdüñ beni

2 Bir faḳîr üftâdeyin ḫavf ile zehrem çâk olur
Çekme şâhum ḫançer-i bürrânuñ öldürdüñ beni

3 Cümle ḫalḳı öldürür ânum dimişsin dôstum
Söyleme billâhi ḥâlin anuñ öldürdüñ beni

1496 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] olmasun : olmasa L (başdan sona kadar)
[5] Maḥbes-i : Meclis-i B, L

1497 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2— HM, Ç
[2] faḳîr : żaʿîf H, B, F

4 İşidenler cân virür sözüm dimişsin ol nefes
Açma ey ġonca-leb ḫandânuñ öldürdüñ beni

5 Ḳanda görseñ cân ile meyl itme yoḫsa Ẕâtî'yâ
Gözleri cellâdına cânânuñ öldürdüñ beni

1498

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir 'aceb derde giriftâr itdi kim devrân beni
Ne ecel maḳbûl ider derdâ ne ḫôd dermân beni

2 Bir ramaḳdur deprenen cismümde ey cân pâresi
Cismi ṣıḥḥat gûyîyâ terk eyleyübdür cân beni

3 Derd ile şöyle ża'îf oldum ki bulmazdı ecel
Uşda baḳ yatur deyu göstermese efġân beni

4 Yûsuf-ı ṡânî iderse dôstlar zındânı derd
Gelmeye hergiz temâşâ itmege dermân beni

5 Eşk-i çeşmümle şirâr-ı nâr-ı âhum leşkeri
Ẕâtî'yâ mülk-i belâya itdiler sulṭân beni

1499

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Kimse evvel zülfüñüñ görmiş degüldi boyını
Şâne ile şimdi ey 'ömrüm ider el oyını

---

[5] görseñ : varsañ F

1498 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] itdi kim : eyledi L // dermân : yârân B, F
[3] Uşda : İşte B, F

1499 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] el : ol L

2 Ḳuzucaġum kimsenüñ dökmezdi ḳanın bî-günâh
Ġamze-i ḳaṣṣâbuñuñ biñ olmayaydı ḳoyını

3 Pâyuña başın ḳomaġı ḫû idinmişdür raḳîb
Yoḳ mı bir 'âşıḳ ki anuñ kesdüreydi ḫûyını

4 Şâyed aña ṭolaşub yolın başub bir bend ide
Nola ẓülfüñden nesîm alursa 'ömrüm bûyını

5 Ol da Ẕâtî gibi beñzer zâr-u-ser-gerdândurur
Her gün eflâk ol mehüñ ṭoḳuz ṭolanur kûyını

1500

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Nihâl-i bôstân-ı şîve kim dirler aña Bârî
Melaḥatdur anüñ bergi leṭâfetdür anuñ bârı

2 Ṭarâvet sebze-zârında boyı bir serv-i ra'nâdur
Melaḥat çeşme-sârında ṣuvarmışdur anı Bârî

3 Hezârân âh elinden ol çınâr-ı çeşme-i cevrüñ
Vefâ itmez cefâ eyler hevâ-dârına her bârı

4 Yiridür ger iñildüm işiden deng olsa ey meh-rû
Bu gün gerdûn da çekmez ben ġubâruñ çekdügi bârı

5 Girerdüm Ẕâtî'yâ bu lû'b ile bezmine ol şâhuñ
Benüm bu üstüḫânum aña şaṭrenc itseler bârî

[3] ḫû : ḫûy B
[5] gibi : bigi F / ser-gerdândurur : ser-gerdânıdur H, F

1500 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] boyı : boyuñ B
[4] ey : ol B
[5] bu lû'b : bir lû'b B, F

1501

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

S. 407

1 Yine bir şûḫ-ı şîrîne düşürdüm ḫusrev-i bâli
Ḳıyâmet ḳaddi ney-şekker lebi şehd adıdur Bâlî

2 Ḳamerden behceti ra'nâ güneşden şûreti zîbâ
Melekden menzili a'lâ felekden rif'ati 'âlî

3 O şeh çıḳduḳca ḳaṣrından miyân-ı şehr olur cennet
Kenâr-i baḥra geldükce leb-i Kevs̱er olur yalı

4 Benüm bir bâğdur ḳalbüm içi başdan başa pür-nâr
Anuñ bir bôstândur 'ışḳı uçdan uca ayvâlı

5 Anuñçün nâme-i âl eyledüm bu ḳanlu yaşumla
Ola kim eyleye rağbet 'azîz olur Resûl Âli

6 Virür ḳalbe ṣafâ anuñ cemâli Kâ'besi ânî
Alur bir demde biñ 'aḳlı gözi siḥri ruḫı alı

7 Hemân Ẕâtî degül ancaḳ olubdur cümle şâ'irler
Anuñ bâzâr-ı 'ışḳında metâ'-ı ḥüsni dellâlı

1502

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dest-i devrân cân-ı Keykâvûsa urmışdur keyi
Câm-i Cem şun sâḳîyâ tâ 'âlemüñ olam keyi

2 Şôfîyâ ol cümle bayı-vü-gedâyı bir ṭutar
Ḥörmet ile nola ben el üzre ṭutarsam meyi

1501 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] ḫusrev-i : ḫusrevâ B, F
[7] 'ışḳında : ḥüsninde B, F / ḥüsni : 'ışḳı B, F

1502 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

3 Anuñ ey neyzen-nefes oğullarıdur zevḳ-u-şevḳ
Bir nefesdür bu cihân gel bir nefes söylet neyi

4 Ḫâk-i râhuñ içre ʿaynum çeşm-i pür-ḫûnum benüm
ʿAynıdur şol merdümüñ al üzre geymiş sürmeyi

5 Cevr olur niçün vefâ olmaz didüm dil-ber dedi
Söyleme billâhi Ẕâtî olur olmaz nesneyi

1503

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ol iki gözüm ki geymiş bir libâs-ı sürmeyi
Meclise sâḳî lebi ḥâlet bağışlar sür meyi

2 Ḳaşları sevdâsı itdi ḳavs gibi ʿâşıḳı
Ḳaddini büküb ḳarardub bağrını başın ḳayı

3 Nây-u-gûyende iñildümden uğurlar nâlişi
Irlat ey mey lûṭf ḳıl gûyendeyi söylet neyi

4 Hey meded öldürdi ben bîmâruñı derdüñ didüm
Ol ṭabîb-i cân-u-dil didi eyi olduñ eyi

5 Gör ne vech ile güzelsin gel naẓar ḳıl Ẕâtî'ye
Sîne-i pür-sûzınuñ bir âyinedür her keyi

---

[4] al : k'al H, B, L, HM

1503 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] gibi : bigi F / ʿâşıḳı : ʿâşıḳuñ B, L, F, HM
[3] Irlat : Yırlat L / gûyendeyi : sâzendeyi HM
[4] derdüñ didüm : derd-ü-elem L

1504

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Çeşmüm ki senüñ âteş-i ruḫsâruñı gördi
Mihrüñ bu göñül ḫânesin ey mâh oda urdı

2 Secd' eylemedi saña 'inâd itdi 'Azâzil
Bir yire gelüb cümle melek gökden uçurdı

3 Bilmezdi mey-i 'ışḳ ile kendüyi dil-i mest
Bir tîr atub ol ḳaşı kemân bilmeze urdı

4 Bezm ehline âl ile ayaḳ ṭoladuğıyçün
Sâḳî yine ḳan ağladuraḳ sâğarı sürdi

5 Ben kendüm irişdüm deyu bu sünbüle ey mâh
Ben kâha gelüb bâd-ı ṣabâ esdi ṣavurdı

6 Yir mi başar ayağı hümânuñ ferahından
Sünbüllerüñe nisbet idüb iller uçurdı

7 Ẕâtî-ṣıfat ey serv-i revân iñledi dôlâb
Bôstâncı anı döne döne çekdi çevürdi

1505

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ḫıżr-veş Âb-ı Ḥayât-ı lebüñe âh beni
N'içün irgürmedüñ ey cân seven ölsün mi seni

2 Gün gibi 'arż-ı cemâl eyleyüb ey mâh-cebîn
Naẓar itdüñ yine âyîneye gördüñ mi seni

1504 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
[5] kâha : kâhı F
[7] dôlâb : ṭolab B, F

1505 Ü.1, H, B, F— L, HM, Ü.2, Ç
[2] gibi : bigi F

3 Oḳlaruñ câna dil-âver geçer ise yaraşur
Ḳanlu başlar ile zeyn itdi ḥiṣâr-ı bedeni

4 Ol raḳîbi bulub öldürmedüm itler yirine
Beni öldürmelüdür vây beni vây beni

5 Goncaya aġzuma öykinme var açıl dimedi
Ẕâtî ol gül-şıfatuñ var ise yoḳdur deheni

1506

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 'Âlim-i 'âlem-i ġayb olmasa yâruñ suḫanı
Hîç keşf olmaz idi ẕerrece sırr-ı deheni

2 Yûsuf-ı cânı ider Mıṣr-ı maḥabbetde esîr
Ey birâderler anuñ ḥâlet-i çâh-ı zeḳanı

3 Seni âyîne-i ḥüsn eylemiş ey gül ḫôd-bîn
İñledürsin yine bülbülleri gördüñ mi seni

4 Ḍarb-ı sengüñ zer-i rûyumda zümürrüd ḳoyalı
Ḳalmadı mâr raḳîbüñ görecek gözi beni

5 Jâle yâruñ deheni yarını mı añdı 'aceb
Ẕâtî'yâ ġoncalaruñ yine ṣulandı deheni

1507

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
+ — + — / + + — — / + — + — / + + —

1 Göñül beni ḳodı bir serv-i nâza yüz ṭutdı
Figân-u-nâle sipihr-i firâza yüz ṭutdı

1506 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[5] ṣulandı : ṣulanmış H, B, F

1507 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1500 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] boyı : boyuñ B
[4] ey : ol B
[5] bu lû'b : bir lû'b B, F

2 Yüzine bakmağa komaz tutar elin yüzine
Cefâlar itmege ol verd-i tâze yüz tutdı

3 Şafâ ile diledüm vaşf-ı kûy-ı yârı yazam
Şarîr-i ḫâme maḳâm-ı ḥicâza yüz tutdı

4 Dil itdi 'ömr-i ḳaşîr ile ṭarf-ı zülfine meyl
Selâmet ola ki râh-ı dırâza yüz tutdı

5 Yüzüme kim ki nazar şaldı añladı 'ışḳum
Şarulığı yüzümüñ keşf-i râza yüz tutdı

6 Semenderi olamaz Cebra'îl ol nâruñ
Göñül bir âteş-i âhen-güdâza yüz tutdı

7 Bu deñlu cürm ile Ẕâtî vişâlün itdi ṭaleb
Yüzin eline alub bî-niyâza yüz tutdı

1508

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ah kim ağyâr ile yâr itmek istermiş beni
Yâr gibi dôstum var neylerim ben düşmeni

2 Ḫançerüñle Kâ'be-i kûyuñda ḳurbân olanı
İrgürürseñ 'îd-ı vaşla ey Ḫalîl öldür beni

3 Kim seni sevdüm dise başın kesermişsin hemîn
Başum içün işidüp bu 'âdetüñ sevdüm seni

4 Ger şafâ-yı ḫâṭır isterseñ cemâl-i yâra baḳ
Rûşen olur ḫâne günden yaña olsa revzeni

---

[3] —B
[5] şaldı : ḳıldı B, F
[6] olamaz : olımaz B, L, HM

1508 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] gibi : bigi F
[2] olanı : olayın L / ey Ḫalîl : dôstum B, F

5 Ṭamladaldan ḫasta zaḫmum aġzına bir ḳaṭre âb
Zâtî'yâ göñlümde yir itdi nigâruñ demreni

1509

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Seyr ider bir ġonce-i gül-çihre gördüm gülşeni
Yanına ḫançer daḳub geymiş libâs-ı sûsenî

2 Ġonca gibi yaḳasını germ olup çâk eyledi
Cânib-i Ḥaḳdan bize açıldı cennet revzeni

3 Cânum alurdı o sâḳ-ı ġonca-i zanbaḳ benüm
Ayaġına düşmese ol serv-i nâzuñ dâmeni

4 Gördügüm sâ'at ḥayâtum gitmiş âfet nergisin
Ol ḳıyâmet zinde itmiş yine lûṭfından beni

5 Zanbaḳ-u-verd-i sefîde yüzi aġın gösterür
Zâtî'yâ o gül-ruḫuñ mir'ât-ı ḥüsn-i rûşeni

1510

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ruḫları pür-nûr iderdi ḳalbüm ol günler ḳanı
Tîre oldı baḫtumuñ derdâ ki rûz-ı rûşeni

2 Gösterürdi 'ayn-ı ḳalbe ṣûret-i ẕevḳ-u-ṣafâ
Ḳanı ol gün ol mehüñ mir'ât-ı ḥüsn-i rûşeni

1509 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[1] daḳub : ṭaḳub L
[2] gibi : bigi F

1510 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2— HM, Ç

3 Şîşe-i hecr olsa yirüm nola mânend-i gül-âb
Ey felek bir tâze ter gülden çıḳarduñ sen beni

4 Şem'-i bezm olsa o meh çarḫuñ toḳuz fânûsını
Pâs-bân-ı ḳadrümüñ pinhân iderdi dâmeni

5 Döne döne Ẕâtî'yi iñletme yoḫsa ey felek
Bâd-i âhı ḫâk ile yeksân ider bir gün seni

1511

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Âhum zemîni yaḳdı dikdi göke 'aṣâyı
Gördüñ mi ol deminden od saçan ejdehâyı

2 'Işḳuñda ey hümâ kim ola baña hevâ-dâr
Göñlüm kebûteri bir benden beter hevâyî

3 Mir'ât-ı ḳalbe geldüñ virdüñ cilâyı gûyâ
İskender itdi peydâ Câm-ı Cihân-nümâyı

4 Ol şûḫ-ı pür-cefâya kimdür diyen vefâsuz
'Ahd itdügi cefâya eyler hemân vefâyı

5 Ḳaş ile bir selâma biñ cân diler o ḫâce
'Işḳ ola aña Ẕâtî pekdür ziyâde yayı

1512

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Baḥs eylemiş ḳaşuñla ġâyetde başı ḳayı
Barmaġa tolayub il çekdi çevürdi yayı

1511 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

1512 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

2 Biñ siḥr ejdehâsın yutmış ʿaṣâ-yı Mûsâ
Anda olaydı zülfüñ yutardı ol ʿaṣâyı

3 Ḳara yüzin seḥerde gördüm bu gün raḳîbüñ
Meymûn ola mı ṭâliʿ gördi ṭutulmış ayı

4 Naḳl olmış ol nigâruñ ruḫsârı şemsesinden
Mihr ile mâh iki yapraḳ durur ḫıṭâyî

5 Ẕâtî yüzin görürseñ yâruñ viṣâlin iste
Dirler seḥer deminde maḳbûl olur duʿâyı

1513

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey ṣabâ senden benüm yârân ṣorarsa ḥâlümi
Bir lebi şehd-ü-şeker-güftâra virdüm balumı

2 Bunca yıldur ṭaş urur eṭfâl ben dîvâneye
Dimedi bir gün hey incitmeñ benüm abdâlumı

3 Kûh-ı ġamda dögerem derd ile başum ṭaşlara
Başına ṭoḳınmayan bilmez benüm aḥvâlümi

4 Çün beni yâruñ ġam-ı ḫaṭṭı siyeh-kâr eyledi
Ḳara itme bârî yâ Rab nâme-i aʿmâlümi

5 Yel gibi güvler düşer gördügi serv üzre revân
Ne eylesem Ẕâtî ʿaceb ben bu dil-i meyyâlümi

---

[3] seḥerde : seḥerden H, HM / gördüm : gördi H, L, HM

1513 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] Dimedi : Dimedüñ L
[4] ḫaṭṭı siyeh-kâr eyledi : ḫaṭṭ-ı siyâhı öldürür L

1514

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bî-vefâ sevdüm çıḳardum göklere feryâdumı
Yirlere çaldum yine kendüm elümle adumı

2 Dôstlar bu dâr-ı dünyâ bend-ü-zındândur baña
Görmesem ol zülfi çengâl ü gözi cellâdumı

3 Sâḳîyâ yürüd ayağı cânumı acıtdı ġam
Râḥ-ı telḫ alur benüm andan alursa dâdumı

4 Milket-i ḳalbüm ḫarâb olmazdı bennâ-yı beden
Leşker-i ʻışḳuñ yolında urmasa bünyâdumı

5 ʻÂlem içre bir ḳadem Ẕâtî ṭarîḳ-ı ʻışḳdan
Dimeñ adum âdemî ger ṭaşra adam adımı

1515

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Vaṣf-ı mihrüñ şöyle rûşen itdi kim güftârumı
Hep ehâdîs-i meşârıḳ ṣandılar eşʻârumı

2 Cân revân itdüm saña umup dehânuñdan vefâ
Yoḳ yire ḫarc itdüm ey ḫâce dirîgâ varumı

3 Naḳd-i dil virdüm metâʻ-ı mihrüñi aldum senüñ
Germ olurdı görse mihr-ü- Müşterî bâzârumı

4 Görse ayda Sidreden Cibrîl Ṭûbâ müntehâ
Ṣalınurken nâz ile ol serv-i ḫôş-reftârumı

1514 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] çaldum : ṣaldum B / kendüm : kendü B, L, F
[3] yürüd : yürüt B, L, F

1515 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

5 Görmese olmazdı altun şemseli bir cild aña
Ẕâtî'yâ mecmû'a-i 'âlemde çarḫ eş'ârumı

1516

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Kesmek içün dôstumdan düşmen-i bed-ḫâhumı
Çarḫa tutdum ṣubḥa dek dün gice tîġ-i âhumı

2 Başuma gün ṭoġmadı gün görmedük üfdâdeyem
Gör sitârem görmedüm bir aydur ol mâhumı

3 Ey vücûd-ı pâk sen ṣaġ ol dehânuñ ḥasreti
Ḥasret-âbâd-ı 'adem eylerse seyrân-gâhumı

4 Pâdişâh-ı mülk-i 'ışḳam mehter-i dil dôstlar
Ḳurdı ṣaḥrâ-yı melâmetde benüm ḫargâhumı

5 Ṭoġrı yoldan Ẕâtî'yi ırma Muḥammed 'ışḳına
Ṭoġrı ilet kûy-ı dil-dâra İlâhî âhumı

1517

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey felek göstermedüñ bir gün baña ol mâhumı
Yoḳuşa sürdüñ figân kim yine dûd-ı âhumı

---

[5] şemseli : şemselü B, F // mecmû'a-i 'âlemde çarḫ : çünkim cihân icre felek B, F

1516 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] dün : ol F
[2] üftâdeyem : üftâdeyin H, B

1517 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] bir : bu F

2 Bâd-ı âhumdan benüm ey şem'-i cem'-ârâ şakın
Lûtf kıl mesken idin fânûs-veş dergâhumı

3 Himmet it benden şovut nâr-ı firâkı dir idüm
Göre bilsem ol vilâyet ıssı ġarrâ şâhumı

4 Şol kadar bîmâr-u-bî-kes olmışam açmaz benüm
Bâddan ġayrı kimesne bâb-ı ḫalvetgâhumı

5 Tâ ki Ẕâtî râh-ı mülk-i 'ışka maḥmil bağladuñ
Eyledüñ nâlem ceres derd-ü-belâ hem-râhumı

1518

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 'Îd-gehde görmedüm ol serv-i sîm-endâmumı
Ye'sden fark eylemez kimse bu gün bayramumı

2 Ol hilâl-ebrûyı baña ey felek göstermedüñ
Yire çalduñ âh kim câm-ı sürûr-encâmumı

3 Mışr-ı hüsni ḥakkıçün şâm-ı ġarîbân 'ışkına
Ol yüzi ḫôrşîd şubḥ itsün irişsün şâmumı

4 Gelse ol meh şevk ile bezmüm müşerref eylese
'Arşda kandîl iderlerdi melekler câmumı

5 Ẕâtî'yâ ol ẕât-ı pâke 'âşık-ı pâk olmasam
Kimse bilmezdi benüm 'âlemde hergiz nâmumı

---

[2] kıl : idüb F // dergâhumı : ḫargâhumı H, B, F

1518 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] sîm— : gül— F
[2] ah kim : gün bigi B, F
[4] bezmüm : bizi H, F

1519

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Deger yâruñ bütün dünyâ cemâli
Bulur gören bütün dünyâca mâli

2 Didüm vaşluñ umardum didi dil-ber
İder dîvâneler fikr-i muḥâli

3 Muḥib boyńına ḳol şalmaḳ günehdür
Dime şal boynuma 'ömrüm vebâli

4 Ḫaṭuñ bir ḳara yazudur başumda
Bulınmaz levḥ-ı 'âlemde mis̱âli

5 Şaçuñ zencîre beñzetsem olur mı
Didüm didi ki Ẕâtî bağlamalı

1520

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Zaḫm-ı sînem tîrüñ ucından yine ḳan ağladi
Ey perî-peyker benümçün cümle insân ağladı

2 Ḥasret-i lâ'lüñle dil cân virdi ey Ḫıżr-ı zamân
Ḳaralar geydi anuñçün Âb-ı Ḥayvân ağladı

3 Ben ġarîbi ağladup düşmanları güldürdüğüñ
Dôstum görüp bu gün mecmû'-ı yârân ağladı

1519 Ü.1, H, L,— B, F, HM, Ü.2, Ç
[2] umardum : umar dil H, L

1520 Ü.1, H, L, F, HM, Ç— B, Ü.2
[1] cümle : niçe L
[2] —F
[3] —F

4 Dest-mâl-i ebri ṭutub yüzine ey mâh-rû
Fürḳatüñde ḫâlüme ḫôrşîd-i raḫşân ağladı

5 Germ olub bir sille urdı berḳ-ı âhum ra'de kim
Od çıḳub çeşminden idüb âh u efġân ağladı

6 Fürḳatüñde dîde-i giryânuma raḥm eyleyüb
Acıyub yaşlar döker deryâ-yı 'ummân ağladı

7 'Işḳ odından Ẕâtî'nüñ küynüklerine dün gice
Ṣubḥa dek diñlenmedi şem'-i şebistân ağladı

1521

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ben didüm dişlerüñe beñzedeyin mi düreri
Gülerek gül gibi ol ġonca didi iñen arı

2 Leb-i şîrînüñe beñzetdügiçün kendüleri
Yaladum şehdi-vü-şîri emüb ezdüm şekeri

3 Dil uzatmış ruḫuña germ oluban şevḳ ile şem'
Dilin ol sûḫtenün ṭutmadı od oldı yeri

4 Ra'd-veş sen baña ger âh-u-fiġân itdüresin
Yıldırım gibi yaḳa 'âlemi âhum şereri

5 Zülfüñüñ dârına çek Ẕâtı'yi Manṣûr-ṣıfat
Hîç amân virme ḳır a boynuma 'ömrüm żararı

---

[4] mâh-rû : mâh-veş F
[5] ra'de kim : ra'd-veş F
[7] köynüklerine dün : köynüklerinden her F

1521 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] gibi : bigi F

1522

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Nehr-i cârî eyledüñ fürḳatde cânâ yaşumı
Üstine bir iki gözlü köprü itdüñ ḳaşumı

2 Ḫân-ı vaṣl-ı yâre irdüm ḳıymetini bilmedüm
Dögerem şimdi mekes gibi elümle başumı

3 Hey ince seḥḥâr olur ol ṭurra-i câdû-firîb
Ejdehâ itdi duḫân-ı âh-ı âteş-pâşumı

4 Cân virüb cân alduġum 'ayb itme gördükce seni
Ey ṭabîbüm aldı derdüñ içümi-vü-ṭaşumı

5 Ẕâtî'yâ ger ömrden maḥsûb olursa intẓâr
Nûḥdan artuḳ ḳıyâs itmek gerekdür yaşumı

1523

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Boyuñca ḳana girme geyme alı
Cihânı ḳırmaġ içün itme âli

2 Ruḫuñla baḥş idermiş devr içinde
Nice billâh meh-i bedrüñ kemâli

3 Saña şems-i ḍuḥâ germ olmaġ ister
Bulur ol öyleye ey meh zevâli

4 Ne 'âlî ḳaṣr olur bu 'ışḳ-ı pür-âh
Havâsı bî-naẓîr açuḳ şimâli

1522 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] gibi : bigi F

1523 Ü.1, H, L,— B, F, HM, Ü.2, Ç

5 Ḫayâline irişmez kimse itdüm
Bilüñ vaṣfında bir nice ḫayâli

6 Nola bint-ül-'ineb vaṣfın dilersem
Degüldür zâhidâ kimse ḥalâli

7 Bilüñ aġzuñ gözüñ vaṣf itdi Ẕâtî
Aña bir kimsenüñ yoḳ ḳıl-ü-ḳâli

1524

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Esrâr-ı lebüñ añmasa fâş itmese râzı
Sâḳî bu ṣurâhî ele virmezdi boġazı

2 Ḫaṭ naḳş olalı ḫaddüme şâdam dir imişsin
Billâhi nigârâ gel e bu ṣûreti ḳazı

3 Görindi nigâruñ yine ol yuca maḳâmı
Aç gözüñi muṭrib yine seyr eyle Ḥicâzı

4 Seyrinde o kim bir gice yüze sürse
Ta'bîri bu 'ömrüm sürer ol 'ömr-i dırâzı

5 Biñ nâz ile urmaz idi bir nâvek-i cevri
Ẕâtî saña ol servüñ eger geçmese nâzı

1524 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] Sâḳî bu : Ey sâḳî B, F
[5] bir : ol L

1525

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Alursın cânını ḫalḳuñ urursın tîġ-i bürrânı
Efendüm yoḳ mıdur yoḫsa bu ben dil-ḫastenüñ cânı

2 Ḫaṭ-u-ḫaddüñden âh itsem çıḳar yaşıl ḳızıl dütün
Ṣanur ḳavs-i ḳuzaḥ ey meh feleklerde gören anı

3 Şeb-i ġamda niçün târîk ola dil ḫânesi cânâ
Oḳuñ bir şem'dür anda ucında şu'le peykânı

4 Güneş evṣâf-ı ḥüsnüñ yazmaġ içün bir devât-ı zer
Görinen şa'şa'a yanında ey meh-rû ḳalem-dânı

5 Niçe bir ṭaş urub yir yir ḳarardaldan beri cismin
Olubdur ḳulle-i kühsâr-ı 'ışḳuñ Ẕâtî ḳaplânı

1526

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Raḳîbâ ḳıymazın saña senüñle 'ahdümüz ḳanı
Eger içmek dilersem ḳanuñı olsun ṭoñuz ḳanı

2 Dimiş bir kimse ḳurıtdı güzeller cevr ile ḳanum
Hemân ol sâ'at anı öldüreydi yoġ idi ḳanı

3 Anuñla cân u baş oynayalum öñüñde ey ḫûnî
Saña 'âşıḳ geçen gelsün eger kim var ise cânı

1525 Ü.1, H, L, F, Ç— B, HM, Ü.2
[1] Efendüm : Efendi H, F
[2] dütün : tütün L
[5] bir : biñ L, F / beri : beru F

1526 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[3] öñüñde : yoluñda F

4 Şu sulṭânı sögütler sâyesinde gel benüm servüm
Senüñle sürelüm ẕevḳ-u-ṣafâlar sâye sulṭânı

5 Ṣorarsañ Ẕâtî'nüñ ḥâlin irişdi 'îd-i maḳṣûda
Olubdur bir şeh-i ebrû-kemânuñ ḳulı ḳurbânı

6 'Aceb bir 'âşıḳ olmamış kimesne yoḳ mı sizlerde
Ḥımârum öldi ey ṣôfî yirine baġlasam anı

1527

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ġam-ı zülfüñle kim virdi benüm 'ömrüm yine cânı
Bulutlar yaḳasın yırtub ider feryâd u efġânı

2 Bulut ḫâkister-i sînemdür iltübdür göğe ahum
İçinde nâr ḳalmışdur gören şimeşk ṣanur anı

3 Yidükçe silleler ġamdan çıḳan odlar gözinden berḳ
Fiġânı ra'd 'uşşâḳuñ bulutdur çeşm-i giryânı

4 Şaḳır şimşek gibi tîġ-i belâ başumda her sâ'at
Seḥâb-ı çeşmümüñ eksük degül her gâh bârânı

5 Hevâ-yı zülf-i yâr ile ḳararın yile virmişdür
Bulutlar gibi çâk eyler çeküb Ẕâtî girîbânı

---

[6] —B, F

1527 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[3] berḳ : ra'd Ü.1, L
[4] gâh : laḥẓa B, F
[5] gibi : bigi F

1528

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Dimiş her ḳim ḳulum olursa ḳurbân eylerem anı
İşitdüm bu sözin oldum ben anuñ ḳulı ḳurbânı

2 Seni yâ Rab kime teşbîh idem ben ey melek-ḫaşlet
Güneş bir ḫûb-ı her-câyî ḳamer bir şehr oğlanı

3 Cemâlüñ var iken bilsem niçün gün ṭôp-ı ḥüsn oynar
'Aceb ey mâh-rû ḫâlî mi buldum ṣandı meydânı

4 Bu mevzûn naẓmuñ içinde cemâlüñ vaṣfı rûşen bu
Güneşdür kim müşerref eylemişdür Bürc-i Mîzânı

5 Mükerrer aña şîrînlik yazub siḥr eyledi Ẕâtî
Güzeller ḳoynına dâyim girerse nola dîvânı

1529

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ne ḫoş cân-bâz olur billâh görüñ ol mâh-ı tâbânı
Şu'â'-ı mihr-i 'âlem-tâbâ beñzer anuñ urġanı

2 Naẓîri yoḳdur o Yûsuf-cemâlüñ göz terâzûdur
Terâzûdan iner ġarrâ güzeldür seyr idüñ anı

3 İlâhî ṣaklağıl bâd-ı belâdan ol resen-bâzı
Kim ol urġana çıḳduḳca çıḳar 'âşıḳlaruñ cânı

4 Terâzû ile ol Yûsuf-cemâli dir gören kimse
Güneşdür kim müşerref eylemişdür Bürc-i Mîzânı

1528 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] oldum ben anuñ : anuñ ben oldum F
[5] dâyim girerse : girerse ṭañ mı B, F

1529 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

5 Nazîri yok vilâyetde oyunlar çokdurur anda
Bu gün ol şeh-süvâruñdur kemâl-ü-hüsn meydânı

6 Terâzûlar ki cümle bendenüñ kaddin kıla çenber
O şâhuñ oyunın oynar cihânda bir güzel kanı

7 Felekden barkurub Zâtî zemîne nûr iner şandum
İnerken rîsmândan gördüm ol hôrşîd-i rahşânı

1530

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 İrişmiş menzil-i mâha gör ol cân-bâzuñ urganı
Şan ejderhâdur eflâke çeküpdür ol melek anı

2 Terâzûlı terâzûsuz gider ok gibi her yaña
Bu gün fenninde tartılmış kılıç ol Yûsuf-ı sânî

3 Gören tepsi ile oynar şanur sihr eyleyüp ol hôd
Getürmiş ayagına mâh ile hôrşîd-i rahşânı

4 Yüregüm oynadı oynayıcak ol mihr-i 'âlem-tâb
Felekde şimşek oynar şandum ip üzre görüp anı

5 Temâşâ eylesün Zâtî bu gün çenberde ol mâhı
Temâşâ itmeyenler hâle içre mâh-ı tâbânı

[7] —F / kemâl-ü- : kemâl-i H, B, L

1530 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] —F
[2] gibi : bigi F

1531

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Bahâr oldı revân âb-ı revânuñ şimdi çaḳ çaġı
Ġamı nice ırar dilden temâşâ eyle ırmaġı

2 Şükûfe bâl açub uçmaġa ṭurur bôstân cennet
Uçub uçub perîler geldi gel seyr eyle uçmaġı

3 Ayaġuñ bend-i sünbüllerle gör kim nice baġlar bâġ
Ayaġuñdan gider baġı temâşâ eyle gel bâġ

4 Cihânda ṭoġruluḳda râstî aña ber-â-ber yoḳ
Nice teşbîh idem ḳadd-i nigâra serv bir bâġî

5 Ṣafâ mülkine bir mâlik-rikâb ol boynına ḳol ṣal
Ayardub ġonca-i zanbaḳ gibi bir boynı ṣublaġı

6 Didüm bir ġoncaya verdüñ nice cinsi olur nâzüg
Baḳub ol lebleri tiryâk ḫışm ile didi aġı

7 Ḳo kâr-u-bârı ey Ẕâtî yüri dervîş ol aṭañ
Ḳabûl itdi cinân bâġında ancaḳ iki yapraġı

1532

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Rûz ü şeb bu ise Leylî ṣaçuñuñ efsûnı
Görüb aḥvâlümi ʿâlem unudur Mecnûnı

1531 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç
[1] oldı : irdi B
[5] gibi : bigi L / bir : her H, B
[7] bâġında : baġında H, L

1532 Ü.1, H, L, HM— F, Ü.2, Ç

2 ‘Ayn-ı dâl itse gerek ḳaddini ḳaddüñ elifüñ
Râ ḳaşuñ arḳası üstine başubdur nûnı

3 Diseler ‘âşıḳa ey ḫâce nola reh-peymâ
Ġamı kâlâ-yı ḥarîr-i rehüñüñ arşunı

4 Żaʿf ile ṣanma ṣarardı güzelüm ağzından
Şâhid-i derdüñe gösterdi gözüm altunı

5 Ẕâtî bir çarḫ uruş urdı ki daḫi görmedi hîç
Yedi seyyâre ile bu ṭoḳuz eflâk onı

1533

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Var vechi ḫaṭṭuñuñ olsa ‘iẕâruñ meskeni
Kâtib-i ḫaṭṭ-ı ġubâr ister maḳâm-ı rûşeni

2 Bir ṣığır ḳurbân iderdüm Ḥaḳ bilür ḥaḳ yolına
Dôstum boğazlasam yoluñda bâṭıl düşmanı

3 Baḳalı mir’âta öldürdüñ cefâ ile bizi
Ġırre olduñ ḥüsnüñe gördüñ mi ey âfet seni

4 Ben kemân-ḳâmet ecelden sehm iderdüm dôstlar
Çoḳ şükür geldi yüreklendürdi yâruñ demreni

5 Didi dil-ber yoluma öl yavı ḳıldum kendümi
Bulsam ey Ẕâtı eger kim öldürürdüm ben beni

1533 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1534

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Dahi inşâf yayı dest-i lûtf ile kurılmaz mı
Ben umac-ı belâya ol hadeng-i 'ahd urılmaz mı

2 Elâ ey pençe-gîrem ben diyen meydân-ı 'âlemde
Tutalum şîr-i nesrin 'âkıbet pençeñ burılmaz mı

3 Kesersin başını her kim ki dirse leblerüñ emsem
Benüm şâhum kesilür başlar kanlar şorılmaz mı

4 Bu gün meydân-ı cevrûñ peykidür ol dil-ber-i çâpük
Bize dâyim cefâ eyler yürür yâ Rab yorılmaz mı

5 N'içün şekl-i belâdan gam çekem mir'ât-ı 'âlemde
Kişinüñ Zâtî'yâ alnındaki yazu görülmez mi

1535

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Uzatdı zulm elin yârüñ gürûh-ı zülfi yol başdı
Anuñ ucından ol âfet kimin başdı kimin aşdı

2 Delerdi taşı tîr-i âhı Ferhâd-ı kemân-kaddüñ
Benümdür şimdi meydân ol okın atdı yayın yaşdı

3 Baña dünyâ harâm oldı halâl it âhiret hakkın
Harâmî gözlerüñ 'ömrüm idübdür cânuma kaşdı

4 'Aceb mi taşt-ı çeşmüm dem-be-dem kan ile pür olsa
Bu kan tutmış yürekden neşter-i hasret ider faşdı

1534 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1535 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

5 Ne iş geçdi görüñ ḳaṣr-ı cihânda sûzen-i ḥaṣret
Libâs-ı 'ömrini 'âşıḳlaruñ ḳaṣr eyledi ḳaṣdı

6 Bu ḥâli dâr-ı dünyâda göricek aṣılı ḳaldı
Göñül 'ışḳ ile cân virmekde Manṣûra bir iş aṣdı

7 Her işüñ ṣoñı ḥayr olmaḳ güzeldür Ẕâtî'yâ ġâyet
Ne deñlu şi'r dirseñ bî-bedel maḥbûb maḥlaṣdı

1536

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Meded bende helâk oldum ṣanur 'ışḳı o şeh bâzî
Alubdur zîr-i bâline cihânı 'ışḳ şeh-bâzı

2 Ḳıyâmetler ḳopar 'âşıḳ ne dem itse ser-âġâzı
Kim anuñ Ṣûr-ı İsrâfîl olur olurṣa dem-sâzı

3 Anuñ evc-i Şüreyyâ mehbıṭ-ı ednâsıdur 'âşıḳ
Cenâḥ-ı himmeti açub ḳaçan kim itse pervâzı

4 Dimişsin ḥaddüme ḥaṭ naḳş olaldan ḥurrem-ü-şâdam
Nigârâ bizi ġam-gîn eyleme bu ṣûreti ḳazı

5 Lebüñ vaṣfında eş'ârum temâşâ eyle gel cânâ
Dilerseñ Maḥzen-i Esrâr ile ger Gülşen-i Râzı

6 Ḳuşandum ġayretüñ tîġin raḳîbe ṭuş olursam ger
Ḳılayın ceng-i 'âlî yâ şehîd olam ya ḥôd ġâzî

7 Yirinden Ẕâtî'yâ ṣabr-u-ḳarârum leşkeri göçdi
Yiridür gökleri gümletse kûş-ı sînem âvâzı

1536 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[1] zîr-i : zîrâ H

1537

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Sürḫ-pûş olub şafaḳ göründi şâhîler gibi
İtdi encüm yürüyiş sünnî sipâhîler gibi

2 Destine çarḫî-siper alub 'âşıḳ geydi şafaḳ
Altun üsküf geydi encüm pâdişâhîler gibi

3 Şâmda bir âsümânî aṭlas üzre âsümân
Geydi pul pul cevşeni deryâda mâhîler gibi

4 Râfıżîdür bu şafaḳ cem'iyyetin ṭağıt deyu
Baş açub meh yalvarur Ḥaḳḳa ilâhîler gibi

5 Sürḫ-pûş-ı lâ'lüñ ey Żâtî emeydüm ol mehüñ
Encümin nuḳlin emince şems kâhîler gibi

1538

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Yaralar tende ḳızılbaş oldı şâhîler gibi
Dökdi tîgüñ ḳanların sünnî sipâhîler gibi

2 'Işḳ içinde dâğ-ı bî-pâyân ile 'âşıḳlaruñ
Pullu cevşen geydi şan deryâda mâhîler gibi

3 Sürḫ-pûş-ı eşk ile cünd-i şirâr-ı nâr-ı âh
Uğraşur altunlu geymiş pâdişâhîler gibi

4 Leşker-i 'ışḳuñ gelüb ḳondı göñül şaḥrâsına
Ḳal'asını 'aḳluñ aldurdum Kemâhîler gibi

1537 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[2] şafaḳ : ḳamer B, F, HM

1538 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[3] eşk : lâl B, F // altunlu : altunlı L, HM

5 Cennete meyl eylemez gönlüm ḳoyup dîdâruñı
Şâh-ı 'ışḳuñ nehy idübdür anı nâhîler gibi

6 Ṣoruban emsem gerek Sulṭân Selîmüñ 'ışḳına
Sürḫ-pûş-ı lâ'lüñi ey şâh kâhîler gibi

7 Çâr Yârı sevdügüñçün cümle mü'minler oḳur
Her mecâzî şi'rüñi Ẕâtî ilâhîler gibi

1539

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ebr-i ġam ḳıldı gözüm yaşını seyl-âb gibi
İñlerem döne döne derd ile dôlâb gibi

2 Ne ḳadar ḳapu geçerseñ yüzüm üstinde yaşum
Varaḳ-ı aṣfara sürḫ ile yazar bâb gibi

3 O ki ḳaşuñ var iken baş ege miḥrâba eger
Ḳıbleden dönsün anuñ ṣûreti miḥrâb gibi

4 Gözlerüñ yine terâzûladı dil nîmelerin
Zülfüñüñ aṣmaġa çengâline ḳaṣṣâb gibi

5 Zâtî'yâ ẕerrece mihr itmedi ol mâh baña
Yaḳdı yandurdı beni mihr-i cihân-tâb gibi

---

[6] şâh : mâh B, F

1539 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[1] dôlâb : ṭolab B, F
[2] geçerse : geçerseñ B, F

1540

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Görmedüm 'âlemde bir serv ol ḳad-i dil-cû gibi
Kim ayağına aḳa dâyim revân dil cû gibi

2 Hey meded öldüm baña bir bûse vir didüm didi
Sözüñî azıtduñ ancaḳ ölecek ṣayru gibi

3 Ṭûr-ı Mûsâ 'ışḳına göster baña dîdâruñı
'Âşıḳ-ı dîdâruñam dîdâr ḥaḳḳı şu gibi

4 Âh-u-ḳaddüm görse vaḥşet eyler ol ḫûb-ı Ḫıṭâ
Ah kim tîr-ü-kemândan ḫavf ider âhû gibi

5 Yüzüñe kim baḳsa çeşminden ṭoğar seyyâreler
Ey güneş yaḳduñ cihânı sen de ol meh-rû gibi

6 Dâdını alsam gerek şîrîn lebüñden şekkerüñ
Ḫuṣrevâ anı sorup emsem gerek ḳanlu gibi

7 Âsümân üzre yiri var âsitân-ı yârda
Kim ki bel bağlarsa Ẕâtî ḫıdmete cârû gibi

1541

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḫalḳa itdi ḳaddümi dil-ber daḫi 'âlem gibi
Başumuzda ol bizüm yazu imiş ḫâtem gibi

2 Yanına vardum didi gelmezdi hergiz yanuma
Okıyaydum bal mûmıyle ḫaṭ-ı ḫâtem gibi

1540 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[5] cihânı sen de : beni sen daḫi B

1541 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

3 Ṭutışaldan pehlevân-ı âteş-i ʻışḳuñla ben
Dâstân oldum nigârâ ʻâlemde Rüstem gibi

4 Ḥâk ile yek-sân idüm düşnâm-ı lâʻl-i dil-rübâ
Tâze cân virdi duʻâ-yı ʻÎsî-i Meryem gibi

5 Ġam elinden baş ḳurtarmaḳ dilerseñ dünyede
Ẕâtî'yâ ḳoma müdâm elden ayağı Cem gibi

1542

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilatün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir demi rûz-ı firâḳuñ niçe biñ yıllar gibi
Gitdi bir ay oldı ol meh gelmedi yıllar gibi

2 Baña ey veffâḳ-ı kâmil bir mücerreb nesne yaz
Boynına ḳol ṣalayın yâruñ ḥamâyiller gibi

3 Sûre-i Kevs̱er ḥaḳı ben ḫastaya Âb-ı Ḥayât
Görinür ʻÎsî lebüñsüz zehr-i ḳâtiller gibi

4 Yağı gelmiş milkete döndürdi bâli derd-ü-ġam
Gözleyelden sen gözüm nûrı beni iller gibi

5 Ḥâl-i Ẕâtî'den su'âl eylerseñ eşkin seyl idüb
Yollaruñ bekler senüñ ey şâh sâyiller gibi

1542 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] nesne : nüsḫa B, F, HM
[3] hastaya : mürdeye B, F, HM

1543

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gün yüzüñde lâ'lüñ ey mihr-i cihân-ârâ gibi
Hem-dem olmış mihr-i 'âlem-tâb ile 'Îsâ gibi

2 Şubḥ gibi ey kerem ıssı şovuḳluk gösterüb
Ben ḫamîde-ḳaddi n'içün saḫt idersin yâ gibi

3 Anda mihrüñden eşer var ey felek-rif'at meger
Zelzele gûy-ı zemîni oynadur elma gibi

4 Fülk-i ten bir gün düşer baḥr-i 'adem gird-âbına
Cûş ider göñlüm havâya uyuban deryâ gibi

5 Geydi bir ḫârâ-yı mâ'î beñzer ol Âb-ı Ḥayât
Bâd-ı âhumdan yaḫôd pür-mevc olubdur mâ gibi

6 Ḫusrevâ didüm lebüñ vaşfında bir şîrîn ġazel
Dil-rübâlar bir birinden ḳapışur ḥalvâ gibi

7 Leblerüñ vaşf itdi Ẕâtî ḫusrevâ didüm didi
Yine şekkerler yimişdür ṭûṭî-i gûyâ gibi

1544

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir niçe gündür ki cânânum görinmez cân gibi
Görmege ben ḫastasını gelmedi dermân gibi

2 Nâ-be-dîd itdüñ beni ża'f ile ey ġam göreyin
Nâ-be-dîd ol dil-rübâlar itdügi peymân gibi

1543 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[3] meger : eger L
[7] —F / vaşf : medḥ B

1544 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

3 Ṭa'n-ı düşman hey nice müşkil olur ey dôstlar
Aña nisbet biñ kez ölmek derd ile âsân gibi

4 Bir demi biñ yıldan artuḳ gösterür 'âşıḳlara
Görmedüm basṭ-ı zamân aṣlın bilür hicrân gibi

5 Gerçi Ẕâtî sözlerüñ Âb-ı Ḥayâtı mât ider
Başuña gün ṭoġmayubdur Çeşme-i Ḥayvân gibi

1545

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Gör sitârem ki ḥaḳîr itdi beni ḫâk gibi
Dönmedi ol yüzi mâh üstüme eflâk gibi

2 Ḳatı göñli ġamını yidügümi gördi didi
Hey bu ṭaşdan çıḳarur rızḳını ḥakkâk gibi

3 Bilmezüz kim nesin alduḳ bu vefâsuz felekün
Cevr ider döne döne dil-ber-i bî-bâk gibi

4 Ey cefâlar ḳılıcı çarḫ bu âhum ḳılıcı
Pâreler cismüñi yir yir dil-i ṣad-çâk gibi

5 Yir zivirdiyle raḳîbüñ gülivirme güzelüm
Âdemüñ beynisini ejder-i Ḍaḥḥâk gibi

6 Eyleseñ zâhid-i ṣad-sâleye ger 'arż-ı cemâl
Başı üzre saña yir eyleye misvâk gibi

7 Cân virür hem-deme cânâ bulımaz Âb-ı Ḥayât
Ṭoġmadı başına gün Ẕâtî-i ġam-nâk gibi

1545 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[3] Bilmezüz : Bilmezem F / alduḳ : aldum B
[4] Pâreler : Yaralar H, F, HM
[5] —H, F
[6] —H, F

1546

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Aġyâr izüñ tozın ḳapışur tûtiyâ gibi
Gözüm ışırdı 'aynum anı âşinâ gibi

2 Bir gün vefâ ile işüñ altun idem didüñ
'Ahdüñ vücûda gelmedi bir kîmyâ gibi

3 Sevdügümi işitdi baña gelmez oldı yâr
Derdâ ölümlü ḫastaya ey dil devâ gibi

4 Her kim vefâsı derdine düşerse dil-berüñ
Ol yolda nâ-be-dîd olur âḫir vefâ gibi

5 Yolına cânumı ṣadaḳa itdügüm görüb
Ol pür-belâyı gör nice ḳaçdı belâ gibi

6 Vuṣlatda baña sövdügüñi naẓm eyledüm
Ḥâsid küş oldı ṣubḥ-dem olan du'â gibi

7 Devşürse dâne-i dili inse hümâ yire
Ẕâtî dir idi zülfüñe 'ömrüm hümâ gibi

1547

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ah kim ol ġonce-leb gülmez açılmaz gül gibi
Gülşen-i ġamda 'aceb mi iñlesem bülbül gibi

1546 Ü.1,H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[1] Aġyâr : A'yân H, L, F, HM
[2] bir : yâ H, L, F, HM
[4] Ol : Bir B, HM
[5] Yolına : Yolında Ü.1
[7] hümâ yire : yire hümâ F

1547 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

2 Ağladuğum bu güle bakmaz yüze ol gonce-leb
Nâr-ı ḫaddi şevḳine yüz dâğ yaḳdum gül gibi

3 Ol bir içim şuyı bu şuya revân ola deyu
Gözlerüm yollarda-vü-ḳaddüm kemerdür pül gibi

4 Âşinâlarla geçen şoḥbetleri yâd eylesem
Cûş ider ol dem ḫum-ı çeşmümde eşküm mül gibi

5 Ol perî-şânuñ düşelden sünbüli sevdâsına
Dôstlar ğâyet perîşândur göñül sünbül gibi

6 Ḫaṭṭuñuñ yasın ṭutub taşlarla cism-i zerdümi
Şol ḳadar dögdüm ki cânâ oldı ḳara çul gibi

7 Dil-berüñ şîrîn lebinde ḫâline hindû diyüb
Yüregüm acıtdılar Ẕâtî benüm fülfül gibi

1548

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Şûr-ı âhum saña feryâdlara vara gibi
Hey ḳıyâmet yine yir yir feleki yara gibi

2 Dâr-ı dünyâda lebüñ dâr-ı şifâsına maḥal
Ḳanı bir ḫasta ṭabîbüm dil-i bî-çâre gibi

3 Didi bir pâre yüri ölme seni pâreliyem
İntiẓâr ile ben öldüm diyişi pâre gibi

4 Yaḳa çâk itdügümi gördi yaḳalarda didi
Yaḳası çâk olan ol oñmaduğ âvâre gibi

5 Ḥâceti bitmedi yanuñda dirîğâ Ẕâtî
Oñmadı bitmedi bağrında olan yara gibi

1548 Ü.1, H,B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[4] onmaduğ : oñmaduḳ H, B, L, F, HM

1549

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Dûd-ı âhum ẓulmet itmüşdür cihânı şeb gibi
Ṭoġsa yaşum bürc-i çeşmümden ne ṭañ kevkeb gibi

2 Tatlu sözde bir birine urdı şehd ü şekkeri
Görmedüm 'âlemde bir nâzüg ol iki leb gibi

3 Bî-nihâyet sîmüm olsa ey büt-i sîmîn-beden
Oḫşasam sîb-i zenaḫdânuñ senüñ ġabġab gibi

4 Virmez oldı baña serv-i pür-uṣûlümden ḫaber
Ah kim bâd-ı şimâl ey dil benümle çep gibi

5 'Arşdan a'lâ ola ḳadrüñ dilerseñ Ẕâtî'yâ
Oḳıdub cem' it melekler zümresin mekteb gibi

1550

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ne ṣafâ ṣoffası var ḫâne-i ḫammâr gibi
Ne muṣâḥib ḳadeḥ-i câm-ı Cem-âṣâr gibi

2 Ṭur gel ey peyk-i sebük-pâ seni ağırlayayın
Nâmemi yâra ilet dür yüri ṭômâr gibi

3 Girmege ḳaṣr-ı viṣâline nigâruñ Manṣûr
Dâr-ı dünyâda ḳapu bulamadı dâr gibi

1549 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[5] zümresin :leşkerin B, F

1550 Ü.1, H, B, L, Ç— F, HM, Ü.2
[2] Tur : Turı B//yüri : yolı H
[3] viṣâline : ḫayâline B // bulamadı : bulmadı bir B

4 Ḫûblar şeklini ḳalbine ṣafâ ile yazar
Âyine bencileyin ʿâşıḳ-ı dîdâr gibi

5 Noḳṭa-veş bî-ser-ü-pâ dâyire-i ʿışḳa girüb
Rûz-u-şeb ṭolanuram kûyuñı pergâr gibi

6 Başuma gün ṭoġa görem deyu bir gün yüzüñi
Beklerem yollaruñı sâye-i dîvâr gibi

7 Bir mehüñ şevḳıne Ẓâtî giceler ṣubḥa degin
Yummazam gözlerümi encüm-i bîdâr gibi

1551

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Günde biñ kez ṣalar ol serv yire sâye gibi
Beni ey dil şeb-i endûh yoġa ṣaya gibi

2 Sâye-veş yire çalub gerçi tenüm itdi siyâh
Düşerin yine o serv ayaġına sâye gibi

3 Ḳanġı menzilde ola ol meh-i enver bu gice
Eşk-ü-âhum yir-ü-göki yine araya gibi

4 ʿÂlemi ahum ile ḳaya getürdüm nidem ah
Saña kâr itmedi cânâ yüregüñ ḳaya gibi

5 Ḫûblar mecmaʿına uġramaġ ister dün-ü-gün
Zâtı'yâ dil yine âfetlere uġraya gibi

---

[5] girüb : düşüb B

1551 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[1] ṣalar : çalar B
[2] serv : şemʿ B
[3] Ḳanġı : Ḳanḳı F

1552

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Çıḳalı 'ışḳ buḫârı başa ḥammâm gibi
Dem-be-dem yaş aḳıdur dîdelerüm câm gibi

2 Sâḳîyâ dünye sarâyında bulınmaz arasañ
Bu göñül ḫânesini rûşen ider câm gibi

3 Mest olub ağladı ol serv-i gül-endâm bu gün
Gözinüñ yaşı döküldi gül-i bâdâm gibi

4 Ṭuzağı ola hümâ zülfüñüñ ey kebk-i behişt
Avladı bend ile bu murġ-ı dili dâm gibi

5 Zinde ḳıl aduñı Ẕâtî virüben 'ışḳ ile cân
Ḳanı dünyâda ḳalur nesne eyü nâm gibi

1553

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Görmedüm bir meh-i nev ḳaşlaruñuñ yayı gibi
Virdi ey mâh harâret baña yay ayı gibi

2 Ḳuṭb-veş bekle yirüñ üstine tâ döne felek
Olma her menzili sâyir meh-i her-câyî gibi

3 Aldı ġam ayağumuz ṣunmadı sâḳî ayağı
Bizi ayaḳlamaġ endûh-u-belâ pâyı gibi

1552 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç
[4] Ṭuzağı : Ṭuzaḳı H, B, L
[5] 'ışḳ ile : 'ışḳına Ü.1

1553 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] ey : ol B / yay : şehr B

4 Her perînüñ ṭolaşur silsile-i sünbüline
Ḳanı bir bağlamalu bu dil-i sevdâyî gibi

5 Mevlevîler gibi ṭoḳuz feleki bir yirden
Ẕâtı'yâ çarḫa ḳoyan nâlemüzüñ nâyı gibi

1554

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ilün
+ — — — / + — — — / + — — — / + + —

1 Olur mı bir yañağı âl çeşmi ala gibi
Cihânuñ âl ile göñlin ser-â-ser ala gibi

2 O medd-i besmele-sâ'îd bu yaña ḳosa ḳadem
Öpüb elin ḳor idüm başuma celâle gibi

3 'Aceb mi nâme-i rengîn ile anı oḳusaḳ
Cemâli göñlümüz açar güzel risâle gibi

4 Ol âfitâb-ı cihân-tâb-u-'âlem-efrûzuñ
Ḥaḳîri câẕibe-i mihri çekdi jâle gibi

5 Döküldi berg-i ümîdüm o ġoncanuñ derdâ
Yürekde ḥasretinüñ dâğı ḳaldı lâle gibi

6 'Aceb mi göñlüm aña şu gibi aḳarsa müdâm
Cihânda göñli açuḳ yâr yoḳ piyâle gibi

7 Sipihr-i 'izz-ü-sa'âdetde pîr ider Ẕâtî
Alursa anı ḳucağına mâhı hâle gibi

1554 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[1] âl : âl o L

1555

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey tabîbüm kaçma biz dil-hasteden dermân gibi
Âhiret kardaşumuzsın sen bizüm îmân gibi

2 Vuslatuñ 'îdine kurbân eyle kurbân olduğum
Ben saña cân virmege cân virürin kurbân gibi

3 Yakamı çâk eyledüm geñ yakadan rahm itmedüñ
Ayağuña düşeyin bârî varub dâmân gibi

4 Rûz-u-şeb mahbûbınuñ vaslın temennâ eylesün
Bir günin biñ eyle yâ Rab 'âşıkuñ hicrân gibi

5 Zâtî'yâ Âb-ı Hayâtı mât ider nazmuñ senüñ
Lîk bir gün görmedüñ sen Çeşme-i Hayvân gibi

1556

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 İrdi bahâr ben yine şeydâ olam gibi
Mecnûn-misâl sâlik-i sahrâ olam gibi

2 Dil milketinde leşker-i sevdâyı cem' idüb
Dîvânelük cihânına Dârâ olam gibi

3 Dilde sürûd-u-elde ayak başda hevâ
Câme derîde 'âleme rüsvâ olam gibi

4 Bir âfitâb mihri ile nitekim seher
Çâk ola sîne halka temâşâ olam gibi

1555 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[3] rahm : fark Ü.1

1556 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

5 Zâtî müdâm elden ayağı düşürmeyüb
Bir bâde-nûş-u-müdmin-i şahbâ olam gibi

1557

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Gam-ı ebrûñ ile başum ķayıdur yay gibi
Bu baña rûz-ı ezel ķısmet olan pay gibi

2 Ţâķatüm ţâķ idüb ey hecri şitâ vaşlı bahâr
Ķaşlaruñ ķaddümi kûz eylediler yay gibi

3 Bu gün ol ħâli 'ades derledi burçaķ burçaķ
Gördi çâk itdügümi sînemi buğday gibi

4 Olmaya zevķ-ü-şafâ murğını şayd eylemege
Bezm-i 'âlemde bir ağız tüfegi nây gibi

5 Zâtî'yâ ħûb ķuşağına ţolu merd gerek
Hâle içindeki şol bedr olan ay gibi

1558

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Yazmağa baña mülk-i baķânuñ berâtını
Tîrüñ pür itdi sürħ ile zaħmum devâtını

2 Göstermesün Ħudâ ölümümdür hemân benüm
Görmek nigârumuñ şekerinde nebâtını

1557 Ü.1, L, HM— H, B, F, Ü.2, Ç
[3] derledi : terledi HM

1558 Ü.1, H, L, F, HM— B, Ü.2, Ç
[2] hemân benüm : anı hemân F

3 Şunulsa Ḫıżra bir gice bu câm-ı cân-fezâ
Añmazd' ölince ẓulmetüñ Âb-ı Ḥayâtını

4 Barmaḳ ḳodı dehânına ḥayrân olub devât
Ẕâtî şu deñlu yazdı ki ẕâtuñ ṣıfâtını

5 Yazmaġ içün debîr-i felek naẓm-ı Ẕâtî'yi
Altun ḫalli ile pür itdi devâtını

1559

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ol ġonca yine ḫâr raḳîb ile ṣalındı
Nesrîn gibi beñzüm benüm anuñ çün alındı

2 Ol kâkül-ü-ol ḫalḳa-i zer ḫalḳ-ı cihânı
Öldür deyu boynına ḳulaġına ṣalındı

3 Cân naḳdini çaldurduġumı muṭrib-i 'ışḳa
Söyleşdi def-ü-nây ḳulaġuma çalındı

4 Uġurlayuban göz dile virmişdi ḫayâlüñ
Ol ġamze-i ġammâzuñ ucından o delindi

5 Ẕâtî o güzel 'âşıḳınuñ cânın alurmış
Cânuñ var ise sen daḫi meydâna gel indi

1559 Ü.1, H, L, F, HM— B, Ü.2, Ç
[3] çaldurduġumı : çaldurduġuma F
[4] ḫayâlüñ : ḳulaġuñ F

1560

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Beni taḫt-ı hevânuñ leşker-i nefs itdi sulṭânı
Ḫayâl-i dil-rübâlar ḳaṣr-ı ḳalbümde iç oġlanı

2 Ne mektebde işitsem bir elif-bâlâ-vü-nûn-ebrû
Çıḳar cânum varub ânî temâşâ itmesem anı

3 Seḥerden varuram her ḳande bir ḫôrşîd-ruḫ sezsem
Çıḳınca maṭlaʿından ol çıḳar ben ḫastenüñ cânı

4 Ne yirde bir güzeller şâhı ḳopsa âsitânında
Anuñ olmaḳ diler göñlüm ya seg-bânı ya der-bânı

5 Dil almaġa ne maḥbûbuñ ki ḳaşı fitneler ḳursa
Olur cân ol şeh-i ebrû-kemânuñ ḳulı ḳurbânı

6 Yanınca sâye-veş her dem sürinmek isterin anuñ
Ne arada görürsem bir güzel serv-i ḫırâmânı

7 Hevâ-yı nefs ile bî-çâre ġâyet ḫasta olmışdur
İlâhî Ẕâtî'ye ṣoñ demde yoldaş eyle îmânı

1561

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Yavı ḳılduñ o perîyi bulıcaḳ kendüzüñi
Ey göñül kendüñi ṭaġıtma ya devşür özüñi

2 Yüregüm çig çig acıtma baña cevr itme didüm
Didi yüri bişürüb söyle fütâde sözüñi

1560 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1561 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[1] ḳılduñ : ḳılduḳ L

3 Göz yumub uġrama alayına maḥbûblaruñ
Ṣaḳın ey ʻâşıḳ-ı bî-çâre açarlar gözüñi

4 Aṣılub ṭurma yüri ḫûblaruñ ḳarşusına
Yoḫsa Manṣûr gibi yile virürler tozuñı

5 Secdeler eyleme ġayra ḳoyuban yâr işigin
Ẕâtî'yâ eyle ḫaẕer yire düşürme yüzüñi

1562

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Maḥabbet şâhınuñ oldum ten-i zerd ile bir şîri
Duḫân-ı âhum anuñ çün daḳubdur baña zencîri

2 Yine ḳan itmiş ey dil ol şehüñ şemşîri-vü-tîri
Sen anuñ tîrini ḥabs it benüm boynuma şemşîri

3 Güneş ḥüsnüñ görüb dîvâne olmış çarḫa girmişdür
Şuʻâ'ı boynına anuñ anuñ çün daḳdı zencîri

4 Ṭutuşdı niçe niçe pehlevânlar başmadı kimse
Cihânda küşt-gîr-i ateş-i ʻışḳ-ı cihân-gîri

5 Nihâl-i serv-i raʻnâyı dikelden bâġ-ı ḳalbümde
Girübdür göñlüme Ẕâtî kemân ebrûlaruñ tîri

1562 Ü.1, H, L, F, H, Ü.2, Ç— B
[1] daḳupdur : ṭaḳupdur L (Bu beyitden sonrakiler MH'de zayi olmuşdur)
[3] daḳdı : ṭaḳdı L

1563

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Bir tîr-gerüñ ġamzesinüñ oldum esîri
Göz ucı ile baḳsa zebûn eyleye şîri

2 Ġarḳ olmaz idi sîne-i ṣad-pârede ḳana
Ger yügleyüben pârelere atmasa tîri

3 Billâhi peri başına aġsa nola tîrüñ
Kîşine girer kim ki görürse o dilîri

4 Gözi ucıile ḥâlümüze oḳ gibi bir kez
Lûṭf itse naẓar eylese olmazdı naẓîri

5 Göklerdeki encüm ḳadar olurdı eger kim
Ḫâkîlerinüñ Ẕâtî ḳubûr olmasa yiri

1564

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Sevmişem sünbüli ṣırma gibi bir sîm-keşi
Yiridür çarḫ idinürse eger ay-u-güneşi

2 Ṭaşra çıḳmış ḳapusından yine yüz lûṭf ile yâr
Günümüz ṭoġdı temâşâ idelüm ol güneşi

3 Görüb âyînede ḥâl-i ruḫın ol ḫûb-ı Ḫıṭâ
Didi kim Rûmda bir begdür o ṭıfl-ı Ḥabeşî

4 Nice dil-bend yüzi ḳara olur zülf-i nigâr
Dil-i miskîni deli ḳıldı ṭolaşı ṭolaşı

1563 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1564 Ü.1, H, L, F, HM— B, Ü.2, Ç

5 Ḳandesin billâhi ey şâh-ı ḳamer-ruḫ ḳuluñuñ
Aradı yiri göki âhı ile gözi yaşı

6 Dil-i sengînüñe kâr eylemedi âh senüñ
Âhumuz gerçi ki iñletdi ḳamu ṭaġ-u-ṭaşı

7 Nâr-ı Mûsâ gibi par par yanar ey Ẕâtî yine
Biz trâş irtesi seyr eyledük ol mâh-veşi

1565

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Faṣl-ı bahâr irişdi cihânuñ güzellügi
Virür ṣafâyı ḳalbe havânuñ güzellügi

2 Ḫôş geç yi iç güzeller ile 'işret it müdâm
Sulṭân Selîm devri zamânuñ güzellügi

3 Şöyle ḳıyâmet oldı ki ezhâr ile cihân
Ḥaşr ola vaṣf olmaya anuñ güzellügi

4 Şerḥ itse ḫalḳ-ı 'âlem aḳar ṣu gibi revân
Gelmez beyâna âb-ı revânuñ güzellügi

5 Gördükçe nev-bahârı düşer Ẕâtî'yâ dile
Ol pîr olası tâze cuvânuñ güzellügi

1566

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ṣanurdı Ḳays kühsârı ḳaṭâr-i nâḳa-i Leylî
Anuñ çün aña ṣaḥrâdan iderdi dâyimâ meyli

---

[6] ṭaġ-u- : ṭaġı Ü.1
[7] Biz : Bir L, F, HM
1565 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
1566 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

2 Şu şeh kim Şâma sulṭân-u-oñ iki şehre ḥâkimdür
Efendi adı Bedr-üd-dîn ḳuluñdur cebhesi Kili

3 Görinen şa'şa'a ṣanma cihânı yaḳduñ ey meh-rû
Alub ağzına barmağın didi ḫôrşîd vâ-veylî

4 Beyâbânda nola bîdâr olub her gice ağlarsam
Nigârâ ḫâne-i ṣabrum yıḳubdur 'ışḳuñuñ seyli

5 Döginmekden ḳabarcıḳlar belürdi ṣanma sînemde
Anuñ çâderleridür geldi ḳondı derdüñüñ ḫayli

6 İlâhî ṣoḥbete varmaduğum 'ayb itme ey ṣôfî
Nigârum eylemez meyli şu meclis k'olmaya meyli

7 Çuḳurlandı yâñağı Zâtî yâruñ ḫande itdükde
Gören nâzügler aña didi şîve ḫırmeni keyli

1567

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Na'ralardan mestler ṭoldurdılar mey-ḫâneyi
Añdılar meclisde beñzer ol gözi mestâneyi

2 Çarḫa çık ey ah 'Îsâdan bu derde çâre ṣor
Görmez olduḳ mürdeler iḥyâ iden cânâneyi

3 'Işḳ odından derd ile yanışmağa ben sûḫte
Mûm ile her gice ey meh oḳuram pervâneyi

4 Kevkeb-i bürc-i sa'âdetsin nuḥûsetden beri
Ḳurtar ey şâhum müşerref eyle bende-ḫâneyi

5 Zülf-i şehde ḳalb-i 'uşşâḳa şebîhûn itmege
Zâtî'yâ ṣaf bağlamış gördüm bu gün ben şâneyi

1567 Ü.1, H, L, F, HM, Ü.2, Ç— B
[5] itmege : ḳılmağa L // ben : ol L

1568

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bir maḳâmuñ mestiyem görenler ol mey-ḫâneyi
Ṣatdılar bir cür'aya biñ sübḥa-i ṣad-dâneyi

2 Sîne-i ṣad-pâre gibi pâre pâre eyledi
Kûh-ı fürḳatde peleng-i ġam dil-i dîvâneyi

3 Ḥâcetüm budur seni Ḥaḳ ṭoġrı yoldan ırmasun
Gösterürseñ baña ey zâhid reh-i ḫum-ḫâneyi

4 Gördi kim ṭoġrıldı geldi sîneme sulṭân-ı 'ışḳ
Cânuma didi ecel çıḳ ḫalvet eyle ḫâneyi

5 Mihrin ol mâh-ı nevüñ göñlüñden eksük eyleme
Genc ile Ẕâtî müşerref eyle bu vîrâneyi

1569

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Yayın ḳurub ebrûsı gözi üstine vardı
Uyumış idi fitne cihân içre uyardı

2 Beñzetmeyeyin mi leb-i cânâna Mesîḥi
Kim anı bu ḫalḳ öge öge göke çıḳardı

3 Engüştüñe ḥarf atmış imiş ḫâme nigârâ
Kâtibler anuñ kesdi dilin başını yardı

4 Öykindügiçün hüsnüñe sehv ile seḥer-gâh
Ey yüzi güneş ḫaylî ḳızardı-vü-bozardı

1568 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç

1569 Ü.1, H, L, F, HM, Ü.2— B, Ç

5 Gül yüzlü lebi ġonca güzel gibi nigârâ
Zaḫmın oḳuñuñ Ẕâtî ḳara baġrına ṣardı

1570

Müstefʿilün Müstefʿilün
— — + — / — — + —

1 Ġam çekme ṣâfî çek câm-ı ṣâfî
العبد عاصی والرب عاف

2 Gel derd-i mey çek ġam dürdine gir
Şerbet dilerseñ ʿâlemde ṣâfî

3 Var yime her dem sen rızḳ içün ġam
Eksük mi eyler Kâfî kifâfı

4 Lâʿlüñle zülfüñ besdür faḳîre
Bir loḳma ile bir ḫırḳa kâfî

5 Beñzetme bîdi ḳaddine yâruñ
Billâhi Ẕâtî ḳoy a ḫılâfı

1571

Mefʿûlü Mefâʿîlün Mefʿûlü Mefâʿîlün
— — + / + — — — / — — + / + — — —

1 Ey dîde-i ġam-dîde miḳdâruñı gördüñ mi
Seyl itmek ile yaşuñ düşmanları sürdüñ mi

2 Bir üştür-i ser-meste dönmiş mey içüb ṣôfî
Nâ-gâh beni gördi didi deve gördüñ mi

---

[5] yüzlü : yüzli HM

1570 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[2] gir : gel L

1571 Ü.1, H, L, F— B, HM, Ü.2, Ç

3 Ol maḳlaġı çün gördüñ tesbîḥ elüñe alduñ
Âl ile riyâ dâmın ṣôfî yine ḳurduñ mı

4 Zöhre ne içün çarḫa girdi işidüb sâzuñ
Yoḫsa yine ey neyzen siḥr idüb üfürdüñ mi

5 Ol kebk-i hümâ-peyker çıḳdı seḥerî seyre
Feryâd ile ey Ẕâtî uyḳusın uçurduñ mı

1572

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ġuṣṣañı ol kimseye ṣorma ki bilmez adını
Gel baña ṣor kim yiyen bilür ṭa'âmuñ dadını

2 Ben müfettiş olmışam ḳanluları ṣorsam gerek
Leblerüñden şekkerüñ alsam gerekdür dâdını

3 Kim ki lâ'lüñ var iken meyl itse cânâ şekkere
İ'tiḳâdum şöyledür kim bilmez aġzı dadını

4 Serv-i nâz içün çınâr el ḳaldurub dir yâ İlâh
Ser-firâz it ḳad-i yâruñ bende-i âzâdını

5 Ehl-i feryâdam deyu feryâd iderdi 'andelîb
Şıḳlıġı diñdi işidüb Ẕâtî'nüñ feryâdını

---

[3] maḳlaġı : مقلغى
[5] seḥerî : bu gice F // uyḳusın : uyḫusın L

1572 Ü.1, H, L, F, HM, Ü.2— B, Ç
[1] ol : şol F
[2] olmışam : oluban HM

1573

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ġuṣṣanuñ mey-ḫâneler eyler ḫarâb âbâdını
Ḥaḳ Ta'âlâ muḥkem itsün anlaruñ bünyâdını

2 Hey ne şîrîn nesnedür eyler şarâb-ı telḫi gör
Ḫusrev-i mülk-i feraḥ kûh-ı ġamuñ Ferhâdını

3 Güvleyüb düşsem ayaġına 'aceb mi zâhidâ
Âşıḳuñ ġamdan şarâb-ı telḫ alur dâdını

4 Vuṣlatuñ ṣoñı firâḳ-u-ṣoḥbetüñ ye' s âḫiri
Mestler arturmasun mı dem-be-dem feryâdını

5 Râḥ-ı telḫüñ ṣôfîye keyfiyyetin itme su'âl
Ẕâtî'ye ṣor kim yiyen bilür ta'âmuñ dadını

1574

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey meh-i bürc-i melâḥat vey sa'âdet aḫteri
Dil metâ'-ı mihrüñe gün gibi ḳızḳın müşterî

2 'Aks-i ḥüsnüñ ḳalbüñi mir'âtdan tesḫîr ider
Çevresine dâyire çekmiş ḥazer ḳıl ey perî

3 Ḥüsn meydânında ṣaflar baġlamış barmaḳlaruñ
Ṣınmasun mı ḫâmenüñ ey şâh ḳadri leşkeri

4 Dil bıraġub zaḫmunuñ aġzına naḳd-i cân arar
Bir yüzi açuḳgüzeldür ol nigâruñ ḫançeri

1573 Ü.1, H, L, F, HM— B, Ü.2, Ç

1574 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[1] ḳızḳın : ḳızġın B, L
[3] ey şâh : billâh B, F

5 Ḫâk-i pây-ı dil-bere Ẕâtî sürerseñ rûyuñı
İşüñi altun ider Tañrı bulursın cevheri

1575

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şehr-i dilde ḫâne-i 'ışḳuñı urub bünyâdını
Mülk-i 'akluñ ser-be-eser buldum ḫarâb âbâdını

2 Ḫusrevâne ḳaṣr-i Şîrînine 'ışḳuñ girmişem
Ṭaşda ḳoyup belâ kühsârınuñ Ferhâdını

3 Lâ'l-i Şîrîn ġuṣṣasınuñ acısın Ferhâda ṣor
Ḫusrevâ zîrâ yiyen bilür ṭa'âmuñ dadını

4 Şeklüñi gören ta'acüb eyleyüb Allâh dir
Naḳş-ı ġarrâ ey nigârum añdurur üstâdını

5 'Işḳ-ı Şîrîn üzre cân virsem nola Ferhâd-veş
Yirde ḳomaz âdemüñ Ẕâtî maḥabbet adını

1576

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Maṭla'-ı ḥüsnüñde görmiş ol hilâl ebrûları
Dün gice mâh-ı nevüñ aġzı egilmiş ey perî

2 Görinen encüm degül yaġma idübdür serverâ
Ḳal'a-i çarḫı şirâr-ı nâr-ı âhum leşkeri

---

[5] rûyuñı : yüzüñi F // bulursın cevheri : olursın cevheri F

1575 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2

1576 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Yayın ḳurub ebrûsı gözi üstine vardı
Uyumış idi fitne cihân içre uyardı

2 Beñzetmeyeyin mi leb-i cânâna Mesîḥi
Kim anı bu ḫalḳ öge öge göke çıḳardı

3 Engüştüñe ḥarf atmış imiş ḫâme nigârâ
Kâtibler anuñ kesdi dilin başını yardı

3 Yine bir zerrîn kemer kuşanmış ol sîmîn-beden
Âh kim bel bağlamış öldürmege 'âşıkları

4 Bir ki zahmumdan be-hey ġayretsüz ağlarsın deyu
Sîne-i şad-pâreye dil virdi yâruñ hançeri

5 Zâtî'yâ ol şem'-i cem'-ârâyı gör par par yanar
Başına geymiş yine gün gibi zerrîn efseri

1577

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Çeşmeler akıtdı engüşt-i müjemden ey perî
Şu gibi gösterdi 'ışkuñ mu'ciz-i Peyġamberi

2 Şehd-i pür-lezzet müşâbih olduğıyçün lâ'lüñe
İçürür el şunana zenbûr ağulı hançeri

3 Tarfat-ül- 'ayn içre 'aynum yol başar kanlar döker
Kanı yaşum gibi merdüm-zâdelerde bir çeri

4 Ol halîlüm nice alsun 'âşıkuñ göñlin ele
Penbe ile bir yire cem' itmek olmaz âzeri

5 Oldılar dürr isteyü bahre talanlar ser-nigûn
Bahr-i nazm içre koyub Zâtî bu silk-i cevheri

---

[4] Bir ki : Bir iki demekdir.

1577 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] ağulı : ağulu B, F

1578

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Baḥr-i çeşmüm görse yelken ṭaḳye geymiş dil-beri
Fülk-i dil uyar havâya hîç ḳalmaz lengeri

2 Cûy-ı pür-mevc içre nîlûfer ṣanur cânâ gören
Mâ'i ḫârâ içine geyseñ libâs-ı aṣfarı

3 Câmenüñ tâ kim gümiş çaprazları ṣaf bağladı
Yaḳamı çâk eyledüm ṭağıldı ṣabrum leşkeri

4 'Âşıḳ-ı dil-ḫasteyi öldürmege bil bağlamış
Ey dil ol zerrîn kemer kim koçmış ol sîmîn-beri

5 Ben ḥasedden öldüm ey Ẕâtî girîbân-u-ridâ
Boynına ḳol ṭolayub öpdi 'izâr-ı dil-beri

1579

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Sevmişem yüz şevḳ ile bir berber-i meh-peykeri
Aña ḫôrşîd âyine olmağa ḳızḳın müşterî

2 Umaram kim zaḫm-i tîġin itmeye serden dirîġ
Dôstlar ben ol ümîde eyledüm terk efseri

3 Pâ-bürehne baş açuḳ abdâlıyam bir berberüñ
Şeyḫ Câmî görse olurdı trâş ol dil-beri

4 'Arş dükkânında kürsî olmağa pür-şevḳ ola
Yir yüzinde görse ger bu vech ile ol berberi

1578 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[4] bil : ṣaf Ü.1

1579 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç
[1] ḳızḳın : ḳızġın B, L

5 Çarḫa ṭutdum tîġ-i âhum ṣubḥ olınca ey ḳamer
Kesmek içün âsitânuñdan raḳîb-i ḳaferi

6 Mû gibi mıḳrâż-ı ḳahr ile ser-â-ser anı ḳır
Şâne-veş baġlarsa ṣaf şâhum 'adûnuñ leşkeri

7 Ẕâtî'yâ ben ṭaşt-ı sîmîn-i ḳamerden el yudum
Âfitâb-ı 'âlem-ârâdur anuñ ṭâs-ı zeri

1580

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Zâhidâ nûş it maḥabbet sâġarından bâdeyi
Germ olub kevn-ü-mekândan ṭaşra ṣal seccâdeyi

2 Gözüñi aç bende-i sulṭân-ı 'ışḳa ḳıl naẓar
Görmek isterseñ iki 'âlemde bir âzâdeyi

3 Onsekiz biñ 'âlemüñ sulṭânı añla zâhidâ
Var ise 'aḳluñ eger bir 'âşıḳ-ı dil dâdeyi

4 Görmek isterseñ eger seyyâḥ-ı mülk-i lâ-mekân
Aç baṣîret 'aynını gör 'âşıḳ-ı üftâdeyi

5 Bir sa'âdetdür k'ider sulṭân-ı 'âlem bendeyi
Bilmek isterseñ eger Ẕâtî maḥabbet-zâdeyi

---

[5] âsitânuñdan : âsitânuñda Ü.1

1580 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[2] ḳıl naẓar : nâẓır ol HM

1581

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gördüm bir âsitânede bir ḫôş ḳalenderî
Ṭuydum ḳapuyı gözlemezin ben ḳalan deri

2 Bir pâ-bürehne baş açuġ abdâlı olmışam
Örti döşek yeter baña bâbında bir deri

3 Oldum cihânda başuma sulṭân iken anuñ
Bir boynı baġlu bendesi mânend-i ḥayderî

4 Ol tâc ile serine anuñ eylesün naẓar
Görsem diyen kimesne ṣadef içre cevheri

5 Dervîşi oluban şu kim ana traş olur
Devletlüdür cihânda anuñ Ẕâtî'yâ seri

1582

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şirâr-ı âteş-i âhum şeb-i fürḳatde berḳ oldı
Kim andan ḫırmen-i necm-i dıraḫşân küllî ḥarḳ oldı

2 Felek farḳında âhum dün gice bir meş'ale yaḳdı
Ḳara yirde siyah mû şu'lesinden cümle farḳ oldı

3 Göñül oldı ġam-ı ḫaṭṭ-ı siyâhuñ içre nâ-peydâ
Nigârâ bir gemi Ḳaradeñizde ṣanki ġarḳ oldı

1581 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] açuġ : açuḳ F // Örti : Örtü H, B
[4] cevheri : gevheri H

1582 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] andan : anda L

4 Ḳıyâmetler ḳopardum hey ḳıyâmet şûr-ı âhumla
Görinen şanma kim ḳavs-i ḳuzaḥ eflâk ḫarḳ oldı

5 Şorarsañ Zâtî-i nik-aḫterüñ yüz şevḳ ile ḥâlin
Dili ḫôrşîd-i mihr-i ḥüsnüñe ey mâh şarḳ oldı

1583

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Raḳîbüñ ḫânesi dînüm saña çün kim maḳâm oldı
Ḥalâl it âḫiret ḥaḳḳın baña dünyâ ḥarâm oldı

2 Selâm itmişsin ey ḥûrî-liḳâ âdemlük itmişsin
Caḥîm-i fürḳatüñ şimdi baña Dâr-üs-selâm oldı

3 Melâḥat maṭla'ından tâ güneş gibi ṭulû' itdüñ
Benüm mâhum mehüñ çarḫı batub devri tamâm oldı

4 Derûnum şehrin od ṭutdı saña bildürmege ey meh
Uçub uçub gider âhum duḫânı gök ḥamâm oldı

5 Nola estaġfirullah dirse Ẕâtî dâyimâ zâhid
İrişdi menzile 'âşıḳ aña tesbîḥi dâm oldı

1584

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Rûşen budur maṭla'-ı şi'r-i münevveri
Pür-nûr olurdı göñli gözi görse Enverî

1583 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] dînüm : dâyim HM // dünyâ : dirlik HM
[3] gibi : bigi F

1584 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

2 Bir şi'r-i sûz-nâk didüm yana yana kim
Cânın yakardı nâr-ı hased görse Âzerî

3 Bu şevk-nâmeyi yazıcak yana yazmışam
Olur kebâb olursa semender kebûteri

4 Eşk ile dûd-ı âh iki zencîrdür baña
Sultân-ı 'ışkuñ olmışam ey şeh gazanferi

5 Hôrşîd olursa varmasun ey mâh ayına
Şol kim metâ'-ı mihrüñe olmazsa müşterî

6 Ey dîde hüsn-i dil-beri çün itdüñ ârzû
Rûzî kıla Hudâ saña nûr-ı Peyamberi

7 Zâtî sıfat-ı zâtuñuñ evsâfın itdi nazm
Gören o nazm-ı cevheri dir aña cevherî

1585

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Görinmez ol yüzi Kâ'be egerçi rûz-ı 'îd oldı
Eyâ dil Merve hakkıyçün safâ benden ba'îd oldı

2 Şu kim 'îd-i visâl-i yâre kurbân eyledi cânın
Şehâdet eylerem ben küşte-i 'ışk ol şehîd oldı

3 Cemâli nûrı berk urdı yine mecmû'-ı meh-rûnuñ
Müşerref oldı 'âlem tâli'i halkuñ sa'îd oldı

4 Püserler merhabâsiyle kimine devlet el virdi
Kimi pîr-i mugân ayagına düşdi mürîd oldı

5 Eyâ meh çeşm-i Zâtî'nüñ göreyin yiri nûr olsun
Bu gün nûr-ı cemâlüñ görmege şevkı mezîd oldı

---

[6] itdüñ : kılduñ B, F

1585 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1586

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Ḫôş himmet itdi 'ışḳuñ eşküm cevâhir oldı
Devlet benüm ki cânâ gitdükce vâfir oldı

2 Bâzâr-ı 'ışḳuñ içre dellâl-i derd elinde
Bu gün metâ'-ı ṣabrum ey ḫâce âḫir oldı

3 Daḫi cuvân iken hep şeyḫ oldılar ser-â-ser
Ḥüsnüñ 'imâretine anlar ki nâẓır oldı

4 Dirlerdi 'ışḳ içinde biñ biñ gelür belâlar
Didükleri ser-â-ser ey dôst bir bir oldı

5 Dünyâ-vü-dîni saña teslîm itdi Ẕâtî
Ey dôst anı düşman işitdi kâfir oldı

1587

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ben ḳande müşâbih dimişin lâ'lüñe ḳandi
Şu gibi getür aña revân içeyin andı

2 Yüzüm götürüb ḳapuña geldüm baña ḳıyma
Altunlı eli çünki bıçaḳ kesmez efendi

3 Ruḫsâruñ anub odada âh eyledüm ey mâh
Odam dil-i pür-sûz gibi tîz oda yandı

4 Gülşende ṣabâḥ ağzuñı medḥ eyledi Ẕâtî
Ey ruḫları gül ġoncaları ağzı şulandı

1586 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] benüm ki : benümle B, F / cânâ : şâhâ HM

1587 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2, Ç— HM
[3] gibi : bigi H, F

5 Ḳarşuña boyun egdügiçün ḳarnara çaldum
Bağırşağı ḳopuzuñ ayağına ṭolandı'

1588

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şu dil-ber kim ṣarınmış şerbetî maḥbûb dülbendi
Dili anuñ yalar şehdi emer şîri ezer ḳandi

2 Didüm vaṣf-ı lebüñ yazsam gerek rengîn-ü-şîrîn-ter
Eyitdi kâğıdı olsun şeker-reng-ü-Semerḳandî

3 Leb-i lâ'l-i revân-baḥşuñ işitdi Ḫıżrdan cânâ
Aḳub ağzı ṣuyı Âb-ı Ḥayâtuñ ġâyet imrendi

4 Gül-i gülzâr-ı ruḫsâruñ ider 'âşıḳlara âli
Kemend-endâz-ı zülfeynüñ geçer cân-u-dile bendi

5 Şu deñlu söylerin hergiz sözüm ḳoymaz ḳulağına
Daḫi gûşındadur yâruñ meger Ẕâtî peder pendi

1589

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Alursa destine ey dil ol âfet oḳ-u-yâsını
Alur cânuñ saña benden vaṣıyyet oḳı Yâ-Sîni

2 Eline yıldırım gibi ki tîġ-i tâb-dâr aldı
Hemân bildüm bu miskîne o sâ'at o ḳıyasını

---

[5] ḳarnına : boynına L (Bu kelime bütün nüshalarda قرزه şeklindedir). //
Bağırşağı : Bagırsagı B, F

1588 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç

1589 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[2] tâb-dâr=âb-dâr L

3 Bilürdüm ol ʻadû-yı âmîyi bu meclis-i ḫâṣa
Ezelden ol şeh-i erbâb-ı devlet oḳıyasını

4 Ṣanurlar ḳara ḳana ġarḳ olubdur ḳara geymişdür
Ṭutar ʻâşıḳlaruñ ol serv-ḳâmet oḳı yasını

5 Ḳıyâsı oḳ-u-yasıyle aña ḳıymaġ idi yâruñ
Bilürdi Ẕâtî-i ṣâḥib-firâset o ḳıyâsını

1590

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Nûr âyeti ey mâh ruḫuñ ḥaḳḳına indi
Gördi yüzini aya ṭapanlar büti ṣındı

2 Teng-i şeker ey teng-dehân kelle geçerdi
Şân-ı lebüñi gördi hemân narḫına indi

3 Bir vech ile yaḳdı beni mihr-i ruḫuñ ey mâh
Küynükli göñül odlara yanmaġa ışındı

4 Gör nice ṣatar kendüzini dirhem-ü-dirhem
Zülfüñe şebîh olduġıçün sünbül-i hindî

5 Yüz diḳḳat ile ḳılca hele bili bilindi
Bir zerrece Ẕâtî dehenin bili bil indi

1591

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ol lebi ġonca çün arturdı dil-âzârlıġı
Ṭurma bülbül gibi ḳıl sen de dilâ zârlıġı

1590 Ü.1, H, L, F, HM— B, Ü.2, Ç
[2] Şân-ı : Şâha H / hemân : revân L, F, HM

1591 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] Bu beyitten sonrakiler HM'de zayi olmuştur.

2 Eli yufka iremez kaddüñe ey şâh çınâr
Gelmesün dünyede kul başına el tarlığı

3 Kâkülüñ bend ile dil aldı bedenden bu gice
Görmedi kimsene 'ömrinde bu 'ayyârlığı

4 Serv-i kaddüñdeki tıfl-ı dili bu ejder-i zülf
Öldürür Hızr-ı hatuñ itmez ise yârlığı

5 Fürkatüñde gamuña Zâtî göñül virse nola
Nakd-i kalb ile görürler gice bâzârlığı

1592

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Kûyında yâruñ eyleye her kim gedâlığı
Dünyâ sarâyı içre ider pâdişâlığı

2 Virsün şeref bu menzile bir gün ol âfitâb
Dön üstüme yirine ko ey şarh atalığı

3 Göñlüm ziyâde tardur ey 'akl pendi ko
Geñ yirde eylegil yüri var kethudâlığı

4 Güller şokınmış alnına düşman gören didi
Yine müzeyyen eylemiş ancak kayalığı

5 Zinhâr vâ'iz itmesün erbâb-ı 'ışkı zemm
Hakdan utansun eylemesün bî-hayâlığı

6 Ger itdürürse baña o meh yana yana âh
Pür-âteş ola yir ile göküñ aralığı

7 Zâtî olurdı kulzüm-i şâdîye âşinâ
Ol cevher itse yâd idüben âşinâlığı

1592 Ü.1, H, B, L, F, Ç—HM, Ü.2
[7] cevher=gevher B, F

1593

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Aña kim 'arż-ı ḥüsn itdi geyüb dil-dârı bayrâmî
Ol irdi 'îdde Ḳadre hemân ol itdi bayramı

2 Bu bayrama naẓar mâtem dügüne varmalu olur
Eger kim görmez isem ben bu gün serv-i dil-ârâmı

3 'Ancak mi aña 'izzetler iderlerse ḳamu 'âlem
Ḳuluñdur 'îd sulṭânum Mübârekdür anuñ nâmı

4 Üfür siḥr eyle ey neyzen ki girsün mihr-ü-meh çarḫa
Yürüt ayağı ey sâḳî yetişdi 'işret eyyâmı

5 İrişdi 'îd ey zâhid ne dirsin gılẓet itsün mi
İderse Ẕâtî'ye sâḳî mey-i ṣâfıyle ibrâmı

1594

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Tîr-i ẓulmüñ cânuma ey şâh-ı bîdâd işledi
İtdi bir maẓlûmı nâ-peydâ 'aceb ad işledi

2 Ḳaṣr-ı 'ışḳuñ ben için ta'mîr itdüm bî-ḳuṣûr
Ḫusrevâ ṭaş işini ser-cümle Ferhâd işledi

3 Eyledi Mevlâ seni ḳadd-i nigâruñ bendesi
Devr içinde devletüñ ey serv-i âzâd işledi

4 İşledi hep tîr-i cevrüñden irişen yaralar
Ṭâli'üm el-ḥamdü lillâh ey perî-zâd işledi

1593 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[4] yetişdi : ki geldi B, F

1594 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[4] tîr-i=tîġ-i L, HM

5 Ol melek aḥvâlüme olmadı vâḳıf Ẕâtî'yâ
Nûh siperden öte tîr-i âh-u-feryâd işledi

1595

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Olduğıyçün dîde-i 'uşşâḳ ile da'vâları
Bir birine ḳıydı İskender revân deryâları

2 Hey ḳıyâmet âḫiretde n'ola aḥvâlüñ senüñ
İtmedüñ 'uşşâḳa meyli yoḳ deyu dünyâları

3 Pâdişâhum merḥamet ḳılsañ nola 'âşıḳlara
Şâha lâyıḳdur ri'âyet eylemek paşaları

4 Aldı düşman başına 'âşıḳlaruñ ġavġaların
Ḳaṭ' olurdı irse şemşîrüñ ḳamu ġavġâları

5 Lâ'l-i şîrînüñ gibi gördüm ki ṭatlu yarlar
Nâzükâne çekdüm avurda bu gün ḥalvâları

6 Âb-ı Ḥayvân gibi meve urur gören bulur ḥayât
Geymiş ol Ḫıżr-ı zamân mâ'î güzel ḫârâları

7 Mürdeler iḥyâ iderlerdi güzeller Ẕâtî'yâ
Olmayaydı Ḥażret-i Îsâ gibi babaları

1596

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
+ + — — / + — — — / + + —

1 Baḥr-i ḥüsnüñde 'ârıżuñ âbı
Gösterür güldügüñce gird-âbı

1595 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[5] —H
1596 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

2 Nice beñzer 'ızâr-ı yâra deyu
Yarlardan uçurdılar âbı

3 Secde-i şükr iderdüm öñinde
Göre bilsem o ḳaşı miḥrâbı

4 Yâr ḳapusı içre cân vireyin
Baña fetḥ eyle yâ Rab ol bâbı

5 Ẕâtî'yi ṣubḥ-ı 'ışḳuñ uyaralı
Görmez oldı iki gözüm ḫâbı

1597

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bulsavuz dibdirle yirdük dil-berüñ ḳurbânını
Bizden evvel aña teslîm itdügiyçün cânını

2 Girdi ḳoyun şekline 'uşşâḳ âna cân virmege
Ey cihân ḫalḳı ġanem ṣanmañ anuñ ḳurbânını

3 Kim ki görse âbda 'aks-i gül-i ḥamrâ ṣanur
Ey yüzi gün meh cebînüñ üzre ḳurbân ḳanını

4 'Îdüm ol gündür benüm ben ol güne cân virürem
Kim çeke cân ḳaṣdına şeh ḫançer-i bürrânını

5 Didiler Allâhu Ekber vâlih-ü-ḥayrân olub
Gördi sâ'iller anuñ ḳurbân-ı bî-pâyânını

6 Ger midâd olsa ḳamu ḳurbânı ḳanı yazamaz
Rûz-ı 'îd irdükce anuñ itdügi iḥsânını

7 Ḥaḳ feraḥ ḳıldukca 'îd ile cihânı Ẕâtî'yâ
Ṣaklasun ġam tîşesinden ol seḫâvet kânını

1597 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[3] gün=gül Ü.1, H

1598

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Görmek isterseñ ṭarâvet mülkinüñ sulṭânını
Nergisüñ aç gör gülistânuñ gül-i ḫandânını

2 Yûsuf-ı gül çıḳdı şâh oldı ṭarâvet Mıṣrına
Ġoncanuñ açdı seḥer bâd-ı ṣabâ zındânını

3 Lâlenüñ lâ'lîn lebin nâzüglüg ile dişlemiş
Ṣubḥ-dem ḫôrşîd çekdi şeb-nemüñ dendânını

4 Göñlüñi açsun ṭarâvet âbı gel ey teşne-dil
Verd-i ḫandânuñ temâşâ eyle şâdırvânını

5 Munṭaẓırdur saña yüz göz ile yollar gözedür
Bâġda seyr eyle ṭâvûsuñ yüri cevlânını

6 Güllerüñ yirin diken ḫâruñ gülistân itdi dehr
Göklere irgürse bülbül yiridür efġânını

7 'Ârıżı Zâtî ḥayâsından ḳızarmasun mı gül
Bülbül-i dil-ḫastenüñ sürdi yüzine ḳanını

1599

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Sen de sevmişsin bu şehrüñ bir meh-i tâbânını
Rûḥum ey meh görmege pür-şevḳ o cânum cânını

2 Cânına cevr itme ḳuluñ ḳulınuñ cânâ disem
Göre bilsem âh ol sulṭânumuñ sulṭânını

1598 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] ṭarâvet : melâḥat B, F
[6] diken : tiken L // irgürse : irürse B, F

1599 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

3 Ḳanum alub yüzüñe çalma dimişsin aña sen
Sen n'içün çalduñ ya 'uşşâḳuñ yüzüñe ḳanını

4 Göñlümi yapsun kerem ḳılsun dimişsin sen aña
Hîç sen yapduñ mı 'uşşâḳuñ dil-i vîrânını

5 Dâğ-ı mihri sîneñi ey meh müşerref eylemiş
Nitekim nâm-ı şerîfüñ Ẕâtî'nüñ dîvânını

1600

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Rûşen olur gün cemâlinden anuñ dünyâ yüzi
Yirdedür ey mâh ḫôrşîd-i cihân-ârâ yüzi

2 Meh senüñle gice da'vâ-yı cemâl itmiş meger
Gündüzin görinmege yoḳdur anuñ cânâ yüzi

3 Cûş ider dem dem revân ḫûn-ı şehîd-i şâhidân
Lâlelerden şanma geh-geh sürḫ olur şaḥrâ yüzi

4 Çünki sen yoldan dönüb gitdüñ nola âh eylesem
Döndi benden devletüñ ey dil-ber-i zîbâ yüzi

5 Yüzi şuyıyla ṭuraydı beñzedürdüm ğamzeñe
Bî-ḥayâdur açılubdur tîğ-i bî-pervâ yüzi

6 Öykinüb çûş itdügiyçün yaşuma dem dem revân
Gömgök olmışdur şabâ kef urmadan deryâ yüzi

7 'Ârızından dil-berüñ şâfî ṭarâvet cevr ider
Berkdür bî-şübhe ey Ẕâtî gül-i ra'nâ yüzi

1600 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[3] şanma geh geh=şanmañuz kim F

1601

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Kâ'beye secd' itdi her kim ḳoyub ol zîbâ yüzi
Düşdi ḫacletden yire ey dil-ber-i ra'nâ yüzi

2 Bir hilâlîyle yine ol âfitâbum seyr ider
Dôstlar ġâyet müşerrefdür bu gün deryâ yüzi

3 Bir naẓar ol gözlerüm nûrı naẓardan olsa dûr
'Ayn-ı ẓulmet olur dem 'aynuma dünyâ yüzi

4 Ḳandesin ey ġonca-i ter pür-şaḳâyıḳdur bu gün
Eşk-i gül-gûnum ḥabâbından bütün ṣaḥrâ yüzi

5 Ṣanma kim hicrâna düşmekden ḥicâb eyler raḳîb
Girse ṭamuya eger kim ḳızmaya aṣlâ yüzi

6 Dâne dâne beñlerüñ peydâ olaldan ṣôfîyân
Hep çevürdi ser-be-ser tesbîḥden cânâ yüzi

7 Vaṣlunuña ṭâlib olan Ẕâtî Ḫudâya yalvarur
Baş açub ṭutub göke ey mâh-ı bî-hemtâ yüzi

1602

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Âh kim emvâc-ı deryâ-yı belâ cûş eyledi
Rûzgâr aña vücûdum zevraḳın ṭuş eyledi

2 Aġlayub didüm gözüñ öldürdi ben bîmâruñı
Ol ṭabîb-i cân-u-dil güldi didi ḫôş eyledi

1601 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[4] bu gün : yine B, F // bütün : ḳamu H, B

1602 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[2] bîmâruñı : dîvâneyi L

3 Ey ecel zehr-i ġam-ı dil-ber mi ḳatduñ bâdeñe
Kendüzinden geçdi her kim ki anı nûş eyledi

4 Cübbe-i ṣabr-ı dili çâk itse ṭañ mı dest-i şevḳ
Sâḳîyâ mihrüñ ayaġı anı ser-ḫôş eyledi

5 Görmege sen bârî gel billâhi Zâtî ḫastayı
Ṣabr-u-ṣıḥḥat ey ecel anı ferâmûş eyledi

1603

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şâne ile çin seḥer zülfüñ el bir eyledi
Ḫâke ṣalmaġa niçe miskîni tedbîr eyledi

2 Gün yüzinden nûr uġurlarken ṭutuldı meh zemîn
Ḳara sürdi yüzine şehr içre teşhîr eyledi

3 Ḫalḳ-ı 'âlem meyl ider firdevse beñzer ey nigâr
Naḳşuñı naḳḳâş-ı ḳudret anda taṣvîr eyledi

4 Ḥâcetüm Ḥaḳdan budur ey pîr olası nev-cuvân
Göreyin pîr olasın derdüñ beni pîr eyledi

5 Tîr-i dil-ber bâġ-ı ḳalbümde dikelden bir nihâl
Râstî göñlümde ey Ẕâtî benüm yir eyledi

1604

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḥaḳ Ta'âlâ yine bir âfet zemistân eyledi
Âteşi ḫalḳa Ḫalîl-âsâ gülistân eyledi

1603 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] sürdi : dürtüb B, F
[4] derdüñ : 'ışḳuñ B, F

1604 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

2 Bir şitâ maḫlûḳı 'âlemden şovutdı ser-be-ser
Yine ol lûṭf ıssı bu dünyâda yaḫ-dân eyledi

3 Bu şitâ bir ejdehâdur her kenâr-ı bâmda
Ḥâṣıl olan yaḫları hep aña dendân eyledi

4 Bu şitâ âb-ı revâna yine yaḫlar şîşesin
Şol günâh itmiş perîler gibi zindân eyledi

5 Leşker-i berf ile geldi ẓâlim-i şâh-ı şitâ
İ'tidâlüñ mülkini ser-cümle vîrân eyledi

6 Leşkeri şâh-ı şitânuñ bir amânsuz yağıdur
Cümle raḫt-ı râḥatı alan-u-talan eyledi

7 Ah kim bî-hîmelük bu Ẕâtî-i efsürdeyi
Ey kerem ıssı belâ mülkinde sulṭân eyledi

8 Hîme yandursañ aña ger işidenler dir idi
Bir kerem ıssı anuñ derdine dermân eyledi

1605

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — —/ + — — —/ + — —

1 Vücûdı yoḳ vefânuñ zîre geçdi
Nitekim mâl-i Ḳârûn yire geçdi

2 Anuñçün virdi cân Şîrîne Ferhâd
Leb-i cânân ile hem-şîre geçdi

3 Göñül şeb-revlük itdi kâkülüñde
Ġarîbüñ gerdeni zencîre geçdi

4 'Aẕâb-ı nâr-ı hecrüñ gördi ṭamu
Nigârâ ḳızduġından yire geçdi

5 Bir ay deñlu güzel meh-rû ġamından
Dirîġâ 'ömr-i Ẕâtî tîre geçdi

[2] Bir : Bu H, HM // dünyâda : dünyâyı H, HM

1605 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

1606

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Varub ḥammâmuña bir gün gören ol lâ'l-i cân-baḫşı
Tereddüd eylemez ânî virür yoluñda cân baḫşı

2 Senüñ ḳarşuña şâdırvân gibi mecmû'-ı 'uşşâḳuñ
Aḳar ağzı şuyı gördükce ol lâ'l-i revân-baḫşı

3 Saña göñli aḳub dîvâne oldı çünki şâdırvân
Çekerse anı zencîre nola âb-ı revân-baḫşı

4 Nice yanub yaḳılmasun ki cânum rûz-ı ḳısmetden
Hemân külḫan gibi yanmağ imiş ey dil-sitân baḫşı

5 Boyuñ Ṭûbâ özüñ ḥûrî aḳan âb-ı revân Kevşer
Senüñ ḥammâmuña Ẕâtî nola dirse cinân Baḫşî

1607

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Benüm ḳıblemdür ol dil-ber ki dirlermiş aña Baḫşî
Şafâda Zemzemüñ 'aynı anuñ lâ'l-i şafâ-baḫşı

2 Hevâ-dâram aña lûṭf it benüm aḥvâlümi 'arż it
Görürseñ ey şabâ billâhi ol serv-i hevâ-baḫşı

3 Leb-i cân-baḫşuña ḳarşu işitdük bûse añmışlar
Keremler eyle 'uşşâḳuñ bağışla cürmin â Baḫşî

4 Faḳîre el virür devlet elüm maḳşûduma irer
İderse el ucıyle lûṭf idüb bir merḥabâ Baḫşî

5 Eger kim Ẕâtî'ye bir gün ḳapumda bendesin dirse
Cihânuñ beglügin eyler aña ol dem 'aṭâ Baḫşî

1606 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] ḳarşuña=ḳarşuñda B, F, HM
[4] gibi=bigi F

1607 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1608

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Mescidi 'Arş-u-per-i Cibrîl olur seccâdesi
Secde ḳılsa işigüñde zülfüñüñ üftâdesi

2 Zâhidâ başın götürmezdi ölince secdeden
Yâr atı çulından olsa 'âşıḳuñ seccâdesi

3 Ḥaḳ Ta'âlâ virmesün ey dôstlar düşmanlara
Baña bir naḳş itdi yâruñ mihr-i rûy-ı sâdesi

4 Pür olubdur mihri şevḳından zemîn-ü-âsümân
Yalıñız ol âfitâbuñ ben miyin dil-dâdesi

5 Gitdi ol cennet şarâbı ile ḫumârın yazmaġa
Ẕâtî'yi öldürdi şanmañ mihr-i yâruñ bâdesi

1609

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Yaḳdı beni felek diyen odlara yanası
İrdi sipihre âteş-i âhum zebânesi

2 Bezm-i belâda iki ḳızıl sîb gözlerüm
Âhum odı şirâreleri nâr dânesi

3 Cân intiẓâr ile ḳıla dönmişdür iñlerem
Ḳaddüm rebâb-ı bezm-i belânuñ kemânesi

1608 [1] olur=ola F
[2] İkinci mısra B'de yoktur.
[5] mihr-i='ışḳ-ı B, F

1609 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç
[1] zebânesi : şirâresi Ü,1, B, L

4 Ey kendüyi sipihre ber-â-ber ṭutan ṣaḳın
Fındûḳ-ı encüm âhum oḳınuñ nişânesi

5 Cânlar virürdüm olsa o murġ-ı se-perlerüñ
Ḳalbüm şanevberinde eger âşiyânesi

6 Ol âfitâb virdi ḥarâret ḳamu dile
Yaḳmaḳda ḫalḳı zerrece yoḳdur bahânesi

7 Sen ẕât-ı pâk Ẕâtî'ye mihmân olursa ger
Ḳaṣr-ı cinâna ṭa'n ide ey ḥûr ḫânesi

1610

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Her gice ol şem' ile rûşen raḳîbüñ ḫânesi
Ṭañ degül yanub yaḳılsa 'âşıḳ-ı pervânesi

2 Pâ-bürehne 'âlemi geşt itdügüm 'ayb olmasun
Olmışam ben bir perînüñ baş açuḳ dîvânesi

3 Tâ ki ṭoldurduñ raḳîbe içmege peymâneñi
Ṭoldı ey 'ömr-i 'azîzüm 'ömrümüñ peymânesi

4 Tâ ki derdi dâne-i ḫâli ruḫuñdan mûr-ı ḫaṭ
'Âşıḳ-ı dil-ḫastenüñ cânâ dükendi dânesi

5 Çoḳ dili aġzı ṭoḳındı kâkülinde göñlüme
Dil bükin görsün eyâ Ẕâtî nigâruñ şânesi

1610 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] olmasun : eyleme F
[3] peymâneñi : peymâneyi F
[4] ḍerdi : dirdi L
[5] kâkülinde : kâkülinden B, F // bükin : بوگن Ü.1

1611

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Oldı dil bir şem'-ruhsâruñ yine pervânesi
Odlara yakdı beni vây bu ocağa yanası

2 Cânum-u-başum gider 'aklum gibi âhir benüm
Olmışam evvel bahâr-ı hüsnüñüñ dîvânesi

3 İrse rûz-ı vuslata ağlar sevincinden yine
Yaşı diñmez 'âşıkuñ dükenmeyince dânesi

4 Şöyle yakduñ anı sen kim yıkılınca yir-ü-gök
Hey kıyâmet göñlümüñ yapılmaya vîrânesi

5 Añraşur aslan gibi her gûşesinde mestler
Güm güm öter 'ışk-ı yâruñ Zâtî'yâ mey-hânesi

1612

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Olmışam bir derzî ğarrâ dil-berüñ âvâresi
Yakamı nola kabâ itsem iñen çok pâresi

2 Niçe kez dil şındı aña çâre kılmaz derdüme
Derd ile pîşinde cân virmekdür âhir çâresi

3 Külhan-ı sînemde kızdursa eger kim ütüsin
Nerm olurdı göñlinüñ bir pâresinüñ hâresi

1611 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[2] gibi : bigi F
[5] aşlan : arşlan B, F / gibi=bigi F

1612 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] itsem : kılsam H, B, F

4 Sûzen-i mihri ile ol meh-rû beni diksün deyu
Cânum aldı sînede miḳrâż-ı cevri yarası

5 Âstar olam deyu bir gün ḳabâ-yı ḳadrine
Çarḫ-ı Aṭlas oldı ey Ẕâtî âvâresi

1613

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Niçe bir nesrîn olur tebden ʻiẕâruñ lâlesi
Niçe bir ben ḫastânuñ ṭutar cihânı nâlesi

2 Zaʻf-ı tebden ḥalḳalanmışdur ol âfet gözlerüñ
Kimdür ol olmaz diyen Mirrîḫüñ ey meh hâlesi

3 Tâb-ı tebden tebserüb oldukça şekker-reng o leb
Ḥâlini ḥabb-ı nebât ile ṣorar teb-ḫâlesi

4 Teb ṣoñında ʻârıżuñda dir gören ṣıḥḥat derin
Ṣubḥa ḳarşu gül-şene düşmiş bahâruñ jâlesi

5 Ġam ḳarardub eşk aġardub ḳan ḳızardub Ẕâtî'nüñ
Zaʻf zerd itdi yetiş dûr oldı gözi alası

1614

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Baḥr-i ışḳuñ Çarḫ-ı Aṭlas olmaz âvâresi
Ḫaṭṭ-ı dil-ber Ḫıżr irişmezse bulınmaz ḳarası

[4] cevri : cevr-i H, B, L

1613 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1614 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

2 Ger cihân cerrâḥ olub merhem ola deryâ-yı ṭîn
Sürile hep bitmeye tîġ-i firâḳuñ yarası

3 Yana yana derd ile âh itdürürseñ ger baña
Ola pür-âteş zemîn-ü-âsümânuñ arası

4 Aġzuñı öpmek bilüñ ḳoçmaḳ devâsı derdümüñ
Düşmişem bir derde kim yoḳdur cihânda çâresi

5 Söyledür sûr-ı belâġat içre Ẕâtî siḥr ile
Bir şekerden ṭûṭîdür her şi'r-i şekker-pâresi

1615

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Âteş-i mihr urdı şehrüñ câna bir meh-pâresi
Bürc-i çeşmümden döküldi yaşumuñ seyyâresi

2 Âsümânî ḥil'atiyle seyre çıḳsa ol ḳamer
Çarḫ-ı Aṭlas ola baḥr-i mihrinüñ âvâresi

3 Ḳalb-i sengîninden itdüm derd ile bir ḳatı ah
Kûh-sâruñ saḫt olub ah itdi seng-i ḫâresi

4 Derd-i ġamdan zâhidâ baġruñda çıkmış başlar
Bilmiş ol kim şîşe çekmekdür o derdüñ çâresi

5 Pâresinden ḳıl ḥaẕer uyma dil-i pür-zaḫmuña
Çoḳ olur çoḳ başlunuñ Ẕâtî be-ġâyet pâresi

—

1615 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1616

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Âhum duḫânı câmi'-i 'ışḳuñ minâresi
Ḳandîller durur aña cümle şerâresi

2 Zeyn eylemezdi işigüñ ahum şerâresi
Olmasa gökde 'âşıḳuñ ey meh sitâresi

3 Gelmek bedî' imiş dilümüñ şerḥe şerḥası
Olmaz imiş beyân yüregüm pâre pâresi

4 Ḳan aglasa 'aceb degül ol dem-be-dem revân
Oñmadı bitmedi n'idelüm sîne yarası

5 Ṣôfî dimiş du'âm oñarur bagrı başluyı
Kel nesne bilse başına olurdı çâresi

6 Deryâ-yı bî-kerân idi ışḳ ile ḥüsn-i dôst
Ḫaṭṭı bilürmeyeydi ger olmazdı ḳarası

7 Uyduñ egerçi kim dil-i pür-zaḫmuña ṣaḳın
Çoḳ başlu olanuñ çoġ olur Ẕâtî pâresi

1617

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Ḥamâm gibi 'âşıḳuñ olsa ḫazînesi
Yâruñ naṣîb olurdı aña seyr-i sînesi

2 Çün maġrıbî degül ya ne ḫôş açdı kâkülüñ
Medfûn-ı ḫâk-i ġuṣṣa iken dil defînesi

1616 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[6] —B, F

1617 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] gibi : bigi F

3 Ḫalḳa güzel görin deyu öpüb ayaġuñı
Ṣalındı boynuña ṣaçuñuñ 'anberînesi

4 Cânâ şarâb-ı 'ışḳuñı ḳandan içerdi dil
Câm olmayaydı gözlerümüñ âb-gînesi

5 Öpdürmedi ayaġuñı yâruñ yanında ah
Kemdür türâbdan daḫi Ẕâtî kemînesi

1618

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ḳafesî pîrehene olalı yâruñ hevesi
Ṭûṭîdür mesken idinmişdür o gûyâ ḳafesi

2 Cüst-ü-cû eylesün eşküm yeri bulmaz ise ah
Şem' yaḳsun arasın gökde o 'Îsâ-nefesi

3 Rûmda bir beg iken ḫâlüñe beñdeş geçinür
Nice ḳanum ḳurıdur gör ki ḫalîlüm 'adesi

4 Şâm-ı zülfüñde 'aceb çin seḥer ey ḫûb-ı Ḫıṭâ
Şâneden bu dile eksük mi olur dil beresi

5 Dildür ey Ẕâtî senüñ başına ġavġâ getüren
Dil ucından nice feryâd ider gör ceresi

1619

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Şu dil-ber kim dinür adına Mûsî
Viṣâli ni'meti göñlüm umusı

1618 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1619 Ü.1, H, B, F— L, HM, Ü.2, Ç

2 Cihânda baña devlet el virürdi
Naṣîb olsa eger kim dest-bûsı

3 Ḳapusına faḳîri da'vet itse
Açulurdı baña devlet ḳapusı

4 İşiginde benüm âhum odından
Kebâb ola gibi 'arşuñ ḫorôsı

5 Şu dîdâruñ muḥibbidür ki Ẕâtî
Yanında bir şererdür nâr-ı Mûsî

1620

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Eyledi devrân beni bir pâdişâhuñ bendesi
Çarḫ ser-gerdânıdur anuñ zemîn efkendesi

2 İki mâh-ı nev içinde âfitâb üzre 'ayân
Gösterir Pervîni ol bedr-i münîrüñ ḫandesi

3 Ṣaḳlasun aġyârdan bârî viṣâlüñ mîvesin
Ey cefâ yüki leṭâfet bâġınuñ ter vendesi

4 Yarılur yürek ḥasedden yâra ḳarşu ah kim
Âh yâr-ı men didükce meclisüñ gûyendesi

5 Yire göke şıġmadum gün gibi Ẕâtî şevḳden
Eyledi tâ bendesi ol 'âriż-ı tâbendesi

---

[2] devlet : ni'met F
[4] gibi : bigi F.

1620 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2— HM, Ç
[5] gibi : bigi F

1621

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Duḫân-ı âteş-i ruḫsârdur ol mâhuñ ebrûsı
Egilmiş bâd-ı âhumdan meh-i nev gibi ṭoġrusı

2 Bir altun güllü ġarrâ âsümânî câme geymiş yâr
Yiridür dirsem ol serve eger kim sidre ṭâvûsı

3 Şeh-i ʿuşşâḳ odur kim çûp-ı dûd-ı nâr-ı âhından
Ser-â-ser gümleye güm güm bu eflâküñ ṭoḳuz kûsı

4 Ne şeb ol şâh meclisden ṭurub gitse olur ol dem
Ḥabâb-ı eşk-i mey-gûnum öñince al fânûsı

5 İñende yana yana derd ile ah itme ey Ẕâtî
Ṣadâ-yı sûz-nâki kül ider eczâ-yı Ḳaḳnûsı

1622

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Göñlümüñ olmazdı ümmîd-i viṣâl eglencesi
Olmasa dîvânenüñ fikr-i muḥâl eglencesi

2 Egleyen dâyim beni vaṣl-ı miyânuñ fikridür
ʿÂşıḳ-ı dil-ḫastenüñ olur ḫayâl eglencesi

3 Gelmedi eglendi diñlendi çerâġ-ı ṣabr-ı dil
Ol göñül diñlencesi şûrîde-ḥâl eglencesi

1621 Ü.1, H, B, L, F, Ç— HM, Ü.2
[1] gibi : bigi F
[5] İñende : Öñince B, F

1622 Ü.1, H, B, L, Ç— F, HM, Ü.2

4 Bir kemâlinde güzelsin ʻayş it ey bedr-i tamâm
ʻAyş-u-nûş olur müdâm ehl-i kemâl eglencesi

5 Leblerin medḥ eyle eglence dilerseñ Ẕâtî'yâ
Çünki ṭûṭînüñ olur şîrîn maḳâl eglencesi

1623

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gel beri eglenme lûṭf it ey göñül eglencesi
Göñlümüñ kevn-ü-mekân sensüz degül eglencesi

2 Ol bize gönderdügüñ mektûbdur eglencemüz
Mü'minüñ gûyâ eḥâdîs̱-i Rüsül eglencesi

3 Eglemezdi göñlümüz efkâr-ı bûs-ı lâʻl-i yâr
ʻÂşıḳuñ âvârenüñ olmasa mül eglencesi

4 Virdümüz olsa nola ẕikr-i cemîl-i ḥüsn-i dôst
Bülbül-i şûrîdenüñ eẕkâr-ı gül eglencesi

5 Eglemezdi Ẕâtî'yâ eşʻâr-ı rengînüñ seni
Atanuñ ger olmasa maḥbûb ogul eglencesi

1624

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Cihânda egmedük kimse ḳomadı yâruñ ebrûsı
Müsaḫḫar eyledi cümle ḳulûbı çeşm-i câdûsı

1623 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] gûyâ : olur B, F
[3] ʻÂşıḳuñ : ʻÂşıḳ-ı B, L, F

1624 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[1] egmedük : öñmedük H, egmeduḳ L

2 Ṭulû‘ itdi yine dil meşrıḳından bir mehüñ mihri
Cemâli ṣubḥ-ı ṣâdıḳ ḫaṭṭ-ı ḫaddi ṭañ ḳarañusı

3 Cebîni nûr-ı Aḥmeddür kelâmı mu‘ciz-i ‘Îsî
Ṭudaġı Âb-ı Ḫıżr anuñ yañaġı âteş-i Mûsî

4 Beni ṣaḥrâ-yı ‘ışḳ içre fiġân-u-âh ider ṣanmañ
Göçübdür leşker-i ṣabrum öter güm güm anuñ kûsı

5 Saña kâr itmez ey ṭâvûs-ı zîbâ âh-ı Ẕâtî'den
Ḫorôs-ı ‘Arş-u-Nesr-i Ṭâyirüñ uçmışdur uyḫusı

1625

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilatün Fâ‘ilatün Fâ‘ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 ‘Îd-i vaṣluñdan bulanlar kâmı bayram irtesi
İtdi bayram üstine bayramı bayram irtesi

2 Ḥaşr olursaḳ ol ḳıyâmet-ḳadd ile irgürme hîç
Yâ İlâhî ḥaşr dek aḫşamı bayram irtesi

3 Ṣôfîyâ bir ṣavma‘a ḳandîlini yandur bize
Meclis-i pür-şevḳuñ olsun câmı bayram irtesi

4 Ḳadre irsem rûzeden Ḥaḳdan dilerdüm kim görem
‘Îd-i vaṣl-ı yâr-ı sîm-endâmı bayram irtesi

5 Vây o mülk-i tevbenüñ ḥâline ol sulṭân-ı ḥüsn
Ger çekerse leşker-i ibrâmı bayram irtesi

6 Gül gibi göñlüñ açılsun dir iseñ nûş it müdâm
Ġoncalarla bâde-i gül-fâmı bayram irtesi

7 ‘Ârif ol İskender-i ‘âr‌ı ṣuya ṣal Ẕâtî'yâ
Âb-ı Ḫıżr ile geçür eyyâmı bayram irtesi

1625 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç
[2] ḥaşr=ḥaşre B, L
[6] Gül gibi: Gülbün-i L / gibi: — Ü.1
[7] ‘ârı=nâmı B

1626

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Müjġânı seni oḳlara oḫ oḫ siper itdi
Ey dil yüri şimden girü sîneñ saña yitdi

2 Ḫaṭ gelmedin ol yâra seni ben vara dirdüm
Ey bâd-ı ṣabâ var esen ol ol daḫi bitdi

3 Şîrîn lebüñi öpdi mey-i telḫ ile sâġar
Sâḳî sür anı aġladaraḳ cânum acıtdı

4 Öykünemedi cismüñe cânâ büt-i sîmîn
Gerçi ki oda köze düşüb cânlar eritdi

5 Ẕâtî ḳılıcın ṣaldı niyâma n'idelüm ah
Bir tîġ ura dirdük o daḫi yanına gitdi

1627

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḳâmetüñ ey bôstân-ı lâ-mekân pîrâyesi
Nûrdan bir servdür düşmez zemîne sâyesi

2 Yûsufı gerçi görenler ellerini kesdiler
Gün yüzüñ gördi senüñ şaḳḳ oldı bedrüñ ayası

3 Menzil-i tîr-i du'â-veş mâ-verâ-yı nüh-siper
Ḳadrüñüñ 'Arş-ı mu'allâdan mu'allâ pâyesi

4 Evvel-ü-âḫir naẓîrüñ yoḳ senüñ ẕâtundurur
Ḫatm-i cümle enbiyâ kevn-ü-mekânuñ mâyesi

1626 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1627 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

5 Dir görenler sen meh-i bedrüñ münevver ḥüsnini
Süd yirine nûr emzirmiş meger kim dâyesi

6 Âḫiret bâzârına varduḳda eyler fâ'ide
Naḳd-i 'ışḳuñdur anuñ kim serverâ ser-mâyesi

7 Bâġ-ı cennetde ümîdüm bu Ḫudâdan Ẕâtî'yi
Cümle mü'minlerle sen servüñ ide hem-sâyesi

1628

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ṣafâ baġışladı mey ḳalbe sâḳî câmdan geldi
Ṣanasın şi'r-i pür-ma'nâ-yı Câmî Câmdan geldi

2 Bulınmaz bir kişi cehd itse biñ yıl erba'în ile
Şu ḥâlet kim baña ṣôfî mey-i gül-fâmdan geldi

3 Yüzüñe gün ṭoḳındı ḥöcrede ol meh didi Rûma
Yalıñ yüzlü ṣaru ṣaçlı ışıḳdur Câmdan geldi

4 O mâh-ı çâr deh-sâle ki ayuñ on dördine beñzer
Bizümle dün gice aḫşamladı aḫşamdan geldi

5 'Araḳ ṭamdı ṣaçından 'ârızı üzre didi Rûma
Bu müşg ile mürebbâ gül ṣuyıdur Şâmdan geldi

6 Eger ġılmân-ı ḳaṣr-ı cenneti seyr itmek isterseñ
Temâşâ eyle ṣôfî ol perî ḥammâmdan geldi

7 Du'âsı anda olan mu'minüñ hep müstecâb oldı
Bu gün ol yüzi muṣḥaf Ẕâtî'yâ in'âmdan geldi

1628 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2

1629

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey ṭarâvet bûstânında gülistânum Memi
Vey melâḥat gülşeninde verd-i ḫandânum Memi

2 Gül-sitân-ı 'ışḳ içre derdini ben bülbülüñ
Yazsalar bir bir hezâr olurdı destânum Memi

3 Râh-ı mihrüñde du'â-yı nûr ḥaḳḳıyçün senüñ
Şubḥ gibi şâdıḳam ey mihr-i raḫşânum Memi

4 Bir seḥer sen mihri ḳoynumda bulursam uyanub
Şubḥ-veş şevḳ ile çâk idem girîbânum Memi

5 Çünki ḫâk oldum hevâñ ile senüñ sâyeñde ben
Nola ḫôş geçsem eyâ servi ḫırâmânum, Memi

6 Ah kim bensüz raḳîb-i ḫâr ile sen gül gibi
Açılursın gülşene ey verd-i ḫandânum Memi

7 Ṭañlamazdı pâdişâh-ı mülk-i 'ışḳam didügüm
Zâtî'yâ ger bir naẓar göreydi dîvânum Memi

1630

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şubḥ-dem bu baña hâtifden rivâyetdür Memi
Sûre-i Yûsuf cemâlüñden ḥikâyetdür Memi

2 Nola oḳursam seni levḥ-i cemâlüñden senüñ
Sûre-i seb'-ul-meşânî heft âyetdür Memi

1629 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] içre : içinde H, B, F
[3] gibi : bigi F

1630 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

3 Âyetü'l-Kürsî okursañ şevk ile kürsîde 'Arş
Saña kürsî olmaġ ister bu ne ḥâletdür Memi

4 Ṭûṭî-i sebz-i ḫaṭuñ bir gün cemâlüñ muṣḥafın
Ḥıfẓ ider ṣanma güzellük bî-nihâyetdür Memi

5 'Âşıḳı öldürmege dürlü ḳırâ'atle oḳur
Pür-cefâlar maḥfelinde ġâyet âfetdür Memi

6 Vây benüm aġzumda olaydı anuñ ṭatlu dili
Maḥfel üzre bülbül-i bâġ-ı belâġatdür Memi

7 Ẕâtî'ye teftîş idерseñ Sûre-i Nûr-u-Duḫân
Rûy-u-mûy-ı bî-naẓîrüñden kinâyetdür Memi

1631

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde ḫatm olmış leṭâfet Muṣṭafâ
Nitekim ol Faḫr-i 'Âlemde nübüvvet Muṣṭafâ

2 Maḥşer-i fürḳatde dil yandı bi-ḥaḳḳı Çâr Yâr
Biz güneh-kâr ümmete eyle şefâ'at Muṣṭafâ

3 İşigüñde fikr-i ruḫsâruñla ḫâb almış gözüm
Görürem olmış mekânum bâġ-ı cennet Muṣṭafâ

4 Çoḳ şükür öldüm dirildüm görmeyince ölmedüm
Didiler ol ḳâmete ġâyet ḳıyâmet Muṣṭafâ

5 İç işigüñ ṭaşına itüñ gibi başın ḳoya
Ẕâtî'nün ger var ise başında devlet Muṣṭafâ

1631 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1632

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey leṭâfet âsümânı üzre mâhum Muṣṭafâ
Vey melâḥat milketinde pâdişâhum Muṣṭafâ

2 Ravża-i Aḥmed ḥakıyçün dîn-i 'ışḳa gireli
Kâ'be-i kûyuñ olubdur secde-gâhum Muṣṭafâ

3 Alnuña öykündügiyçün ḫançer-i i'câz ile
İki şaḳḳ itdi mehi ey yüzi mâhum Muṣṭafâ

4 Ḥażret-i Faḫr-i Cihânuñ Çâr Yârı 'ışḳına
Gel şefâ'at ḳıl baña 'afv it günâhum Muṣṭafâ

5 Gerd-i râhuñ ḥasreti nârıyle yansam kuḥl ola
Çeşm-i Cibrîle benüm dûd-ı siyâhum Muṣṭafâ

6 Nola mihr-i âsümân-ı ḥüsn iseñ yaḳma beni
Ġâfil olma yirde ḳalmaz nâr-ı âhum Muṣṭafâ

7 Faḫr-i 'Âlem ḥörmetiyçün umaram kim Ẕâtî'yi
Bende-i muḳbil ide saña İlâhum Muṣṭafâ

1633

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Baş açuḳ abdâluñ olmışdur göñül cânum 'Alî
Ḫalḳ içinde çaġırubdur dînüm îmânum 'Alî

2 Bir arada Ẕü-l-ḫımâr-u-Ẕü-l-fiḳârı görmeyen
Çeşm-ü ġamzeñ gözlesün ey merd-i meydânum 'Alî

1632 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[6] ḥüsn : 'ışḳ F / yaḳma=ḳıyma H

1633 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

3 Tekye-i sînemde gel tîğüñle çek bir Żü-l-fikâr
Yâdigâruñ olsun ey sulṭân-ı ḫûbânum 'Alî

4 Yâ 'Alî dime deyu biñ pâre itseñ cismümi
Yâ 'Alî yaza zemîne dökülen ḳanum 'Alî

5 Yüregin ḳopardı bâb-ı Ḳal'a-i Ḫayber gibi
Ḫışm ile kime naẓar itdiyse aṣlanum 'Alî

6 Cümle ḫûbândan biri öñince Ḳanber olımaz
Düldül-i nâza süvâr olduḳca sulṭânum 'Alî

7 Żâtî'nüñ ġam Kâ'be-i ḳalbin ḫarâb itmek diler
Ḳandesin ey merd-i merdân şîr-i Yezdânum 'Alî

1634

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Tekye-i sînemde yazdum lâ-fetâ illâ 'Alî
Rûz-u-şeb şâm-u-seḥer vird-i zebânum yâ 'Alî

2 Olsa nâẓır bâb-ı Ḫayber-veş yürekler ḳoparur
Milket-i cân-u-dili ol dem ider yaġma 'Alî

3 Üstine yazdum anuñ lâ-seyfe illâ Żü-l-fiḳâr
Şekl-i ġamzeñ dâr-ı dilde eyledüm peydâ 'Alî

4 Merd-i Merdân Şîr-i Yezdân 'işḳına raḥm it baña
Pâ-bürehne baş açuḳ abdâluñ oldum â 'Alî

5 Bir naẓar ṣal tâ naẓardan güm ola yaşum benüm
Żü-l-fiḳârı ṣaldılar maḥv oldı bir deryâ 'Alî

6 Düldül-i ḥüsnüñ süvârısın öñüñce ḫûblar
Olımaz Ḳanber be-ḥaḳḳ-ı Kâ'be-i 'ulyâ 'Alî

7 Kâ'be-i kûyuñda olaydı maḳâmı Żâtî'nüñ
İdinürdi Cennet-ül-Me'vâda ol me'vâ 'Alî

1634 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1635

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Cânumı acıtdı ẓulm-i fürḳat-i Seyyid 'Alî
Dâd itsün pâdişâh-ı vuṣlat-ı Seyyid 'Alî

2 Ger olursa 'îd-i ḥüsninde be-ġâyet yaraşur
Âl-i Aḥmed gibi ḫaḍrâ ḫil'at-i Seyyid 'Alî

3 Merve ḥaḳḳı Kâ'be-i ḥüsne olubdur ḥaḳ budur
Pâdişâh-ı milket-ârâ ḥażret-i Seyyid 'Alî

4 Bir terâzûdan iner mahbûbdur Yûsufda yok
Dôstlar ḥüsn-ü-bihâ-vü-behcet-i Seyyid 'Alî

5 Âfitâb-ı 'âlem-ârâda bulınmaz zerrece
Gün gibi rûşen olubdur hâlet-i Seyyid 'Alî

6 Berḳ-i âhum şöhre-i âfaḳ olubdur nitekim
'Âlemi tutdı ser-â-ser şöhret-i Seyyid 'Alî

7 Ẕâtî'yi eyle bi-ḥaḳḳı evliyâ-vü-enbiyâ
Yâ İlâhî lûtf ḳıl hem-ṣoḥbet-i Seyyid 'Alî

1636

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Benüm Kâ'bem benüm ḳıblem benüm çoḳ sevdügüm Ḥâcî
Ṣafâda lâ'lüñüñ Zemzem bi-ḥaḳḳı Merve muḥtâcı

2 Varup kûyuñ ṭavâf idüb yüzüñi görmese 'âşıḳ
Aña beñzer ide ḥaccı-vü-nûrı görmeye ḥâcî

1635 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[5] gibi : bigi F

1636 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] ide : k'ide HM

3 İzüñ tozın ṣabâ göke çıḳarsa ṭura yirinden
Melekler ayda ḫôş geldüñ gözüm nûrı başum tâcı

4 Lebini şekkere teşbîh idermiş her ḥalâvetsüz
Eger ey baḥr-i eşküm acır iseñ gel aña acı

5 Görelden lâ'l-i şîrînüñ nigârâ Ẕâtî'nün ṭab'ı
Olubdur midḥatüñ şehrinde şekker-rîz-ü-ḥalvâcı

1637

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ne nâzügdür o lâ'lîn ḥoḳḳa içre ol dürer Lûṭfî
Cihânda defter-i dürri dürerse ol dürer Lûṭfî

2 Nola ben bendeñi öldürmege ḳaṣd itseñ ey ḫûnî
Olur sulṭânlaruñ mülk-i cihânda mu'teber lûṭfı

3 Kerem ḳıl Sûre-i Kevs̱er ḥaḳıyçün ağzı dadın vir
Lebüñe öykünürmiş şol ḥalâvetle şeker Lûṭfî

4 Ṭarîḳ-ı Kâ'be-i vaṣluñda ḫarc olmağ içün her dem
Düşüb oda köze cânlar eritdi sîm-ü-zer Lûṭfî

5 Güneş nerd-i melâḥatde iñen germ olmasun Ẕâtî
Ne deñlu kâmil olursa ider anı ḳamer Lûṭfî

1638

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Eyâ cism-i cihânuñ cânı Lûṭfî
Dil-i pür-derdümüñ dermânı Lûṭfî

1637 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1638 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

2 Dem-â-dem ney gibi bezm-i belâda
Niçe bir eyleyem efġânı Lûṭfî

3 Saña dil virenüñ cânın alursın
Faḳîrüñ yoḳ mı yoḫsa cânı Lûṭfî

4 Ġam-ı yâḳûtuñı ḳut itdi câna
Melâḥat cevherinüñ kânı Lûṭfî

5 Bu gün her-câyılıḳ meydânı içre
Yeger mihr-ü-meh-i tâbânı Lûṭfî

6 Ḳıyâmet ḳoparub maḥşerde yarın
Fiġân idüb diyem kim ḳanı Lûṭfî

7 Dili şevḳ ile biryân ide Ẕâtî
Olursa bir gice mihmânı Lûṭfî

1639

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Saña kim dir ki başdan başa pür-leẕẕet degül Bâlî
Sözüñ şîrîn-ü-ḳaddüñ ney-şeker lâ'lüñ oġul balı

2 Sözüñ ṭatlu-vü-düşnâmuñ leẕîẕ-ü-leblerüñ ḥalvâ
'Aceb bilsem bularuñ ḳanḳısı şekker degül Bâlî

3 Teşevvuḳ nârı yaḳmışdur per-i pervâne-i ṣabrum
Beni ġâyet belâya uġradubdur bu göñül Bâlî

4 Açılsun ġoncalar güller üzülsün bâġdan cümle
Açıl ben bülbülüñle gülşene gül gibi gül Bâlî

5 Nola şu yirine Ẕâtî anuñ ḳanın müdâm içse
Lebüñe ṭutmış öykünmiş bu gün meclisde mül Bâlî

---

[2] Nice bir eyleyem : Yiter itdür baña B, F
[3] cânı : ḳanı B, F
[5] —F
[6] —F
[7] —F
1639 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1640

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şehr içinde bir meh-i bürc-i melâḥatdür Velî
Mâh-rûlar arasında ġâyet âfetdür Velî

2 Pâyına aḳıtdı ser-cümle vilâyet ehlini
Ḥaḳ budur kim server-i ehl-i velâyetdür Velî

3 Yüzini gösterse göñlüm ġayrıya meyl eylemez
Ṭurḳurur aḳar ṣuyı ṣâḥib-kerâmetdür Velî

4 Miṣl-i kâkül bir büt-i Çîn-ü-Ḫıṭâsın bî-naẓîr
'Âşıḳ-ı miskîne cevrüñ bî-nihâyetdür Velî

5 Bî-'inâyetlerde gözler görmemişdür 'aynuñı
Ḫışm-ı çeşmüñ 'âşıḳa 'ayn-ı 'inâyetdür Velî

6 Pâdişâh-ı 'ışḳuñuñ oldum nedîmi cân ile
Bî-vefâlar sevmeküñ ṣoñı nedâmetdür Velî

7 Sînesinde sen şeh-i çâpük-süvâruñ 'ışḳına
Ẕâtî'ye biñ na'l kesmek dâl-i devletdür Velî

1641

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Cemâlüñ bâġ-ı cenetdür boyuñ serv-i revân Faḫrî
Senüñ serv-i revânuñdan ider serv revân Faḫrî

2 Günâha girme incitme Muḥammed ümmetin lûṭf it
Şefâ'at eylesün dirseñ saña İki Cihân Faḫrı

1640 Ü.1, H,B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[5] gözler : 'aynum F / 'aynuñı : 'aybuñı B // 'inâyetdür : kerâmetdür B

1641 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

3 İşigüñden cüdâ görüb beni yaşın yaşın aglar
Yüzine dest-mâli ebr tutub âsümân Fahrî

4 Deñizlerde görinenler cezâyir şanma deryâlar
Yaşumdan başına toprak koyup ister emân Fahrî

5 Kem er midür bu gün meydân-ı 'ışkuñ içre bu Zâtî
Bilüñ koçmag içün kıldı zerini der-miyân Fahrî

1642

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şaçuñ zulmet tudaguñ Çeşme-i Hayvân Hızır Bâlî
Saña her kimse kim mâyil degül hayvân Hızır Bâlî

2 Kerem kıl Hızr 'ışkına baña andan revân eyle
Lebüñ Âb-ı Hayâtından umar bu cân Hızır Bâlî

3 Baña Hızr ir ki olayım belâ bahrine müstagrak
Vücûdum zevrak-ı köhne yaşum 'ummân Hızır Bâlî

4 Boyuñ servindedür dil tıflı ger Hızr irmeye hattuñ
Helâk eyler anı bu kâkül-i şu'bân Hızır Bâlî

5 Ne içün bir nefesde Hızr-veş her yirde hâzırdur
Eger tayy-ı mekân bilmezse bu efgân Hızır Bâlî

6 Göñül fülkini gird-âba düşürdi ol zekan çâhı
Aña Hızr-ı hatuñdan irişür dermân Hızır Bâlî

7 Hızır 'ışkına billâhi ne içün eyledüñ eyd e
Bu Zâtî bendeñi mülk-i gama sultân Hızır Bâlî

1642 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] tudaguñ : tutaguñ B, F

1643

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Beni öldürdi gözüñ heybeti Dervîş 'Alî
Yine cân virdi lebüñ ḥâleti Dervîş 'Alî

2 Mis̱lüm olmaya vilâyetde şeh-i 'âlem olam
İtse dervîşe eger himmeti Dervîş 'Alî

3 Şeyḫ-i 'ışḳına mürîd oldı ḳamu pîr-ü-cuvân
Pîr olsun göreyin ḥażret-i Dervîş 'Alî

4 Tekye-i 'ışḳı ocağında ola yalıñ ışıḳ
Zâhide ger görine ṭal'at-i Dervîş 'Alî

5 Germ olub gün gibi Ẕâtî feleke tâcın atar
Pîr-i 'ışḳuñ vireli kisveti Dervîş 'Alî

1644

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Yañağuñ perṭev-i nûr-ı cebîn-i Muṣṭafâ Ḥâcî
Ṭuṭağuñ 'ayn-ı Zemzemdür virür câna ṣafâ Ḥâcî

2 Ṣafâyı yeg virür Merve ḥaḳıyçün sebz-i cennetden
Ṭarîḳ-ı Kâ'be-i kûyuñ muġaylânı baña Ḥâcî

3 Benüm mihrüm nola olsa ziyâde anı gördükce
Çerâġ-ı Kâ'be-i ḥüsnüñ virür mihre żıyâ Ḥâcî

1643 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[5] gibi : bigi F

1644 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] Ṭuṭağuñ : Ṭudağuñ L, HM
[2] gelür=olur B, F, HM // ḥüsnüñ çeşm-i : kûyuñ eşk-i HM

4 Gözümüñ yaşına nisbet deñizler ka'ba gelmezler
Gamuñla baḥr-i 'ışḳuñda olaldan âşinâ Ḥâcî

5 Kimüñ kim aḳçası çoġ ola ḥac lâzım gelür aña
Ziyâret itse ḥüsnüñ çeşm-i sîm-efşân nola Ḥâcî

6 Şu kim kûyuñ ḳoyub Kâ'be ziyâret ḳılmaġa vara
Dimezler meẕheb-i 'ışḳ içre 'âşıḳlar aña ḥâcî

7 Ṭavâf-ı Kâ'be-i kûyuñ ide geldi bu gün Ẕâtî
Cemâlüñ nûrını göster aña lûṭf eyle â Ḥâcî

1645

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 'Işḳuñ virübdürür baña bir ḥâleti Nebî
Görmiş degüldür anı ḳamu ümmet-i Nebî

2 Bildi mu'ârıż olsa gerek 'ârıżuñla mâh
Şaḳḳ itdi tîġ-i mu'ciz ile Ḥażret-i Nebî

3 İncitdi gitdügüñ ḳamu 'uşşâḳı şehrden
Ey mâh Kâ'be ehlini ṣan hicret-i Nebî

4 Vâcib degül ki cevr idesin dâ'im ümmete
Farż idelüm ki olmış ola sünnet-i Nebî

5 Ḥâlüm ḳıyâmet eyle yirüm gülşen-i cinân
Ḥaşr ol benümle eyle baña şefḳati Nebî

6 Yüz şevḳ ile getür ṣalevâtı Muḥammede
Berḳ urdı nûr gibi dilâ ṭal'at-i Nebî

7 Yâ Rab bi-ḥaḳḳ-ı cümle-i aṣḥâb-ı Muṣṭafâ
Lûṭfuñdan eyle Ẕâtî'yi hem-ṣoḥbet-i Nebî

1645 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[3] Ey : Ol B / Kâ'be ehlini=ehl-i Kâ'beyi F // hicret-i : ḥasret-i B
[6] gibi=bigi F
[7] —B

1646

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Görse bu ḥüsn-ü-cemâl ile seni şâh Ḳulı
Dir idi 'ömrüñ uzun yarıcuñ Allâh Ḳulı

2 Az ḳaldı ki ḳuluñ öldüresin cevrüñ ile
Göreyin 'ömrüñi çoġ eylesün Allâh Ḳulı

3 Beni devrân saña ḳul yazalı göz yaşı revân
Sürḫ ile her der-ü-dîvâra yazar âh Ḳulı

4 Merḥamet ḳıl ḳuluña çarḫ-ı cemâlüñ mehisin
Yirde ḳalmaz ḫazer it âh-ı seḥer-gâh Ḳulı

5 Sen şeh-i mülk-i cemâlüñ ḳulıdur adı velî
Ḥüsnüñüñ olmaġa pür- şevḳdurur mâh ḳulı

6 Gör sitârem ki nice ṭâli'i bed ḳul imişin
İñledür döne döne gâh felek gâh Ḳulı

7 Sen eger Ẕâtî'ye ḳulum diyesin yarım aġız
Büsbütün 'âleme eylersin anı şâh Ḳulı

1647

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Raḥm ḳıl dîde-i giryânuma Aḥmed Çelebi
Hey yazuḳ girme benüm ḳanuma Aḥmed Çelebi

2 Ṣubḥ-veş şevḳ ile çâk itmeyeyin mi yaḳamı
Mihrüñ el urdı girîbânuma Aḥmed Çelebi

1646 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1647 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç

3 Bezm-i ġamda beni gel gör ki neye uġramışam
Ṭut ḳulaḳ nâle-vü-efġânuma Aḥmed Çelebi

4 Göreli cân-u-göñülden saña cân virdügümi
Ḳaṣd ider ḫûnî gözüñ cânuma Aḥmed Çelebi

5 Oldı biryân cigerüm âteş-i ʻışḳuñla senüñ
Gör ḥâlüm gel e bir yanuma Aḥmed Çelebi

6 Ṭutılur nuṭḳı cemâlüñ görenüñ ʻaḳlı gider
Kim diye ḥâlümi sulṭânuma Aḥmed Çelebi

7 Diye kim Ẕâtî'yi ʻışḳ eyledi şâh-ı şu'arâ
Kim naẓar eylese dîvânuma Aḥmed Çelebi

1648

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Hey di şol ġamze-i ḫûn-ḫâra Meḥemmed Çelebi
Yüregüm eyledi biñ pâre Meḥemmed Çelebi

2 Uġradubdur dili bir derde ġamuñ ḳalmadı ah
Ölmeden artuġ aña çâre Meḥemmed Çelebi

3 Âh kim baġlamalu oldı göñül bencileyin
Ṭolaşur zülf-i siyah-kâra Meḥemmed Çelebi

4 Cân-ı şîrîni revân eyler idüm aña revân
İrsem ol lâʻl-i şekker-bâra Meḥemmed Çelebi

5 Seni sevdügüme şâhid yeter âhumla yaşum
Hîç yir ḳalmadı inkâra Meḥemmed Çelebi

6 Dest-i şevḳ ile ḳabâ olsa nola pîrehenüm
Ḳıldı ʻışḳuñ beni âvâre Meḥemmed Çelebi

7 Pür-havâdur ser-i Ẕâtî yine mânend-i ḥabâb
Merḥamet ḳıl o hevâ-dâra Meḥemmed Çelebi

1648 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1649

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Seni bu ḥüsn ile nâ-geh gören Allâh didi
Nice ġarrâ güzel olur bu Memi Şâh didi

2 Göricek ḳâmetüñi ṭurdı ayaġ üzre çınâr
Elini başa ḳoyup yarıcuñ Allâh didi

3 Ser-nigûn bürḳa'-ı zülfüñde görenler yüzüñi
Bürc-i 'aḳrebde ṭulû' eylemiş ol mâh didi

4 Âh kim dâmen-i nâmûsumı çâk itdi raḳîb
Seg-i kûyuñ görüben ḥâlümi veh vâh didi

5 Şevḳden çıḳmayı yazdum bu gice irteye ben
Şem'-veş öldüreyin sini seḥer-gâh didi

6 Ṭutdı od penbe-i ebri görinen berḳ degül
Gökden ol mâhı melekler görüben ah didi

7 Gördi Ẕâtî ser-i zülfeynüñi ḳaṭ' itdügüñi
Âh kim budur iden 'ömrümi kûtâh didi

1650

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Dehenüñ yâdına dil bir niçe eş'âr didi
Anı kim gördi ise Maḫzen-ül-esrâr didi

2 Ṣubḥ-dem pîrehenüñ geydügüñi gördi güneş
Germ olub yaḳasına maṭla'-ül-envâr didi

1649 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[5] çıḳmayı=çıḳmaya HM

1650 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[2] güneş : göñül HM

3 Bildi kim ḳand mükerrer ola leẕẕetlü olur
Ṭûṭî-i dil lebüñ evṣâfını tekrâr didi

4 Ne ola ruḫdan o pâk-ü leẕîẕ ola didüm
Rûḥ-ı Ḳudsî işidüb lâ'l-i şeker-bâr didi

5 Manṣıb-ı vaṣlını ben ḫasta ümîd itdügümi
İşidüb ḫışm ile yoḳdur saña tîmâr didi

6 Beni aḳar şu gibi ḥüsnüñe mâyil göricek
Görmedüm sencileyin 'âşıḳ-ı dîdâr didi

7 Kim varur cennete kûyuñ ḳoyub ey ḥûr didüm
Ẕâtî'yâ gel kerem it ḳoy a bizi var didi

1651

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Seyrümde didüm ḥüsn ilinüñ kim ola mâhı
Gösterdi baña Ḥażret-i Yûsuf Memi Şâhı

2 'Âşıḳları öldürdügiçün âl ile ol ruḫ
Ḳanlu deyu zencîre çeker zülf-i siyâhı

3 Ol mâh-ı tamâmı gözedür şimdi bütün şehr
Mir'ât-ı ruḫın ṣaḳla yavuz gözden İlâhî

4 Şi'r ile seni oḳıdı bendeñ işigüñden
Gökden yire indürse gerek siḥr ile mâhı

5 'Âşıḳlaruñı bî-güneh öldürdügüñ añmış
Öldüre idi Ẕâtî'yi yoġ idi günâhı

1651 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1652

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ah kim ben bezm-i 'ışḳuñ nûş ṣandum nîşini
Başuma aldum ser-â-ser 'âlemüñ teşvîşini

2 Ey melek-ḫaṣlet şeb-i ġamdan ḥaẕer ḳıl âdemüñ
Ṣubḥ-ı kâẕib gibi ol bî-vaḳt aġardur rîşini

3 Ṣoruban anı mükerrer dadın alsam şekkerüñ
Vây baña virseler ḳanlu lebüñ teftîşini

4 Bezm-i 'ışḳuñ ayaġına eyledi başın fedâ
Âferîn Ferhâda kim başa çıḳardı işini

5 Yoḳ vilâyetde naẓîri ehl-i derdüñ ḳuṭbıdur
Ol cuvân şeyḫ eyleyelden Ẕâtî-i dervîşini

1653

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Nice ṭatlu olur yâruñ zebânı
Avurda çekmelüdür her dem anı

2 O dil-ber oḫ ne ṭatlu ṭatlu söyler
Benüm aġzumda olaydı zebânı

3 Baña düzd-i dehânuñ gösterürdüñ
Dilüñ olmasa anuñla nihânı

1652 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] gibi : bigi F

1653 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] ṭatlu : nâzüg L
[3] olmasa anuñla : anuñla olmasa L

4 Cemâlüñ gül-sitânında dehânuñ
Belâgat bülbülinüñ âşiyânı

5 Açılur gonca-i ter gülsitândan
Söz açsa Zâtî'yâ yâruñ dehânı

1654

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Didüm ki bî-ḥisâb yapayduñ göñülleri
Didi o şeh ḥisâb ile yapıldı Ḳayṣeri

2 Mecnûn düşerdi ṭaġa ḳoyub kûy-ı Leylîyi
Baġlamalu yaban delisi ol yaban eri

3 Ṭaġda ararsa Leylîyi Mecnûn 'aceb midür
Zîrâ ısuz maḥaller olur mesken-i perî

4 Dürr oldı şimdi baş açuġ abdâl-ı cevherüñ
Evvel geyerdi başına tâc-ı ḳalenderî

5 Zâtî o şâh-bâz umarın oḳıya gele
Mektûb-ı da'vet ile uçurdum kebûteri

1655

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ṣayyâd-ı cemâlüñ ki ḳaşuñ yayını ḳurdı
Bir demde şikâr eyledi biñ dil gibi ḳurdı

[5] ter : — Ü.1, gül L

1654 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1655 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

2 Ser-mest oluban seyr idelüm sâkî bu yurdı
Depret ayağı şâh-ı bahâr öyle buyurdı

3 Şadra geçüb oturduğına zahmum o peykân
Cân virse 'aceb mi gözin açdı anı gördi

4 Öykündi deyü kaşlarıña kavsi kemân-keş
Barmağa ṭolayub dün-ü-gün çekdi çevürdi

5 Söyünmedi göñlümde yanan şem'-i mahabbet
Şihr eyleyüben düşmen-i seg gerçi ki ürdi

6 Yâ Rab ne haber virdi sirişkümden aña bâd
Bahrüñ bozarub beñzi yüzin dürdi köpürdi

7 Öykündi benüm başuma biñ pâreli bir ṭop
Boyınca güzeller anı Zâtî yire urdı

1656

Müfte'ilün Mefâ'ilün Müfte'ilün Mefa'ilün
— + + — / + — + — / — + + — / + — + —

1 Zevk-u-şafâ ile müdâm al ele şôfî bâdeyi
Âdemi öldürür 'arak ko şu harâm-zâdeyi

2 Ġam saña nakş geçmesün hem-dem idin yüri müdâm
Anı ki sürh ile ider nakş 'izâr-ı sâdeyi

3 Bülbüle gibi kuşdurur yidügini kişiye devr
Bülbüle gûş ur al ele sâġar-ı dil-güşâdeyi

4 Kûyı iti yerine çün bağladuñ ey felek beni
Gerdenüme düm-i seg-i yârdan it kılâdeyi

5 Kûyı itinüñ adını saña virürse sür şafâ
Âdeme Zâtî'yâ gerek iki cihânda ad eyi

1656 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

[3] olmasa anuñla : anuñla olmasa L

1657

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ey âteş-i ġam bu dil-i pür-sûz neñ aldı
Yaḳmaḳ dün-ü-gün sûḫteyi saña mı ḳaldı

2 Âteş irişüb ḥalet-i âhum didi tâ kim
Ṭopuñ yüregi ḳopdı hemân aġzına geldi

3 Cân virmede 'ışḳ ile bir iş aṣdı ki göñlüm
Manṣûr-ı şeh-i dâr-ı baḳâ aşılı ḳaldı

4 İñler mi ṣanursız beni zengi öter anuñ
Bâz-ı eceli derd bu cân murġına ṣaldı

5 Dirlerdi yaşuñ dem gele başdan aşa Ẕâtî
Didükleri derdâ ki benüm başuma geldi

1658

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gönderüñ dil-dâruma bir nâme yazuñ derdümi
Rîg idüñ ol nâmeye bu hâk-i rûy-ı zerdümi

2 Geçdügüñce aġlamaḳdan nola aġarsa gözüm
Güni geçse yaşı çoġ olsa aġardur merdümi

3 İşigüñ dâr-üş-şifâsına varub biñ derd ile
Ey ṭabîbüm ḥâżır ol döksem gerekdür derdümi

4 Gitme 'aḳlum gibi bir sâ'at ṣovuḳluḳ eyleme
Billâh ey lûṭf ıssı lûṭf it alma âh-ı serdümi

5 Niçe bir toz ḳoparam Ẕâtî cihânda ah ile
Rûzgâr âḫir yele virse gerekdür gerdümi

1657 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1658 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2— HM, Ç

1659

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Yine şehr-i dile bir od ḳondı
Göricek murġ-ı dil anı uçundı

2 Bu gün ḥammâmda dervîşüñ oġlın
Görenler hep trâş oldı ṣoyındı

3 Şanevber servüñe öykündügiyçün
Bu gün neccâr gördüm anı yondı

4 Yerin od eyledi eflâküñ âhum
Fiġânumdan cihân yandı küyündi

5 Aḳar yaşı döner başı iñilder
Nigârâ Ẕâtî bir dôlâba döndi

1660

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Ey pür ḳılan şitâ eleminden ḳabaġını
Aç gözüñ aldı nergis eline ayaġını

2 Vey câmı dest-i sâḳî-i gül-ruḫda görmeyen
Gör âşiyân-ı bülbül ile gül budaġını

3 Kibrîtinüñ degürmiş ucın nâr-ı ḳudrete
Yaḳmaġ içün benefşe bahâruñ çerâġını

4 Yüz kere günde bâġa ṭolaşsa 'aceb degül
Sünbüllerüñ gören ḳara zülfinüñ aġını

1659 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
]1[murġ-ı dil anı : anı murġ-ı dil Ü.1 / dil=cân HM

1660 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2

5 Ṣaḥn-ı sarây-ı ravżada şeb-nem benefşenüñ
Zeyn itdi dürlü dürlü dür ile ḳulaġını

6 Âyîne-i ʿiẕâruñı ʿarż eyle bâġa gel
Görsün gül-i sefîd-ü-semen yüzi aġını

7 Çün serv ḳadd-i yârı görüb müntehâ didi
Ẕâtî Ḫudâ baġışlasun anuñ budaġını

1661

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Yaḳdı gözüm göñülde ruḫuñ mihri nârını
Göñlüm gözüm sever benüm ey mâh nârini

2 Mecnûn ki gördi Leylî-i maḥmil-nişîni çest
Elden bıraḳdı nâḳa-i ʿaḳluñ mihârını

3 Nev-rûzda raḳîb ile cânâ bir olduġuñ
ʿÂşıḳlaruñ bir eyledi leyl-ü-nehârını

4 Umma ki ḳarasın göresin anuñ ey göñül
Deryâ-yı ġuṣṣanuñ ṭaleb itme kenârını

5 Yarın cinâna girme ḳadar ḥaẓẓ ider o kim
Ferdâya ḳıymaya ḳıya imrûza yarını

6 Didüm ki aldı murġ-ı dili zülfüñ ey hümâ
Didi ki şâh-bâz olan alur şikârını

7 Ẕâtî'ye bend-i zülfüñi bend eyle ey perî
Dîvâneñ oldı göreli ḥüsnüñ bahârını

---

[7] didi : dimiş H, B, F, HM

1661 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1662

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Ağlatma dôstum beni güldürme düşmeni
Yaşumdan it ḥaẕer gerek ise saña seni

2 Kâ'be yüzüñi görmege vardukça kapuña
Sa'y eyle çıkmağa kerem it göreyin seni

3 Yakarsa yaksun âteş-i cevriyle nüsḫa-veş
Yanında olayın teb-i hicrân kosun beni

4 Bir dem mi var ki itmeye yaşum 'adûña kaṣd
Merdümler içre ancılayın bir çeri kanı

5 Ṭutmazdı ġuṣṣa yakasını cürm-i Ẕâtî'yi
Setr itse'afvüñüñ eger ey şâh dâmeni

1663

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Ṭoldurdı bülbülüñ ḥarem-i bâğı nâlişi
Nâ-maḥrem ile gülmek açılmak gülüñ işi

2 Deng oldı kaldı çikimedi çekdügüm yüki
Çalışdı fîl egerçi kalınca iki dişi

3 Nâz uykusına varsa görüb karşudan beni
Koltuğına girer o şehüñ girde-bâlişi

4 Şimden giru trâş oluban yüriseñ gerek
Ḫaṭṭuñ belürdi bitdi begüm berberüñ işi

5 Biñ var yanında ehrimeni ol perî-ruḫuñ
Billâhi n'eylesün gel eyit Ẕâtî bir kişi

1662 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
1663 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[2] çikimedi : çekimedi L // fîl : pîl HM

1664

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Dil küşt-gîr-i nâr-ı 'ışkuñla tâ tutuşdı
Derd-ü-ġam-u-ḥarâret başına küllî üşdi

2 Bu gün dil ayaġuña bir kerre düşdi cânâ
Raḥm eyle düşdügince ġâyet ġarîb düşdi

3 Oldum raḳîbe hem-ḥâl it ḥâli ḥâlüm ey dôst
Yollarda mürde segler ḥâlüm görüb gülüşdi

4 Dün gice oda içre itdüm bir âteşîn âh
Pür-sûz sîne gibi odam oda tutuşdı

5 Ḳan yutmasun mı Ẕâtî bu gün raḳîbe dil-ber
Çifte tolular içdi ikide bir öpüşdi

1665

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 O sûzen-ger kim adına dimişlerdür 'Alî Bâlî
Belâ zenbûrına igne anuñ müjgân-ı ḳattâli

2 İdüb kirpüklerin mişḳab kemâne eyleyüb ḳaşın
Anuñ sûzen gibi dâ'im yürekler delmek a'mâli

3 Eger kim sûzen-i 'Îsâ yere düşse bulınmaz yer
Şu deñlu çoḳ ḳapusında anuñ 'uşşâḳ-ı bî-bâli

4 Müjem sûzenlerin yaşum şuvarur ḳahr ocaġında
Delelden baġrumı sûzen gibi ol şûḥuñ ef'âli

1664 Ü.1,H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[4] gibi : bigi F

1665 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1 Bir igne başıcak yir yok benüm sînemde zahminden
Bu mecrûhuñ 'aceb âhir neye irişdi ahvâli

6 Rakîbi igne yutmış ite dönmişdür kapusında
Uluyam dirdi ammâ kim olubdur hâli it hâli

7 Oturur yüregüm Zâtî yirine devletüm işler
Seherden gelse dükkâna güneş gibi 'Âlî Bâlî

1666

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 'Âşıka nakş ile taṣnîf-i cefâdur 'ameli
Merhabâ itmege el ucı ile degmez eli

2 Bî-haberdür güzelüm hokka anuñ düzmesidür
Öykünür agzuña hokka didi harrâd velî

3 Ya'nî ben 'ışkuñ ile ceng-ü-cedel mi iderem
Cîm-i zülfüñ ile ulaşsa da görseñ cedeli

4 Mûr-ı hat beñlerüñüñ dânelerin dirdügi dem
'Âşıkuñ dânesi dükendi-vü-geldi eceli

5 Gün görinse nitekim cümle kevâkib güm olur
Şu'arâ şi'rini mahv eyledi Zâtî gazeli

1666 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[2] harrâd : harrâț H, B, F
[4] dirdügi : dürdügi H

1667

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Bir dil ki tîğ-i cevr ile biñ pâre olmadı
Bî-çâre ḳaldı zaḥmetine çâre olmadı

2 Bildi ki âḫir ölmek imiş çâre derdüme
Öldürmedi beni o güzel çâre olmadı

3 Deryâ-yı ışḳuñ içre senüñ rûzgâr ile
Ṣanma ki çarḫ-ı aṭlası âvâre olmadı

4 Yâruñ viṣâli merhemine lâyıḳ olmaz ol
Şol cân ki tîğ-i hecr ile pür-yara olmadı

5 Ey Ẕâtî gökde yılduzı yoḳdur şu 'âşıḳuñ
Çarḫa şirâr-ı âhı ki seyyâre olmadı

1668

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Didüm ki şöyle cânumı al ḳâyil olmadı
Sözüm ḳabûl eylemedi ḳâbil olmadı

2 Peykân-ı tîr-i dil-beri ṣadra geçürmeyen
Cân virmedi güzellere ehl-i dil olmadı

3 Üstüme yıldırım gibi atdan inüb dimiş
Ṣanmañ ki buña berḳ-ı belâ nâzil olmadı

1667 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] cevr : derd H, B, F, HM
[5] şu : o HM // âhı : eşki B, F

1668 Ü.1, H, B, L, F, ḤM, Ç— Ü.2
[1] ḳâbil=mâyil F

4 İş güc idinme 'âşıḳa cevr etmegi didüm
Gör işlerini sözüm ile 'âmil olmadı

5 Yıllarla aġlasam nola ey mâh-ı bürc-i ḥüsn
Bir gün maḳâm-ı Ẕâtî saña menzil olmadı

1669

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ṭoġmadı göñlümden ol meh ṭâli'üm yâr olmadı
Ṣanmañuz âhumdan eflâḳüñ yeri nâr olmadı

2 Nâleme dem-sâz olub her dem bile feryâd ider
Nâydan özge baña kimse havâ-dâr olmadı

3 Rûzumı şeb eylemek sevdâ-yı zülfüñle işüm
Ben ḳadar 'âlemde bir kimse siyeh-kâr olmadı

4 Añlamaz derdüñ senüñ Loḳmân olursa ey göñül
Şol ki derd-i 'ışḳ-ı dil-dâr ile bîmâr olmadı

5 İçdügüm mey dem-be-dem zehr olmasun mı sâḳîyâ
Çünkü nuḳlüm bûse-i lâ'l-i şeker-bâr olmadı

6 İşte ben öldüm ne çâre ol ṭabîb-i cân-u-dil
Hey meded derdâ ki derdümden ḫaber-dâr olmadı

7 Ẕâtî'ye 'âlemde bir ḳutlu ḳapu açılmadı
Yapmaġa vîrâne göñlin kimse mi'mâr olmadı

1669 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç
[6] işte : uşda HM

1670

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Uğurladı ağzuñ dili göster baña anı
Anuñla dilüñ yoğ ise ey ġonca nihânı

2 İtsem nola Ya'ḳûb gibi ḥasret ile âh
Çâh-ı dile düşe gelür ol Yûsuf-ı ṣânî

3 Ânı var a nola yoğ ise ḫâli-vü-zülfi
Ey dîde-i ġam-dîde hele ḫôş gör olanı

4 Bu dehr-i dil-âzâr ile dilleşmek olurdı
Nâzüglüg ile ağzuma dil ḳoysa zebânı

5 Ol mest-i mey-i câm-ı ġurûruñ deheninde
Bir sükker-i bâdâm imiş ey Ẕâtî lisânı

1671

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Gönderdi Ḫudâ çün bize mihmân Ramażânı
Ḫôş ṭutmağa niyyet idelüm biz daḫi anı

2 Ben bildügüm oldur ki ḳażâsın diler ey dil
Şol kimsene kim boğmağa niyyet ider anı

3 Başı aşağa oldı ḳadeḥ ḳurıyı ḳaldı
Tâ gördi ṣurâḥî anı ṭutuldı zebânı

4 Şehr içre bulınmaz bir anuñ gibi güzel mâh
Pür ide ṣafâ nûrı ile 'âlem-i cânı

5 Fâsıḳlaruñ ayağını aldı yine geldi
Ḥaḳ ṣaḳlasun ey Ẕâtî ḳażâdan Ramażânı

1670 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
1671 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[5] ayağını aldı=ayağı alındı Ü.1, L

1672

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ḥaşr olub yaşumı ṭutsa o ḳıyâmet ḳanı
Ḥaşr dek diñmez imiş hîç şehîdüñ ḳanı

2 Kirmler ṣanma içinde görinen yaralarum
Ḥâlüme ḫandeler eyler görinür dendânı

3 Cânın ilüñ ola bizden ne içün yacana
Yoḳ mıdur 'âşıḳ-ı dil-ḫastelerüñ yâ cânı

4 Didi kim sevse beni cânımı ânî aluram
İşidüb bu sözini cân ile sevdüm anı

5 Ne güzel vâḳı'adur Ẕâtî seni medḥ idicek
Ḥüsn-i ta'bîrine Ḥassân ider istiḥsânı

1673

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Raḳîbi ḫôş kişi dirler vây anı
Düşinde görüben ḫayra yoranı

2 Yigitlikde beni pîr itdi 'ışḳı
İlâhî eyle pîr ol nev-cuvânı

3 Eger kim 'ilm-i iḫfâ bilmeyeydi
Naẓardan ġâ'ib olmazdı dehânı

1672 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] Ḥaşr=Ḥaşre H, B, F
[4] cânımı ânî aluram=anı ben öldürürem B, F

1673 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç

4 Anuñla görişürdüm ḳoca ḳoca
Görinse gözüme ḳılca miyânı

5 Saña çoḳ söz gelür ey Ẕâtî andan
Dimişsin âl ṭûṭîdür zebânı

1674

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Boġazına dek borçludurur rinde ṣurâḥî
Sâḳî alı vir borcına ṭut a bize râḥı

2 Gûş-ı ney-ü-nûş-ı mey olubdur bize 'âdet
Virdük yele ṣalduḳ ṣuya zühdi-vü-ṣalâḥı

3 Sâḳî bizi ayaḳladı ġam yürüd ayaġı
Andan bulalum başuñ içün def'î felâḥı

4 Mihr-i mül eger göstere yüz maṭla'-ı ḫumdan
Bir eyleyimez ẓulmet-i ġam şâm-u-ṣabâḥı

5 Al destüñe sâḳî ayaġı ġam yime ġamdan
Ḫôrşîd-i cihân-tâb olur ẓulmeti mâḥî

1675

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ele cân ḳaṣdına ey ḫançer-i bürrân alıcı
Görmedüm mülk-i dili sen ḳadar âsân alıcı

1674 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[4] humdan : ġamdan H

1675 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

2 Tûtiyâ gibi ḳapar gözlerine sürme içün
Gerd-i kûyuñ güzelüm kuḥl-i Ṣafâhân alıcı

3 Didüm ey cân seni kimdür ki raḳîb ala gide
Yüzüme ḫışm ile baḳdı didi kim cân alıcı

4 Nâr-ı fürḳatde ciger döne döne oldı kebâb
Çıḳdı çağırdı figânum didi biryân alıcı

5 Ẕâtî'yâ ḳanuñı bir ḫûnî revân eyledi kim
Cân virür ġamzeleri neşterine ḳan alıcı

1676

Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bil göñül ḳandan ḳızardı dîde-i cânânumı
Öldürüb ben ḫastasın sürdi yüzine ḳanumı

2 Ey şeb-i târîkde Mirrîḫi görmek isteyen
Gör siyeh vâlâ ile çeşm-i meh-i tâbânumı

3 Nola yansam dem-be-dem çeşmi ol âteş-çihrenüñ
Bir ḳızıl közdür benüm yaḳmaġa ey dil cânumı

4 Ḳan iderken ḳan idübdür dâmenin ḳanlu gözüñ
Didi kim ḳan eyledüm gördüñ mi hâ dâmânumı

5 Hîç ḳanda yatduġın bilmez ḳatı bîmârdur
Ẕâtî'yâ ḳan ṭutdı çeşm-i âfet-i devrânumı

1676 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1677

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ṭur ey ḥasta göñül ölme yine derde devâ geldi
Yaturken künc-i miḥnette seni dermân aña geldi

2 Yine ey ṭab'-ı deryâ-yı ma'ânî ṭurma cûş eyle
Dem-â-dem turmayub yâd eyledügüñ âşinâ geldi

3 Kelâmı ol ṣafâda Zemzeme ṭa'n eyleyen gelmiş
Ṣafâ kesb itdüñ ey dil mürde ḥaḳḳıyçün ṣafâ geldi

4 Çerâğı pertev-i nûr-ı Muḥammedden yaḳar ḥüsni
Muḥammed ümmeti bir sâye-i lûṭf-ı Ḫudâ geldi

5 Yine bir ḳaç gün anuñ sâyesinde ḫôş geç ey Ẕâtî
Hümâyûn-bâl-u-ferruḫ-fâl bir ġarrâ hümâ geldi

1678

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 İrişdi bir ḳıyâmet-dem bu mürde cisme cân geldi
Kelâmı Âb-ı Ḫıżruñ 'aynı 'Îsî-i zamân geldi

2 Bahâ olmaz bile geldiyse ger ol Yûsuf-ı ṣânî
Şu ḳarşudan bu gün şehre bir ulu kârbân geldi

3 Aḳar ṣu gibi tâ şehre irişdi ol lebi Kevs̱er
Ferahdan çeşme-i çeşme revân âb-ı revân geldi

4 Cibâl-i hecr acıtmışdur benüm Ferhâd-veş cânum
Bu gün câm-ı viṣâlin ṣundı bir şîrîn-zebân geldi

5 Yine ol 'ârıżı cennet lebi Âb-ı Ḥayât irdi
Be Ẕâtî n'olduñ ölürsin ḥayât-ı câvidân geldi

1677 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
1678 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ç— Ü.2
[3] gibi : bigi F

1679

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Kudûmına bahâ cânuñ diler ol âfetüñ geldi
Peşîmân olmadın 'âşık yetiş gel devletüñ geldi

2 O mâhuñ bir dem-i hecri gelürdi saña biñ yılca
Gözüñ aydıñ şükür kıl bunca yıllık hasretüñ geldi

3 Safâ-vü-zevk-u-şevkuñdan göke at gün gibi tâcuñ
Günüñ toğdı gözüñ aydıñ kim ol meh-tal'atuñ geldi

4 Yetişdi hışm ile ol gonca urdı başuña zahmı
Götür gül gibi baş üzre ki tâc-ı 'izzetüñ geldi

5 Safâ tablını çal 'ayş otağın kur başka mehtersin
Ecel bir gün ola Zâtî diye gel nevbetüñ geldi

1680

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Yatardum subh-dem yüz şevk ile bir mâh-veş geldi
Didi aç gözüñ ey dil-haste üstüñe güneş geldi

2 Belâ-vü-derd-ü-endûh-ı kazâ-vü-âfet-ü-mihnet
Görüb bir çâr-ebrûyı bu cümle câna şeş geldi

3 Didüm tîrüñ ucından biñden artuk bağrumuñ başı
Ne çok başlı imişsin sen didi ol yâra hôş geldi

1679 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[ ] aydıñ : aydın L
[3] aydıñ : aydın L

1680 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

4 Didi ḫâlüñ nedür ḫâlât-ı ḫâl-i pâdişâhuñla
Düşümde dün gice ben bendeye şâh-ı Ḥabeş geldi

5 Yavuz vaṣf itdi yana yana nâr-ı dûzaḫı vâ'iẓ
Baña Ẕâtî firâḳ-ı yâra nisbet ol yumış geldi

1681

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ey göñül aç gözüñi vaḳt-i temâşâ geldi
Şehre pür-ẕevḳ-u-ṣafâ Ḥażret-i Paşa geldi

2 Dök ma'ânî dürin ey ṭab'-ı dürer-bâr yine
Ṭâlib-ü-râğıb-ı eş'âr ile inşâ geldi

3 Şâd oluñ Âṣaf-ı dânâsuza rağbetler olur
Ḳadr-ü-ḳıymet bilici Âṣaf-ı dânâ geldi

4 Sürme-i fetḥ ile ol 'aynı mükaḥḥal irdi
Ḫûn-ı a'dâdan atı pâyı müḥannâ geldi

5 Cümle arada yine ẕevḳ-u-ṣafâ ḥâṣıl olur
Ḥâṣıl-ı kevn-ü-mekân memleket-ârâ geldi

6 Tâze cân bulduğ eyâ cân-ı cihân sen geleli
Mürdeler üstine gûyâ ki Mesîḥâ geldi

7 Ẕâtî'yâ yıḳmış idi zelzele-i hecr-ü-firâḳ
Ḳalbümüz ḫânesini yapmağa bennâ geldi

1681 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[3] dânâsuza : dânâ size L, HM / olur : ider L, HM
[6] bulduğ : bulduḳ H

1682

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Bir aydur ki görmedük ol serv-ḳâmeti
Ḳoparmasun mı şûr-ı fiġânum ḳıyâmeti

2 Anuñ beni nigâra du'âdan unutmasun
Fürḳatde şâyed ıssına virdüm emâneti

3 Didüm ki gel revân ideyin cânumı saña
Didi yüri emânete itme ḫıyâneti

4 Tâc idinür miydi 'acabâ ayaġuñ tozın
Bâd-ı şabânuñ olmasa başında devleti

5 Ẕâtî nigârum olmadı nâẓır bu ḥâlete
Şeyḫ olmadın yıḳıldı vücûdum 'imâreti

1683

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Göñüller yap diseñ cânân urur muḥkem saña ṭaşı
Yüri var raḫtuñ ey 'âşıḳ ferâġat ḳaşrına ṭaşı

2 Ṭururken kûyuñ ey ḥûrî gerekmez ḳaşr-ı Firdevsî
Eger pîrûze-vü-yâḳût-u-lâ'l olsa içi ṭaşı

3 Ser-i 'uşşâḳdan göke irince püşteler itdüñ
Bu gün 'âşıḳlar öldürmekde irgürdüñ göke başı

4 Gören jâle şanur mihr-i ruḫuñla yaş döker gülşen
Gelür dâmân-ı mihr ile siler ḫôrşîd ol yaşı

5 Metâ'-ı rûḥ-ı 'uşşâḳı alurdı reh-zen-i fürḳat
Ümîd-i vuşlat-ı yâr olmasa ey Ẕâtî yoldaşı

1682 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2

1683 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1684

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Faķîrüñ mekteb-i 'ışķuñda oldur kim sebaķdaşı
Ḥayâtı muṣḥafın ḫatm itmiş ola ķalmaya başı

2 Şu tozlar kim çıķar eflâke yir yir gird-i bâd ile
Hevâñ ile ġubâr olandur irgürdi göke başı

3 Göñülden yapmaġa ķaṣd itme düşman göñlini ey dôst
Bu vîrânda ķomaz nâzüg olan ṭaş üstine ṭaşı

4 Ḫaṭuñ Ḫıżr irdi ķurtardı beni âhumla eşkümden
Anuñ ay dôst Ḫıżr olsun ķuruda yaşda yoldaşı

5 Şu kim ol serv-i mevzûn-ķâmete egri naẓar eyler
Kesilsün Ẕâtî'yâ iki gözüm olursa da yaşı

1685

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Görelden çeşmüm ol naķşı güzel ṣûretlü naķķâşı
Münaķķaş eyledi rûy-ı zemîni sürḫ ile yaşı

2 Ne ṣûret virmiş ol mâhuñ cemâli ayına gör kim
Gözüm mir'ât-ı ṣun'ından temâşâ eyle naķķâşı

3 Münaķķaş eyledi cismüm ser-â-pa lâciverd ile
Ne resme itdi gör naķşı urub ol seng-dil ṭaşı

1684 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1685 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[3] cismüm : yaşum Ü.1, L

4 Ezilme sürḫ-vâr ey dil o nâzüg-dil ola şâyed
Gözüm sen dahi her dem dökme bu eşk-i güher-pâşı

5 Temâşâ eyle billâhi mücellâ levḥ idüb mâhı
İki ġarrâ güzel mâhî yazubdur Ẕâtî'yâ ḳaşı

1686

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Eyâ meh âteş-i ahum oḳıyle baḥs ider gördi
Felek berḳı boyınca yıldırım gibi yire urdı

2 Ḥicâbından yire geçse 'aceb mi yıldırım ey dil
Gelüb 'âşıḳlaruñ bir yire ahı gökden uçurdı

3 Raḳîb-i seg didi ben ḫastaya sögdüklerüñ bir bir
Baña zaḥmet viren ṣandı du'âlar oḳıyub urdı

4 Yüri hey seg dimiş mir'ât-ı ḥâl-i 'âşıḳa baḳmış
Raḳîb-i bed-liḳâ gördüñ mi 'aynum kendüyi gördi

5 Dönüb arduma baḳmaḳdan ben öldüm Ẕâtî'yâ yâruñ
Yüri sen uşda ben vardım didügi boynumı burdı

1687

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Bu gün feryâdumuñ meclisde sûzı
Didi sâzendeye götür ḳopuzı

---

[5] mâhî : — Ü.1, nûnlar L

1686 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] gibi : bigi F

1687 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

2 İrişem ẓulmet içre Âb-ı Ḫıżra
Olursa vuṣlatuñ bir gice rûzî

3 Yetişdi Ḫusrevâ Şeb-dîz-i ḫaṭṭuñ
Ḳopardı ḥüsn meydânında tozı

4 Lebüñ vaṣfında şi'rüm oḳısunlar
Şular kim görmedi Kenz-i Rümûzı

5 Ġarîbe veh ki gün göstermediler
Şeb ile Ẕâtî'nüñ bir oldı rûzı

1688

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Bu gün ben bî-sitâreñden yaşurduñ ḥüsnüñ ayını
'Aceb ey âfitâbum kimden öğrendüñ bu âyîni

2 Nola mülk-i melâḥatde oḳınsa aduña ḫuṭbe
Cemâlüñ câmi'inde bir gümiş minberdür ol bîni

3 Aṣub Şâvûr-ı çeşmüm şâḫ-i dilde ḫusrevâ naḳşuñ
Elinden dâd anun telḫ itdi bezm-i cân-ı şîrîni

4 Yine ṭarf-ı külehden ṭurra-i ṭarrârı gösterdüñ
Çıḳarduñ başdan anuñ ucından niçe miskîni

5 Ḥayâdan Zöhrenüñ beñzin ḳızarda sâzuñuñ rengi
Oḳursa Ẕâtî'yâ sâzendeler bu şi'r-i rengîni

1688 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[4] ṭarf-ı : ẓarf-ı Ü.1

1689

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Her kim itüñ ayagına ḳapuñda ser ḳodı
El virdi devlet oldı şeh-i 'âlem uludı

2 Bu deñlu telḫ olmaz idi sâḳîyâ şarâb
Ben mest na'reler urıcaḳ şırmasa ödi

3 Didüm nedür bu zülfüñüñ ucındagı 'araḳ
Ḫışm ile baḳdı yüzüme didi yılan südi

4 Dirlerdi râh-ı 'ışḳ ḫaṭar-nâkdür şaḳın
Ṭutdum belâ ṭarîḳını ṭutmadum ögüdi

5 Zühd-ü-ṣalâha zümre-i 'uşşâḳ yüz yumaz
İbrîḳ-i âb-destden ey Ẕâtî el yudı

1690

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Eger kim görmek isterseñ bütün 'âlem deger ḫûbı
Gözüñ aç ḫâb-ı gafletden temâşâ eyle Eyyûbı

2 Bi-ḥaḳḳ-ı Sûre-i Yûsuf getürdi ṣanmañuz devrân
Vücûda devr-i Yûsufdan beru bu deñlu maḥbûbı

3 Meger firdevs-i kûyında görübdür ḳâmetin anuñ
Taḥayyür baḥrine ṭaldı ṣalub baş aşaga Ṭûbî

4 Günâhum görse ṣabr itmez baña çoḳ cebr ider Eyyûb
Muḥammed 'ışḳına yâ Rab naṣîb it ṣabr-ı Eyyûbı

1689 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

1690 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

5 Ṣararmış beñzi ḫôrşîdüñ ser-â-ser ditrer endâmı
Olubdur ey göñül ġâlib o mâhuñ ḥüsn-i maġlûbı

6 Ḳoyub tesbîḫi ey Ẕâtî du'âlar ideler aña
Eger bu ḥüsn ile anı görürse cevḳ-ı Kerrûbî

1691

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Cân-ı şîrîni yitürdüm yavı ḳıldum kendümi
Görmeyelden yâr-ı gerdüm-gûn-u-şekker-ḫandümi

2 Âsiyâ-veş 'ışḳ ırmağında çarḫa gireli
Döne döne dögerem ṭaşlarla her gün kendümi

3 Ey Ḫalîlüm âh elinde bu dil-i dîvânenüñ
Ḥalḳa-i Beyt-ül-ḥarâm olursa ṭutmaz pendümi

4 Boyı uzun sîm-ten dil-dârı bir kez sîneme
Ger ölürsem ṣarmadın ṣaruñ baña dülbendümi

5 Gelse çeşme aġlaram Ẕâtî ḫayâl-i lâ'l-i yâr
Gûyîyâ bir ḥâceyem baḥre düşürdüm ḳandümi

1692

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Geçse yanumdan o meh yavı ḳılurın özümi
Dôstlar ay geçer bulımazın kendüzümi

2 Bir daḫi göstere mi dîde-i baḫt-ı siyehüm
Rûzgâr âyinesinde baña iki gözümi

1691 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2— HM, Ç

1692 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

3 Yana yana beni söyletme yetiş ağzumı ṭut
Yoḫsa 'âlem ṭutışur ṭut kerem eyle sözümi

4 Kâ'beye eylemişin secdeyi yüzüñ ṣanuban
Bu ḥacâlet ṣanemâ yire düşürdi yüzümi

5 Ẕâtî'yâ yâr raḳîb ile yanumdan geçeli
Bilmedüm nice geçübdür gicemi gündüzümi

1693

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Siḥr-i çeşminden nice dîvâne olmasun kişi
Âdemüñ 'aklın uğurlar uğrın uğrın baḳışı

2 Ṣabr-u-'aḳlum ḫırmenin yaḳdı yitürdüm kendümi
Yâr-ı gendüm-gûnumuñ berḳ-ı cemâl-i tâbişi

3 Ol şeker leblerle söger her kişinüñ ağzına
Cânuma cevr eylemekdür ol cefâ-kâruñ işi

4 'Aybumuz görüb kimesne diş ḳoyurmazdı bize
Seg raḳîbüñ ortadan çıḳsa göziyle ger dişi

5 Tâ ki şi'rüñ yaḳa Ẕâtî dilleri âteş-ṣıfat
Cân ile 'ışḳ âteşine yaḳışı gör yaḳışı

1694

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Zârumla ṣubḥ-dem feleküñ ṭâsı çıñladı
Ḳaldurdı mihr başını yirden beliñledi

1693 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç
[4] ortadan : orta Ü.1, L

1694 Ü.1, H, L, Ü.2— B, F, HM, Ç
[1] ṣubḥ-dem : ṣubḥa dek L

2 Şanmañ cezîre işidüb eşküm çağıldısın
Yirden götürdi başını deryâ beliñledi

3 Minnet Ḫudâya itmedüñ it deñlu i'tibâr
Siñsiñ raḳîb it gibi ḳarşuñda siñledi

4 Yiriyle nây-ı nâlemi ey mâh işitmedüñ
Nâhîd çarḫa girdi anı gökde diñledi

5 Ẕâtî'ye raḥm ḳılmaduñ ey 'ârıżı güneş
Eflâk gibi döne döne ḳat ḳat iñledi

1695

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Bu gün meclisde bir gonca yaḳasın çekdi çâk itdi
Ser-â-ser bûy-ı ḫulḳıyle ḳamu ḫalḳı helâk itdi

2 Ṭutışdı berḳ-ı şevḳından ser-â-pâ ḫırmen-i meclis
Ol meh-rû yıldırım gibi bir âh-ı sûz-nâk itdi

3 Çıḳardı germ olub başdan külâhın sünbülin çözdi
Ser-â-ser ayaġa ṣaldı niçe miskîni ḫâk itdi

4 Eyâ ṣôfî ṣafâ ile elüme bir ayaḳ ṣundı
Küdûretden benüm mir'ât-ı ḳalbüm sildi pâk itdi

5 Elifler çekdi ol serv-i revân sîneme ey Ẕâtî
Feraḥdan cübbe-i cismi yine cân çekdi çâk itdi

---

[2] çağıldısın : çağıldasın L

1695 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[2] berḳ-ı : nâr-ı HM // gibi : bigi F
[3] Ser-â-ser : Ser-â-pâ HM

1696

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Kâşkî göstermeyeydi baña Allâhum seni
Cânı yoķ bir mürdeyem görmezsem ey mâhum seni

2 Cânumı Ḥaķ yolına ķurbân iderdüm ʻışķ ile
Ḥaķ Taʻâlâ bir ķadem ideydi hem-râhum seni

3 Ey felek yap yap göñül ķaṣrın yıķub yir eyleme
Yıldırım urmış binâya döndürür ahum seni

4 Ķande yalıñ yüzlü görseñ mûmsın yaķduġına
Ey göñül yaķduñ beni sen yaķsun Allâhum seni

5 Bürc-i dilden mihrüñi Ẕâtî diler kim dûr ide
Şevķı artar gördügince yine ey mâhum seni

1697

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Beni terk eyleyüb gözler ḥarâmî çeşmüñ aġyârı
Ḥalâl olsun saña ķanum helâk it gel beni bârî

2 Bu oñmaduķ başun bir bir ķara yazusını gördüm
Dögünmekden ġam-ı ḥaṭṭuñla sînem oldı jengârî

3 Dimiş bend eylerin zülfümde ben cümle giriftârum
İşitdüm bu sözin oldum anuñ ben de giriftârı

1696 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] mâhum : şâhum H, B
[4] yüzlü : yüzli HM // yaķduġına : baķduġına HM

1697 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

4 Dehânı sırrını şordum didi bir kimse gâ'ibden
Vilâyetde bu gün keşf idemez kimse bu esrârı

5 Senüñ eş'âruña Zâtî boyun egmezdi 'âşıklar
Belâgat şâhidinüñ sâ'idi olmasa ṭômârı

1698

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Jâle-veş cezb itdi ey dil yâr-ı ruḫ-efzâ seni
Ḫâkdan götürdi ol mihr-i cihân-ârâ seni

2 Ey şafâ sende eşer mi var havâ-yı yârdan
Dem-be-dem cûş-u-ḫurûş eyler görüb deryâ seni

3 'Işk odından saña ben pervâne yanardum eger
Bula bilsem bir gice ey şem'-i cem'-ârâ seni

4 Mâcerâ-yı çeşm-i pür-ḫûnumdan aġlardum revân
Göre bilsem bir naẓar ey gözleri şehlâ seni

5 Öl diril cân vir yolında ölene cânlar virür
Ol ḳıyâmet Zâtî'yâ eyler gelür iḥyâ seni

1699

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bezm-i 'ışkı şöyle ḳur kim göreyin ey dil seni
Görse monlâ olmaġa ḳaṣd ide anuñ ney-zeni

2 Nây-ı 'ışkı şöyle çal kim her yaḳada şevḳ ile
Çâk ola çarḫ urmadan ṭoḳuz sipihrüñ dâmeni

1698 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[3] Bula : Bulı B, F, HM
1699 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

3 Tîr-i ahı şöyle pertâb it kemân-ı ʿışḳdan
Bu ṭoḳuz çarḫî siperden geçsün anuñ demreni

4 Almaya bir berge ol iki cihân gül-zârını
Her kimüñ olsa temâşâ-gâhı ʿışḳuñ gülşeni

5 Ẕâtî'yâ şöyle żıyâlandur çerâġ-ı ʿışḳı kim
Tîre itsün şuʿlesi ḳandîl-i mihr-i rûşeni

1700

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Baña ḥüsnüñ tecellîsin eger ḳılmazsa Haḳ rûzî
Ne leyli farḳ idem Mecnûn gibi ey meh ne ḫôd rûzı

2 Reh-i miḥnetde ben ḫâküñ ne tozlar ḳopara âhı
Eger ḫaṭṭ-ı ġubâra yüz virürseñ göresin tozı

3 Ne ḳanlar ağladı bu zaḫm-ı pür-ḫûn anuñ ucından
Baña görseñ neler geçdi nigâruñ tîr-i dil-dûzı

4 Çü gördük dil-berüñ evvel bahâr-ı ḥüsnini âḫir
Muġannî başlasun yüz şevḳ ile ol naḳş-ı nev-rûzı

5 İşitdük Ẕâtî'yâ ḳaḳnûsı yaḳmış âteş-i âhı
Meger kim yana yana oḳıdı bu şiʿr-i pür-sûzı

1701

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ber-â-ber eyleyen yılda iki kerre şeb-ü-rûzı
Biḥamdillâh ki ḳıldı vaṣl-ı nev-rûzı bize rûzî

1700 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1701 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

2 Cihânuñ yüzini nakş itdi nev-rûz-ı cihân-ârâ
Muġannî başlasun yüz şevk ile bir nakş-ı nev-rûzî

3 Ser-â-ser sahn-ı sahrâya döşendi ferş-i fîrûze
İlâhî sen mübârek kıl bize bu fasl-ı fîrûzı

4 Ġam urmasun bere şîr-i mey ile koyunuñ biñ it
Hamel yine müşerref itdi mihr-i 'âlem-efrûzı

5 Güle karşu yine Zâtî hezâr efġân ider bülbül
Okur gûyâ ki 'âşık yâra karşu şi'r-i pür-sûzı

1702

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 'Îddür göster İlâhî ol mübârek tal'ati
Ye's olur 'îdüm benüm irmezse 'îd-i vuslatı

2 'Îd-gehde mâh-rûlar seyri besdür 'âşıka
Zâhide baġışladuk mecmû'-ı hûr-ı cenneti

3 Hey müselmânlar nice beñzer rakîb-i kâfire
'Îd-gehde oka dikmişler düzüb bir sûreti

4 Bir kaşı mihrâba tuş oldum namâz-ı 'îdde
Ayaġında secdeler kılmaġa kıldum kâmeti

5 Devlet el virür öper dest-i nigârı Zâtî'yâ
Her kimüñ kim var ise başında bu gün devleti

[3] fîrûzı : pîrûzı F

1702 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1703

Müfte'ilün Mefâ'ilün Müfte'ilün Mefâ'ilün
— + + — / + — + — / — + + — / + — + —

1 Bu gice bürc-i bezmümüz bir mehüñ oldı menzili
Bedr-i münevver olmaz gün yüzinüñ muḳâbili

2 Çengine çâr-pâresin alur ise o pür-uṣûl
Meclisi çıñ çıñ ötdürür yine defüñ celâcili

3 Cümle melek o bir içim ṣuyı kenâr-ı Tuncada
Görseler ey göñül yalıñ yanduralar revân dili

4 Dôstlar Allâh oñara mezra'-ı dilde ser-be-ser
Toḫm-ı maḥabbeti yine beñleri ekdi ḥâṣılı

5 Kim ki o mû-miyâna bel bağladı 'âşıḳ olmağa
Bağladı deng olub 'adem mülkine Ẕâtî maḥmili

1704

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ser-be-ser ġarḳ eyledi ey Tunca yaşuñ 'âlemi
Dôstuñla düşmanuñ beñzer ki eyler 'âlemi

2 Şefḳatinden ṭola geldi gözleri köprilerüñ
Hey vefâsuz vâdî-i fürḳatde gördi giryemi

3 Tunca gibi gözi yaşı 'âşıḳuñ evler yıḳar
Dôstum düşman ḥaẕer itmez yaşumdan eyle mi

1703 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1704 Ü.1, H,B, L, F— MH, Ü.2, Ç
[1] ġarḳ : zeyn F
[2] köprilerüñ : köprülerüñ B, F
[3] gibi : bigi F

4 Dâmeniyle yaşını silmişdi Ferhâduñ seḥâb
Şimdi şıḳdı seyle virdi 'âlemi anuñ nemi

5 Gözlerüm yollarda Ẕâtî pül-ṣıfat yaşum revân
Umaram ḥöcrem müşerref ide yâruñ maḳdemi

1705

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ben yetîme lûṭf idüb men' eylemezseñ giryemi
Ey dür-i yek-dâne seyr eyle ser-â-ser gir yemi

2 Her seḥer-geh ḳapuña mihrüñ çeker ey meh beni
Mih-i 'âlem-tâb gûyâ âsümâna şebnemi

3 Dôst yoldan döndi gitdi yanduġum 'ayb eylemeñ
Dôstlar gün dönicek yaḳar ḥarâret 'âlemi

4 Baña meyl itmez raḳîb-i dîve eyler ol melek
Şöyle mest itmiş şarâb-ı şîve bilmez âdemi

5 Göñlüñ ol sengîn-dile çaḳmaḳ dilerseñ Ẕâtî'yâ
Çaḳ demidür çaḳ demidür çaḳ demidür çaḳ demi

1706

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Yüzümi ben yırtaram başlar ṣanurlar ḳaşını
Yazaram bir demde biñ taṣvîr-i derdüñ ḳaşını

2 Pâre pâre baġrumuñ başın temâşâ eyle gel
Görmek isterseñ eger kim oñmaduḳlar başını

1705 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

1706 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

3 Ḳaṭrelerce Nûḥ ṭûfânında yaşı var imiş
Bu ağarmış çeşmümüñ teftîş idерseñ yaşını

4 Fürḳatüñde şöyle ḥaẓẓ itdüm ki derd-ü-ġuṣṣadan
Nitekim ġurbetde bulsa bir kişi ḳardaşını

5 Ġuṣṣa-vü-derd-ü-belâ bir gün helâk eyler beni
Şimdi mi öldürdiler ḫûn-ḫâreler yoldaşını

6 Ey selâmet ehli biñ ḳat bir ḥiṣâr itsem olur
Şöyle urdı baña bed baḫtum melâmet ṭaşını

7 Na're urur ra'd Ẕâtî berḳ beñzer kim oḳur
Şi'r-i ḥâlet-baḫşuñuñ ebyât-ı âteş-pâşını

1707

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Mihr öykünür cemâlüñe bilmez zevâlini
Meh beñzerem cebînüñe dir gör kemâlini

2 Bend eylemek vebâl ise 'uşşâḳı zülfüñe
Eyle o bendi boynumuza ṣal vebâlini

3 Ey şeyḫ-i şehr ṣôfî-i sâlûs-ı pür-riyâ
Ṭa'n eylemezdi 'âşıḳa ger bilse ḥâlini

4 Başum ne ḳara yazıludur veh ki görmedi
Âyîne-i zamânede kimse miṣâlini

5 Vaṣf-ı miyânuñ eyle daḳîḳ itdi Ẕâtî kim
Ḳılca tevehhüm itmedi kimse ḫayâlini

---

[6] olur : nolur B, F // bed : bu B, F

1707 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1708

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gör nice seḥḥâr olur ol âfetüñ gîsûsını
Bağladı bir siḥr ile biñ 'âşıḳuñ uyḫusını

2 Ṭâḳat-i 'uşşâḳı ṭâḳ it deyü söyler gûşına
Alnı ṭâḳından egilmişdür görüñ ebrûsını

3 Ol yüzi mir'âtuñ oldum baş açuḳ dîvânesi
Görürem ne ise bir bir başumuñ yazusını

4 Görinen ẓerrât ṣanmañ 'âlemi ṭutdı ġubâr
Göçdi ṣabrum leşkeri çaldum melâmet kûsını

5 El açub ḥâcet dileñ ġam pây-mâl itsün beni
Ârzûlar dôstlar dil dil-berüñ pâ-bûsını

6 Bir mücerreb nüsḫa yazuñ ben ḳara yazulıya
Tâ ki bâzû-bendler gibi öpem bâzûsını

7 Bir ġazel didüm yine siḥr itdüm efsûn oḳıdum
Ẕâtî'yâ görüb nigâruñ ġamze-i câdûsını

1709

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ol şeker leb ki idinmiş 'aselî ḫil'atini
Ârzûlar deli göñlüm lebinüñ şerbetini

1708 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] gibi : bigi F

1709 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] idinmiş : urınmış F

2 Tebden ol teng dehân gerçi şeker-reng olmış
Görmedüm teng-i şekerde sözinüñ lezzetini

3 Öykünürmiş baña çarh urmada fânûs-ı hayâl
Tokınub çarhına anuñ bozayın şûretini

4 Virmezüz bir kılını Mışrı virürlerse bize
Bilirüz Yûsuf-ı gül-çihremüzüñ kıymetini

5 Câm-ı nazmın şu ki nûş eylemedi añlamadı
Zâtî-i mest-i mey-i 'ışkuñ o keyfiyyetini

1710

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Bu gün bir mâh-rû gördüm hilâl ebrûsınuñ yayı
Karardub bagrını itmiş kemânuñ başını kayı

2 Yüzi mir'âtına gör kim ne şûret virmiş ol mâhuñ
Gözüñ aç şôfî şun'ından temâşâ eyle Mevlâyı

3 Yolumı bagladı yaşum haber vir ey şabâ yâra
Ter olmaz dâmenüñ geçseñ eger sen yidi deryâyı

4 Benüm gibi delinmiş bagrı muhkem bende çekmişler
Derûnı pür-havâ gören tehî iñler şanur nâyı

5 Anuñ derdiyle dünyâdan giden şol deñlu hazz eyler
Bagışlarlar aña Zâtî şanasın iki dünyâyı

---

[2] Görmedüm : Bulmadum B, F, HM
[4] gül-çihremüzüñ : Ken'ânumuzuñ B, F

1710 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] Karardub=Kızardub H, B
[3] sen : — Ü.2,ki L
[4] gibi : bigi F
[5] iki : cümle H, B, F, HM

1711

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ol kemân-ebrû bu gün ṣadra geçürdi tîrini
Didiler ṣaḥib-naẓarlar oḫ ne buldi yirini

2 Ey muṣavvir yazma billâhi helâk olur gören
'Aynı ile ġamze-i cellâdınuñ taṣvîrini

3 Geldi dil ġam-ḫânesine göñlüme girdi oḳuñ
Cân aña ḳalḳub revân itdi tekellüf yirini

4 Ey selâmet ehli yolumdan ḳaçuñ kim ḳırmışam
Nâm-u-neng-ü-'aḳl-u-nâmûsuñ bu gün zencîrini

5 Yüzi ṣuyıyle eger tek ṭurmaz ise Ẕâtî'yâ
Zaḫm-ı sînem ḳana yur ol âfetüñ şemşîrini

1712

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Nev-bahârum 'arż ider faṣl-ı şitâ-yı fürḳati
Ben kemân-ḳâmet yine ol bâbdan saḫtem ḳatı

2 Nola ey devrân saña dirlerse fânûs-ı ḫayâl
Gösterirsin döne döne dürlü dürlü ṣûreti

3 Şunda bir âfet ḳıyâmet serv-ḳâmet var imiş
Gördügüm sâ'at helâk oldum hemân ol âfeti

4 Ah idüb didüm be-hey âfet bu heybetler nedür
Ol gözi cellâd ḫışm ile didi cân heybeti

5 'Işḳ ile Ẕâtî melâmet ṭablını ṭurmaz çalar
Kimseye kûy-ı ḫarâbât içre virmez nevbeti

1711 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
1712 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1713

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Hey bu heybetler nedür didüm görüb ol âfeti
Ḥışm ile ol gözleri ḫunî didi cân heybeti

2 Her gice bir menzili eyler müşerref ṣubḥa dek
Rûşen olmışdur ke-mâ-hî ol mehüñ mâhiyyeti

3 Dün gice düşmanlar ile 'ayş-u-nûş itmiş bu gün
Baña ma'lûm oldı anuñ dôstlar keyfiyyeti

4 Gelmege ḳavl eylemişdi bugice cem'iyyete
Gelmedi bizi perîşân itdi bozdı ṣoḥbeti

5 Göñli yoḳ saña vefâ ḳılmaġa ol sengîn-dilüñ
Ẕâtî'yâ yoḳ yire ibrâm itme yoḳ ṭaşdan ḳatı

1714

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Raḳîbinden cüdâ buldum bu gün ol çeşmi bîmârı
Naṣîb itdi faḳîre Ḥaḳ Ta'âlâ genc-i bî-mârı

2 Melâmet bâġı içre eylerüz biz nâle-i sârı
Selâmet ehline eydüñ ṣaḳınsun derdümüz sârî

3 Göñül ol ḫâce-i ḥüsn itmedi bizümle bâzârı
Faḳîrüñ ney gibi 'ömri fiġân kim geçdi bâ-zârî

1713 Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2— Ç
[3] düşmanlar ile : düşmanlarumla B, F, HM / itmiş bu gün : itmek neden HM

1714 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[3] gibi=bigi F

4 Metâ'-ı ḳalbümi çeşmüñ uġurlar eyler inkârı
Ol 'ayyâra sen ögretdüñ gibi ey dôst în kârı

5 Naṣîb olmadı çün aña vefâ bûstânınuñ bârı
Cefâ bârın urub deng itme Zâtî bendeñi bârî

1715

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Seḥer-geh maṭla'ından gün gibi ol meh-liḳâ çıḳdı
Çıḳardı tîġini def'i gönül şâd ol saña çıḳdı

2 Bu gün meclisde yalmanı çıḳubdur tîġüñ arḳamdan
Ferahdan nola cân virsem yine ṣoḥbet baña çıḳdı

3 Belâ baḥrinde ben mevc-i hasedden nola cân virsem
Raḳîbüñ gözleri cânâ oḳuñla âşinâ çıḳdı

4 Neder ḥâlüñ be-hey cânum biz öldük intiẓâr ile
Çıḳınca sen ḳapuñdan cânumuz ey cân-feẓâ çıḳdı

5 Ṣıfat-ı sürme-i ḫâk-i rehin taḥrîr iderken ben
Ṣafâhân oldı ey Ẕâtî ḳalemden biñ ṣadâ çıḳdı

1716

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Şu gibi şu kim ṣâf ola pâk ola derûnı
Dîdâruñı 'arż it aña men' eyleme onı

1715 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[1] gibi : bigi F

1716 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] ṣaf : pâk H / pâk : ṣâf H

2 Didüm ki temâşâ idelüm aç yüzüñ ey dôst
Açdı yüzini didi temâşâ id e şunı

3 Pür-şevkam o mâhı hele ben görmege şôfî
Kim kaşı hilâli yaza nûr üstine nûnı

4 Bağışlar idüm aña Şafâhân-u-'Irâkı
Ol şûh-ı 'Acem ger baña bir kez dise çûnî

5 Didüm ki okuñla kılıcuñ zahmi yürekde
Şıfr ile elifdür didi Zâtî koy a onı

1717

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Eger 'arż eylese ey dil cemâlin bir nażar 'Abdî
Cihânuñ şehleri anuñ olalar ser-be-ser 'abdi

2 Anı bu hüsn ile görse eger kim dirdi İskender
İşigüñde ġulâm olmak bütün dünyâ deger 'Abdî

3 Umarın ben kuluñ başa vara derd-i seri âhir
İdindüm pâyuña başum komaġı derd-i ser 'Abdî

4 Gören anı güneş şandı kuluñuñ nâr-ı âhından
Yanubdur yüregi çarhuñ saña kılmaz eşer 'Abdî

5 Bu hüsn-ü-hulkuñı görmiş iki mahbûb kul olmış
Gice gündüz ider hıdmet saña şems-ü-kamer 'Abdî

6 Halâvet milketi içre ne nâzüg hâcedür lâ'lüñ
İki şîrîn ġulâmıdur anuñ şehd-ü-şeker 'Abdî

7 Cihâna pâdişâh olmak kadar hazz eylemem Zâtî
Fakîre âsitânında kulum dirse eger 'Abdî

1717 Ü.1, H, L — B, F, HM, Ü.2, Ç

1718

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Düşürdi mâh-ı nev dâma yine 'îd-i hümâyûnı
Getür sâkî şafâ murğına dâm it câm-ı mey-gûnı

2 Gel ey çengî getür çengi ur aña nâz ile çengi
Muḥayyer eyle 'uşşâkı unutma resm-ü-ķânûnı

3 Terâzûdan iner ġarrâ güzeldür 'îd-i Yûsuf-ḥüsn
Okuñ bezminde ey ḫânendeler eş'âr-ı mevzûnı

4 Ķulûba seb'a-i seyyâle deñlü bir şafâ virür
Bulınmaz arasañ Ẓâtî ser-â-ser rub'-ı meskûnı

5 Elif ķâmetlü sîmîn-ten güzeller seyr idüb kef geç
Çü yazdı mâh-ı nev ķâf üstine altun ile nûnı

1719

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Temâşâ itmege şaḥrâya varsa Leylî Mecnûnı
Şunardı bir şaķâyıķ her ḥabâb-ı eşk-i mey-gûnı

2 'Aceb ben ḫâne-i fürķatde kimi idinem hem-dem
Duḫân-ı âh ise bir başı ṭaşra eşk bir ḫûnî

3 Şeb-i hicrân eger 'ömr-ü-gözümüñ sîm ise yaşı
Baña Ḥaķ 'ömr-i Nûḥ ile virübdür mâl-i Ķârûni

1718 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[3] Yûsuf-ḥüsn : Yûsuf-veş B
[4] deñlu : gibiB, F, HM / bir : pür— B, F
[5] ķâmetlü : —ķâmet o F

1719 Ü.1, H, B, L,F, HM— Ü.2, Ç
[1] mey-gûnı : gül-gûnı H

4 Göñüller ṣafḥasında yazmaġa zevḳ-u-ṣafâ vaṣfın
Temâşâ ḳıl ne ḫôş mıṣṭar olur evtâr-ı ḳânûnı

5 Yine bir şâha ḳul oldun anuñ rub'ınca bir dil-ber
Bulınmaz arasañ Ẕâtî ser-â-ser rub'-ı meskûnı

1720

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Mîl-i şevḳ ile çeküb çeşmüme kuḥl-i seḥeri
İderem her gice senden yaña ey meh naẓarı

2 Tîġ-ı i'câz ile mihrüñ ider anı iki şaḳḳ
Çıḳuban çarḫa göñül bedr olur ise siperi

3 Öldürürken acı diller vireyin aña dimiş
Ḳaṣdı bu itdüre ḥalvâ ile baña seferi

4 Ey ciger vaṣlası yaşum cigerüm ḳanı gibi
Ḳande ṭamlarsa olur ṭamduġı yirler cigerî

5 Ẕâtî'nün yarar iseñ başını yararsın aña
Oldur ey gözleri cellâd anuñ derd-i seri

1721

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Bul ey eşküm demidür cüst-u-cû it göñlüm alanı
Ayıt ol derd-mend aḳlar geyerdi itdüm al anı

---

[4] —F / ṣafḥasında : ṣafḥasına H

1720 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[4] gibi : bigi F

1721 Ü.1,H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

2 Belüñ aġzuñ ḳocub öpmek hevâsından geçer ṣanma
Bu vehmi yoḳ yire var eyleme ḳılma ḫayâl anı

3 İñende ḥüsnüñe ġırre olub cevr itme ʻuşşâḳa
Saña anı ḳalur ṣanma olur ḥüsn-ü-cemâl ânî

4 Yine bülbül terân taṣnîf ider naḳş-ı güle ḳarşu
Be-ġâyet mest-ü-ḥayrân eylemiş bûy-ı viṣâl anı

5 Ne tozlar kim ḳopardıysa semend-i ṭabʻı Ẕâtî'nüñ
Gözine kuḥl idinmişdür Ṣafâhânda Kemâl anı

1722

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Hey dimezseñ eger ol ġamze-i ġammâza Memi
Sînemüñ zaḫmini eyler yine ter tâze Memi

2 Merḥamet eylemeyüb ger baña âh itdüresin
Raʻd-veş gümleye güm güm der-ü-dervâze Memi

3 Lûṭf idüb cânumuzı almaġa cellâd-ı müjeñ
Umaruz kim oḳuyub göñlümüzi yaza Memi

4 ʻÖmrüm evrâḳını virürdi yele bâd-ı firâḳ
Vaṣluñ ümmîdi eger olmasa şirâze Memi

5 Eyleyi virdi gözüm pâdişeh-i ʻışḳa şikâr
Gösterüb murġ-i dili kâkül-i şeh-bâza Memi

6 Çâr pâre ide çengin yire çalub Zühre
Çengî çengin ura ger mihrüñ ile sâza Memi

7 ʻÂrıżuñ Ẕâtî'yi yüz naḳş ile öldürdi deyu
Düşdi ʻuşşâḳ arasına bir âvâze Memi

---

[2] geçer : geçem B, F, HM

1722 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1723

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Bâġ-u-râġuñ kîmyâ itmiş Ḫudâ ṭopraġını
Zerdini ezhâruñ altun eyledi sîm aġını

2 Lâleler ṣanmañ havâ ol ḫâk olan 'âşıḳlaruñ
Penbe-i berfi alub fâş itdi baġrı dâġını

3 Görinen şeb-nem degül çarḫuñ eritdi ṣubḥ-dem
Âteş-i âh-ı belâbil yüreginüñ yaġını

4 Bir biriyle at segirdür bir niçe gül-ruḫ ṣanur
Bâd alub gitdükce gören güllerüñ yapraġını

5 Ġonca-i zanbaḳdaġı jâle degüldür bûstân
Gördi elṭâf-ı bahârı dişledi barmaġını

6 'Ârıżuñ mir'âtını 'arż eyle lûṭf it bâġa gel
Ey lebi ġonca semen görsün yüzinüñ aġını

7 Ẕâtî'yem ben 'azîz-i ġılmân-u-ḥûrı neylerem
Alamazam dîdârsuz bir berge cennet bâġını

1724

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Sâḳî getür güneş gibi câm-ı mürüvveti
Tâ şeb gibi sürem ġam-ı ṭâḳ-ı muṭabbaḳı

2 Nâzüglüg ile ġabġabına yâruñ it naẓar
Görmek dilerseñ ebr-i sepîd-i mu'allaḳı

1723 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1724 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç
[1] gibi : bigi H

3 Ben bî-sitâre ṭâli'i ol gün olur sa'îd
Ol mâh-ı ġonca-leb ḍiye bülbül gibi ṣaḳı

4 Dil ḳurtulurdı ṣalsa ġam-ı rûzgârdan
Baḥr-ı şarâba sâḳî-i mellâḥ zevraḳı

5 Geldi ṣurâḥî baş ḳodı câmuñ ayaġına
Şâd ol ki Ẕâtî bezmümüzüñ geldi revnaḳı

1725

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Eger kim var ise bâḳî getür devrân degül bâḳî
الا یا ایها الساق ادر کأسا و ناولها

2 Yetiş ṭâḳ oldı ṭaḳat seb'a-i seyyâle ṣun sâḳî
Ferâmûş idelüm bir dem ġam-u-erdûh-ı nüh ṭâḳı

3 Göñül ġam küştesidür üstine nûr-ı ṣafâ insün
Şarâb-ı nâb ile ṣâfî pür eyle câm-ı berrâḳı

4 Göremez mâr-ı ġam ḳalbi zümürrüd ṭaḳuñ altında
Ger eksük olmaya ṣâfî şarâb-ı nâb tiryâḳı

5 Şarâb-ı sürḫ ile Ẕâtî ḫumâr-ı ḳalbüñi yazmaḳ
Ṣafâdur yile varmadan kitâb-ı 'ömrüñ evrâḳı

1726

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ṣafâ-vü-ẕevḳ-ü-şevḳ ile yürüt ayaġı ey sâḳî
İki 'âlemde bir câm-ı muḥabbetdür ḳalan bâḳî

1725 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
1726 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

2 Eger bir dem daḫi raḥm eylemezseñ eşküm-ü-âhum
Virürler seyle-vü-yile yedi ferş-ü-ṭoḳuz ṭâḳı

3 Ḫaṭ-ı lâ'lüñ yeşil şîrâze itmiş bâd-ı âhumdan
Ṭağılmaya kitâb-ı ḥüsnüñüñ tâ âl evrâḳı

4 Eger kim yana yana söylesem küynüklerüm saña
Dehânumdan çıḳar âteş ṭutar ser-tâ-ser âfâḳı

5 Çekersin bî-ḥisâb anı ölince Ẕâtî'yâ ḍarbî
Nigâruñ naḳd-i derdin ḳısmet itmişdür saña Bâḳî

1727

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Dimeden şâhid-i cân cismüñe ṣoḥbet bâḳî
Zâhidâ 'ayş ide gör 'işret-i cennet bâḳî

2 Bî-ḥisâb al meyi yâr ile bu şeb ḥaşr oluruz
Sâḳîyâ yarına tâ ide kifâyet bâḳî

3 Çekseviz cevrüñi ḍarbî nola tâ rûz-ı ḥisâb
Cümle derdüñ bize çün eyledi ḳısmet Bâḳî

4 Gerçi virdi ṣanemâ 'âleme ṣûret ḥüsnüñ
Ṣanma bu deyr-i fenâda ḳala ṣûret bâḳî

5 Ḳılıcuñ yüzi ṣuyına aluban cânı 'ivaż
Nâr-ı ġamdan beni ḳurtar yine ḫıdmet bâḳî

6 İtleri içre uluduñ deyu yirüm ḳomaduñ
Ey felek nolsa gerek yine felâket bâḳî

7 Ẕâtî'yâ ḳorḳum odur kül ola eczâ'-i vücûd
Ḳala cânumda yine âteş-i ḥasret bâḳî

1727 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç

1728

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Yıldırım gibi yüri ey âh ol âfet yâre di
Tîġ-i zecr-i hecr ile ṣadrında var ṣad yara di

2 'Azl olaldan âsitânuñdan be-ġâyet ḫastadur
Raḥm olub tîmâr olursa ḫôşdur ol bîmâra di

3 Cân virür her-demlige bir dem ḥabâb-ı mey gibi
Ol hevâ-dâruñ olan dem-beste-vü-âvâre di

4 Beñzini geh ḫûn-ı eşki sürḫ ider geh nâr-ı âh
Ol ġarîbe 'ışḳuñuñ âb-u-havâsı yaradı

5 Ol daḫi gögsin geçürsin derd ile âh eylesün
Ḥâlini ey âh ben dîvânenüñ kühsâre di

6 Ḳandedür ol serv-ḳad ne demdedür ol mâh-rû
Bulmadı eşkümle âhum yiri göki aradı

7 Yüzi üzre sürini sürini Ẕâtî ḳapuña
Gelmesün mi şu gibi müştâḳdur dîdâre di

1729

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 N'içün ṣıyasın ḳavl-ü-ḳarârı be yalancı
Dil ġuṣṣa ile ḳala ḳararı be yalancı

2 Şu gibi varayın diyesin gelmeyesin ah
Dil şehrine ḥasret ura nârı be yalancı

1728 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[5] geçürsin : geçürdi HM / eylesün : eyledi HM

1729 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç

3 Ben dengüñe yük yük ideyin luṭfı dimişdüñ
Bir ẕerresini eyle ya bârî be yalancı

4 Varı yorurın ṭur diyesin ġâ'ib olasın
Bu ṣabrumuzuñ yoġ ola varı be yalancı

5 Aġyâr ile nerd oynayasın aldayasın âh
Bir lu'b ile bu Ẕâtî-i zârı be yalancı

1730

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 'Ârif oldur vire zâhid cübbe-vü-destârını
Ḳoya feryâdı bu gün imrûza ḳoya yarını

2 Zâhidâ ben bir riyâsuz lâübâli 'âşıḳam
Virmezem bâġ-ı cinâna dil-berüñ dîdârını

3 Ben nice ölmeyeyin kim gözleri bîmârıyam
Bir iki nergisle göre gelmedi bîmârını

4 Ḫâlüñe ey mâh-rû şunlar ki oldı müşterî
Ṣatdılar bir ḥabbeye cümle cihân bâzârını

5 Görmek isterseñ belâġat şâhidinüñ gerdenini
Gel temâşâ eyle şi'r-i Ẕâtî'nüñ ṭômârını

1731

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Elâ ey deyr-i 'ışḳuñ büt-peresti
Felek ḳadr-i bülendüñ zîr-desti

1730 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç
[2] Zâhidâ : Ẕâtî'yâ Ü.1, L
[5] şi'r-i Ẕâtî'nüñ : Ẕâtî şi'rinüñ HM

1731 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç

2 Ne cevherdür gör idrâk eyle ẕâtuñ
Senüñ çün oldı peydâ cümle hestî

3 Düşürdi nice merdi zîr-i pâya
Urub ʿışḳuñ ṭabanca ḍarb-ı desti

4 Gören Rûmı Ḫıṭâyı görmemişdür
Benüm göñlüm gibi berg-i şikesti

5 Naẓar ḳıl Ẕâtî'ye görmek dilerseñ
Eger mest-i mey-i Bezm-i Elesti

1732

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Âhumuñ meskeni yoḳ saḳf-ı semâdan ġayrı
Yaşumuñ menzili yoḳ taḫt-ı serâdan ġayrı

2 Künc-i ġamda şu ḳadar bî-kes-ü-bîmâram kim
Kimse açmaz ḳapumı bâd-ı ṣabâdan ġayrı

3 Derd ile aġlayuban âh idelüm kim yaramaz
ʿIşḳ bîmârına bu âb-ü-havâdan ġayrı

4 Gördi kim cân virürem sînüme sögdi vâfir
Ölmişe pes ne revân ola duʿâdan ġayrı

5 Ey ṭabîbüm dil-ü-cân vaṣluñuñ ölümlüsidür
Ne ṭaleb eyleye bîmâr devâdan ġayrı

6 Hey nice ser-keş olur gerdenüñ ey serv-i sihî
Kimse ḳol ṭolayamaz aña ridâdan ġayrı

7 Ẕâtî bir ḥâldedür kim dehenüñ fikri ile
Kimse vâḳıf degül ol sırra Ḫudâdan ġayrı

1732 Ü.1, H, B, L, Ü.2, Ç— F, HM
[4] revân : revâ L

1733

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Acımaz kimse baña eşk-i terümden ġayrı
Aġlamaz kimse beni dîdelerümden ġayrı

2 Şu şıḳar penbe ile aġzına ben bîmâruñ
Görmedüm dîde-i ṣâḥib-naẓarumdan ġayrı

3 Ah kim kimse bulınmadı görüb iñledügüm
Ah ider nâle-i gerdûn-güẓerümden ġayrı

4 Ṣubḥumuñ mışrını şâm eyler anuñ da dütüni
Hem-demüm yoḳ benüm âh-ı seḥerümden ġayrı

5 Câ̱n virür oḳlaruñuñ zaḫmine ey ḳaşı kemân
Ḳanı çoḳ başlu kimesne cigerümden ġayrı

6 Pây-mâl eyledi devrân beni lûṭf it elüm al
Başa varmaz bir işüm, derd-i serümden ġayrı

7 Şefḳat eyle götürüb yüzümi geldüm ḳapuña
Tuḥfe yoḳ ḥażretüñe rûy-ı zerümden ġayrı

8 Ṭapduġum Tañrı ḥaḳıyçün bu göñül deyrinde
Kimse yoḳ sen ṣanem-i sîm-berümden ġayrı

9 Ẕâtî'yâ pâyına ol cevherüñ îs̱âr idecek
Daḫi nem var sirişk-i güherümden ġayrı

1734

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Kimesne aġzuma ṭamzurmadı şu yaşdan ġayrı
Cihânda üstüme döner bulınmaz başdan ġayrı

1733 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
1734 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

2 Revân oldukca sen cânâ ḥayâtum gidüben düşsem
Yüzüme şu seper yoḳ çeşm-i deryâ-pâşdan ġayrı

3 Ġarâ'ib bu ki ṭuş oldum nola ah eylesem cânâ
Kimesne buña ṣabr itmez demürden ṭaşdan ġayrı

4 Ayaḳ ṣun destüme sâḳî beni ġâyetde acıtdı
Kimesne ġuṣṣadan dâd almadı 'ayyâşdan ġayrı

5 Saña naḳş eyleyüb bu vech ile naḳşuñ bozan Ẕâtî
Degüldür hergiz ol naḳşı güzel naḳḳâşdan ġayrı

1735

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Veh ki benden kesilüb pâreledi bu yüregi
Dôstlar ol cigerüm vaṣlası cânum kesegi

2 İltüben ḥażrete andan yaḳamı çâḳ itsem
Elüme girse ḳıyâmetde o servüñ etegi

3 Ben o ḳul oġlı güzeller şehine ḳul olalı
Geçdi ṭoḳuz siperi âteş-i âhum tüfegi

4 Bu göñül ṭıflını yâ Rab nic' idem bârî hele
Avınur ḫâk-i reh-i yâr ile çeşmüm bebegi

5 Müdde'înüñ nola alursam eger göñlin ele
Ṭaş alur destine görse kişi yavuz köpegi

6 Senüñ aġyâr ile seyr itdügüñ ister mi göñül
Ṣaḳınur gökde güneşden seni ey meh bereki

7 Ẕâtî'nüñ yolı yoluñ beklemek oldı dün-ü-gün
Żâyi' olmaya umaram ki bu yolda emegi

---

[3] ṭuş : duş H

1735 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç

1736

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Zâhidâ rehn-i şarâb it hırka-i sâlûsuñı
Gel dimâğuñ eyle ter terk it koru nâmûsuñı

2 Şem'-i bezm olursa ol meh ey felek pinhân idem
Rif'atüm dâmânı altında tokuz fânûsuñı

3 Devr-i Mecnûn geçdi nevbet baña degdi yiridür
Cûp-ı ahum ay felek gümletse güm güm kûsuñı

4 Gün gibi göke irerse başı hâk olmak gerek
Kim ki ey mâh ârzûlarsa senüñ pâ-bûsuñı

5 Zâtî'yâ bir mürdeden hakkâ ne farkuñ var idi
Dâr-ı dünyâ içre 'ışk idinmeseñ me'nûsuñı

1737

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Tâze dâğı germ olub sînemde ol âfet kodı
Gûyîyâ bir hûr öñümde bir gül-i cennet kodı

2 Gördügümce mihrüm artar hatt-ı ruhsâr-ı nigâr
Gerçi kim ol mâha meyl itmem deyu höccet kodı

3 Hey nice âdem melek görse olur dîvânesi
Hak Ta'âlâ ol perî hüsninde bir hâlet kodı

4 Tâk-ı ebrûsı bu tâk-ı bî-karâr altında ah
Dilde ne şabr-u-karar-u-cânda ne tâkat kodı

1736 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç
[5] —B

1737 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç
[1] ol : bir HM

5 Ârzû ḳılmaz göñül zâhid şarâb-ı cenneti
Bûse-i sâḳî dimâġumda 'aceb lezzet ḳodı

6 Döne döne iñleyüb yanub yakılsam nola kim
Cânuma eflâk dâġ-ı miḥneti ḳat ḳat ḳodı

7 Şehrümüzden Ẕâtî'yâ ol mâh-rû itdi sefer
Menzil-i cân-u-gönülde âteş-i ḥasret ḳodı

1738

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
+ — + — / + + — — / + — + — / + + —

1 Görüñ görüñ yine ol âfet-i perî-zâdî
Ḳıya ḳıya baḳar insâna çeşm-i cellâdı

2 Hümâ-yı zülfine şâhîn olubdürür lâlâ
Lebi eger şekere dirse yaraşur dadı

3 Olurdı cân elem-i intiẓârdan âzâd
Mu'allim eylese âzâd o serv-i âzâdı

4 Sürâdiḳât-ı ġam-u-miḥnet içre pinhânuz
Daḫi bizüm yüzümüz gömeyübdürür şâdî

5 Ṣorarsa Ẕâtî'yi ey nâle ol hümâ diyesin
Ḫorôs-ı 'Arş ḥużûrın uçurdı feryâdı

1739

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + —

1 Seyre ol âhû bizümle gitmedi
Seg raḳîbi ah kim azıtmadı

1738 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç

1739 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç

2 Ḫâṭırın gözler raḳîbüñ ol melek
Hîç şeyṭân göñlini aġrıtmadı

3 Ol perî gördüm raḳîb ile ṭurur
Divini gördüm baña meyl itmedi

4 Yâr merhem ura dirdüm yareme
Ḥâcetüm derdâ yanında bitmedi

5 Ẕâtî'yâ ṭatlu yimişsin ḫûblar
Ṭatlu cânını kimüñ acıtmadı

1740

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ey dil ol mâh ḳanı her gice mihmânuñ idi
Cân ile bende idüñ sen aña ḥükm anuñ idi

2 Tâc-ı zerrîn ile ḳarşuñda yanardı par par
Giceler ṣubḥa degin şem'-i şebistânuñ idi

3 Mûmduñ müşti yüzüñ ḫâtem ile eylese naḳş
Ḥükmi cânuñda yir itmişdi Süleymânuñ idi

4 Leb-i cân-baḫşuñı emsem disem ol 'Îsî-dem
Cânumuzdan oyı virüb dir idi cânuñ idi

5 Gülşen-i bezme gelüb ġonca dehânın açıcaḳ
Ẕâtî'yâ gül gibi destüñdeki dîvânuñ idi

1740 Ü.1, H, B, L, HM, Ç— F, Ü.2
[4] 'Îsî-dem : 'Îsî-nefes HM

1741

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Dürc-i ʿaḳîḳ içinde lebüñ naḳd-i cân ḳodı
Bir gizli yirde sırr ile genc-i nihân ḳodı

2 Bir nice yâr ol kemer içre nihân idi
Bârîk-bînler adını anun miyân ḳodı

3 Bir ṭabʿı rûşen itdi naẓar mihr-i ḥüsnüñe
Bir ẕerre gördi nâmını anuñ dehân ḳodı

4 Yâḳûtuñ üzre kâtib-i devrân gubâr ile
Bir nüsḫa yazdı adını ḥırz-ı revân ḳodı

5 Evvel ki ḫaṭ bilürdi ʿiẕâruñda ismini
Ehl-i zemâne fitne-i âḫir zamân ḳodı

6 Dâ'im benüm yüzüme gülerseñ ʿaceb degül
Ṭabʿ-ı cihânda ḫâṣıyyet-i zaʿferân ḳodı

7 Gösterdüñ it raḳîbe çü Ẕâtî żaʿîfüñi
Yidi zivirdi ile etin üstüḫân ḳodı

8 Senden şikâyet eylerin ol şâha gey ṣaḳın
İḳlîm-i dâda Ḥaḳ anı Nûşîn-revân ḳodı

9 İskender-i zemâne Süleymân-ı kâm-rân
Mülk-i cihâna ṣaḥne-i emn-ü-emân ḳodı

10 Bir pâyesine irmedi ḳadr-i bülendinüñ
Eflâk egerçi ṭoḳuz ayaḳ nerdibân ḳodı

11 Yoḳdur çeker kemânını ʿömri dırâz ola
İnṣâf menzilinde ziyâde nişân ḳodı

1741 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[6] cihânda : zamânda HM
[8] eylerin : eylerem H, HM

1742

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Ol şâh-ı verd-i tâze ki çagındadur daḫi
Dil bülbüli maḥabbeti bâgındadur daḫi

2 Bîmâr çeşmi gibi anuñ ḫasta göñlümüz
Ebrû-yı mihribânı ḳucagındadur daḫi

3 Ol Ḫusrev-i şeker-leb-i Şîrîn-zebânumuñ
Ferhâd-ı dil maḥabbeti ṭagındadur daḫi

4 Nâr-ı 'iẕârını büridi gerçi dûd-ı ḫaṭ
Diller kebâbı 'ışḳı ocagındadur daḫi

5 Şâhid degül mi mihrüme kim mâhî-i hilâl
Dûd-ı siyâh-ı âhumuñ agındadur daḫi

6 Ẓulm ile ḳanum içdügine tîrüñ ey perî
Şâhid yeter ki rengi ṭuṭagındadur daḫi

7 Sâḳî elüñde ayagı gördükçe ṣanuram
Bir tâze güldurur ki budagındadur daḫi

8 Bin i'tiẕâr-u-mihr ile öñüñde mâh-ı çarḫ
Yüz sürdi yire tozı yañagındadur daḫi

9 Sevdâ-yı zülf-i yâr ile ḫalḫal-i dûd-ı âh
Yıllardurur ki 'arş ayagındadur daḫi

10 Yetmez mi mihrüme bu delîl âhum âteşi
Bezm-i felekde mâh çerâgındadur daḫi

11 Dâr-üş-şifâ-yı 'ışḳda Ẕâtî-i derd-mend
Bir şerbet içdi dadı dimâgındadur daḫi

1742 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç
[8] —B / öñüñde : yoluñda HM

1743

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Gel ṭatlu ṭatlu ẕikr idelüm ol şeker lebi
Hemşîresi imiş anuñ ey dil maḥallebi

2 Bildi mu'âriż olsa gerek 'âriżuña mâh
Şaḳḳ itdi tîġ-i mu'ciz ile Ḥażret-i Nebî

3 Böyle yaḳar ıraḳdan o ḫôrşîd-ruḫ beni
Ḥâlüm nola eger ki olursam muḳarrebi

4 Destinde câm-u-dilde leb-i yâr-ı bî-riyâ
Ṣâfî degül mi 'âşıḳuñ ey ṣôfî meşrebi

5 Ẕâtî ne demdedür dir ise diñ o mâhuma
Döndürdi çarḫa yer yüzini eşki kevkebi

1744

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Didüm ḳaçma didi cânuñ olur senden ḳaçan şimdi
Didüm ey ġamzesi âfet gözi ḫûnî ḳaçan şimdi

2 Şu şızmazdı aramuzdan senüñle ḳanı ol demler
İdindüm yaşumı hem-dem senüñ hecrüñde ben şimdi

3 Du'âlar oḳuyub ururduñ içte raġbet itmezdi
Uluduñ yâr yanında raḳîbâ veh ki sen şimdi

1743 Ü.1, H, B, L— F, HM, Ü.2, Ç
[2] Bildi : Gördi B / 'âriżuña : 'âriżuñla B

1744 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

4 Saña ḳardaş olanlardan ṣaḳın ey Yûsuf-ı ṣânî
Degüldür dôstuñ egnüñde olan pîrehen şimdi

5 Dimişsin Ẓâtî-i zer-çihrenüñ uş alayın cânın
Ḳoma ḫayr işi te'ḫîre al ey sîmîn-beden şimdi

1745

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Beni öldürse efendi gözüñüñ cellâdı
Ḳurtılub ġuṣṣadan olurdum anuñ âzâdı

2 Göñlüñi aḳıdımadum nice âh itmeyeyin
Eridürken şu gibi âhum odı pûlâdı

3 'Işḳ bir ḳaṣr-ı mu'allâ idi n'olaydı anuñ
Seng-i ḳahr ile urılmaya idi bünyâdı

4 Ölürin cevr-ü-cefâ itmez iseñ baña eger
Cevrin afyônınuñ olmış dil-ü-cân mu'tâdı

5 Oldı Ẓâtî leb-i şîrînüñe 'âşıḳ olalı
Ḫusrev-i milket-i ġam kûh-ı belâ Ferhâdı

1746

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Başuma od yaḳar ey ḥüsn ilinüñ pâdişehi
Ah kim bu şerer-i âteş-i âhum sipehi

2 N'ideyin ḳarşuma sen nâz ile ṣalınmaz iseñ
Dûd-ı âhum yeter ey ġonca baña serv-i sihî

1745 Ü.1, H, B, L, HM— F, Ü.2, Ç

1746 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

3 'Acebâ yine kimüñ başına gün ṭoġdı bu gün
Ḳanḳı menzilde disem ben o meh-i çâr-dehi

4 Pür-havâ içi benüm gibi delinmiş yüregi
Dem-be-dem nây figân eyledügin ṣanma tehî

5 Bî-güneh 'âşıḳı öldürdügüñi Ẕâtî añar
Anı öldüre idi yoġ idi cânâ günehi

1747

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Düşürdükce felek zerrîn yatuġı
Olaydum bezm-i cânânuñ ḳonuġı

2 Dirîġâ bâġ-ı vaṣlı mîvesinden
Ṣıdurmaz gözüme dil-ber ḳoruġı

3 Buçuḳ gün yâr ola bârî didüm yâr
Eyitdi ḳomaz alursın buçuġı

4 Atası ḫûyını ṭutmış nigârâ
Raḳîbüñ oġlı ol ṭoñuz çocuġı

5 Cefâ idüb vefâlar itmemekdür
Güzeller bildügüñüñ varı yoġı

6 Ṣaçuñ yola iner yol başıcıdur
Benüm boynuma kes başın yazuġı

7 Şınuḳ göñüllerüñ fürḳatde Ẕâtî
Ümîd-i vaṣl-ı dil-berdür ṣaruġı

---

[4] gibi : bigi F

1747 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2— HM, Ç

1748

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Şu kim seyr eyler ol çâpük-süvârı
Gider elden 'inân-ı iḫtiyârı

2 Bile al gel içür ben teşneye tîz
O tîġ-ı âb-gûn-u-âb-dârı

3 Dir idüm geçdügi naḳşı göreydüm
Ben ol naḳşı güzel nâzüg nigârı

4 Beni dôlâb gibi iñledübdür
Felekler döne döne zârı zârı

5 Dün-ü-gün var o ser-keş yâre Ẕâtî
Ola kim ola mâ'il varı varı

1749

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ol Yûsuf-ı s̱ânî yine çâh-ı dile düşdi
İḫvân-ı ġam-u-derd-ü-belâ başuma üşdi

2 Bir şeb beni ol mâha ḳarîn itmedügiyçün
Ahum odı gerdûnda sitâremle ṭutuşdı

3 Bir gözleri cellâda göñül virdi o ḫûnî
Bir kendü gibi âfet-i ḳattâle buluşdı

1748 Ü.1, H, L, F— B, HM, Ü.2, Ç
[4] dôlâb : ṭolab F

1749 Ü.1, H, L, HM, Ü.2— B, F, Ç
[1] çâh-ı : cân u HM

4 Ağlamayın mı güler aḥvâlüme itler
A'dâ beni sensüz görüb ey dôst gülüşdi

5 Şaçı şaḳalı düşmanuñ ey şâh-ı cihânum
Zâtî ḳuluñuñ desti ile vây ki yoluşdı

1750

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ḫaḍrâ ḫaṭı kim çihre-i cânânı ḳuşatdı
Şan sebze-i ter gird-i gülistânı ḳuşatdı

2 Ḥâlüm görüben barmaġını aġzına aldı
Şan ḫâtemi engüşt-i Süleymânı ḳuşatdı

3 Geydüñ yine bir pîrehen altunlu yaḳalu
Hâle ṣanasın kim meh-i tâbânı ḳuşatdı

4 Ben bendeñi fürḳatde ġamuñ itdi iḥâṭa
Gûyâ ki şehâ leşkeri sulṭânı ḳuşatdı

5 Zâtî gözi yaşın dökerek çarḫa girelden
Çep çevre seni yüreginüñ ḳanı ḳuşatdı

1751

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Feraḥ-şâd eyledüñ ḫôrşîd-i câm ile bu ġam-nâki
Murâdum ḳuṭbı üzre döndürübdür ṭâli' eflâki

1750 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[1] Ḫaḍrâ : Ḫıżr-ı B, F
[5] yaşın dökerek : yaşını döker HM

1751 Ü.1,H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç

2 Sitârem gör rıżâmuñ semtin idindi mesîr encüm
Müşerref itdüñ ey meh pertev-i lûṭfuñla ben ḫâki

3 Baña ġam zehr içürmişdi elüme bir ayaḳ ṣunduñ
Ne derdüm var irişdürdüñ ṭabîbüm yine tiryâki

4 O bir ḫûnîdür ey sâḳî içer süze süze ḳanum
Helâk itdüñ beni süzme o çeşm-i mest-i bî-bâki

5 Ḥabâb anuñ gümiş zengi ḳızarmışdur yürür ṣâfî
Ayaḳdur Żâtî'yâ meydân-ı bezmüñ peyk-i çâlâki

1752

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Şikâr it bir hümâyı iç şarâbı
Ocakda civ civ ötsün ḳuş kebâbı

2 Ṭoludur âfitâbe ey sitâre
Getür bu menzile ol âfitâbı

3 Ḳadeḥ baḥr-i ṣafâda bir gemidür
Anuñ bir bâd-bândur her ḥabâbı

4 Ḳomaz Mevlâ ile ḳul arasında
Şarâb perdedür ṣôfî ḥicâbı

5 Der-i mey-hâneye Żâtî yüzüñ sür
Dilerseñ südde-i devlet me'âbı

---

[2] idindi mesîr : idindi ise B, F
[4] itdün : — Ü.1, L, itdi B, F

1752 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[3] baḥr-i : bezm-i Ü.1, L
[5] —me'âbı : —penâhı Ü.1, L

1753

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ah başı taşra bir yalıñ ışıkdur âteşî
Baña hem-dem eyleme bu kelle-ḫuşg-u-ser-keşi

2 Bedr ise olsun hilâl-i mihr ise bulsun zevâl
Şem'e kim teşbîh iderse ol 'izâr-ı meh-veşi

3 Ḫâli bir begdür o mâhuñ şehrde bir dânedür
Rûm ilinde yokdur ol ḫûb-ı Ḫıṭânuñ beñdeşi

4 Menzilin 'âşıklaruñ tîr-i ḥased eyler ḳubûr
Ol kemân-ebrû ile pehlû-keş olmış tîr-keşi

5 Zâhidâ yek cür'ası cümle cihânı ġaşş ider
Bir şarâb-ı bî-ġaşuñ Zâtî olubdur kim ġaşı

1754

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Ol âfitâb-çihre mihrüm bilüb işitdi
Yüzüme baḳmaz oldı baña 'aceb iş itdi

2 Cismüm görinmez ammâ ṭutdı cihânı nâlem
Bu ḥâleti cihânda kim gördi kim işitdi

3 Telḫ olsa âb-ı deryâ ṭañ mı ḳamu nehengüñ
Ḳullâb-ı zülf-i yâri işitdi ödi şıtdı

1753 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[3] şehrde : Rûmda HM
[4] âşıḳlaruñ : ḥâsidlerüñ B, F

1754 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

4 Dimiş ḳırmaludur ser-cümle bâde-nûşı
Ey şeyḫ-i şehr vâʿiẓ ḥadden tecâvüz itdi

5 Ol mâh-ı cân-ı ʿâlem çün gitdi şehrümüzden
Mecmûʿ-ı ḫalḳ-ı şehrüñ Ẕâtî ḥayâtı gitdi

1755

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Yine geldi bir aḫiryân komaz alur buçuġı
Vây bu kâfir be müselmân ḳomaz alur buçuġı

2 Ol perî yüzlü ḳul oġlına göñül virdügümi
Ṭuydı bir dîv-i Süleymân ḳomaz alur buçuġı

3 Ol Süleymân-ı zamânuñ yine bir ehrimeni
Ḫışm ile geldi şitâbân ḳomaz alur buçuġı

4 Ben didüm yarım aġız bûseye ʿahd itmişdüñ
Didi ol ser-ver-i ḫûbân ḳomaz alur buçuġı

5 Yarı cânum yoġ idi cânuma ḳaṣd ide deyu
Ḳaṣd ile geldi o cânân ḳomaz alur buçuġı

6 Arada buçuġı yoḳ Ẕâtî yine geldi raḳîb
Ol buçuḳ degmez aḫiryân ḳomaz alur buçuġı

7 Ḫışm ile didi buçuḳ degmez ideyin derüñi
Uydı ulaşdı firâvân ḳomaz alur buçuġı

1755 Ü.1, H, B, L, F— HM, Ü.2, Ç
[7] Ḫışm ile didi : Didi ḫışm ile B, F

1756

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Ferhâd dögmesün mi ṭaġlarda ṭaşa başı
Ḳaṣr-ı viṣâli Ḫusrev yapdı o yondı ṭaşı

2 Sulṭân-ı 'ışḳam ahum odı şirârı ḫaylüm
Ahumla çeşmüm itdüm ṣancaḳ begi ṣubaşı

3 Cân-u-dile dil-âver geçse 'aceb mi tîrüñ
Bürc-i bedende ey meh zeyn itdi ḳanlu başı

4 Yanub yaḳılduġumca çeşmüm revân ṣu sepdi
Merdümlük itdi ġâyet olsun ziyâde yaşı

5 Dîvânuñ oldı Ẕâtî bir dil-rübâ-yı nev-ḫaṭ
Şâ'irleri zamânuñ andan ider trâşı

1757

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Kûh-ken her ḳanḳı ṭaş ḳatıysa ursun başını
Ḳaṣr-ı 'ışḳı cümle ben yapdum o yondı ṭaşını

2 Ṣu sepüb merdümlük itdi sîne-i pür-sûzuma
Ḥaḳ Ta'âlâ çeşmemüñ ḳılsun ziyâde yaşını

3 Ḫâne-i ḳalbüm ṣafâ bulsun kederden pâk olub
Sâḳîyâ lûṭf it ġubâr-ı ġuṣṣanuñ ferrâşını

4 Aş ile ḥalvâ bişürmekde raḳîb üstâd imiş
Ḥaḳ naṣîb itsün bize ḥalvâsını-vü-aşını

5 Ey melek eflâke ejderhâ çekilmiş ṣandılar
Ẕâtî'nüñ görüb ḳapuñda âh-ı âteş-pâşını

1756 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
1757 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç

1758

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Seḥer ṣaḥrâya 'azm itdüm murâd-ı dil şikâr oldı
Göründi bir elif-ḳâmet şikârum âşikâr oldı

2 Felekler şehr-i 'ışḳuñ içre toḳuz ḳubbelü câmi'
Duḫân-ı âteş-i âhum çıkub aña menâr oldı

3 Faḳîri naḳd-i derdüñ bir 'aceb gencîne itmişdür
Ṭolaşdı cümle regler her ṭaraftan baña mâr oldı

4 Ḳani 'aḳl-u-ḳani ṣabr-u-ḳani râḥat ḳani ṭâḳat
Dirîġâ cümle yârânum yanumdan târ-u-mâr oldı

5 Bu gün Ferâddan dîvânedür kühsâr 'ışḳuñda
Gör e ey ḫusrevüm Zâtî ne şîrîn yâdigâr oldı

1759

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Ne şerbet ṣundı sâḳî-i zamân kim yoḳ anuñ nîşi
Bu derd ile benüm cânum nice cân virmesün kişi

2 Bi-ḥamdi llâh ḳoduñ şâhum yirine dôstluḳ ḥaḳḳın
Faḳîri ağladub güldürdüñ a'dâ-yı bed-endîşi

3 Görüb yürekdeki zaḫmi ziyâde rîş-ḫand itdüñ
Hele ağırladuñ ṭatlu dil ile sen bu dil-rîşi

4 Ṭeraḥḥum dâmeniyle bir gözüm yaşın siler yoḳdur
Beni ağlatmadur her dem cihânuñ Zâtî'yâ işi

5 Beni müstaġraḳ-ı deryâ-yı eşk itdüñ bi-ḥamdi llâh
İşigüñden ḳuru göndermedüñ ey şâh dervîşi.

1758 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
1759 Ü.1, H, B, L, F, HM— Ü.2, Ç
[4] bir : bu B, F
[5] kuru : ḳurı HM

1760

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Münkesif eyledi ḫaṭṭuñ günümüz şâm oldı
Ay efendi gel e şimden girü aḫşam oldı

2 Sen perî ġayr ile ḥammâma gidelden eflâk
Nâr-ı âhumla ṭoḳuz ḳubbeli ḥammâm oldı

3 Hem-nişîn oldı gelüb bir yire 'îd ile bahâr
İrdi hengâm-ı ṣafâlar güzel eyyâm oldı

4 Ḫâb-ı ġafletden uyan zevḳ-u-ṣafâlar demidür
Gözüñ aç şehrüñ içi pür-gül-i bâdâm oldı

5 Yüri lâ'lîn ayaġı lâle gibi destüñe al
Her şecer bâġda ḫûb-ı semen-endâm oldı

6 Eyle yârân ile 'âlem bu demüñ ḳadrini bil
'Âlemüñ gicesi ḳadr-ü-güni bayram oldı

7 Gözüñ aç niteki nergis naẓar it lâlelere
Her biri râḥ-ı ṭarâvetle ṭolu câm oldı

8 Sôfî yâ Rab nice ḳuşdur diler uçmaḳ ammâ
Gelmedi gülşene tesbîḥi aña dâm oldı

9 Ẕâtî'yâ gördi kelâmuñ fuṣaḥâ-vü-büleġâ
Didi bu mu'cize Ḥaḳdan saña ilhâm oldı

1760 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[2] —HM / gidelden : girelden H
[5] ḫûb-ı semen : bir serv-i gül H / ḫûb-ı : serv-i HM
[7] —HM
[9] fuṣaḥâ-vü-büleġâ : büleġâ-vü-fuṣaḥâ HM

1761

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Gerçi kim miḳdârda kendüm hemân erzen gibi
Dâġlar var yüregümde her biri ḫırmen gibi

2 İki gözden ḳan revân aḳar beni ḫayyât-ı 'ışḳ
Eyledi derdâ ki âl iplikli bir sûzen gibi

3 Ṭoġruya hem-râh olub her kim ki egriden ḳaçar
Ḳande irse ḫôş geçer yir idinür demren gibi

4 Rûzgâruñ şiddetini çekdi deryâlar gibi
Yeltenen bâd-ı havâ-yı 'âleme yelken gibi

5 Bâd-ı dilde ḳopmasa eşcâr-ı ḥubb-ı mâ-verâ
Birlige bitmez kişi yâr ile cân-u-ten gibi

6 Zâl-i çarḫuñ âline aldanmasun ey dôstlar
Arḳasın yire getürmek isteyen Erzen gibi

7 Ẕâtî'yâ geh geh bu ḫâristân-ı 'âlemde seni
Ġoncalardur göñli açuḳ yâr iden gülşen gibi

1762

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ṭaşlarla döge döge kendümi ḫırmen gibi
'Aḳlı ṭaġıtdum dögülmiş bir avuc erzen gibi

2 Rûz-u-şeb şevḳ-ı tecellâ-yı cemâl-i dil-rübâ
Berḳ urur göñlümde nâr-ı Vâdî-i Eymen gibi

1761 Ü.1, H, L, Ü.2, Ç— B, F, HM
[4] gibi : ḳadar H
[5] dilde : dilden H

1762 Ü.1, H, L, Ü.2, Ç— B, F, HM

3 Baḳsa çeşmüm yüzüñe dil ḫânesin rûşen ider
Ḳıbleden yaña açılmış bî-bedel revzen gibi

4 Müntaḳimdür bu cihân itdügini bulur kişi
Dôstum ḳahr itme lûṭf it dôsta düşmen gibi

5 Gey ferâġat cübbesini çek yaḳaya başuñı
Tâ düşe ehl-i vilâyet pâyuña dâmen gibi

6 Tîre-dillükden ḫalâṣ olmaz irür noḳṣân müdâm
Nânını başḳa yiyen şaḫṣa meh-i rûşen gibi

7 Künc-i ḥasretde ṭabîbüm Ẕâtî-i dil-ḫasteye
Kimse hem-dem olmayubdur eşk ile şîven gibi

1763

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Göñlüñe girenlere geçmez ḥavâdiş demreni
Ṣol dil-âver gibi kim geymiş demürden cevşeni

2 Cür'a-i câm-ı leb-i lâ'l-i nigârum var iken
Küp şarâbına n'içün küp küp düşem ol bir denî

3 Merdüm-i çeşm-ü-süveydâ-veş ḫayâl-i ḫâl-i dôst
Ḫâne-i çeşmümle dâr-ı dilde ṭutdı meskeni

4 Dest-i 'ışḳ ile girîbân-çâk-ü-baḥr-i eşke ġarḳ
Dönmişem şol fülke çâk olmış havâdan yelkeni

5 Gül gibi gel naẓm-ı rengînine gûş ur Ẕâtî'nüñ
Bülbül itdi anı ey ġonca cemâlüñ gülşeni

1763 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2

1764

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Çarḫ tennûrını pür eyledi ahum 'alevi
Ṭutdı ṭûfân-ı sirişküm yeri cümle bi-tevî

2 Ahumuñ ṭôpları zelzelesinden bir gün
Ḳorḳarın yirlere giçe feleküñ ṭoḳuz evi

3 Nâlemi gûş idüben çarḫa girer şems-ü-ḳamer
Ney ṣadâsın işidüb niteki ḫalḳ-ı Ḳonevî

4 Ḫâr iken mihrüñüñ ey mâh havâsı itdi
Yaşumuñ merdüm-i çeşmümle mizâcın demevî

5 Dişlerüñle lebüñ evṣâfını inşâ itsem
Meyl ider her kişi mânend-i nebât-ı ḥamevî

6 Mâh-ı nev dünyede ṭurduġı ḳadar 'ömri ola
Kim ki ebrûña muşâbih dir ise mâh-ı nevi

7 Ḥaḳ budur lûṭf ile Ẕâtî bu kelâm-ı mu'ciz
Âdemüñ göñlin açar misl-i ḥadîs̱-i Nebevî

1765

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilatün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ey felek ol alnı meh gün yüzlü cânânum ḳanı
'Âlemi pür-nûr iden ḫôrşîd-i raḫşânum ḳani

2 Yılduzum barışmadı hergiz şeb-i hicrân ile
Ol sa'âdet ṣubḥı ol mihr-i dıraḫşânum ḳani

1764 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

1765 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

3 Ḳanḳı bürci eyledi bu şeb müşerref bilmezin
Menzilinde bulmadum ol mâh-ı tâbânum ḳani

4 Yiri göki aradı ahumla yaşum bulmadı
Ol yüzi gün ḳâmeti serv-i ḫırâmânum ḳani

5 Derd-i hicrân ile başum ḫôş degül virüñ cevâb
Ol ṭabîb-i cân-u-dil ol derde dermânum ḳani

6 Dîv-i fürḳat itdi ben mûr-ı żaʿîfi pây-mâl
Ey ṣabâ billâhi dâd itsün Süleymânum ḳani

7 Leşker-i ġam eyledi Ẕâtî göñül mülkin ḫarâb
Ben faḳîre irsün ol devletlü sulṭânum ḳani

1766

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ḳad ʿizzet idüb pîrlüge iki büküldi
Dendân ile göz nûrı ayağına döküldi

2 Ḫôş genc idi aʿżâda olan ḳuvvet egerçi
Döküldi görüb pîrlügi ẓarfı söküldi

3 Terk itdi teni ḳuvvet ile ṭâḳat-ü-ḳudret
Yâr oldı ʿaṣâ ile ıḳıldı-vü-çoḳuldı

4 Ey pîr ol âvâz-ı ney-i bezm-i fenâdur
Ṣanma ki ṭanîn ola ḳulağuñda güvüldi

5 Arar egilüb olmadı ḫam ḳameti pîrüñ
Bir cevher idi Ẕâtî yigitlik yavı ḳıldı

1766 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[4] âvâz-ı ney-i : âvâze-i ney HM / fenâdur : fenâda L, belâda HM
[5] yigitlik : bu günlük HM

1767

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Sebû ṣanma senüñ gibi ḥarâmî başıdur sâḳî
Ol âl ile ḥarâmîler ṭutar ṣubaşıdur sâḳî

2 Ḳadeḥ devri Süleymân-ı ṣafâ engüşterînidür
Mey-i yâḳût-ı rümmânîyle câmuñ ḳaşıdur sâḳî

3 Aña bu ḳalb-i ġâm-gînüm nice meyl itmesün ṣâfî
Mey-i nâbuñ ġubâr-ı ġuṣṣanuñ ferrâşıdur sâḳî

4 Ḳoyub ḫûm-ḫâne-i pür-lâ'li meyl itmez dil ol ḳaṣra
K'içinün ṭoprağı zer olsa anuñ ṭaşı dür sâḳî

5 Ne ġam ġam reh-zeninden aña der-bend-i cihân içre
Müdâm anuñ ki câm-ı nâb ile yoldaşıdur sâḳî

6 Aña meydân-ı bezm içre ayaḳdaş olmaz kimse
Ayağını çeker yoḳdur cihân 'ayyâşıdur sâḳî

7 Bize bir demde yüz ẕevk-u-ṣafâ 'azîz olur Ẕâtî
Bu gün bu 'âlem-i bezmün cevâhir-pâşıdur sâḳî

1768

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Server-i erbâb-ı devlet añla ben merdâneñi
İtlerüñle beklerin her gice devlet-ḫâneñi

2 Çoḳ dili ağzı ṭoḳındı perçemüñde göñlüme
Göreyin dil bükini görsün nigârâ şâneñi

1767 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2

1768 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

3 Ṭoldurursun 'ömrümüñ peymânesini dôstum
Düşmana ṭolu içürseñ pür idüb peymâneñi

4 Başlarından yaşum aşar ṭaġlar olur pây-mâl
Vâ'de-i vaṣl ile bend it yoḫsa ben dîvâneñi

5 Yüregine çâre yoḳ şu sepmege maḥrûnuñuñ
Odlara yaḳmaġa ammâ mûmsın pervâneñi

6 Ḥüsn-i Yûsuf ḳıṣṣasın ḳo vaṣf-ı yâri eyle ter
N'eylesün 'âşıḳ senüñ vâ'iẓ ḳuru efsâneñi

7 Bir dür-i yek-dâne ile Ẕâtî'yâ nûş it müdâm
Âsiyâb-ı devr-i dûn ṣanma düketmez dâneñi

1769

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
— + — — / + — + — / + + —

1 Ḫaṭṭuña virdüñ ey nigâr yüzi
Bâd-ı âhum ḳoparmasun mı tozı

2 Ögme ey dôst düşmanı kerem it
Baña ögretme gütdügüm ṭoñuzı

3 Yâr ile seyr iderdük aġyârı
Çıḳa geldi bize ṭoḳındı gözi

4 Ḳoyunum biñ olurdı ṣunsa ḳadeḥ
Bir ḳoyun ala gözli körpe ḳuzı

5 Sûzı meclisde nây-ı nâlemüzüñ
Didi sâzendeye götür ḳopuzı

1769 Ü.1, H, B, L, F, Ü.2— HM, Ç
[3] —F / iderdük : iderken B / aġyârı : aġyâruñ H, B
[4] gözli : gözlü F

6 Ṭutdı ṣôfî mekân Ḳalatada
Oldı bir bî-bedel fireng uyuzı

7 Ẕâtî'nüñ ẕât-ı bî-naẓîrüñdür
Fikri göñlinde-vü-dilinde sözi

1770

Mefʿûlü Mefâʿîlü Mefâʿîlü Feʿûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Bir ḳara süri zengî imiş cümle cidalı
Müjgânuñ ider leşker-i ʿaḳl ile cidâli

2 Gösterme yüzüñ mihr odına mihri yaḳarsın
Ey meh yeter ol sûḫteye kendü zevâli

3 Cânını revân eyler aña ânî görenler
Ol âfete diñ ḳana girer geymesün alı

4 Geymiş ʿaselî ḫilʿati ol ḫusrev-i ḫûbân
Diñ ṣorana dirler leb-i şîrînine balı

5 Bir serv-i revân olduġına bâġ-ı cemâle
Anuñ iki yanında iki zülf iki dâli

6 Olmaz nitekim ʿâşıḳ-ı bî-ṣabr ḳarârı
Ḳalmaz o perîyi görenüñ hîç mecâli

7 Yoḳdur deheninüñ nitekim hîç naẓîri
Ey Ẕâtî bulınmaz ḫaṭ-i Yâḳûtî misâli

---

[6] —F / ḳalatada : Ġalatada B

1770 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[1] cidalı : celâlî H

1771

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Olsun ziyâde pâdişehüñ 'ömri devleti
Görmiş degül cihânda kimesne bu zîneti

2 Görsün bu ḥüsn-i zînet ile çâr-sûları
Görsem diyen kimesne gülistân-ı cenneti

3 Seyr eyle ṣôfîyâ bu ṭonanmayı ḳalmaya
Ḳalbüñde tâ ki zînet-i Firdevs ḥasreti

4 Uçmaḳ dilerdi bunda vilâyet velîleri
Bu zeyn ile işitse bu taḫt-ı vilâyeti

5 Yûsuf cemâli gibi ṭutarsa 'aceb degül
Bu zînet ile 'âlemi bu şehr şöhreti

6 Ger görse Mânî vây yine görsem anı dir
Taṣvîr şöyle virdi Ḳalataya ṣûreti

7 Mecmû'-ı gizlü genc 'ayân oldı Ẕâtî'yâ
Mehdîdurur meger ki Ḫudâvend ḥażreti

1772

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Bulınmaz ey hilâl-ebrû ḳamer-ruḫ sen ḳadar şehrî
Araṣa meh gibi on iki ay âdem ḳamu şehri

2 Birâder ḥüsnüñe Yûsuf şeker lâ'lüñle hem-şîre
Ḳapuñla âsümân yerdeş ruḫuñla mâh hem-şehrî

1771 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[1] cihânda kimesne : kimesne cihânda H
[2] ḥüsn-i : ḥüsn ü H

1772 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

3 Benüm şu'bân-ı âhum çekmesün zencîr-i ḳahr ile
Felekler olmasun ġâfil yedi ṭâsı geçer zehri

4 Cihân bir pîre-zendür niçe erden arta ḳalmışdur
Kişiden 'âḳıbet alur anuñ cân naḳdidür mehri

5 Gelişine göre ḳulluḳ cihânda beglük isterseñ
Muvâfıḳ idemez râ'yına kimse cünbüş-i dehri

6 Lebi tiryâkler ruḫsârına öykündüñüz deyu
Girüb ezhâr arasına ṣaçar bâd-ı ṣabâ zehri

7 Benüm eczâmı çoḳdan kül iderdi âteş-i fürḳat
Ümîd-i vaṣl-ı yâruñ olmayaydı Ẕâtî'yâ nehri

1773

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Temâşâ itmege vardum ben o şûḫ-ı şeker-ḫandi
Ḳapusın eyledi ol lebleri şekker Semerḳandî

2 İñen ra'nâ iñen şîrîn yaraşmış ol lebi şekker
Ṣarınmış başına bir şerbetî maḥbûb dülbendi

3 Şikâyetler idüb aġlar mı ṣanduñ ḫusrevâ senden
Aḳar aġzı ṣuyı şîrîn lebüñe çeşmüm imrendi

4 Göñüller kârbânından gelüb dil çıḳmadı hergiz
Güẕer-gâh-ı muḫâlifdür be-ġâyet 'ışḳ derbendi

5 Lebi vaṣfında bir şîrîn-ü-ter rengîn ġazel dirseñ
Gerekdür kâġıdı Ẕâtî şeker-reng-ü-Semerḳandî

---

[6] öykündüñüz : öykündiler H

1773 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[2] ra'nâ : nâzüg HM

1774

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 'Âşıḳ olalı gülmemişem bir zamân daḫi
Ol dem bu demdür iki gözüm ḫûn-feşân daḫi

2 Ġamzeñ yanında tîre di geçsün geçinmeden
Öykünmeden o ḳaşa çekilsün kemân daḫi

3 Kessün ḫûyın o yüzi açuḳ bî-ḥayâya di
Ġamzeñle baḫse tîġ uzadurmış zebân daḫi

4 Sögdi çekerken oḳlarını sîneden bilür
Ṭatlu söz ile çıḳduġın inden yılan daḫi

5 Anuñ ümîd-i vuṣlatı oldı yirine cân
Ol mâh şehrden gideli gitdi cân daḫi

6 Ṣanmañ ki 'aksi nâlemüñ eṭrâfdan gelen
Eyler fiġân fiġânum işidüb cihân daḫi

7 Gördügi nev-cuvâna düşer göñli Ẕâtî'nüñ
Pîr oldı kendi göñli velî nev-cuvân daḫi

1775

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Bu lûṭf-ı ḥüsn ile görüb ol mâh-ı eşrefi
Gösterdi ṣubḥ-gâh aña aġzında eşrefî

2 Gögsin ḳaḳub ol eşrefe gösterdi eşrefî
Def'î defüñ revâ yüzine ursalar kefi

1774 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2
[5] oldı yirine : yirine oldı H, HM

1775 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
[1] lûṭf-ı : lûṭf u H // aġzında : aġzından H

3 Şekker-mis̱âl sözler ile nûr-ı meclise
Mûmuz revân oḳumaġa ol yüzi muṣḥafı

4 'Âlem ṣaḥîfesinde o ḫaṭṭ-ı zebercedüñ
Görmiş degül mis̱âlini Yâḳût-u-Ṣayrafî

5 Ḳadre irişe bir şeb eger ey meh-i şerîf
'Îd-i viṣâlüñüñ ki ola Ẕâtî müşerrefi

1776

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Velî 'ömr-i 'azîzümden 'azîzüm bir nefes ḳaldı
Göñülde ṣanma vaṣl-ı yârdan ġayrı heves ḳaldı

2 Gidüb cân-u-göñül oldı bu pür-peykân tenüm tenhâ
Uçub ṭuṭîleri gûyâ demürden bir ḳafes ḳaldı

3 Didüm cânâ saña göñlüm ḳalubdur râh-ı ḥasretde
Didi bir ṣarp yoldur anda çoḳ çâbük-feres ḳaldı

4 Didüm göñlüm yıḳıldı gitdi derdâ gitmedi nâlem
Didi dil-ber bu dünyâda ne deyr-ü-ne ceres ḳaldı

5 'Aceb mi yana yana âh idersem nâr-ı ḥasretden
Yidi ṭamu odı deñlu yürekde bir ḳabes ḳaldı

6 Müşebbek sînede ḫâlüñ ḫayâli ey hümâ-peyker
Teninde târına gûyâ ṭolaşdı bir mekes ḳaldı

7 Nola dögse mekes gibi eliyle başını Ẕâtî
Viṣâlüñ ḫânına bulmadı derdâ dest-res ḳaldı

1776 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2
[4] dünyâda : dünyâya H, HM

1777

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Her kime yâruñ naṣîb olursa ḫân-ı vuṣlatı
Eyler ol şaḫṣı ġanî 'âlemde cennet ni'meti

2 Kâkül-i pür-tâbuñuñ endîşesinden pür göñül
Aldı bir ḥayrânı gûyâ kim ḳadâyıf ḥayreti

3 Sen bir inci dişli sîmîn-tensin aduñ añılur
Nitekim dünyâyı ṭutmışdur pilâvuñ şöhreti

4 Lâ'l-i nâbuñ ġuṣṣasın yimek dem-â-dem ey hümâ
Göñlümüñ şeh-bâzına hem kebk-ü-hem dürrâc eti

5 Dôstlar döndürdi Ẕâtî'yi muḥarrâ yaḫniye
Ḫân-ı vaṣl-ı-dil-berüñ derdâ ki nâr-ı ḥasreti

1778

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Beni ey dôst düşman gördi tîz ağzın hemân ṭutdı
Görenler didiler anı it ağzın üstüḫân ṭutdı

2 Düşerken ḳa'r-ı çâh-ı ġuṣṣaya bu devr ḳahrından
Yetişdi merḥamet itdi şarâb-ı erġavân ṭutdı

3 Ḳızarmış beñzi gördüm ṣubḥ-dem bu çarḫ-ı ḫûn-ḫâruñ
Dönüb yürür yerinden gidemez beñzer ki ḳan ṭutdı

4 'Aceb ḳanden varam ben mâ-cerâmı şerḥ içün yâre
Ziyâde ḳanlu ṣudur çevremi eşk-i revân ṭudı

1777 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[4] dürrâc : türrâc H

1778 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

5 Ṭutarken ayağı elde ṣafâ virmez deyu bu mey
Şu kim and içdi sâḳî içdügi sâ'at hemân ṭutdı

6 Deminde mürdeler iḥyâ ider bir cândan ayrıldum
Mesîḥ-i nâlem anuñçün çıḳub gökde mekân ṭudı

7 Didüm kim ey perî-peyker şeker tengine mûr üşmiş
Didi möhr-i Süleymân çevresini ḳavm-i cân ṭutdı

8 Güneşden ṣaḳlayub ey meh cemâlüñ üstine zülfüñ
Seḥâb-ı server-i 'Âlem miṣâli sâye-bân ṭutdı

9 Süleymân ile İskender-miṣâl eş'âruñ ey Ẕâtî
Lâṭîf efkâr-ü-şîrîn söz ile mülk-i cihân ṭutdı

1779

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Terk-i ser eylesün dir imiş ol cefâ yüki
Boynumdan ırmaġ ister isem ben nola yüki

2 Ṭômâr-ı zülfini yüzi üzre yazub nigâr
Didi çözüldi Rûmda misk-i Ḫıṭâ yüki

3 Cânân yolumda cânı revân eylemez dimiş
Deng olduġum bu aġır olur iftirâ yüki

4 Seyl-âb-ı eşk gördi ki dünyâyı ġarḳ ider
Yıġdı yuḳaru ḫâce-i ḥüsn-ü-behâ yüki

5 Ḥayrânıdur cihân ḳamu esrâr-ı 'ışḳuñuñ
Deng oldı bu deyu ne yıġarsın baña yüki

6 Bârî helâk idüb beni bu yükden it ḫalâṣ
Deng itdi ben ża'îfüñi derd-ü-belâ yüki

7 Ẕâtî çeker cefâñı ne deñlu ża'îf ise
Ġayretlüdür o yerde ḳomaz serverâ yüki

1779 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1780

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ḥamr-ı 'ışḳ ile Ḥudâ ḫâkümi taḫmîr itdi
Şevḳ ḫum-ḫânesin ol ṭîn ile ta'mîr itdi

2 Meyl ider cennete 'âlem meger ey ḥûr-liḳâ
Anda naḳḳâş-ı ezel ḥüsnüñi taṣvîr itdi

3 Ol elif gibi oḳuñ ṣadruma ṭogrulduġıçün
Göñlüme girdi-vü-cânumda revân yir itdi

4 Levḥ-i mehde görinür vaṣf-ı ruḫuñ kâtib-i çarḫ
Ḫâme-i şa'şa'a-i şems ile taḥrîr itdi

5 Ẕâtî vaṣf eyledi ḥüsnüñ nitekim bir 'âlim
Ṣûre-i Yûsufı yüz şevḳ ile tefsîr itdi

1781

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Aña kim hem-'inân ol Ḫusrev-i Gül-gûn-şemend oldı
İrişdi def'î Şîrîn-i murâda sîne-bend oldı

2 Anı kim itlerüñ cânâ yapışdı ileri çekdi
Ḳamu maḫlûḳ arasında uludı ercmend oldı

3 Dil-i âzürdemüz bende düşübdür zülfüñ ucından
Ṭolaşduġı sebebden aña 'ömrüm özge bend oldı

4 Anuñla üstüme iner ḳażâ ile belâ her gün
Duḫân-ı âteş-i âhum göke çıḳdı kemend oldı

1780 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2

1781 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[1] murâda : murâdı H

5 Eger kim müntehâ şâ'ir dilerseñ ol baña nâẓır
İdelden Sidre ḳaddüñ vaṣfın eş'ârum bülend oldı

6 Bulut gibi aḳar yaşı oñulmaz baġrınuñ başı
Havâ ile yeler Ẕâtî yeler oñmaz levend oldı

7 Ḳapuña geldi derdiyle döke derdin o bî-çâre
Ṭabîbüm çâre ḳıl derde ziyâde derd-mend oldı

1782

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Temâşâ eyledüm bir sîm-ten maḥbûb-ı ṣarrâfı
Naẓîrin görmedi seyr eyleyen ser-cümle eṭrâfı

2 Eyitdi kim terâzûdan iner ġarrâ güzeldür bu
Gören ol aġırı altun deger maḥbûb-ı ṣarrâfı

3 Yavuz gözden anı ḥıfẓ itmek içün ṣadr-ı pür-nûrı
Du'â-yı Nûr yazılmış gümişden levḥadur ṣâfî

4 Kifâf-ı nefs içün 'âlem ḳamu sîm-ü-zere ṭâlib
Baña ol cevherüñ derdi cihânda dôstlar kâfî

5 Nuḳûd-ı 'ömr ola âḫir ḳala her birisi 'âciz
Eger ol cevherüñ her cevherî olursa Vaṣṣâfı

6 Anuñ sîmâsı sîm-i ḫâlisi çün eyledi maġlûb
Nola dînârı bozsa reng-i rûy-ı ṭâlibi ṣâfî

7 Naẓar ḳıl Ẕâtî'yâ ol 'ârıż-ı berrâḳına anuñ
Temâşâ ḳılmaġ isterseñ eger billûr-ı şeffâfı

1782 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1783

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Tâc idinmiş götürür baş üzre cerrüñ ṭasını
Cemʿ ider anuñla ṣôfî ʿâlemüñ dünyâsını

2 ʿÂşıḳı çün ẕemm idersin ẕâhidâ oruc ṭutub
Umma cennet niʿmetini itme ac daʿvâsını

3 Gösterür misvâki ṣôfî gerçi kim ḥayrân olub
Yimek içün diş biler merdümlerüñ ḥalvâsını

4 Dôstlar ṣôfî günâhın başdurur ġavġâ ile
İşiden cân ile ẕikr eyler ṣanur Mevlâsını

5 Ẕâtî'yâ nâzüglüg ile gönline gir zâhidüñ
Bilesin tâ ḥîle-vü-âl-ü-riyâ deryâsını

1784

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ol ḳıyâmet beni hecr odına dâ'im yaḳa mı
ʿÂḳıbet ḥaşr oluban âb-ı viṣâle yıḳa mı

2 Eyledi sürḫ ile ʿaynum ruḫ-ı zerdüm baḳamî
Raḥm idüb ḥâl-i diger-gûnuma dil-ber baḳa mı

3 Varayın geñ yaḳadan şâha şikâyet ideyin
Çeküben çâk ideyin fürḳat elinden yaḳamı

4 Hey ḳıyâmet ʿacabâ dîde-i ġam-dîdemüzüñ
Ḥaşre dek ḫûn-ı şehîdân gibi yaşı aḳa mı

5 Çekdügüm rûz-ı ḥisâb ola-vü-olmaya ḥisâb
Ẕâtî'yâ yaza eger cümle bilenler raḳamı

1783 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
1784 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1785

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Ey lâ'l-i lebi Çeşme-i Ḥayvânum efendi
Gören seni bu lûṭf ile dir cânum efendi

2 Düşdüm elüm al başuñ içün lûṭf-u-kerem ḳıl
Ayaḳda ḳoma bendeñi sulṭânum efendi

3 Öldürme ḳuluñ düşmen-i şer sözine uyma
Şâyed saña ḫayr eylemeye ḳanum efendi

4 Sâyeñde senüñ ḫôş geçelüm 'abd-i faḳîrüz
Şol ẓıll-i vefâ serv-i ḫırâmânum efendi

5 Öldürdi beni ehrimen-i düşmeni ḳahr it
Ben mûruña raḥm eyle Süleymânum efendi

6 Diye ḳuluña pâdişeh-i mülk-i ma'ânî
Ḫusrev göre ger defter-ü-dîvânum efendi

7 Gökde uçura Ẕâtî ḳuluñ bülbül-i medḥüñ
Dirseñ aña ger murġ-ı ḫôş-elḥânum efendi

1786

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Cânum alursa dil-berümüñ ḥasret-i lebi
Mîrâş-ḫ*â*rum eylesün aşum mahallebî

2 Tîmâr itme cânumı derd alsun ey ṭabîb
Ḫâkümle şâyed oynaya dil-ber daḫi ṣabî

1785 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1786 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2

3 Ṭôp oynamaġa ḳarışayın bârî varayın
Ol şeh-süvârumuñ olayın ben de merkebi

4 Cerb eyleyeydi ʿömri çerâġın ʿadûlaruñ
Veffâḳlar yazaydı duʿâʾ-i mücerrebi

5 Ẕâtî muḳârin olmadı ol âfitâb ile
Bürc-i saʿâdete daḫi varmadı kevkebi

1787

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Bu gün yoldan o mihr-i bî-bedel meh-ṭalʿatum döndi
Sitârem eyledi ricʿat dirîġâ devletüm döndi

2 Nola döne döne başum ḳararum ḳalmasa dönse
Yine ḳavl-ü-ḳarârından bu gün ol âfetüm döndi

3 ʿAceb mi döne döne iñlesem dôlâb-ı bâġ-âsâ
Bu gün ʿahdinden ey dil ol cemâli cennetüm döndi

4 Didi döne döne kûyum iti ol şûḫ-ı gendüm-gûn
Ferahdan çarḫa girdüm âsiyâb-ı devletüm döndi

5 Yirüñ eflâke döndürsem gerek Ẕâtî vurub dirdi
Sözinden ol perî-behcet melâʾik-ḫilḳatüm döndi

1788

Mefʿûlü Fâʿilâtü Mefâʿîlü Fâʿilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Gördüm gelür sürûr ile bir şâh-ı çâpüki
Dil mülkin aldı âl ile ruḫsâr-ı nâzügi

1787 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[4] devletüm : Bu kelime H'da önce «ḥörmetüm» yazılmış, sonra «izzetüm» diye düzeltilmiştir.

1788 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

2 Ġâyet ḳıyâmet olmış o cânân-ı serv-ḳad
'Âşıḳ dirilmesün aña can virmeye şu ki

3 Didüm ne kimsedür saçuña sünbül öykine
Biñ ḫışm ile baḳub yüzüme didi ot köki

4 Ol bâġ-ı ḥüsn mîvesi nâdân-perest imiş
Olur yimişlerüñ iyisi ṭoñuzuñ böki

5 Didi nedür bu sînenüñ üstinde dâġlar
Didüm ki âyine şeh-i 'ışḳuñ teberrüki

6 Bâr-ı cefâları baña şol deñlü urdı kim
Deng itdi ben fütâdesini ol cefâ yüki

7 Bî-şekk ölince her şebi ḳadr ola rûzı 'îd
Ẕâtî anuñla eylese bir kerre şek büki

1789

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün
— — + / — + — + / + — — + / — + —

1 Kâfirden it ḥasûdumuzuñ ḥâlini köti
Ṣınsun seni benümle görüb ey ṣanem büti

2 Didüm raḳîbe sencileyin tîz olur mı ah
Ḫışm ile yıldırım gibi didi ki ṭôp otı

3 Gördüm düşümde Yûsufı ol âfıtâb ile
Biri birinden ikisinüñ yoḳ tefâvüti

4 Ḫôş ṭutduġın göreydi ayaḳ ehl-i ṣoḥbeti
Başdan ḳor idi ṣôfî aña ṭacını ṭutı

5 Allâh nice leẕîẕ olur ebyâtı şi'rüñüñ
Her biri Başra balıdur ey Ẕâtî bu ḳutı

1789 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç
[2] olur : var H

1790

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 'Ârifâ ḫum-ḫânelerdür rind-ü-'ayyâş ocağı
Küp dibine dürd-veş çök gözle yoldaş ocağı

2 Câm-ı billûr ile şun lâ'l-i müzâbı sâḳîyâ
Berf-i sîmîn-ten gelüb itdükce zer-pâş ocağı

3 Dil ḥarâretsüz degül yalıñ ışıḳsuz nitekim
Seydî Gâzî tekyesiyle Ḥâcî Bekdaş ocağı

4 Yaralar baş ḳaldurubdur câna dirlik ḳalmadı
Sîne-i pür-zaḫmum olmışdur ḳızılbaş ocağı

5 Tekye-gâh-ı 'ışḳdan Ferhâd-u-Mecnûn dün gice
Didi seyrümde baña sen gözle ḳardaş ocağı

6 Yaşum akduḳca olur sûzı ziyâde sînemüñ
Gerçi yanmağa ḳomaz söyündürür yaş ocağı

7 Nâr-ı âhuñ yalıñı ṭutsa ṭoḳuz çarḫı ne ṭañ
Yüregüñdür şehr-i derdüñ Ẕâtî'yâ baş ocağı

1791

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 'Âşıḳân menzillerüñde ḫâk olaydı kâşkî
Yirleri 'Îsâ gibi eflâk olaydı kâşkî

2 Baş açuḳ 'uryân ḳocarlar sîm-ten dil-berleri
'Âşıḳ-ı zer-çihreler dellâk olaydı kâşkî

3 Başına sümm-i semendüñ ṭoḳınaydı 'âşıḳuñ
Ṣayd gibi beste-i fitrâk olaydı kâşkî

1790 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1791 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2

4 Tîġ-i berrâkın çeküb at ṣalmaġ ister baña yâr
Berḳ gibi çâpük-ü-çâlâk olaydı kâşkî

5 Ẕâtî'yi ḳapumda ḫâk itsem gerek dirmiş o mâh
Menzili ahum gibi eflâk olaydı kâşkî

1792

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḳani ol günler ki dil mülkinde bir meh şâh idi
İdemezdi ḥüsn da'vâsın gören ol şâhidi

2 Olduġınca devlet ile atına ol şeh süvâr
Gûşına iren ṣadâ-yı yarıcuñ Allâh idi

3 Göremezdük lûṭfını ḳahrın çekerdük dâyimâ
'Âlem-i ḥüsn içre nâm-ı lâ'li lûṭfullâh idi

4 Şehr-i Şâmı gitdi şevḳiyle müşerref itmege
Adı Bedr-üd-dîn idi bir bedr olmış mâh idi

5 Ẕâtî'yâ dil Yûsufını anda maḥbûs itmege
Güldügince 'ârıż olan ruḫlarına çâh idi

1793

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şöyle maḳbûl itmişem mihr-i 'iẕâr-ı meh-veşi
Gûyîyâ sünger ṣuyı kibrît ey dil âteşi

2 Dil ġazâli düşdi bir ḳaplan ḳılıḳlı âfete
Bî-'aded ḫâl-i siyâhıyle bulınmaz beñdeşi

1792 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

1793 Ü.1, H, L, HM, Ç— B, F, Ü.2

3 Ṭop yaḳub yir eyleyi yorurdı çarḫı gelmeseñ
Âhum od degmiş tüfek gibi hemân bir âteşî

4 Atuñuñ dörd ayağı yirin ḳocub sürdüm ṣafâ
Bulmışam bir çâr-ebrû bî-bedel pehlû-keşi

5 Gûyîyâ bir ebrdür berḳ anda dem dem berḳ urur
Ẕâtî'yâ ol yıldırım ḳamçılı mâhuñ ebreşi

1794

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Yüri 'âlemde isterseñ eger emn-ü-emân ṭoğrı
Helâk itmezdi kimse yüriyeydi ger yılan ṭoğri

2 Mürûr-ı devr anuñ üstine hergiz yar yıḳmazdı
Yürise yüzi ṣuyıyle eger âb-ı revân ṭoğrı

3 Ṭolayub barmağa iller anı çiküb çevürmezdi
Başı ḳayı mı olurdi eger olsa hemân ṭoğrı

4 Ḥazer ḳıl egmesün düşman elif-veş ṭoğrı ol ey dôst
Yir itdi başı üzre gördi anı âsümân ṭoğrı

5 Feleklerden yire her ne ḳadar berḳ-ı ḳazâ inse
'Aceb bed ṭâli'üm vardur gelür baña hemân ṭoğrı

6 Alan cânı o ḫançerdür velî dil tîrüñi ṭutdı
Bulınmaz egri ṭutılmayıcaḳ ey dil-sitân ṭoğrı

7 N'içün güvler düşer bâd üstine olub hevâ-dârı
Senüñ âzâdlı bendeñ ola serv-i revân ṭoğrı

8 Eger kim bezm-i 'âlemde ṣafâ var ise ey 'ârif
Neye egri baḳar ney-zen n'içün eyler figân ṭoğrı

9 Meseldür egri otur ṭoğrı söyle dirler ey Ẕâtî
Egil evṣâf-ı ḳadd-i yâri oḳı her zamân ṭoğrı

1794 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

1795

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Uzun 'ömr isteyenler olmasun ey ḫôş-ḫiṣâl egri
Yire girmezdi def'î olmasa ġâlib hilâl egri

2 Nişân-ı na'l-i esbüñ ger ḳararsa ṭañ mı sînemde
Cihân içre olur ey şeh-süvârum pür-melâl egri

3 Elif-veş ṭoġrı ol egrilik itme ey lebi şekker
Mükerrer derde ṭuş olmazdı olmasaydı dâl egri

4 Ṭolanub barmaġa vâfir çekilür çevrilür çün ḳavs
Olub başı ḳayı dâ'im olur pür-infi'âl egri

5 Ṣaḳın mihr ehlin ey meh döne döne ḳat ḳat iñletme
Ḥaẕer ḳıl bed-du'âdan olmaġıl gerdûn-miṣâl egri

6 Aḳar yaşı döner başı dem-â-dem ṭurmayuḫ iñler
Ṣaḳın dôlâb gibi olma ey ferḫunde-fâl egri

7 Görüb bâġ-ı cemâlüñde didi ebrûlaruñ Ẕâtî
Melâḥat mîvesinden olmış iki ḫôş nihâl egri

1796

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Maḥabbet bahri başdan aşa düşdi
Gözüñ aç 'âşıḳâ iş başa düşdi

2 Beni Ferhâd ile baḥr-i belâya
Götürdi atdı 'ışḳ ol ṭaşa düşdi

3 Yine bir baġrı ḳatı sevdi göñlüm
'Aceb mi ṣınsa şîşe ṭaşa düşdi

1795 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç
1796 Ü.1, L, HM— H, B, F, Ü.2, Ç

4 Baña raḥm eyle lûṭf it düşdügince
Belâlar başa ḥadden aşa düşdi

5 Maḥabbet baḥrine dil düşdi Ẕâtî
Mekes gûyâ ki ḳaynar aşa düşdi

1797

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Dirîġâ bilmedüm ḳadrin yigitlik cevheri ḳanı
Egildüm ararın şimdi yitürdüm ah kim anı

2 Vücûdum tekyesine geldi ḳondı pîrlik çün kim
Pilâv zerde çekildi rîş-ü-rû gördi o mihmânı

3 Bu gün bir şeyḫ-i ṣad-sâle temâşâ eyledüm anuñ
Dökülmiş ayağına 'izzet idüb cümle dendânı

4 Yigitlik nice yıllar olmış iken yâr-u-yoldaşı
Anı terk eylemiş nâ-geh 'aceb mi ḳurısa ḳanı

5 Vücûdından şu deñlu gitmiş anuñ ṭâḳat-ü-ḳudret
Ramaḳdur depreden cismin anı terk eylemiş cânı

6 Yigitlik var iken sende ṣevâbuñ taḫtını fetḥ it
Şebâbuñ 'âḳıbet elden çıḳar Möhr-i Süleymânı

7 Semen-zâr oldı sebzüñ Ẕâtî'yâ bûy-ı fenâ virdi
Ümîdüm bu durur Ḥaḳdan ki yoldaş ide îmânı

1797 Ü.1, H, L, HM— B, F, Ü.2, Ç

1798

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Hey yetiş rûz-ı firâḳuñ bir demi biñ gün gibi
İntiẓâr ile ben öldüm saña ammâ dün gibi

2 Ḳandesin ey âfitâb-ı ṣubḥ-ı dermân fürḳatüñ
Bî-ḥużûr itdi beni bîmârı uzun dün gibi

3 Ḥasret-i ḫâl-i lebüñ ey cânumuñ cânı benüm
Derd-mend itdi beni cânumdaġı dögün gibi

4 Fürḳatüñde göke irse ṭan degül nâlem benüm
Gicede uzaḳ yire varur olur mı ün gibi

5 Âsitân-ı âsümân-ḳadrüñde ḳılsam secdeler
Ḳadr ile başum göke irerdi ey meh gün gibi

6 Vây ki güldüñ yüzüme her gâh ey sîmîn-beden
Bir müferriḥ görmedüm dünyâda ben altun gibi

7 Üstine dön Ẕâtî-i üftâdeñüñ şimden girü
Döne döne gel yiter cevr eyledüñ gerdûn gibi

1799

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Virdi ṣôfî mey-i ṣâfîye yanında olanı
Nûş idüb süze süze gitdi bulanı bulanı

2 Eyle ḫâlî dil-i efsürdeyi sâḳî ġamdan
Beri ṣun lâ'l-i müẕâb ile müdâm ol ṭolanı

1798 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1799 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

3 Rûz-u-şeb ṭolanayın ḳapuñı eflâk gibi
Feth-i bâb ola ümîdüm bu ṭolanı ṭolanı

4 Sînesi ṣubḥ gibi dâġlı-vü-yaḳası çâk
Kim ola dirseñ eger 'âşıḳ-ı ṣâdıḳ olanı

5 Ẕâtî'nüñ şuġli nedür dirseñ eger kim cânâ
Leblerüñ medḥin oḳur aġzı ṣulanı ṣulanı

1800

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Ḥubb-u-ḥüsn ile iden a'lâ beni ġarrâ seni
Eyleyübdür Vâmıḳ-ı şeydâ beni 'Aẕrâ seni

2 Ey yüzi gün zülfi şeb rûzı-vü-leyli ḫalḳ iden
İtdi Ḳays-ı sâlik-i ṣaḥrâ beni Leylâ seni

3 Yoḳ liyâḳat bende ḳul olam saña sen bir 'azîz
'Ayn-ı 'izzet görmedi şâhâ beni illâ seni

4 Ey leb-i dil-ber nice meyl itmeyem ben saña Ḥaḳ
Eylemiş ḥayrân-ı bi-hemtâ beni ḥalvâ seni

5 Ḳadrüm Âṣafdan bülend ola Süleymân rûḥıçün
Dirse ol şâh itdi Ḥâḳ Dârâ beni paşa seni

6 Nâṣıḥâ her ẕâtı iden bir ṣıfatla muttaṣıf
Eylemiş şûrîde-vü-rüsvâ beni dânâ seni

7 Ẕâtî'yem sen ẕât-ı bî-raḥme hevâ-dâr olmışam
Bu hevâda dir gören cânâ beni ḥayfâ seni

1800 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2

1801

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Şu kim mülk-i cihâna şâh olub bir tâc-dâr oldı
Anuñ başına bu ʿâlem ġamından tâcı dar oldı

2 Aşaġa oldı başı nitekim fitrâkde ḫargûş
Şu kim nefsi itine ḫᵛâb-ı ġafletle şikâr oldı

3 Yıḳub bî-çâreler göñlin yaparsın dâr-ı dünyâyı
Esâs-ı hâne-i ʿömri ṣanursın üstüvâr oldı

4 İki ḳapulı bir ḫânedürür cânum cihân dârı
Gelen geçdi ḳonan göçdi di e kim ber-ḳarâr oldı

5 O ʿâlî çâr-ṭâḳ üzre dem-â-dem beslenen tenler
Ḳamu zîr-i zemîn içre ġıdâ-yı mûr-u-mâr oldı

6 Güzeller lebleri ḫurmâsınuñ şeftâlûsin alma
Aña her kim ki ḳaṣd itdiyse âḫır yiri nâr oldı

7 Egerçi ḫᵛâceler Ẕâtî cihânda mâli cemʿ itdi
Benüm ʿaḳlum gibi âḫır ṭaġıldı târ-mâr oldı

1802

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Oldurur şâh-ı velâyet k'ola nâfiẕ nâmesi
ʿArşı güm güm ötdüre anuñ ṣarîr-i ḫâmesi

2 Pehlevân-ı maʿreke-gîr-i ṣalâh-u-zühd odur
Manẓar-ı Kerrûbiyân ola anuñ bengâmesi

3 Bir ʿazîzüñ gey kim ey dervîş tâc-u-ḫırḳasın
Cüsse-i ʿarşı ide pûşîde ḳadri câmesi

1801 Ü.1, H, L— B, F, HM, Ü.2, Ç

1802 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2

4 Ol kişiden ḳıl ṭaleb esrâra vâḳıf olmağı
Olmaya ‘ilmine ‘âlim ‘âlemüñ ‘allâmesi

5 Şâh-bâzı oldur ey Ẕâtî feżâ-yı himmetüñ
Ola mülk-i lâ-mekânda her şeb anun şâmesi

1803

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Baḥs̱ eyler iken eşküm ile âb çekildi
Öykünür iken nâleme dôlâb çekildi

2 Cânâ nice teşbîh ideyin lâ‘lüñe anı
Mey-ḫânelere düşdi mey-i nâb çekildi

3 Baḥs̱ itmege ol iki hilâl ile nigârâ
Bulmadı ẓafer ḳavs-i ẓafer-yâb çekildi

4 Da‘vâ-yı ḳader ḳılmağa müjgânuñ ile dil
Uzatdı dil-i ḫançer-i pür-tâb çekildi

5 Cûş eyledi öykündi cerî eşküñe Ẕâtî
Yir bulamadı siñmege seyl-âb çekildi

1804

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Cihânda çoḳ nigâruñ adına dirler ‘Alî Bâlî
Velîkin pâdişâhı cümlenüñ berber ‘Alî Bâlî

1803 Ü.1, H, L, Ç— B, F, HM, Ü.2
[5] Yir bulamadı : Yirler bulamaz H / bulamadı : bulımadı L

1804 Ü.1, L— H, B, F, HM, Ü.2, Ç

2 Güzeller rîşini kırsañ elüñde şanki miķrâşuñ
'Alînüñ Źü-l-fiķârıdur ķırar kâfer 'Alî Bâlî

3 Elüñde tîġ-i tîz ammâ dilüñde şekkerîn elfâż
Saña bu ḥüsn-ü-ḫulķ ile kim egmez ser 'Alî Bâlî

4 Güneş gerdûnda bu deñlu ḥarâret mi çekerdi ger
Dükânuñda senüñ olaydı ţaşt-ı zer 'Alî Bâlî

5 Faķîrüñ meşhedini Meşhedî ţaş ile yapsunlar
Şehîd eylerse tîġiyle eger dil-ber 'Alî Bâlî

6 Dükâna gelmeseñ ġayet benüm müşkil olur kârum
Velîkin geldügüñce devletüm işler 'Alî Bâlî

7 'Aceb mi baş-u-cânı aña teslîm itsem ey Źâtî
Îñen ra'nâ ineñ nâzüg iñen cevher 'Alî Bâlî

1805

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 O kim ķaşuñla bir ţutar kemânı
Görür şâḥib-nażar kemden kem anı

3 Revân cân Mışrına sulţân degülsin
Benüm Yûsufcuġum gönder sinânı

3 'Aceb şâh idi mülk-i 'ışķa Mecnûn
Serinde tâc idi murġ âşiyânı

4 Żamânuñda ķazan şâhum eyu ad
Ki var her pâdişâhüñ bir zamânı

5 Didüm var ânuñ şefķatüñ yoķ
Ayıtdı Źâtî'yâ ḫoş gör olanı

1805 Ü.1, L— H, B, F, HM, Ü.2, Ç

1806

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Bi-ḥamdillâh şitâ âḫir olub evvel bahâr oldı
Ṣanasın ki şeb-i ẓulmet geçüb rûşen nehâr oldı

2 Dıraḫt üzre açıldı cümle envâr aç gözüñ gûyâ
Menâr-ı Ravżada nûr-ı Peyember âşikâr oldı

3 Bu eyyâmuñ demi ey dil ucuzdur yüz biñ altuna
Her ağac bir güzel sîmîn-beden nâzüg nigâr oldı

4 Görüb Vâmıḳ gibi bir bülbül-i gûyâsı ol anuñ
Açıl gül-zâra kim bir dil-ber-i 'Azrâ-'iẕâr oldı

5 Biten göñlüñde ol olsun o yaña uçmağa bâl aç
Ḳara yir ṣaḥn-ı cennet gibi cümle sebze-zâr oldı

6 Şükûfe aḳça daḳdı başına eṭfâl-i eşcâruñ
Şitâ cem' itdügi dirhem ser-â-ser târ-mâr oldı

7 Yüri var 'âlem-i zevḳ-u-ṣafâ sulṭânı ol sen de
Bahâr irişdi şehr-i bûstâna şehriyâr oldı

8 Açılsun ġonca-i ḳalbüñ açıl gül gibi ol yaña
Yine her gül-sitân bir göñli açuḳ ḫûb yâr oldı

9 Göñülden ırmağa ḳaṣd it ġamı ırmaḳ kenârında
Yi iç ḫôş geç aḳar ṣular ser-â-ser ḫôş-güvâr oldı

10 Yetişdi pâdişâhi i'tidâlüñ şehr-i bûstâna
Şükûfe akçası Ẕâtî ḳudûmine niṣâr oldı

1806 Ü.1, L, HM— H, B, F, Ü.2, Ç
[6] daḳdı : ṭaḳdı L, HM
[8] Ol yaña : gülzâra HM
[9] Yi : Mey HM

1807

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Yine bir pâdişâha bendeyem dirler aña Şükrî
Şekerden ṭatlu anuñ ḫân-ı 'ışḳınuñ baña şükri

2 Baña vâcib olubdur ḳahrına şükr eylemek anuñ
Muḥammed ümmetine nitekim lûṭf-ı Ḫudâ şükri

3 Dehânından nitekim ṭûṭî-i gûyâlaruñ şekker
Zebânumdan bi-ḥamdillah ki ki düşmez dâ'imâ şükri

4 Şirişküm dürre ġarḳ eyler beni göz yumub açınca
Senüñ deryâ-yı 'ışḳuñla olaldan âşinâ Şükrî

5 Namâz-ı şükr ḳılsam nola varub ben aña ḳarşu
Ṭavâf-ı Kâ'be-i kûyuñ virür ḳalbe ṣafâ Şükrî

6 Faḳîre el virür devlet benümçün okınur ḫuṭbe
İderse 'îd-gehde el uciyle merḥabâ Şükrî

7 Ayıtmış secde-i şükr eylesün ben şâkirem andan
'İnâyet irdi Ḥaḳdan eyle ṭurma Ẕâtî'yâ şükri

1808

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Vâ'iẓ öldürmelüdür mey içeni dir ṣâfî
Ḥadden aşurdı sözi ḳani bunuñ inṣâfı

2 Bilürüz ḥörmetini ṭutaruz el üzre müdâm
Ḫôş ṭutar yürür ayaḳ bizi dem-â-dem ṣâfî

1807 Ü.1, L, HM— H, B, F, Ü.2, Ç

1808 Ü.1, L— H, B, F, HM, Ü.2, Ç

5 Didüm var ânuñ şefḳatüñ yoḳ
Ayıtdı Ẕâtî'yâ ḫôş gör olanı

1805 Ü.1, L— H, B, F, HM, Ü.2, Ç

3 Kendümi atar idüm ḳahr ile çâh-ı ʻademe
Raḥm idüb ger beni ṭutmasa şarâb-ı şâfî

4 Necmdür şanki virür ol küpe gündüz şuʻle
Gûşına ṭaḳmış o meh bir güher-i şeffâfı

5 Derd-i ʻuşşâḳa nedür çâre didüm didi ki merg
Ol ṭabîb-i dil-ü-cân virdi cevâb-ı şâfî

6 Bülbülâ nâlede baḥs itme bizümle öte git
Yeter ötdürdüñ avurduñ yeter urduñ lâfı

7 Söyle ʻâşıḳları incitmesün ey dôst ʻadû
Tâ ḳıyâmetde o mesken idine Aʻrâfı

8 Ẕâtî'yi göster eyâ dişleri dür ʻârıżı sîm
Kimdürür cevher-i naẓmuñ diseler şarrâfı

9 Sînesi çâk elif ḳâmeti ḳat ḳat bükülüb
Oldı biñ derd ile mektûb-ı belânuñ kâfı

1809

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün

— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Bu ʻid-i şafâ-baḫş mübârek güne geldi
ʻUşşâḳa el öpdürmek o mâh ögine geldi

2 Deryâ gibi cûş eyledi bu merdüm-i çeşmüm
Evvelde geçen zevḳ giri öñine geldi

3 Eflâk ezel ḳuṭb-ı murâd üstine döndi
Cevr eylemege başladı ḳat ḳat döne geldi

---

[7] mesken : miskîn L
[8] diseler : dir iseñ L

1809 Ü.1, L, HM— H, B, F, Ü.2, Ç
[2] giri : giru L, HM
[3] Cevr : Devr HM

4 Dirlerdi güzeller çevürür başuñı ‘âşık
Didükleri hep başuma döne döne geldi

5 Bezmüñde gelüb medḥ-i lebüñ okıdı Ẕâtî
Ma‘ẕûr buyur şekker ile dügüne geldi

1810

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 İrgire Ḥaḳḳa umarın enbiyânuñ yügrügi
Şâh-râh-ı lâ-ḫalâ-vü-lâ-meḳânuñ yügrügi

2 Münderic ẕâtında anuñ ḫaṣlet-i Ḫıżr-u-Mesîḥ
Nola dirlerse zemîn-ü-âsümânuñ yügrügi

3 Yıldırım gibi şeb-i Esrâda irdüñ menzile
Âferîn ey peyk-i râh-ı lâ-mekânuñ yügrügi

4 Umaruz rûz-ı ḳıyâmetde şefî‘ ola bize
Oldı meydân-ı şefâ‘atde cihânuñ yügrügi

5 Yolları ṭômâr-veş dürüb varalum ravżaña
Ḳâdir-i ṭayy-ı mekândur evliyânuñ yügrügi

6 Sünnet-i Peygâmberi ṭutmakda ġâyet çâpük ol
Mu‘teberdür Ẕâtî'yâ raḫş-ı revânuñ yügrügi

7 Ey göñül budur ümîdüm çâre ire derdüme
Aḥmed-i Muḫtâr ḫûbân-ı Ḫudânuñ yügrügi

1810 Ü.1, L, HM— H, B, F, Ü.2, Ç
[1] İrgire : İrgüre L, HM

1811

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Şöyle mecrûḥ itdi tîğ-i derd ile cânân beni
Ne ecel maḳbûl ider derdâ ne ḫôd dermân beni

2 Bir ramaḳdur deprenen cismümde ey cân pâresi
Sen gidelden şehrümüzden terk idübdür cân beni

3 Yirine anuñ ümîd-i vuṣlatuñdur cân olan
Ḫaylîden ḳatl eyleyübdür ḫançer-i hicrân beni

4 Çâha atardum zenaḫdânuñ ġamından kendümi
Merḥamet idüb eger kim ṭutmasa zındân beni

5 Derd ile şöyle żaʻîf oldum ki bulmazdı ecel
İşde baḳ yatar deyu göstermese efġân beni

6 Gördiler işüm gücüm derd ile her dem aġlamaḳ
Ah kim devrân gibi terk itdiler yârân beni

7 Eşk-i çeşmümle şirâr-ı nâr-ı âhum leşkeri
İtdiler mülk-i belâya Ẕâtî'yâ sulṭân beni

1812

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Dil-berler ider mihr-ü-vefâ gelse trâşı
Zîrâ ki buğından bilürüz yiyecek âşı

2 Zülfüñle yüzüñ şuyı şehâ şehr-i cemâle
Sancaḳbegi olmış birisi biri şubaşı

1811 Ü.1, L— H, B, F, HM, Ü.2, Ç

1812 Ü.1, L, HM— H, B, F, Ü.2, Ç
[1] mihr : lûṭf HM

3 Varsaḳ nola ger ayağına pîr-i muġânuñ
Ṣatar o şırâlı ḳızıl efrengî ḳumâşı

4 Diñ ḫâce Edîbe şımasun göñlini yâruñ
Hergiz şımadı ʻâḳil olan ḳıymetî ṭaşı

5 Virdi o meh aġyâre işâretle selâmı
Cellâdî teber oldı yine Ẕâtî'yâ ḳaşı

1813

Feʻilâtün Mefâʻilün Feʻilün
+ + — — / + — + — / + + —

1 Seyl-i eşküm beni helâk itdi
Yıḳdı ten ḫânesini ḫâk itdi

2 Ḫûn-ı dil gözden acı geldügi bu
Zehremi tîġ-i ġuṣṣa çâk itdi

3 Semeke irgürüb sirişkümi ʻışḳ
Menzilin âhumuñ simâk itdi

4 Zuḫal ile nüḥûset-i baḫtum
Ṭâliʻüm gör ki iştirâk itdi

5 İşiden raʻd ṣandı yârin añub
Ẕâtî bir âh-ı sûz-nâk itdi

1814

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Sensüz olmaz göñlümüñ kevn-ü-mekân eglencesi
Murġ-ı yektânuñ olur mı âşiyân eglencesi

---

[4] ḫâce Edîbe : ḫâcesine gey HM
1813 B, HM— Ü.1, H, L, F, Ü.2, Ç
1814 B— Ü.1, H, L, F, HM, Ü.2, Ç

2 Ârzû-yı vaṣluñ itsem ey ṭabîb-i cân nola
Ḫastanuñ ṣıḫḫat ümîdidür hemân eglencesi

3 Dem-be-dem dil şerbet-i vaṣluñ umar dîvânenüñ
Olur efkâr-ı muḥâl ey dil-sitân eglencesi

4 Dâyimâ mihr-i mecâl-i dil-sitân egler dili
Bülbülün olur hevâ-yı dil-sitân eglencesi

5 Gelmedi eglendi diñlendi çerâġ-ı ṣabr-ı dil
Ol göñül eglencesi âşüfte cân eglencesi

6 Şöyle oldum ṣanuram efġân idüb ḳan yoġ iken
Sâz-u-sûz-u-'ayş-u-'işret her zamân eglencesi

7 Üstüḫânum lûṭf it ey üstâd ṣaṭranc it benüm
Tâ k'ola ol pîr olası nev-cuvân eglencesi

8 N'içün almaz göñlümüñ şeh-bâzını ol şâh ele
Şeyḫlerün ḫôd dâyimâ olur doġan eglencesi

9 Añla Ẕâtî yârı eş'âruñla olur beglerüñ
Güft-ü-gû-yı ṭûṭî-i şîrîn-zebân eglencesi

1815

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Geldi bir ḫôş dem yine eflâki döndürdi yeri
Gül ḳamer lâle şafaḳ ezhâr necm-i ẓâhiri

2 Milket-i bâġa leṭâfet leşkeri ḳondı yine
Her dıraḫt-ı pür-şükûfe ḳurdı bir ḫôş çâderi

3 Tekye-i bâġı bahâr öyle 'imâret itdi kim
Her kimesne cân virür olmaġa anuñ nâẓırı

4 Bir naẓarda nâẓıruñ 'aḳlın uġurlar siḥr ile
'Ayn-ı 'ayna nergisüñ ḥaḳ bu ki 'ayn-ı sâḥiri

1815 B— Ü.1, H, L, F, HM, Ü2, Ç

5 Olmasun żâyiʿ bahâr-ı ʿömrümüz ʿayş idelüm
Olur ey ġonca ḫazân evvel bahâruñ âḫiri

6 Ḥaḳ virürse içesin yaza şarâb-ı cennetî
Gel beru ḫôş gele gün ṣôfî bizümle ḥâżırı

7 Def ṭutar gül ġonca düblek nây-zendür ʿandelîb
Dumrısuz oynadur ey Ẕâtî bu demler şâʿiri

1816

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâîlün Mefâʿîlün
+ — — — / + — — — / + — — — / + — — —

1 Saña bâḳî ḳalur ṣanma bu ḳaṣr-ı süst-bünyâdı
Fenâ sengiyle urmışdur binâsın anuñ üstâdı

2 İçüñ ṭaş-u-ṭaşuñ âhen daḫi olsa ḥaẕer eyle
Bir âteş var ecel dirler eridür seng-[ü]-pûlâdî

3 Velî Nûşînrevân gitdi cihânda zindedür adı
İki ölmez oġullar idinübdür ʿadli-vü-dâdı

4 Eger bâr-ı taʿalluḳdan berî olub çekerseñ el
Olasın iki ʿâlem bâġınuñ bir serv-i âzâdı

5 Nice şâh-ı felek-rifʿat olubdur ḫâk ile yeksân
İrişdürse kişi Ẕâtî yiridür göke feryâdı

1817

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Feʿûlün
+ — — — / + — — — / + — —

1 Bu gice ḳana girme geyme alı
Cihânı ḳırmaġ içün itme âli

1816 HM— Ü.1, H, B, L, F, Ü.2, Ç

1817 L— Ü.1, H, B, F, HM, Ü.2, Ç

2 Ruḫuñla baḥs̱ idermiş devr içinde
Nice billâhi bed mihrüñ kemâli

3 Saña şems-i ḍuḫâ germ olmaġ ister
Bulur ol öyleye ey meh zevâli

4 Ne ʿâlî ḳaṣr olur bu ʿışḳ-ı pür-âh
Havâsı bî-naẓîr açuḳ şimâli

5 Ḫayâline irişmez kimse itdüm
Bilüñ vaṣfında bir ince ḫayâli

6 N'ola bint-i ʿineb vaṣlın dilersem
Degüldür Ẕâtî'yâ kimse ḥalâli

7 Bilüñ aġzuñ güzel vaṣf itdi Ẕâtî
Aña bir kimsenüñ yoḳ ḳîl-ü-ḳâli
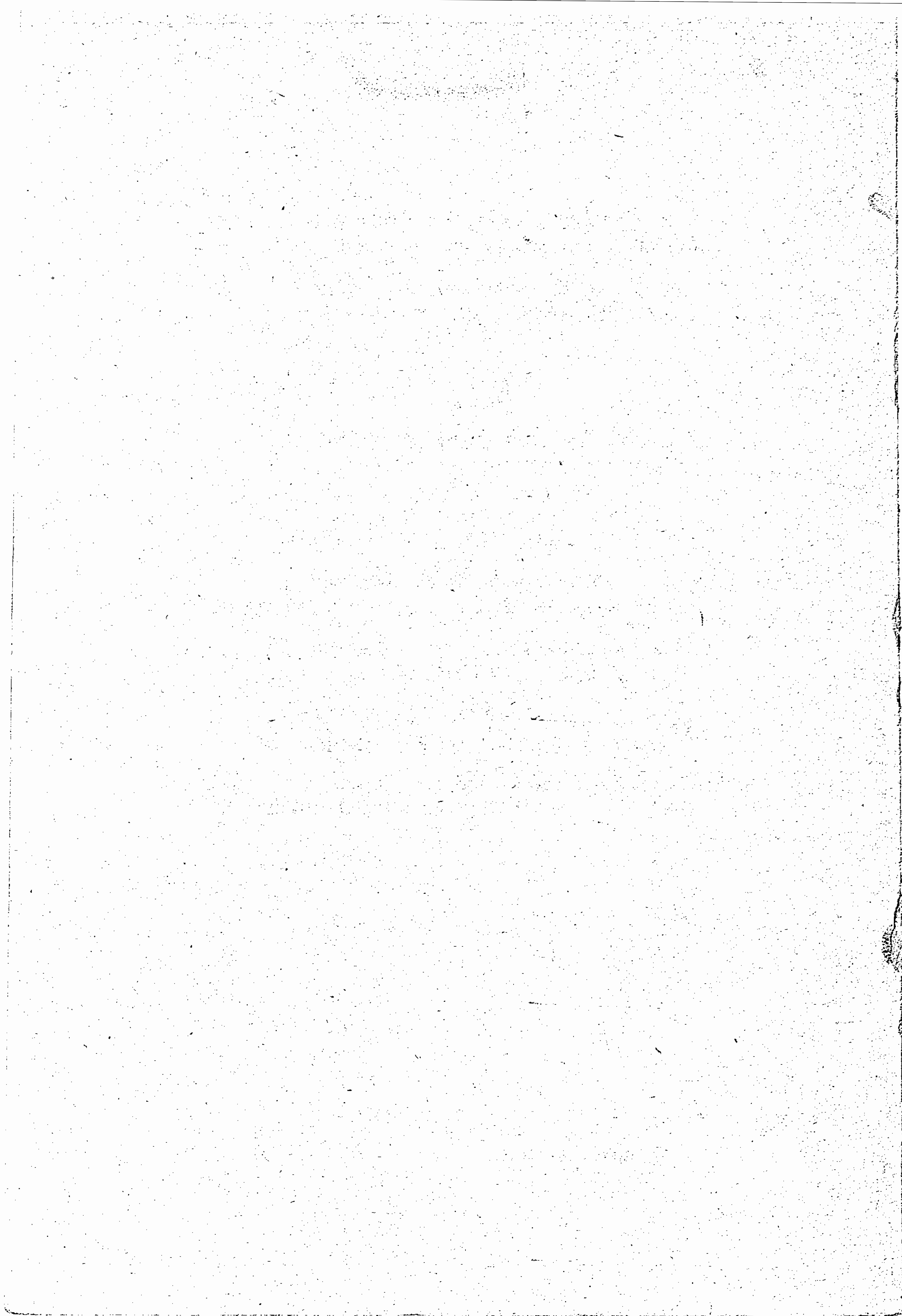
EKLER
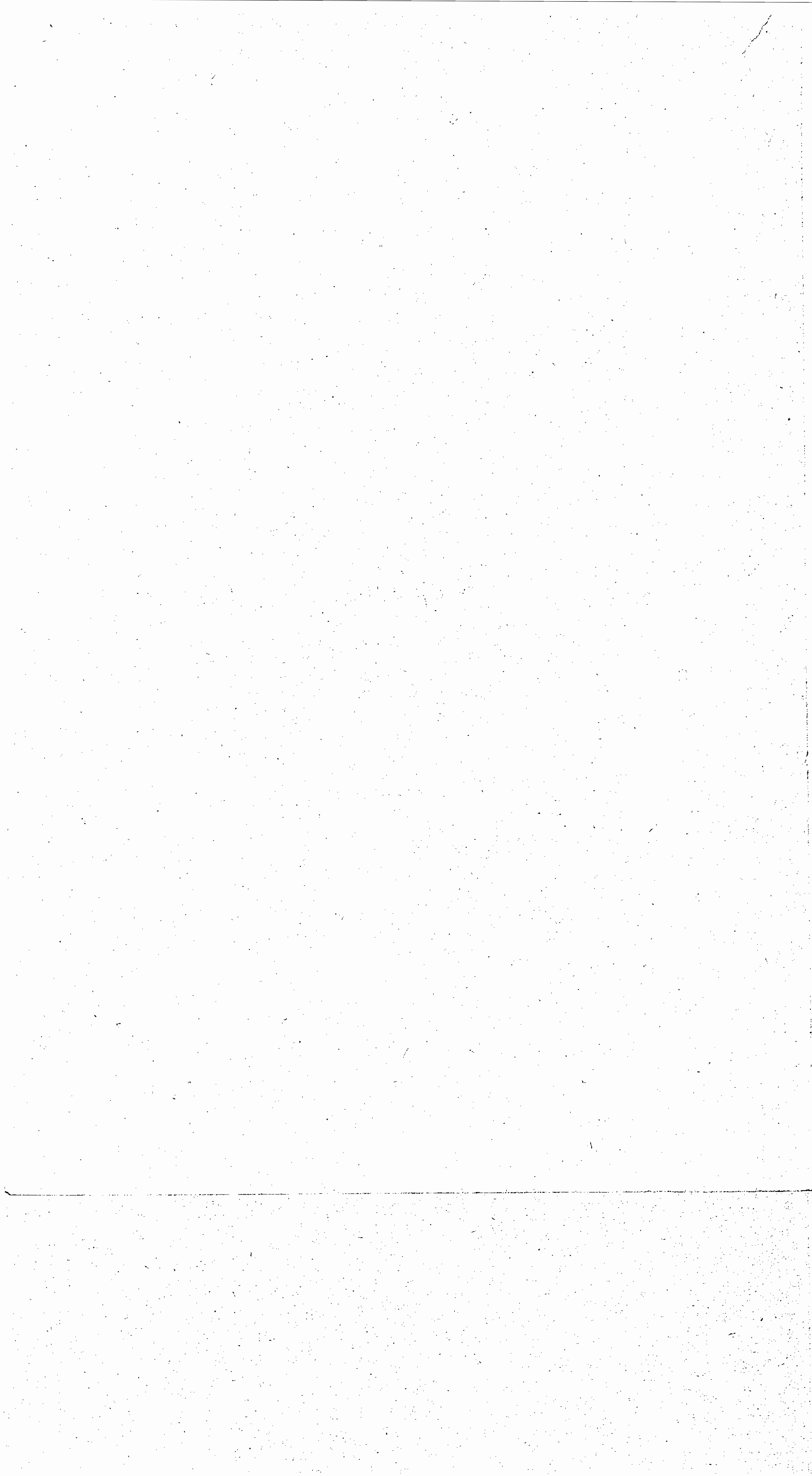
1818

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Zülf-i sünbül varduġı bu ḫaṭṭ-ı reyḥândan yaña
Seyr ider göñli perîşândur gülistândan yaña

2 Ṭalʿatuñ ayı gibi rûşen çerâġı var iken
Nice gözsüzdür baḳan ḫôrşîd-i tâbândan yaña

3 Ġamzesi ṭoġrusına varduḳca ḳarşu var göñül
Ḳarşu varmaḳ resmdür olduḳca mihmândan yaña

4 Ṭıfla baḳmañ diyu vâʿiẓ ḫalḳı pend eyler velî
Bir gözi bizde idi bir gözi oġlandan yaña

5 Genc-i vîrân idi bu Ẕâtî viṣâlüñ gencine
Bir ḳadem baṣsañ nola bu genc-i vîrândan yaña

1819

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ramażân ayı gibi ḫôş bir uzun boylı nigâr
Müteşekkî mi ider başına od yaḳdı menâr

2 Bir uzun boylı nigâruñ ruḫınuñ ʿaynıdur ol
Başı üstinde menâruñ n'ola yir eylese nâr

3 Her menâr oldı müzeyyen yine ḳandîl ile şan
Başına ṣoḳdı uzun boylı güzeller envâr

4 Bir uzun boylı yalıñ yüzlü güzel sevdi meger
Yâḫôd ah eyledi ahından anuñ çıḳdı şirâr

1818 P— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1819 H, YB— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

5 Ramażân içre menâr üzre ḳanâdîle baḳub
Didi bir yâr-ı ẓarîf oda yanar Sivriḥiṣâr

6 Bir oruc ayı gibi ḳadri mu'allâ mı sever
Od yanar her gice başında 'aceb ḥâleti var

7 Ḳadr bekler gibi ol şevḳı ile bir ayuñ
Ṣubḥa dek gözlerini her gice yummaz bîdâr

8 Bir varaḳ basma güzel çenber ile başını şan
Ẕâtî'ya itdi müzeyyen bir uzun boylı nigâr

1820

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
— — + / — + — — / — — + / — + — —

1 Daḫi cuvân iken hep şeyḫ oldı cümle bir bir
Ḥüsnüñ 'imâretine anlar ki oldı nâẓır

2 Ḳavs-i ḳażâdan irdi her ne kadar ki nâvek
Eflâküñ arḳasından âhum çıḳardı bir bir

3 Bâzâr-ı fürḳat içre ey ḫâce gel kim oldı
Dellâl-i ġam elinde ṣabrum metâ'ı âḫir

4 Şîrîn lebün dem-â-dem câm-ı şarâb-ı telḫe
Bezm-i 'adûda degse ey dôst cânum acır

5 Anı metâ'-ı vaṣla ey ḫâce hep virürdüm
Biñ câna ben faḳîri ḳâdir ideydi Ḳâdir

6 Cevrin bu gün raḳîbüñ 'âşıḳ çeker raḳîbâ
Bir ḫarsın ağzuñi ṭut kim didi saña ağır

7 Îmân-u-dîn-i 'ışḳa ṣıdḳ ile girdi Ẕâtî
İşitdi düşman anı ey dôst oldı kâfir

---

[5] —YB

1820 N— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1821

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün
— — + / + — — + / + — — + / + — —

1 Hecrüñde gözüm gibi bulunmaz baña yoldaş
Kim bile yatar bile ṭurur bile döker yaş

2 Aġzuñla ruḫuñ şîvelerin naḳş idemez hîç
Göz nûrını ḫarc eylemesün yoḳ yire naḳḳâş

3 Bir yaña beni zülf-ü-ruḫuñ çekdi çevürdi
Bir yaña daḫi neyleyiser ol göz-ü-ol ḳaş

4 Dil virmek o meh-rûya iñen minnete geçmez
Bî-ḳadr olısar ḳanda ki var dâne-i ḫaşḫâş

5 Odlara yaḳar sözlerünüñ sûzı cihânı
Ẕâtî saña taḥsînler-ü-üstâduña şâbâş

1822

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Ḫôş imiş ṣoḥbet-i mey gicede miḥtâr olıcaḳ
Bir yüzi gül lebi mül ṭurra-i ṭarrâr olıcaḳ

2 Aġzın öpmek diledim yoḳ didi yoḳ dime didüm
Didi bir nesneye yoḳ mı dinilür var olıcaḳ

3 Dir imiş bini seven derde giriftâr gerek
Sözi var mı ki daḫi bende giriftâr olıcaḳ

4 Niçe cevrüñ var ise câna dirîġ eylemedüñ
Dünyede sencileyin olsa kişi yâr olıcaḳ

5 Ḳademi ḫâkine Ẕâtî yüzümi sürdügümi
Dir gören sencileyin olsa hevâ-dâr olıcaḳ

1821 P— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
1822 P— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

1823

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
+ + — — / + + — — / + + — — / + + —

1 Görinen şanma kenârında şafaḳ gerdûnuñ
Aġzını dâmenine sildi içübdür ḫûnuñ

2 Bizi ey ḫâce ḳo biz mülk-i fenâ begleriyüz
Bize ḫâkisteri sincâbî ḳaṭîfe ṭonuñ

3 Ey melek dîv ider insânı raḳîb-i şeyṭân
Ḥaẕer it yöresine uġrama ol mel'ûnuñ

4 Aluban başuma sevdâsını Leylâ şaçuñuñ
Adın unutdurayın ölmez isem Mecnûnuñ

5 İndi eş'ârı anuñ ḫalḳ terâzûsından
Zâtî vaṣf ideli ey serv ḳad-i mevzûnuñ

1824

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 Pâdişâh-ı 'ışḳa olmışlardur anlar kim ġulâm
Egmeyüb sulṭâne baş paşaya virmezler selâm

2 Çekmeyüb yol zaḥmetin anlar olurlar zâhidâ
Ḫâne-i pîr-i muġândan leẕẕet-i Beyt-ül-ḥarâm

3 Nârdan ḫavf eylemezler ger selâm eylerse dôst
Nûr olub nâr anlara ṭamu olur Dâr-üs-Selâm

1823 YB, P— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
[2] ḳaṭife : ḳadîfe P
[3] raḳîb : ḥasûd P
[4] aluban : alayın P

1824 YB— Ü.1, H, B, L, F, HM, Ü.2, Ç

4 Yüzini görmez ḫusûf-u-ẕâtına irmez miḥâḳ
Âfitâb-ı mihr idübdür anı kim bedr-i tamâm

5 Ẕâtî'yâ devletleri dünyâda ẓıll-ı lâ-yezâl
Dâyimâ 'izzetleri 'âlemde 'ayn-ı lâ-yenâm

1825

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
— + — — / — + — — / — + — — / — + —

1 On sekiz yaşında bir maḥbûb oldı hem-demüm
On sekiz biñ 'âlemüñ oldı güẕîni hem-demüm

2 Şol ḳadar ḳıldı feraḥ ol mû-miyânuñ vuṣlatı
Ḳalmayubdur dôstlar bir ḳıl ḳadar ġamdan ġamum

3 Ben sevincinden bu sûr-ı vaṣluñ ölürsem eger
Pür-sürûr olsunlar iller ṭutmasunlar mâtemüm

4 Şöyle müstaġraḳ olubdur dil feraḥ deryâsına
Ġam yörenmez ḳaṭraca ġarḳ olsa olub biñ gemüm

5 Eyledi basṭ-ı zamân anuñ velî-i vuṣlatı
Ẕâtî'yâ oldı benüm biñ yıldan artuk bir demüm

1825 H— Ü.1, B, L, F, HM, Ü.2, Ç
[3] vaṣluñ : metinde «vuṣlatuñ»